

**ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ:
กรณีศึกษา ศูนย์สวัสดิภาพและชरणมาถิบาลแรงงานประมงสงขลา
Collaboration in Educational Provision for Migrant Children:
A Case Study of Fishermen's Life Enhancement Center Songkhla**

**ฟาราเดีย ปาทาน
Faradiar Pathan**

**วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์**

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of
Master of Public Administration
Prince of Songkla University**

2562

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

**ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ:
กรณีศึกษา ศูนย์สวัสดิภาพและชรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา
Collaboration in Educational Provision for Migrant Children:
A Case Study of Fishermen's Life Enhancement Center Songkhla**

**ฟาราเดีย ปาทาน
Faradiar Pathan**

**วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์**

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of
Master of Public Administration
Prince of Songkla University**

2562

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ชื่อวิทยานิพนธ์ ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ:
กรณีศึกษา ศูนย์สวัสดิภาพและชरणภูมิบาลแรงงานประมงสงขลา
ผู้เขียน นางสาวฟาราเดีย ปาทาน
สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

คณะกรรมการสอบ

.....
(ดร.ธัญรดี ทวีกาญจน์)

.....ประธานกรรมการ
(ดร.คณวิศ สุวรรณวงศ์)

.....กรรมการ
(ดร.ธัญรดี ทวีกาญจน์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์พรชัย ลิขิตธรรมโรจน์)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

.....
(ศาสตราจารย์ ดร.ดำรงศักดิ์ ฟ้างู๋สง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้มาจากการศึกษาวิจัยของนักศึกษาเอง และได้แสดงความขอบคุณบุคคล
ที่มีส่วนช่วยเหลือแล้ว

ลงชื่อ .....

(ดร.ชัยฤทธิ์ ทวีกาญจน์)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ลงชื่อ .....

(นางสาวฟาราเดีย ปาทาน)

นักศึกษา

(4)

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ผลงานวิจัยนี้ไม่เคยเป็นส่วนหนึ่งในการอนุมัติปริญญาในระดับใดมาก่อน และ
ไม่ได้ถูกใช้ในการยื่นขออนุมัติปริญญาในขณะนี้

ลงชื่อ .....

(นางสาวฟราเดีย ปาทาน)

นักศึกษา

ชื่อวิทยานิพนธ์	ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษานุเคราะห์งานข้ามชาติ: กรณีศึกษา ศูนย์สวัสดิภาพและชरणนภิบาลแรงงานประมงสงขลา
ผู้เขียน	นางสาวฟาราเดีย ปาทาน
สาขาวิชา	รัฐประศาสนศาสตร์
ปีการศึกษา	2561

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการณ์และรูปแบบความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพและชरणนภิบาลแรงงานประมง 2) เพื่อศึกษากระบวนการความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพและชरणนภิบาลแรงงานประมง 3) เพื่อศึกษาปัญหาและข้อจำกัดในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพและชरणนภิบาลแรงงานประมง โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร การสังเกตการณ์ และการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 15 คน แบ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 10 คน จากองค์กร 3 ภาคส่วน ประกอบด้วย ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม และผู้ให้ข้อมูลรองจำนวน 5 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า สภาพการณ์ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติจากภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม มีจุดเริ่มต้นจากการค้นพบปัญหาร่วมกัน จากกรณีในประเทศไทยถูกกระทรวงการต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา รายงานมาตรฐานความพยายามในการป้องกันปัญหาการค้ามนุษย์อยู่ในระดับต่ำสุด (Tier 3) รวมถึงการถูกแจ้งเตือนใบเหลืองจากสหภาพยุโรป ให้รัฐบาลไทยเร่งแก้ไขเรือประมงและการทำประมงที่ผิดกฎหมายอย่างเคร่งครัด มิเช่นนั้นจะระงับการนำเข้าสินค้าอาหารทะเลจากประเทศไทย ดังนั้นองค์กรทั้ง 3 ภาคส่วน ได้มีการติดต่อ ปรีกษาหารือ และประสานงาน บนฐานความต้องการร่วมกันจนนำไปสู่การจัดทำบันทึกข้อตกลง (MOU) ให้มีการจัดตั้งศูนย์สวัสดิภาพและชरणนภิบาลแรงงานประมงสงขลาขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว และยังเป็นศูนย์การจัดการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติด้วย โดยรูปแบบความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติของศูนย์ดังกล่าว มีรูปแบบความร่วมมือในลักษณะองค์กร ไตรภาคีที่เป็นทั้งผู้ให้และผู้รับ ทั้งนี้กระบวนการความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติของศูนย์ฯ มี 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1. การวางแผนเชิงกลยุทธ์ เป็นขั้นตอนระดมความร่วมมือในการวางแผนและการตัดสินใจ เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ และเป้าหมาย

ของศูนย์ฯ รวมถึงแนวทางการจัดการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ 2. การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติเป็นขั้นตอนการจัดการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ด้านต่างๆและพัฒนาความสามารถของเด็กในการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนในระดับโรงเรียน 3. การควบคุมกลยุทธ์ เป็นการร่วมมือกันติดตามความก้าวหน้า และประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์ฯ โดยภาคเอกชน คือ บริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) ผู้ดำเนินการหลักโครงการดังกล่าวร่วมกับคณะกรรมการศูนย์ฯ โดยผลการประเมินจะเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จและความบกพร่องในการดำเนินงานของศูนย์ฯ เพื่อพัฒนาและปรับปรุงแผนกลยุทธ์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นสำหรับปัญหาและข้อจำกัดในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติของศูนย์ฯ พบว่ามีปัญหาและข้อจำกัด 2 ประเด็น คือ 1. ปัญหาและข้อจำกัดภายในองค์กร ได้แก่ ปัจจัยด้านทรัพยากรมนุษย์ที่ไม่เพียงพอ และปัจจัยด้านงบประมาณยังมีข้อจำกัดในการบริหารจัดการเนื่องจากการเบิกใช้งบประมาณ 2. ปัญหาและอุปสรรคภายนอกองค์กร ได้แก่ อุปสรรคในการสร้างความไว้วางใจของแรงงานข้ามชาติที่จะส่งบุตรหลานเข้าเรียน และปัญหาการเคลื่อนถิ่นของแรงงานข้ามชาติและผู้ติดตามทำให้เด็กไม่สามารถได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

Thesis Title	Collaboration in Educational Provision for Migrant Children: A Case Study of Fishermen's Life Enhancement Center Songkhla
Author	Miss Faradiar Pathan
Major Program	Public Administration
Academic Year	2018

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the situation and the collaboration pattern of educational provision for migrant's children by Fishermen's Life Enhancement Center in Songkhla, 2) to examine the collaboration process in the educational provision for migrant's children by Fishermen's Life Enhancement Center in Songkhla, and 3) to identify the problems and limitations of the provision of educational provision for migrant's children by Fishermen's Life Enhancement Center in Songkhla. The study applied qualitative research method and collected the data from documents, observation and in-depth interviews with 15 participants, including 10 key informants from government organizations, private organizations and civil society organizations and 5 secondary informants. The collected data was analyzed by content analysis.

The research findings revealed that the collaboration in educational provision by government, private sector and civil society for migrant's children began with the discovery of a shared problem, when Thailand was reported for lowest standard of efforts in human trafficking prevention (Tier 3) by the US Department of State, as well as received yellow-card-warning from the European Union requesting Thai government to solve issues on illegal fishing boats and fishery seriously, otherwise the EU would suspend the import of seafood products from Thailand. Therefore, government agencies, private sectors and civil society, had been in contacted, discussed and coordinated on the basis of mutual needs. It led to signing a memorandum of understanding (MOU) to establish Fishermen's Life Enhancement Center in Songkhla in order to solve such problems, as well as being a center for education for migrant's children. The collaboration pattern for educational provision for migrant's children by the center was in the form of a tripartite organization acting as both a donor and a recipient. In this regard, the collaboration process for educational provision for migrant's children by the center consisted

of the following 3 steps: 1. strategic planning was a process of mobilization in planning and decision making to determine the vision, objectives and goals of the center, including guidelines for educational management for migrant's children as well 2. strategic implementation was a process of educating the migrant's children to promote various aspects of learning skills and to develop children ability to be prepared before attending school 3. strategy control was a collaboration to monitor the progress of the center and to evaluate the performance by the private sector, namely Charoen Pokphand Foods Public Company Limited, the main operator of the project, together with the center committee. The evaluated results would be a measure of success and deficiencies in the operations of the center, in order to develop and improve the strategic plan to be more effective. There were two problems and limitations in the educational provision for migrant's children by the center as follows: Firstly there were internal problems and limitations of the organization included insufficient human resource, and budget management limitations due to budget disbursement. Secondly external problems and limitations of the organization were mentioned included difficulties in building trust among migrant workers to send their children to school, and the relocation problems among the migrant workers and followers, which affected to the continuing education of their children.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีจากความกรุณาของ ดร.ชัยฤดี ทวีกาญจน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้ชี้แนะ ให้คำปรึกษา ตั้งแต่การค้นหาคำถามสนใจของผู้วิจัย ในการเลือกหัวข้อเพื่อทำวิจัย แนวทางการค้นหาข้อมูลจากแหล่งต่างๆ กรอบเวลาในการเสนอ ความก้าวหน้าของวิทยานิพนธ์ สร้างแรงจูงใจและเป็นแรงผลักดันให้ผู้วิจัยเกิดความกระตือรือร้น ในการดำเนินงาน รวมถึงการสละเวลาอันมีค่าทุกครั้งที่คุณวิจัยต้องการคำปรึกษา ทั้งในและนอก ช่วงเวลางานเป็นอย่างดีจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ ดร.คุณวัศ สุวรรณวงศ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์พรชัย ลิขิตธรรมโรจน์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้ความกรุณาในการ ตรวจสอบ ชี้แนะถึงการแก้ไขความบกพร่องต่างๆ และข้อเสนอแนะของงานนี้อย่างดียิ่ง ขอขอบพระคุณ ดร.วิวัฒน์ ฤทธิมา ในการเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและให้คำแนะนำเกี่ยวกับ เครื่องมือในการวิจัย ขอขอบคุณคณาจารย์ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ทุกท่านที่มีได้เอ่ยชานาม อบรมสั่งสอนและให้ความรู้ทางด้านวิชาการเสมอมา ตลอดจนเจ้าหน้าที่ในหลักสูตรที่อำนวยความสะดวกเป็นอย่างดี ทุกครั้งที่ไปติดต่อขอคำแนะนำในการขอหรือส่งเอกสารหนังสือต่างๆ

ขอขอบคุณผู้ให้ข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ ได้แก่ ผู้บริหารองค์การสะพานปลา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ระดับชำนาญการสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการบริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) ผู้บริหารสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเลสงขลา ครูผู้สอน เจ้าหน้าที่ และล่ามที่ประจำการศูนย์สวัสดิภาพและชरणนิกายบวรแรงงานประมงสงขลา รองนายกเทศมนตรีเทศบาลนครสงขลา และคุณครูจากโรงเรียนเทศบาล 1 (นครนอก) ที่มีส่วนช่วยสนับสนุนข้อมูลการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้เป็นอย่างดี

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยต้องขอขอบพระคุณเอกองค์อัลเลาะห์ (พระเจ้า) ผู้มอบโอกาส ในความความสำเร็จครั้งนี้และบททดสอบต่างๆ เพื่อเป็นแรงผลักดันแก่ผู้วิจัยในการดำเนินชีวิต และที่สำคัญยิ่งขอขอบพระคุณ คุณพ่อวีโร และคุณแม่บีบิอาซาร์ บุพการีของผู้วิจัย รวมถึงขอบคุณ น้องๆ และทุกคนในครอบครัว ที่ให้ความรัก เป็นกำลังใจ สนับสนุนในด้านการศึกษาและด้านอื่นๆ เสมอมาทำให้งานวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วง

ฟาราเดย์ ปาทาน

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ.....	(5)
กิตติกรรมประกาศ.....	(9)
สารบัญ.....	(10)
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1 ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา.....	1
2 วัตถุประสงค์.....	5
3 ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย.....	6
4 ขอบเขตของวิจัย.....	6
6 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
บทที่ 2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
1 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการบริการสาธารณะแนวใหม่.....	10
2 ความหมายและแนวคิดในการจัดการศึกษา.....	15
3 แนวคิดที่เกี่ยวกับความร่วมมือ.....	24
4 ข้อมูลแรงงานแรงงานข้ามชาติในภาคประมง จังหวัดสงขลา.....	32
5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	45
6 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	54
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	56
1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล	56
2 แบบแผนการวิจัย.....	58
3 เครื่องมือในการวิจัย.....	58
4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	60
5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	61
1 สภาพการณ์ของความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะ ด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพ และธรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา.....	63

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 4 (ต่อ)	
2 รูปแบบความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษา ให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพ และธรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา.....	76
3 กระบวนการความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะ ด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพ และธรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา.....	85
4 ปัญหาและข้อจำกัดในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษา ให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพและ ธรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา.....	105
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	119
1 สรุปผลการวิจัย	120
2 อภิปรายผล	127
3 ข้อเสนอแนะ.....	137
บรรณานุกรม.....	139
ภาคผนวก.....	148
ก. ราชานามและตารางแสดงความคิดเห็นค่าดัชนีความสอดคล้อง ของเครื่องมือวิจัยแบบสัมภาษณ์กึ่ง โครงสร้าง.....	149
ข. แบบสัมภาษณ์กึ่ง โครงสร้าง.....	161
ค. หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ ความแม่นยำของแบบสัมภาษณ์ และหนังสือขอความอนุเคราะห์ ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลและสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย.....	171
ง. ภาพประกอบการวิจัย.....	182
ประวัติผู้เขียน.....	190

รายการตาราง

ตาราง		หน้า
2.1	กฎหมาย นโยบายของระเบียบต่างๆที่รัฐบาลไทยได้มีการรับรอง การเข้าถึงศึกษา.....	23
2.2	แรงงานต่างข้ามชาติที่ได้รับอนุญาตทำงานในประเทศไทย แบ่งตามสัญชาติ ปี พ.ศ.2558ไทย.....	37
2.3	ข้อมูลแรงงานข้ามชาติในจังหวัดสงขลาเดือน มกราคม 2561.....	40
3.1	สรุปจำนวนกลุ่มผู้ให้หลักและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลรองเชิงคุณภาพ.....	57
4.1	ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก.....	61
4.2	ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลรอง.....	62
4.3	ภารกิจด้านต่างๆของ 5 หน่วยงานที่เป็นภาคีความร่วมมือ.....	75
4.4	เปรียบเทียบรูปแบบความร่วมมือตามทฤษฎีของ Agranoff & McGuire.....	84

รายการภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
2.1	กระบวนการความร่วมมือในการจัดการสาธารณะเชิงกลยุทธ์..... 31
2.2	กรอบความร่วมมือสามเสาหลักของประชาคมอาเซียน.....35
2.3	กรอบแนวคิดการวิจัยรูปแบบและกระบวนการความร่วมมือ ในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ.....55
4.1	การลงนามบันทึกข้อตกลง (MOU) คู่ความร่วมมืออย่างเป็นทางการ.....75
4.2	ผลการวิเคราะห์การวิจัยความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะ ด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพ และธรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา.....118

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

นับตั้งแต่ปี ค.ศ.1990 ที่ผ่านมากกระแสโลกาภิวัตน์ได้กลายมาเป็นตัวจักรสำคัญในการขยายกิจกรรมทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศต่างๆทั่วโลก ทั้งด้านการค้า การลงทุน การเงิน การเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิต การขนส่งและโลจิสติกส์ นานาประเทศล้วนขับเคลื่อนเศรษฐกิจของตนตามกระแสโลกาภิวัตน์ เนื่องจากได้รับแรงสนับสนุนจากนโยบายของประเทศที่เปิดเศรษฐกิจ มีการเจรจาต่อรองเพื่อลดอุปสรรคทางการค้า และสร้างข้อตกลงระหว่างประเทศ โดยมีเทคโนโลยีที่เป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม ผลจากการพัฒนาประเทศในลักษณะนี้ส่งผลกระทบต่อปัจจัยด้านแรงงาน เนื่องจากโครงสร้างทางเศรษฐกิจและรายได้ของประเทศต่างๆเปลี่ยนแปลงไป ทำให้เกิดภาพของการเคลื่อนย้ายแรงงานจากประเทศด้อยพัฒนาที่มีแรงงานจำนวนมาก ไปสู่ประเทศกำลังพัฒนาหรือประเทศที่พัฒนาแล้ว แต่กลับมีปัญหาด้านขาดแคลนแรงงานเป็นอย่างมาก (สุทธิลักษณ์ แสงสุวรรณ, 2558)

ปัจจัยหลักที่ทำให้แรงงานเคลื่อนย้ายออกจากประเทศต้นทาง เนื่องจากมีผลกระทบที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นอัตราการว่างงานที่ค่อนข้างสูง ระดับค่าจ้างต่ำเมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน ความยากจนและสภาพความไม่มั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน และแรงงานขาดแรงจูงใจในการทำงาน ส่วนปัจจัยดึงดูดที่ทำให้แรงงานเคลื่อนย้ายเข้ามาในประเทศปลายทาง เนื่องจากระดับรายได้หรือค่าจ้างสูงกว่าประเทศต้นทาง โอกาสและความก้าวหน้าในอาชีพที่มากกว่า และโครงสร้างประชากรด้านแรงงานของประเทศปลายทางขาดแคลน ทั้งนี้ไม่ว่าจะด้วยสาเหตุจากปัจจัยผลักดันหรือปัจจัยดึงดูดก็ตาม ย่อมส่งผลให้แรงงานเกิดความต้องการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานเพื่อไปทำงานในที่ที่จะทำให้แรงงานมีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่า (กิริยา กุลกลการ, 2557)

โดยเฉพาะในภูมิภาคอาเซียนที่มีความโดดเด่นในเรื่องการเคลื่อนย้ายของแรงงานข้ามชาติ เนื่องจากเป็นภูมิภาคที่มีการแข่งขันทางการค้าสูง และเกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดความต้องการอัตราแรงงานเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้สามารถก้าวทันการแข่งขันในตลาดโลกได้ ทั้งนี้ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียนที่มีการเคลื่อนย้ายของแรงงานที่ค่อนข้างสูง เนื่องจากประเทศไทยประสบปัญหาขาดแคลนแรงงานประเภทไร้ฝีมือแบบ 3Ds คือ งานอันตราย (dangerous job) งานสกปรก (dirty job) และงานยาก (demanding หรือ difficult job) โดยเป็นงานที่แรงงานไทยส่วนใหญ่เลือกที่จะไม่ทำเพราะคิดว่ามีงานอื่นที่ดีและ

เหมาะสมกับตนเองมากกว่า ดังนั้นประเทศไทยจึงมีความจำเป็นต้องนำเข้าแรงงานข้ามชาติหรือแรงงานเพื่อนบ้านทั้งที่เข้ามาแบบถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย เพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มธุรกิจและผู้ประกอบการขนาดต่างๆ ในทุกภาคส่วน โดยเฉพาะในภาคประมงที่ต้องใช้อัตรากำลังแรงงานเป็นจำนวนมาก เนื่องจากปัจจุบันประเทศไทยเป็นผู้ส่งออกสินค้าแปรรูปประมงรายใหญ่ของโลก ซึ่งแรงงานเหล่านี้ถือเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทย (เสาวณีย์ แก้วจุลกาญจน์, 2557) โดยสัดส่วนสัญชาติของแรงงานที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยเป็นจำนวนมากที่สุด ได้แก่ พม่า กัมพูชา และลาว ตามลำดับ (สำนักงานปลัดกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคง, 2561)

อย่างไรก็ตามแม้ว่าแรงงานข้ามชาติ จะเป็นกำลังสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย แต่ผลจากการเข้าทะลักเข้ามาทำงานเป็นจำนวนมาก ก็ย่อมส่งผลกระทบต่อสังคมไทยด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะเรื่องบุตรแรงงานข้ามชาติที่ติดตามผู้ปกครองเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทย หรือเกิดในประเทศไทย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี และไม่มีสัญชาติไทย ทั้งนี้หากคำนึงถึงประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน กลุ่มเด็กและเยาวชนต่างชาติเหล่านี้ถือว่าเป็นพื้นฐาน ในการดำเนินชีวิตที่เปราะบาง เนื่องจากไม่มีความสามารถทางร่างกาย และสติปัญญาเท่าเทียมกับผู้ใหญ่ เป็นกลุ่มที่ต้องการความคุ้มครองมากกว่าคนทั่วไป อันเนื่องมาจากสาเหตุของสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่ผู้ปกครองจะต้องออกไปทำนอกบ้าน การปล่อยให้เด็กอยู่กับผู้อื่น อยู่เพียงลำพัง หรือเด็กอาจจะตามผู้ปกครองไปทำงานด้วย ส่งผลให้เด็กมีความเสี่ยงที่จะต้องเข้าสู่ตลาดแรงงานก่อนวัยอันควร ซึ่งปัญหาเหล่านี้อาจเป็นช่องว่างที่จะนำไปสู่ปัญหาอาชญากรรม การค้ามนุษย์และการใช้แรงงานเด็ก หากเด็กไม่ได้รับสิทธิทางการศึกษา หรือผู้ปกครองไม่ให้ความสำคัญกับการศึกษา (หฤทัย จงวัฒนบัณฑิตย์, 2560)

ดังนั้นปัญหาเร่งด่วนที่รัฐบาลควรแก้ไขและส่งเสริมสนับสนุนคือ การเปิดโอกาสและให้สิทธิด้านการศึกษาให้แก่เด็กข้ามชาติอย่างทั่วถึง เนื่องจากเป็นภารกิจอย่างหนึ่งที่จะส่งผลในด้านสิทธิมนุษยชน ที่ประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิกร่วมมือกับองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO-International Labour Organization) แสดงเจตจำนงในด้านคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานและสิทธิประโยชน์ต่างๆ ของแรงงานข้ามชาติ และเอื้อสิทธิในการเข้าถึงการศึกษาของบุตรแรงงานข้ามชาติตามหลักสิทธิมนุษยชนสากล โดยวิวัฒนาการของประเทศไทยภายหลังได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกขององค์การระหว่างประเทศ และนำนโยบายตามหลักสากลมาปรับใช้และปฏิบัติในประเทศไทย ในช่วงยุคสมัยแรกเป็นนโยบายที่เน้นให้ความสำคัญกับแรงงานข้ามชาติในวัยทำงานมากกว่า และในเวลาต่อมาเริ่มมีการปรับเปลี่ยนให้ความสำคัญเฉพาะเจาะจงแก่บุตรของแรงงานข้ามชาติ (บุญวรา สุมะโน เชนพิงพร, 2561)

แต่ถึงอย่างไรนโยบายและกฎหมายหลายฉบับของประเทศไทยที่ผ่านมายังไม่เอื้อต่อการเข้าถึงการศึกษาของเด็กข้ามชาติ ซึ่งรัฐบาลไม่มีแนวปฏิบัติที่ชัดเจน และไม่ครอบคลุมในการสื่อสารรายละเอียดไปยังโรงเรียนต่างๆ ในเรื่องการศึกษาของบุตรแรงงานข้ามชาติ ทำให้โรงเรียนหลายแห่งยังไม่รับเด็กเหล่านี้เข้าเรียนได้ และสภาพสังคมของเด็กข้ามชาติและเด็กไทยที่แตกต่างในเรื่องของการใช้ภาษา ซึ่งในโรงเรียนไทยใช้ภาษาไทยในการจัดการเรียนการสอนเป็นหลัก อีกทั้งภาพรวมของประเทศในการจัดการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผ่านมา พบว่ายังขาดประสิทธิภาพหลายประการ เนื่องจากยังไม่สามารถทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ได้ สาเหตุเกิดจากปัจจัยด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน อัตราครูขาดแคลน ผู้สอนไม่สามารถสร้างแรงจูงใจให้เด็กในการเรียนรู้ได้ และผู้บริหารไม่มีวิสัยทัศน์และขาดความมุ่งมั่นในการบริหารงาน (พิชิต ฤทธิจรูญ, 2554)

ปัจจัยเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่า ประเทศไทยมีความเหลื่อมล้ำในด้านสังคมและการศึกษา ซึ่งจากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นหากไม่ได้รับการแก้ไขอย่างเหมาะสม ก็อาจส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ความมั่นคงของประเทศในระยะยาวได้ รัฐบาลจึงผลักดันแนวคิดการจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management) ซึ่งเป็นการจัดบริการสาธารณะที่เปลี่ยนจากระบบราชการที่เน้นระเบียบและขั้นตอน ไปสู่การบริหารแบบใหม่ที่เน้นผลสำเร็จและความรับผิดชอบแบบมีส่วนร่วม โดยใช้เทคนิคและวิธีการของเอกชนในการทำงานมาปรับใช้ในการทำงานของภาครัฐ ส่งเสริมกิจกรรมสาธารณะในลักษณะที่เป็นสร้างความร่วมมือจากหลายภาคส่วน เพื่อส่งเสริมสิทธิและโอกาสเข้าถึงการศึกษาของบุตรแรงงานข้ามชาติให้มีความเท่าเทียมกับเด็กไทย (สถาบันพระปกเกล้า , 2559)

สำหรับประเด็นความร่วมมือนั้นปัจจุบันได้เข้ามามีบทบาทในการจัดบริการสาธารณะของท้องถิ่นเป็นอย่างมาก เนื่องจากกระแสโลกาภิวัตน์และการสื่อสารทางเทคโนโลยีที่ไร้พรมแดน ประกอบกับการให้บริการสาธารณะของส่วนราชการที่มีกระบวนการหรือขั้นตอนมากในการดำเนินงานตามโครงสร้างขององค์กร ส่งผลให้เกิดความล่าช้าในการปฏิบัติงานและสภาพปัญหาอื่นที่เป็นปัจจัยภายนอกองค์กร เช่น ปัญหาความยากจนของประชาชน ปัญหาการทุจริตคอร์ปชั่นของข้าราชการ ปัญหาสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่ซับซ้อนขึ้น และที่สำคัญปัญหาด้านแรงงานที่ทวีคูณความรุนแรงขึ้นในปัจจุบัน จากกรณีที่ประเทศไทยถูกกระทรวงการต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา รายงานการจัดอันดับความพยายามในการป้องกันสถานการณ์การค้ามนุษย์อยู่ในอันดับต่ำสุด (Tier 3 watch list) ในปี พ.ศ.2557 โดยระบุว่า ไทยมีการใช้แรงงานเด็ก แรงงานบังคับ และแรงงานทาส หรือการค้ามนุษย์นั้นเอง และยังมีการใช้แรงงานข้ามชาติอย่างผิดกฎหมายในรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดในภาคการผลิตต่างๆ อีกกลุ่มหนึ่งที่มีการพูดถึงในเวทีระดับโลกคือ การค้า

มนุษย์ในกลุ่มประมง ซึ่งในปี พ.ศ.2558 ประเทศไทยถูกแจ้งเตือนใบเหลืองจากสหภาพยุโรป (EU) โดยได้ยื่นคำขาดให้รัฐบาลไทยเร่งแก้ไข และปฏิรูปมาตรการกวาดล้างเรือประมงและการทำประมงที่ผิดกฎหมายอย่างเคร่งครัด โดยต้องมีความคืบหน้าอย่างชัดเจนภายในระยะเวลา 6 เดือน มิเช่นนั้น สหภาพยุโรป (EU) จะระงับการนำเข้าสินค้าอาหารทะเลจากผู้ประกอบการของไทย และอาจทำให้ไทยต้องสูญเสียรายได้อย่างมหาศาล (เสาวณีย์ แก้วจุลกาญจน์ และคณะ, 2557) ซึ่งปัญหาเหล่านี้ล้วนเป็นภารกิจเกินกว่าที่องค์กรเพียงองค์เดียวมีศักยภาพเพียงพอที่จะแก้ไขได้เพียงลำพัง รัฐบาลจึงจำเป็นต้องนำแนวคิดความร่วมมือปรับเปลี่ยนนโยบายเพื่อพัฒนาประเทศผ่านยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งเป็นแนวทางในการดำเนินงานจากหลายภาคส่วน ตั้งแต่สององค์กรขึ้นไปในฐานะเป็นผู้มีส่วนได้เสียร่วมกัน เพื่อแก้วิกฤตและปัญหาที่ประเทศไทยกำลังประสบอยู่ให้ผ่านพ้นไป โดยความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมระหว่างองค์กรนั้น จะต้องบรรลุตามเป้าหมายของทุกฝ่ายด้วยเช่นกัน (สุภชัย ยาวะประภาส , 2555)

จังหวัดสงขลาเป็นหนึ่งในภาคใต้ในประเทศไทยที่มีความเคลื่อนไหวด้านแรงงานข้ามชาติค่อนข้างสูง เนื่องจากเป็นจังหวัดติดชายแดนและมีทะเลที่เชื่อมโยงติดต่อกับประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นๆ เป็นจังหวัดที่เป็นศูนย์กลางทางการค้า การลงทุนและการพัฒนาที่สำคัญของภาคใต้ อีกทั้งยังเป็นจังหวัดที่ถูกประกาศให้เป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจเชื่อมโยงกับประเทศมาเลเซีย มีท่าเทียบเรือขนาดใหญ่ที่รองรับเรือประมงที่เข้า-ออก เพื่อขนถ่ายสินค้าเป็นจำนวนมาก จึงส่งผลผู้ประกอบการขนาดต่างๆ ในภาคประมงมีความต้องการอัตรากำลังแรงงานภาคประมงเป็นจำนวนมากด้วยเช่นกัน ทำให้แรงงานข้ามชาติทะลักเข้ามาทำงานภาคประมงและภาคอื่นๆ ในพื้นที่จังหวัดสงขลา ซึ่งปัจจุบันมีจำนวนแรงงานข้ามชาติทั้งสิ้น 74,841 คน และมีผู้ติดตามจำนวน 795 คน ฉะนั้นเมื่อมีบุตรแรงงานข้ามชาติเข้ามาอยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดสงขลา เด็กเหล่านี้ก็ย่อมมีความเสี่ยงที่จะถูกละเมิดสิทธิและเข้าสู่กระบวนการค้ามนุษย์ หรือการใช้แรงงานเด็ก หากไม่ได้สิทธิทางการศึกษาตามหลักสิทธิมนุษยชน (กรรณภัทร ชิตวงศ์ , 2559)

ในปี พ.ศ. 2558 จังหวัดสงขลาได้มีการก่อตั้งศูนย์สวัสดิภาพและชरणนิกบาลแรงงานประมงสงขลา ในบริเวณพื้นที่ท่าเทียบเรือประมงจังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นองค์กรภาคีความร่วมมือระหว่าง ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ประกอบด้วย 5 หน่วยงาน ได้แก่ องค์กรสะพานปลา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน, บริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน), สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทยฯ และศูนย์อภินิหารผู้เดินทางทะเลสงขลา โดยเป็นศูนย์แรกในประเทศไทยเพื่อเดินหน้าแก้ปัญหาการค้ามนุษย์และการใช้แรงงานผิดกฎหมายอย่างเป็นรูปธรรม ให้ความช่วยเหลือแรงงานให้ได้รับ

การปฏิบัติอย่างเป็นธรรม และส่วนหนึ่งของโครงการนี้ให้มีห้องเรียนสำหรับการจัดการศึกษาให้แก่ บุตรแรงงานข้ามชาติ อายุตั้งแต่ 4-14 ปี ให้ได้รับการศึกษาเบื้องต้น พัฒนาทักษะด้านต่างๆเพื่อให้ เด็กเตรียมความพร้อมสำหรับการศึกษาก่อนเข้าเรียนชั้นปฐมวัยในระดับชั้นถัดไป ซึ่งปัจจุบันมีกลุ่ม เด็กที่ข้ามชาติจำนวนหนึ่ง อาศัยอยู่ในบริเวณท่าเทียบเรือสงขลา ได้เข้ารับการศึกษจากศูนย์ฯ ดังกล่าวจำนวน 41 คน โดยการจัดการศึกษาให้แก่บุตรของแรงงานข้ามชาติของศูนย์ฯ ในลักษณะนี้ ถือว่าเป็นการจัดบริการสาธารณะแนวใหม่ตามนโยบายของรัฐบาลด้วยเช่นกัน และความร่วมมือที่เกิดขึ้นจาก 3 ภาคส่วนของศูนย์ฯ นี้ สามารถเป็นต้นแบบความร่วมมืออย่างเป็นรูปธรรมในการ ดำเนินการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติได้

ดังนั้นด้วยเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาและมุ่งหาคำตอบ 3 ประเด็น หลักดังนี้ คือ (1) สภาพการณ์และรูปแบบความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษา ให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพและชरणภาพแล้งงานประมงสงขลา มีลักษณะ อย่างไร (2) กระบวนการความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงาน ข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพและชरणภาพแล้งงานประมงสงขลา มีวิธีการดำเนินงานอย่างไรบ้าง (3) ปัญหาและข้อจำกัดในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติของ ศูนย์สวัสดิภาพและชरणภาพแล้งงานประมงสงขลา มีอะไรบ้างและมีแนวทางขับเคลื่อนความ ร่วมมืออย่างไรบ้าง เพื่อให้บุตรของแรงงานข้ามชาติในภาคการประมงและภาคอื่นๆ ได้รับสิทธิและ โอกาสในการเข้าถึงศึกษาเท่าเทียมกับคนไทย สอดคล้องกับสนธิสัญญาที่ประเทศไทยมีพันธกรณี ในด้านสิทธิของเด็กตามกฎหมายสากล ตลอดจนการเสนอแนวทางการพัฒนาส่งเสริมความร่วมมือ การเข้าถึงบริการสาธารณะด้านการศึกษาในประเทศไทยต่อไป เพื่อให้การศึกษา เข้มแข็ง ยั่งยืน และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพการณ์และรูปแบบความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะ ด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพและชरणภาพแล้งงานประมง สงขลา
2. เพื่อศึกษากระบวนการความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษา ให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพและชरणภาพแล้งงานประมงสงขลา
3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อจำกัดในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่ บุตรแรงงานข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพและชरणภาพแล้งงานประมงสงขลา

3. ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงสภาพการณ์การจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติในปัจจุบันของประเทศไทย

2. ทำให้ทราบถึงรูปแบบและกระบวนการความร่วมมือระหว่างองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติในจังหวัดสงขลา ซึ่งจะเป็นแนวทางในการประสานความร่วมมือกันระหว่างองค์กร เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนแก่สังคมให้ได้รับประโยชน์ร่วมกันอย่างเท่าเทียม

3. ทำให้ทราบถึงปัญหาและข้อจำกัดความร่วมมือระหว่างองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรของแรงงานข้ามชาติในจังหวัดสงขลา ซึ่งจะเป็นแนวทางแก้ไขความบกพร่องความร่วมมือในการดำเนินงานร่วมกันของหลายภาคส่วน

4. นักวิจัยหรือหน่วยงานของรัฐสามารถนำข้อมูล สภาพการณ์และรูปแบบความร่วมมือ กระบวนการความร่วมมือ รวมถึงปัญหาและข้อจำกัดในการดำเนินความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาจากองค์กรหลายภาคส่วน เป็นแนวทางในดำเนินงานส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาในการจัดบริการสาธารณะด้านต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

4. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษารอบคลุมความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพและชरणนิกบาลแรงงานประมงสงขลา มีขอบเขตการศึกษาดังนี้

4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

(1) การวิจัยเอกสาร

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ศึกษาถึงความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพและชरणนิกบาลแรงงานประมงสงขลา ได้แก่ นโยบายในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ การจัดบริการสาธารณะแนวใหม่ รูปแบบความร่วมมือระหว่างองค์กรในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษา สถานการณ์การเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างประเทศ ข้อมูลแรงงานข้ามชาติจังหวัดสงขลา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดบริการสาธารณะแนวใหม่ ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษา ปัญหา อุปสรรค และโอกาสในการดำเนินนโยบายในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาบุตรแรงงานข้ามชาติ ภายใต้วความร่วมมือจากองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชา

สังคม ประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินกิจกรรมความในการสร้างร่วมมือ และแนวทางการพัฒนาการเข้าถึงการศึกษาของบุตรแรงงานข้ามชาติ

(2) การวิจัยภาคสนาม

เป็นสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ที่มีเกี่ยวข้องกับความร่วมมือระหว่างองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพและชरणนิกบาลแรงงานประมงสงขลา โดยศึกษาวัตถุประสงค์ สภาพการณ์และรูปแบบความร่วมมือ กระบวนการความร่วมมือ ปัญหา อุปสรรคและข้อจำกัดการดำเนินความร่วมมือในการจัดการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ ตลอดจนแนวทางการขับเคลื่อน ส่งเสริมให้เกิดการสร้างร่วมมือจากภาคส่วนต่างๆ ในการจัดการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติในประเทศไทย

4.2 ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาในการศึกษา ธันวาคม 2560 – เมษายน พ.ศ. 2562

4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษาคั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการศึกษาไว้เฉพาะพื้นที่ศูนย์สวัสดิภาพและชरणนิกบาลแรงงานประมงสงขลา

4.4 ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูล

1.กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่

1.1 ฝ่ายนโยบาย จาก 5 หน่วยงาน ได้แก่ ผู้บริหารองค์การสะพานปลา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน 1 คน, ผู้บริหารสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน จำนวน 1 คน, ผู้บริหารบริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) จำนวน 1 คน, ผู้บริหารสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทยจำนวน 1 คน และผู้บริหารศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเลสงขลา จำนวน 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลฝ่ายนโยบายทั้งสิ้นจำนวน 5 คน

1.2 ฝ่ายปฏิบัติการ จาก 5 หน่วยงาน ได้แก่ เจ้าหน้าที่สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครอง จำนวน 1 คน , เจ้าหน้าที่บริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) จำนวน 1 คน, บุคลากรศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเลสงขลาจำนวน 2 คน ครูผู้สอนจำนวน 1 คนรวม ผู้ให้ข้อมูลฝ่ายปฏิบัติการทั้งสิ้นจำนวน 5 คน

2.กลุ่มผู้ให้ข้อมูลรอง ได้แก่ รองนายกเทศมนตรีเทศบาลนครสงขลา จำนวน 1 คน ,ครูโรงเรียนเทศบาล1 (นครนอก) จำนวน 2 คน และบุตรแรงงานข้ามชาติจำนวน 2 คน รวมจำนวนผู้ให้ข้อมูลรองทั้งสิ้นจำนวน 5 คน

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

(1) ความร่วมมือ หมายถึง การเอาองค์กรอื่นตั้งแต่ 1 องค์กรขึ้นไป ผนวกเข้ากับองค์กรหลักที่มีหน้าที่กระทำกิจกรรมหนึ่งๆ โดยตรงในจังหวัดสงขลา ให้เข้ามามีความสัมพันธ์ในรูปแบบของการร่วมกันทำงาน หรือใช้เป็นเครื่องมือในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างองค์กร โดยการสร้างกิจกรรมอันหนึ่งขึ้นมาซึ่งมีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายเดียวกัน

(2) ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษา หมายถึง หน่วยงานหรือองค์กรในจังหวัดสงขลา ประกอบด้วยองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ซึ่งรวมกลุ่มเพื่อดำเนินการร่วมกันในการจัดการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ ซึ่งประกอบไปด้วยนโยบายและโครงการต่างๆ เพื่อลดปัญหาการค้ำมนุษย์ การใช้แรงงานเด็กผิดกฎหมายอย่างเป็นทางการและเพิ่มขีดความสามารถในการจัดการความเสี่ยงทางเศรษฐกิจและสังคม อันเป็นความร่วมมือในการดำเนินงานด้วยความเต็มใจและบรรลุวัตถุประสงค์อย่างเดียวกัน

(3) บุตรแรงงานข้ามชาติ หมายถึง เด็กหรือกลุ่มเด็กที่ไม่มีสัญชาติไทย แต่มีสัญชาติอื่นและผู้ติดตามแรงงานข้ามชาติ ย้ายถิ่นฐานตามผู้ปกครองเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทย โดยผู้ปกครองที่เป็นแรงงานข้ามชาตินั้น เข้ามาทำงานหรือประกอบอาชีพในประเทศไทยเป็นการชั่วคราว

(4) ศูนย์สวัสดิภาพและชรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา หมายถึง ศูนย์ที่จัดตั้งขึ้นในบริเวณท่าเทียบเรือจังหวัดสงขลา ซึ่งเกิดขึ้นจากความร่วมมือขององค์กร 3 ภาคส่วน ได้แก่ องค์กรภาครัฐ องค์กรเอกชน และองค์กรภาคประชาสังคม โดยมีวัตถุประสงค์ในการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาการค้ำมนุษย์ การละเมิดสิทธิมนุษยชนของแรงงานข้ามชาติ และการใช้แรงงานเด็ก

(5) องค์กรภาครัฐ หมายถึง เป็นองค์กรหลักที่มีหน้าที่จัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนและแรงงานข้ามชาติในจังหวัดสงขลา โดยไม่หวังผลตอบแทนในเชิงเศรษฐกิจ ได้แก่ องค์กรสะพานปลา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

(6) องค์กรภาคเอกชน หมายถึง องค์กรที่จัดตั้งและดำเนินงานโดยเอกชนอย่างอิสระ มีฐานะเป็นนิติบุคคล เป็นผู้ประกอบการหลักที่มีความเกี่ยวข้องกับแรงงานข้ามชาติในภาคประมง เนื่องจากสินค้าโดยส่วนใหญ่แปรรูปมาจากอาหารทะเล ได้แก่ บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน)

(7) องค์กรภาคประชาสังคม หมายถึง องค์กรที่จัดตั้งขึ้นมิใช่จากหน่วยงานของรัฐหรือธุรกิจเอกชน มีวัตถุประสงค์ อุดมคติร่วมกัน มีบทบาทสำคัญในดำเนินงานที่เกี่ยวกับแรงงานข้ามชาติและผู้ติดตาม และเป็นองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร ได้แก่ สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย และศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเลสงขลา

(8) สภาพการณ์และรูปแบบความร่วมมือ หมายถึง สภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในประเทศไทย อันจะก่อให้เกิดความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติในจังหวัดสงขลา และลักษณะความร่วมมือที่กำหนดขึ้นเป็นหลักเกณฑ์ที่องค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมสามารถยอมรับได้ทั่วไป และดำเนินการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติร่วมกัน

(9) กระบวนการความร่วมมือ หมายถึง ขั้นตอนและวิธีการในการดำเนินการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพและชरणนิกบาลแรงงานประมงสงขลา ซึ่งเป็นความร่วมมือที่เกิดจากองค์กร องค์กรภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน และองค์กรภาคประชาสังคม

(10) ปัญหาและข้อจำกัด หมายถึง อุปสรรคหรือข้อขัดข้องภายในและภายนอกองค์กรในการดำเนินความร่วมมือจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพและชरणนิกบาลแรงงานประมงสงขลา

บทที่ 2

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ: กรณีศึกษา ศูนย์สวัสดิภาพและชरणมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา จากการศึกษาข้อมูลแนวคิดเชิงทฤษฎี ผู้ศึกษาได้ค้นคว้างานวิจัยจากเอกสารหลายประเภทได้แก่ บทความวิชาการ วิทยานิพนธ์ หนังสือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ งานวิจัยทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เพื่อออกแบบวิธีการศึกษา โดยมีกรอบการศึกษาดังต่อไปนี้

1. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดบริการสาธารณะแนวใหม่ (New Public Service)
2. ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา (Educational management)
3. แนวคิดที่เกี่ยวกับความร่วมมือ (Collaboration)
4. ข้อมูลแรงงานข้ามชาติและผู้ติดตามจังหวัดสงขลา
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. กรอบแนวคิดและการวิจัย

1. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดบริการสาธารณะแนวใหม่ (New Public Service)

คำว่าบริการสาธารณะ (Public Service) หมายถึง กิจกรรมสาธารณะประโยชน์ที่จัดขึ้นเพื่อสนองความต้องการประชาชนอย่างมีส่วนร่วม ซึ่งอยู่ในความกำกับดูแลของฝ่ายปกครอง โดยรัฐบาลส่วนกลางจะทำหน้าที่ ให้บริการประชาชนโดยวงกว้าง และมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่ ให้บริการประชาชนในเขตท้องถิ่นของตน โดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น รวมถึงการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้มีความก้าวหน้าเทียบเท่ากับอารยประเทศได้ ซึ่งหลักการสำคัญของการจัดบริการสาธารณะ คือ การดำเนินการเพื่อให้เกิดประโยชน์ให้แก่ส่วนรวม ตอบสนองความต้องการประชาชนทุกภาคส่วน มีความเท่าเทียมและ ความสุจริตโปร่งใสในการให้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ (อรทัย ก๊กผล, 2551 และ นราธิป ศรีธรรม, 2557)

การบริการสาธารณะแนวใหม่ (New Public Service : NPS) เป็นแนวคิดที่เกิดขึ้นในช่วงศตวรรษที่ 20 เป็นต้นมา มีนักวิชาการทางรัฐประศาสนศาสตร์และศาสตร์อื่นได้ทำการศึกษาและนิยามเกี่ยวกับแนวคิดการจัดการสาธารณะแนวใหม่ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นไปแนวทางเดียวกัน เนื่องจาก Janet Vinzant, and Robert B. Denhardt. (2003) เป็นผู้ที่มิบทบาทสำคัญในการเสนอแนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่ ได้นิยามว่า การบริการสาธารณะแนวใหม่ คือ แนวคิดที่มี การสร้างพลเมืองที่มีการนำหลักประชาธิปไตยมาใช้ในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนของรัฐ

เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการของตนในการจัดบริการสาธารณะ โดยใช้กลยุทธ์ในการให้บริการและส่งเสริมให้เกิดความคิดในการรับผิดชอบในฐานะที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากภาคส่วนต่างๆ เพื่อให้สาธารณะประโยชน์ที่พลเมืองจะได้รับเกิดความเท่าเทียมกันในเรื่องของการบริหารงานภาครัฐไม่ได้บริหารในรูปแบบธุรกิจ แต่บริหารงานโดยยึดพื้นฐานของความเป็นประชาธิปไตยเป็นหลัก โดยข้าราชการจะต้องทำหน้าที่รับฟังความเห็นพลเมือง มากกว่าการสั่งพลเมือง และให้บริการประชาชนมากกว่าการกำกับหรือควบคุมประชาชน

ในเวลาต่อมา Stephen P. Osborne (2010) ได้นิยามว่า เป็นน่านโยบายไปสู่การปฏิบัติและการจัดบริการสาธารณะที่รัฐเริ่มมองเห็นความสำคัญของภาคส่วนอื่นๆที่ไม่ได้อยู่ในสังกัดของรัฐ เช่น ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ภาคองค์กรที่ไม่แสวงผลกำไร สมควรที่จะเข้ามา มีบทบาทในการจัดบริการสาธารณะร่วมกับหน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นการร่วมจัดทำแผนการพัฒนาในด้านการศึกษา ด้านสุขภาพและสาธารณสุข การดูแลเด็ก ผู้สูงอายุ และคนพิการ การดำเนินการในเรื่องความเชื่อ ศาสนา จารีตประเพณี วัฒนธรรม การรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และความปลอดภัยของประชาชน เป็นต้น สอดคล้องกับ นพดล อุดมวิสุกุล (2551) ได้นิยามว่าเป็นแนวความคิดทางรัฐประศาสนศาสตร์ที่ให้ความสำคัญกับพลเมือง ในการมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดเป้าหมายของการบริการสาธารณะเพื่อให้สนองความต้องการของส่วนรวม มีการส่งเสริมให้เกิดประชามติและข้าราชการซึ่งเป็นตัวแทนของรัฐในการเป็นสื่อกลางในการปรึกษาหารือ ซึ่งมีการบริหารจัดการในรูปแบบของประชาธิปไตย

ส่วนพยุงศักดิ์ ทราบรัมย์ (2558) ได้นิยามว่าเป็นการบริหารงานภาครัฐแบบธุรกิจของเอกชน ส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในเรื่องบทบาทของภาครัฐกลายเป็นผู้ประกอบการ มุ่งเน้นให้บริการประชาชนเสมือนลูกค้า ทำให้เกิดช่องว่างให้ข้าราชการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าสาธารณะ และเกิดความละเลยค่านิยมความเป็นประชาธิปไตยแก่พลเมือง สอดคล้องกับแนวคิดของ ปิยากร หวังมหาพร (2560) นิยามว่า แนวคิดที่เป็นการจัดบริการด้านความมั่นคง ด้านสาธารณสุข ปลอดภัย สาธารณูปการซึ่งรัฐหรือผู้แทนของรัฐจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชน ซึ่งในปัจจุบันการจัดบริการสาธารณะของรัฐจะมีลักษณะอาศัยความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับภาคส่วนต่างๆเป็นสำคัญ ไม่ว่าจะเป็น ภาคเอกชน องค์กรไม่แสวงกำไร ร่วมกันจัดกิจกรรมหนึ่งกิจกรรมใดด้วยกันเพื่อบริการประชาชน

ทั้งนี้ B. M. Verma (อ้างถึงใน ยุพดี ลิ้มมธุรสกุล, 2541) ได้พิจารณาการถึงการให้บริการสาธารณะว่า เป็นกระบวนการที่มีรูปแบบการให้บริการที่เคลื่อนไหวอย่างเป็นพลวัต โดยระบบการให้บริการที่ดีหน่วยงานของหน่วยงานที่รับผิดชอบ จะต้องใช้ทรัพยากรให้เป็นไปตามแผนงานที่วางไว้ และสำหรับเข้าถึงการรับบริการจากความหมายดังกล่าวได้ความว่า เป็นการ

พิจารณาโดยใช้แนวคิดเชิงระบบ คือองค์กรที่มีหน้าที่ให้บริการใช้ปัจจัยนำเข้าสู่การผลิต และออกผลผลิตหรือการบริการ ซึ่งกระบวนการทั้งหมดจะต้องเป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้ ซึ่งการประเมินผลจะมีส่วนช่วยทำให้ทราบถึงผลผลิตหรือการบริการที่เกิดขึ้นเป็นเช่นไร ซึ่งจะเป็นข้อมูลป้อนกลับ และเป็นปัจจัยนำเข้าต่อไป ด้วยเหตุผลข้างต้นการให้บริการสาธารณะจึงมีรูปแบบ ที่มีเคลื่อนไหวเป็นพลวัตและมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

สรุปการบริการสาธารณะแนวใหม่ เป็นการปรับเปลี่ยนแนวทางในการดำเนินการกิจของภาครัฐ จากรัฐใช้อำนาจเต็มกำลังในการกำหนดนโยบายของประเทศ เปลี่ยนเป็นประชาชนในฐานะที่เป็นพลเมืองเป็นส่วนหนึ่งในการเสนอนโยบายของประเทศอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น เช่น การเลือกตั้ง ทั้งนี้รัฐบาลที่ได้รับเลือกตั้งก็จะมีหน้าที่ดำเนินนโยบายภายใต้กรอบความเป็นประชาธิปไตย เพื่อให้ประชาชนได้รับการบริการสาธารณะอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ทั้งนี้เหตุผลที่ต้องนำแนวคิดการจัดบริการสาธารณะแนวใหม่มาใช้ในระบบราชการไทย อาทิ กระแสโลกาภิวัตน์ ที่ทำให้โลกเกิดความเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้สภาพแวดล้อมภายในและนอกประเทศ มีความจำเป็นอย่างมากที่องค์กรภาครัฐและเอกชนที่จะต้องเพิ่มศักยภาพในการรับมือกับความเปลี่ยนแปลง เพื่อตอบสนองความต้องการของกระแสโลกาภิวัตน์ให้ก้าวทันอารยประเทศอื่นๆ และปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ระบบราชการไทยที่ยังประสบกับภาพลักษณ์ที่เสื่อมถอยของระบบราชการและขาดธรรมาภิบาลหลายประการ ดังนั้นหากภาครัฐไทยไม่มีการพัฒนาการบริหารงานหรือการจัดการภาครัฐให้เหมาะสมกับองค์ที่ความทันสมัยในปัจจุบัน และไม่มีการยึดมั่นหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในการทำงาน จะส่งผลให้ความสามารถในการแข่งขันของประเทศเกิดความไม่เสถียรภาพขึ้น และจะก่อให้เกิดอุปสรรคต่อสังคมและการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในอนาคตได้ (เรื่องวิทย์ เกษสุวรรณ , 2553)

องค์ประกอบของการบริการสาธารณะที่ดี (ประยูร กาญจนดล, 2549) ได้แบ่งไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. การบริการสาธารณะอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ
  2. บริการสาธารณะจะต้องเป็นกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ที่ตอบสนองความต้องการของส่วนร่วม
  3. ระเบียบและวิธีการจัดบริการสาธารณะย่อมสามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้สม่ำเสมอเพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับยุคสมัย
  4. การบริการสาธารณะจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง
  5. เอกชนมีสิทธิเท่าเทียมกันในประโยชน์ที่ได้รับบริการสาธารณะจากรัฐ
- ดังนั้นการบริการสาธารณะจึงมีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการเพื่อสนอง

ความต้องการของส่วนรวมอย่างเท่าเทียมกัน อันจะต้องดำเนินกิจกรรมอย่างเป็นนิมิตต่อเนื่องและอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ หากเกิดการสะดุดหยุดลงของบริการสาธารณะจะทำให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนในประเทศเป็นอย่างมาก

ทั้งนี้ John D. Millet (1954) (อ้างถึงใน ชนินทร์ ตั้งชูทวีทรัพย์, 2545) ได้อธิบายหลักการจัดบริการสาธารณะที่ดี โดยกล่าวว่าเป้าหมายในการจัดบริการสาธารณะให้ประชาชนเกิดความพึงพอใจ มีหลักการดังนี้

1. ความเสมอภาค (Equitable) คือ การให้บริการสาธารณะอย่างยุติธรรมในการบริหารงาน เพื่อให้เกิดความเสมอภาคแก่ประชาชนทุกคนอย่างเท่าเทียมและใช้มาตรฐานเดียวกันแก่ผู้ใช้บริการ

2. ความตรงต่อเวลา (Timely) คือ ผู้ให้บริการจะต้องให้ความสำคัญในการตรงต่อเวลาในการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน ซึ่งหากไม่รักษาเวลาจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อประสิทธิภาพและภาพลักษณ์ของรัฐในฐานะผู้ให้บริการ เนื่องจากประชาชนไม่พึงพอใจ

3. ความพอเพียง (Ample) คือ การให้บริการสาธารณะจะต้องมีจำนวนที่เพียงพอและเหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นผู้ให้บริการ สถานที่ หรือสิ่งอำนวยความสะดวก หากมีไม่เพียงพอก็จะก่อให้เกิดปัญหาความไม่เท่าเทียมกันในสิทธิที่ประชาชนพึงได้รับจากการบริการสาธารณะได้

4. ความต่อเนื่อง (Continuous) การให้บริการที่สม่ำเสมอโดยคำนึงถึงสาธารณะประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลักในการบริหารงาน

5. ความก้าวหน้า (Progressive) การให้บริการสาธารณะที่มีการสำรวจและประเมินคุณภาพของการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อปรับปรุงคุณภาพของงานให้ประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นกว่าเดิม

และองค์กรที่มีหน้าที่จัดทำบริการสาธารณะ (นันทวัฒน์ บรมานันท์, 2547) ได้อธิบายว่าสามารถแบ่งออกได้ 4 ประเภท คือ

(1) การบริการสาธารณะที่จัดทำโดยรัฐ คือ การจัดบริการสาธารณะที่รัฐต้องจัดทำเพื่อความมั่นคงและความเป็นเอกภาพของรัฐ ภารกิจที่ประชาชนทั่วประเทศมีส่วนร่วมได้ส่วนเสียเสมอกัน ซึ่งภารกิจที่รัฐจัดทำแล้วจะต้องมีมีประสิทธิภาพมากกว่า หรือเป็นกิจการที่ต้องใช้งบประมาณและเทคโนโลยีขั้นสูง เช่น การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ การป้องกันประเทศจากการรุกรานของต่างประเทศ การจัดระบบกระบวนการยุติธรรม การรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ การทำหน้าที่ทางการทูตในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ตลอดจนการควบคุมสังคมให้ประชาชนเกิดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เป็นต้น

(2) การบริการสาธารณะที่จัดทำโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือการจัดบริการ

สาธารณะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินจัดบริการสาธารณะซึ่งรัฐบาลมอบหมายให้จัดทำ โดยมีบทบัญญัติกฎหมายกำหนดไว้ชัดเจนว่า ให้เป็นหน้าที่โดยตรงที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดบริการสาธารณะ ซึ่งแบ่งประเภทได้ ดังนี้ การให้บริการสาธารณะทางด้านสุขอนามัย การให้บริการสาธารณะทางด้านเศรษฐกิจ บริการสาธารณะทางด้านสังคมและการศึกษา และบริการสาธารณะทางด้านวัฒนธรรม

(3) การบริการสาธารณะที่จัดทำร่วมกันระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การจัดบริการสาธารณะบางประเภทซึ่งรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีหน้าที่รับผิดชอบร่วมกัน เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของมหาชนและเป็นความต้องการโดยรวมของประชาชนทั้งประเทศ เช่น การจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา เป็นกิจกรรมที่เป็นความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่นั้นๆ ดำเนินการ ส่วนการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นกิจกรรมต้องงบประมาณการลงทุนค่อนข้างสูง จึงควรเป็นหน้าที่ของรัฐบาลในการจัดสรรค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาต่อไป

4. การบริการสาธารณะที่จัดทำโดยองค์กรเอกชน คือ การจัดบริการสาธารณะที่ดำเนินการโดยเอกชน แบ่งออกเป็น 3 รูปแบบดังนี้

4.1 การดำเนินกิจกรรมสาธารณะบางประเภทที่ต้องใช้เงินงบประมาณในลงทุนสูง อาจต้องใช้บุคลากรที่มีความชำนาญพิเศษ ซึ่งรัฐไม่อาจดำเนินการจัดทำได้ และเพื่อให้ทันกับความต้องการของประชาชนในฐานะที่เป็นผู้ใช้บริการสาธารณะ จึงต้องให้เอกชนซึ่งมีความพร้อมในการดำเนินกิจกรรมเป็นผู้จัดทำบริการสาธารณะแทนรัฐ

4.2 การมอบอำนาจ (habilitation) การให้เอกชนเป็นผู้ดำเนินการจัดทำบริการสาธารณะ ทั้งนี้ที่รัฐอาจมอบหมายให้เอกชนเป็นผู้จัดทำบริการสาธารณะทั้งหมดหรือบางส่วน

4.3 สัมปทาน (concession) เช่น สัญญาที่ฝ่ายปกครองมอบให้เอกชนเป็นผู้ดำเนินการจัดทำบริการสาธารณะด้วยการลงทุนและเสี่ยงภัยของเอกชนเอง และเอกชนสามารถเก็บค่าบริการจากผู้ใช้บริการจากกิจการที่ได้รับสัมปทานจากรัฐ

สรุปการบริการสาธารณะแนวใหม่ องค์กรที่มีหน้าที่หลักในการจัดบริการสาธารณะคือรัฐ เพื่อความมั่นคงของประเทศและความเป็นเอกภาพของรัฐ การบริการสาธารณะจะต้องเป็นกิจกรรมที่ดำเนินการเพื่อตอบสนองความต้องการของส่วนรวม โดยบางประเภทที่ต้องใช้เงินงบประมาณในลงทุนสูง อาจต้องใช้บุคลากรที่มีความชำนาญพิเศษ รัฐจะมีความจำเป็นต้องเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมสาธารณะ เช่น องค์กรเอกชนหรือองค์กรภาคประชาสังคมให้เข้ามาดำเนินกิจกรรมร่วมกับรัฐ หรือดำเนินการแทนรัฐตามที่ได้รับ

มอบหมาย ซึ่งทั้งสองฝ่ายต่างเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อกัน และการดำเนินกิจกรรมในลักษณะนี้จะต้องบรรลุวัตถุประสงค์ของฝ่าย เพื่อให้การบริการสาธารณะแนวใหม่เกิดประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

2. ความหมายและแนวคิดในการจัดการศึกษา

คำว่าการศึกษา (Education) จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า มีนักวิชาการหลายท่าน และหลายหน่วยงานนิยามความหมายที่สอดคล้องและใกล้เคียงกัน ซึ่งได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ อาทิ อริสโตเติล (Aristotle) ชาวกรีก กล่าวว่า การศึกษา หมายถึง การฝึกอบรมให้บุคคลเป็นพลเมืองดี และดำเนินชีวิตของตนด้วยการทำความดี ในขณะที่ ยัง ชัคส์ รูสโซ (Jean Jacques Rousseau) ได้อธิบายความหมายของการศึกษา คือ การปรับปรุงให้คนเหมาะสมกับโอกาสและสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง และนำความสามารถที่มีในตัวบุคคลมาใช้ให้เกิดประโยชน์ และจอห์น ดีวอี้ (John Dewey ค.ศ.1857-1952) ชาวอเมริกัน กล่าวว่า การศึกษา คือชีวิต มีความเจริญงอกงามในด้านกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา คาร์เตอร์ วี. กู๊ด (Carter V. Good) ได้ให้ความหมายของการศึกษา คือ กิจกรรมต่างๆที่คนนำมาใช้พัฒนาความรู้ความสามารถ ความประพฤติที่ดี และมีคุณธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคม และการศึกษายังทำให้คนได้รับความรู้จากสิ่งแวดล้อมต่างๆที่โรงเรียนจัดขึ้นสำหรับประเทศไทย ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 ได้ให้ความหมายว่า “กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ความจรุญ ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมและการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต” ในขณะที่ วิจิตร ศรีสอ้าน (2554) กล่าวว่า การศึกษา เป็นการดำเนินการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนให้เป็นในสิ่งที่พึงปรารถนา การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมดังกล่าวนี้เป็นไปด้วยความมีเจตนา มีการกำหนดสิ่งที่มีงหมายและมีกระบวนการอย่างมีระบบขั้นตอน มีการดำเนินการอย่างเหมาะสมและผ่านสถาบันทางสังคมที่ได้รับมอบหมายด้านการศึกษา

จากความหมายทั้งหมดผู้วิจัยสรุปความได้ว่า การศึกษา หมายถึง กระบวนการเรียนรู้จากสื่อต่างๆ ไปสู่บุคคล ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้จากผู้สอนถ่ายทอดให้ผู้เรียน การเรียนรู้ด้วยตัวเองจากสิ่งรอบข้างที่เกิดขึ้น ซึ่งศึกษานั้นสามารถนำความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้มาใช้ประโยชน์เพื่อบุคคลให้เติบโตมาอย่างมีคุณภาพ มีสติปัญญาดี มีคุณธรรมและจริยธรรม มีบุคลิกภาพความประพฤติที่ดีและมีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถปรับตัวและอาศัยอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข รวมทั้งสามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองได้ อาทิ สามารถเอาตัวรอด

และใช้ประกอบอาชีพเลี้ยงตัวเองและครอบครัวได้ ตลอดจนส่งผลให้ประเทศพัฒนา มีความเจริญก้าวหน้าทันโลกพร้อมกับประเทศอื่นๆได้

2.1 ระบบการจัดการศึกษาไทย

ในปัจจุบันตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่3) พ.ศ.2553 มีการจัดการศึกษา 3 รูปแบบ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

1.การศึกษาในระบบ คือ การศึกษาที่มีระเบียบแบบแผนที่แน่นอน ได้แก่ การมีจุดมุ่งหมาย หลักสูตร วิธีการศึกษา ระยะเวลาในการศึกษา การวัดและประเมินผลของการศึกษาที่แน่นอน โดยเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่ชัดเจน ซึ่งในการดำเนินกิจกรรมทางการศึกษาเกิดขึ้นในห้องเรียน หรือการเรียนรู้นอกสถานที่ เช่น บ้านของผู้ศึกษา การไปทัศนศึกษา ลานกิจกรรม หรือการเรียนรู้จากอินเทอร์เน็ต ทั้งนี้จะยึดห้องเรียนเป็นหลักในการเป็นสถานที่สำหรับการจัดการศึกษา ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นกระบวนการการเรียนรู้ที่สำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคนให้เติบโตขึ้นอย่างมีคุณภาพ ซึ่งการศึกษาในระบบ แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษา

1.1 การศึกษาขั้นพื้นฐานคือ การศึกษาซึ่งจัดไม่น้อยกว่า 12 ปีก่อนระดับอุดมศึกษา ซึ่งการศึกษาในระดับนี้มีถือว่าความสำคัญยิ่ง เนื่องจากในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้ให้การรับรองในเรื่องของสิทธิทางการศึกษาไว้อย่างชัดเจน ในหมวด 5 มาตรา 49 มีความว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายผู้ยากไร้ พิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ต้องได้รับสิทธิตามวรรคหนึ่ง และการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น” การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพหรือเอกชน การศึกษาทางเลือกของประชาชนการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ย่อมได้รับความคุ้มครองและส่งเสริมที่เหมาะสมจากรัฐ ตามมาตรา 50 “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในทางวิชาการการศึกษาอบรม การเรียนการสอน การวิจัย และการเผยแพร่งานวิจัยตามหลักวิชาการย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้เท่าที่ไม่ขัดต่อหน้าที่พลเมืองหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน” นอกเหนือจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ที่ได้มีการระบุในเรื่องของสิทธิในเรื่องของการได้รับการศึกษาอย่างชัดเจนตามที่กล่าวถึงข้างต้นแล้วนั้น ร่างรัฐธรรมนูญฉบับปฏิรูปได้มีการกล่าวถึงเรื่องของเสรีภาพทางวิชาการเช่นเดียวกัน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา , 2559) และสำหรับการแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง มี 3 ระดับ คือ

1.1.1 การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา เป็นการศึกษามุ่งหมายอบรมดูแลเด็กเล็ก

ก่อนเข้ารับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อเตรียมความพร้อมให้ในทุกด้านให้เพียงพอที่จะเข้ารับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในขั้นต่อไป การจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา อาจมีการจัดการศึกษา เช่น ศูนย์รับเลี้ยงดูเด็ก ศูนย์เด็กปฐมวัยหรือโรงเรียนอนุบาล หรือจัดเป็นชั้นเรียนสำหรับเด็กเล็กในโรงเรียนประถมศึกษา เป็นต้น

1.1.2 การศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นการศึกษามุ่งหมายให้เด็กมีความรู้ความสามารถขั้นพื้นฐาน ซึ่งเด็กจะต้องมีความสามารถในการอ่าน พูดย ฟัง เขียน และคิดคำนวณได้ เป้าหมายให้เด็กมีความคิดในการทำหน้าที่เป็นพลเมืองดีของชาติ ในระบอบที่มีการปกครองแบบประชาธิปไตย มีพระมหากษัตริย์ที่เป็นประมุขประเทศ สำหรับการจัดสถานศึกษาระดับประถมศึกษานั้น เป็นการจัดการศึกษาระดับแบบตอนเดียวใช้เวลาการศึกษาจำนวน 6 ปี ซึ่งในแต่ละท้องถิ่นจะกำหนดเกณฑ์อายุในการรับเข้าศึกษาให้มีความเหมาะสมความพร้อมของเด็กและลักษณะสภาพท้องถิ่นของท้องถิ่นนั้นๆ ทั้งนี้จะไม่หลักเกณฑ์ของกฎหมายทางการศึกษาไม่ได้บังคับเด็กให้เข้าเรียนก่อนอายุครบ 6 ปีบริบูรณ์ แต่จะต้องไม่ช้ากว่าอายุครบ 8 ปีบริบูรณ์

1.1.3 การศึกษาระดับมัธยมศึกษา เป็นการศึกษาต่อจากระดับประถมศึกษาที่มุ่งหมายให้เด็กมีความรู้ในด้านวิชาการและส่งเสริมการเรียนรู้ในเรื่องวิชาชีพเหมาะสมกับวัยตามความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจและสามารถเลือกอาชีพที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวมได้ ทั้งนี้การศึกษาระดับนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ มัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้เวลาเรียนในแต่ละตอนจำนวน 3 ปี ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่เข้าสู่วัยรุ่นที่มีอายุประมาณ 12 - 17 ปี หลังจากที่ได้จบการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษา นอกจากนี้เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาระดับสูงขึ้นไปอีกด้วย ทั้งนี้ผู้ที่เรียนจบในระดับชั้นมัธยมศึกษา อาจไม่ดำเนินการเรียนต่อในระดับชั้นต่อไป แต่ออกไปประกอบอาชีพที่ตัวเองมีความสนใจและมีความสามารถที่เหมาะสมกับวัย หรืออาจศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ดังนั้นในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จึงการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนได้เลือกวิชาเรียน ในด้านกลุ่มวิชาการหรือวิชาชีพตามความถนัดและความสนใจผู้เรียน ในส่วนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายนั้น เน้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาในกลุ่มวิชาที่ผู้เรียนต้องการที่จะยึดเป็นอาชีพต่อไป (ประภาพรรณ วงศาโรจน์ และคณะ, 2556)

1.2 การศึกษาระดับอุดมศึกษา เป็นการศึกษาหลังระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความมุ่งหมายที่จะพัฒนาให้สติปัญญาและความคิดของผู้เรียนมีความเจริญงอกงาม เพื่อให้เกิดความสามารถและมีความก้าวหน้าในด้านวิชาการ การศึกษาระดับนี้มีการจัดการศึกษาอย่างกว้างขวาง เน้นให้ผู้เรียนมีความรอบรู้ และเน้นเฉพาะสาขาวิชาชีพที่ผู้เรียนมีความรู้ลึกซึ้งชอบและมีความชำนาญทั้งในด้านทฤษฎีและปฏิบัติในวิชาชีพนั้น ๆ ซึ่งหน้าที่ของสถาบันอุดมศึกษาจะมุ่ง

ดำเนินการเรียนการสอนในด้านวิชาการและวิชาชีพ การวิจัย การแสวงหาข้อมูลและความรู้ใหม่ การพิสูจน์หลักการของทฤษฎีต่าง ๆ การทำนุบำรุงประเพณีและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น เพื่อพัฒนาประเทศในทุกด้าน และส่งเสริมให้เกิดเจตนาธรรมในการที่จะมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาของชุมชน ซึ่งการศึกษาในระดับนี้ให้ความสำคัญแก่กำลังของคนในระดับกลางอันจะเป็นพื้นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศต่อไปได้ (มานิต บุญประเสริฐ และคณะ, 2549)

2. การศึกษานอกระบบโรงเรียน (Non – Formal Education) เป็นการจัดการศึกษาเพื่อเปิดโอกาสให้กับผู้ที่ไม่ได้เข้าศึกษาในระบบโรงเรียนตามปกติ ให้มีโอกาสศึกษาเรียนรู้ พัฒนาตนเอง ให้มีความรู้ความสามารถในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างราบรื่นและมีความสุข การจัดการศึกษาในลักษณะเอื้อให้แก่ผู้เรียนมีความสะดวกในการเลือกเรียนหลายวิธี อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนและสังคมโดยรวมเป็นอย่างยิ่ง การศึกษานอกโรงเรียนนั้นยังมีความหมายที่ครอบคลุมถึงประสบการณ์การเรียนรู้หลายชนิด ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้จากธรรมชาติที่เกิดขึ้นเอง การเรียนรู้จากสังคมที่มนุษย์สร้างขึ้น และการเรียนรู้จากโปรแกรมการศึกษาต่างๆ ที่นอกเหนือจากการศึกษาในโรงเรียนตามปกติ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนที่มิได้อยู่ในระบบโรงเรียน ได้มีโอกาสแสวงหาความรู้ ทักษะ ทักษะ ทักษะ เพื่อมุ่งหมายที่จะเกิดจิตสำนึกร่วมในการแก้ปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน การฝึกอาชีพ หรือการพัฒนาความรู้เฉพาะทางตามที่ตัวเองสนใจ (อาชัญญา รัตนอุบล, 2540) ในขณะที่ (ทองอยู่ แก้วไทรสะ และคณะ, 2551) กล่าวว่า การศึกษานอกระบบโรงเรียนหมายถึง การจัดกิจกรรมสำหรับการศึกษาที่เกิดขึ้นนอกระบบโรงเรียน มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนมีเป้าหมายในการเรียนรู้ชัดเจน กิจกรรมการศึกษาลักษณะนี้มีการจัดทั้งแบบเอกเทศ และเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมอื่นๆ หน่วยงานที่จัดการศึกษานอกโรงเรียนนั้น เป็นได้ทั้งหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่โดยตรงในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน หรือหน่วยงานอื่นที่เป็นเอกชน ตลอดจนการศึกษานอกระบบโรงเรียนยังเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสังคมที่อาศัยอยู่ในชุมชน อันจะส่งผลโดยวงกว้างให้คนส่วนใหญ่ในประเทศด้วย ในขณะที่เดียวกันตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่3) พ.ศ.2553 มาตรา 15 การศึกษานอกระบบ หมายถึง การศึกษาซึ่งจัดขึ้นนอกระบบโรงเรียนปกติ เป็นกิจกรรมทางการศึกษาที่จัดให้แก่ประชาชนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ถึงการดำรงชีวิต การมีความรู้ด้านทักษะต่างๆ ในการประกอบอาชีพและความรู้ด้านอื่น ๆ เพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต ในส่วนของการจัดการศึกษามีจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการในการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดผลและประเมินผล ความเป็นการกำหนดที่มีความยืดหยุ่น เพื่อให้เกิดความสอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน และมาตรา 4 ในพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอก

ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 กล่าวว่า การศึกษานอกระบบ หมายถึง กิจกรรมทางการศึกษาที่มีวัตถุประสงค์ในการเรียนที่ชัดเจน โดยมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับผู้เรียน เช่น รูปแบบ หลักสูตร วิธีการจัดและระยะเวลาเรียนหรือการฝึกอบรม มีความยืดหยุ่นและหลากหลายตามศักยภาพและความต้องการของผู้เรียน

ดังนั้นผู้วิจัยสรุปได้ว่า การศึกษานอกระบบหมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมทางการศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มศักยภาพและพัฒนาประชาชนให้มีความรู้ ความสามารถ หรือความสนใจต่างๆอย่างเท่าเทียมกัน อันจะนำไปสู่การทำให้ผู้เรียนเมื่อจบการศึกษา เกิดความสามารถในการประกอบอาชีพ ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ตลอดจนสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขและมีคุณภาพ

3. การศึกษาตามอัธยาศัย หมายถึง การศึกษาที่เกิดขึ้นตามวิถีชีวิตเกิดจากตัวเอง จากการทำงาน ประสบการณ์ ครอบครัวและชุมชน ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ผู้เรียน สามารถเพิ่มทักษะ ความรู้ ความบันเทิง ความสนใจ และการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยการเรียนรู้ในมีลักษณะ มีข้อแตกต่างที่สำคัญจากระบบการศึกษาอื่นๆ คือ ไม่มีข้อจำกัดใดๆที่ชัดเจน เช่น ไม่มีหลักสูตร สำหรับการเรียน ไม่จำกัดอายุของผู้เรียน ไม่มีเวลาเรียนที่แน่นอน อาจมีหรือไม่มีสถานที่ ไม่มีการลงทะเบียน และไม่มีการเรียนการสอน ไม่มีการรับวุฒิบัตรหรือประกาศนียบัตร เมื่อจบการศึกษา จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการศึกษาในลักษณะนี้คือ การเรียนเพื่อให้เกิดความรู้และการดำเนินกิจกรรมนันทนาการ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ทุกช่วงวัยและตลอดชีวิต (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2538)

2.2 แนวคิดการจัดการศึกษาของบุตรแรงงานข้ามชาติ

การศึกษาเพื่อปวงชน หรือ Education for all (EFA) ตามแนวคิดขององค์การยูเนสโก คือ การนำแนวคิดคิดในเรื่องของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ในการเปิดโอกาสให้กับทุกคน ทุกกลุ่ม ให้ได้รับสิทธิการเข้าถึงระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างทั่วถึงและมีเท่าเทียมกัน อันเป็นสิทธิเบื้องต้นที่มนุษย์ทุกคนพึงได้รับ ทั้งนี้ในปี พ.ศ. 2533 ประเทศไทยได้รับเลือกให้พื้นที่ในการประชุมด้านการศึกษาระดับโลก ซึ่งในการประชุมดังกล่าวได้ก่อเกิดการแสดงเจตนารมณ์ร่วมกันของประเทศผู้เข้าร่วมประชุม และได้มีการประกาศปฏิญญาโลกว่าด้วยการศึกษาเพื่อปวงชน (World Declaration on Education) และมีการจัดประชุมขึ้นอีกอย่างต่อเนื่องหลังจากนั้นซึ่งในปี พ.ศ. 2543 ได้มีการจัดประชุมที่ กรุงดาการ์ ประเทศเซเนกัล โดยการประชุมครั้งนี้ได้มีการจัดทำกรอบปฏิบัติการดาการ์ว่าด้วยการศึกษาเพื่อปวงชน (Dakar Framework for Action) ได้มีการกำหนดเป้าหมายสู่การพัฒนาในด้านการศึกษา 6 ประการ (มูลนิธิเพื่อเยาวชนชนบท, 2558) ได้แก่

1. การดูแลและการศึกษาของเด็กปฐมวัย

2. การศึกษาระดับประถมศึกษาและการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. การตอบสนองความต้องการในการเรียนรู้ของเยาวชนและผู้ใหญ่
4. ยกระดับการรู้หนังสือของผู้ใหญ่
5. ความเท่าเทียมและความเสมอภาคในด้านการศึกษาของเพศชายกับหญิง
6. คุณภาพการศึกษา

ทั้งนี้เป้าหมายที่มีร่วมกันกันวางแผนในการพัฒนาด้านการศึกษาของประเทศสมาชิกที่มีประเทศไทยเป็นสมาชิกอยู่ด้วย ได้มีการกำหนดระยะเวลาที่จะต้องดำเนินให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ภายในปี พ.ศ. 2558 ซึ่งระยะเวลาที่ผ่านมาประเทศไทยได้ออกกฎระเบียบใหม่ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายข้างต้น เช่น พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียน นักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2548 และทางกระทรวงศึกษาธิการยังมีการดำเนินการจัดทำโครงการต่างๆที่เป็นช่องทางในการส่งเสริมการศึกษาเพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและลดจำนวนผู้ไม่รู้หนังสือ เช่น การรณรงค์เรื่องอัตรการรู้หนังสือผ่านโครงการทศวรรษการอ่านแห่งชาติ (พ.ศ. 2552-2561) ทั้งนี้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้จัดทำรายงานการติดตามผลการดำเนินงานหน่วยงานที่รับผิดชอบ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 เพื่อกระตุ้นบุคลากรทางการศึกษา และเป็นข้อมูลไปใช้ในพัฒนาระบบการศึกษาไทยต่อไปในอนาคตได้ (อรวรรณ นิมตลุง, 2552)

ทวิสิทธิ์ ใจห้าว (2554) ได้เสนอแนวทางการพัฒนาระบบการจัดการศึกษาแก่ บุตรแรงงานข้ามชาติในระดับนโยบาย 6 ด้าน ดังนี้

1. ด้านยุทธศาสตร์และการวางแผนคือ กระทรวงศึกษาธิการโดยคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้จัดทำข้อมูลสถานการณ์การเคลื่อนย้ายของแรงงานข้ามชาติจะต้องจัดทำแผนยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาแก่เด็กข้ามชาติ เพื่อรองรับการเคลื่อนย้ายของแรงงานข้ามชาติ ส่งเสริมการจัดการศึกษาแก่เด็กผู้ด้อยโอกาส และเด็กที่ไม่มีหลักฐานทางกฎหมาย รวมถึงประชาสัมพันธ์และเปิดโอกาสให้ประชาชน องค์กรในชุมชน มูลนิธิ และองค์กรเอกชนได้มีส่วนร่วมในการระดมทุนและบริจาคทรัพยากร เพื่อการศึกษาแก่เด็กกลุ่มดังกล่าว เสนอนโยบายหรือแนวทางในการจัดการศึกษาแก่บุตรแรงงานต่างชาติ ตลอดจนสร้างความรู้ ความเข้าใจและความตระหนักในการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน และการปฏิบัติตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กให้แก่ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้ปกครอง ให้สามารถนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นรูปธรรม และมีแนวปฏิบัติที่ถูกต้องและเป็นไปในแนวทางเดียวกันได้
2. ด้านการสร้างโอกาสทางการศึกษาและแนวการปฏิบัติตามกฎหมาย คือ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรเร่งดำเนินการให้คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ปฏิบัติหน้าที่ตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545 มาตรา 5 คือการสำรวจและดำเนินการให้เด็กได้เข้าเรียนในสถานศึกษา และมาตรา 7 วรรคสอง คือการพิจารณารายงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ไม่สามารถดำเนินการให้เด็กได้เข้าเรียน ทั้งนี้เพื่อให้เด็กมีโอกาสได้เข้าเรียนในสถานศึกษา และตามกฎกระทรวงที่กำหนดหลักเกณฑ์การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2546 ข้อ 6 (11) คือ การประสานงานในการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีฐานะเป็นผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในเขตพื้นที่การศึกษานั้นๆ เพื่อให้องค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแก่เด็กต่างชาติดังเดิมที่ รวมถึงการสร้างความตระหนัก และความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อปวงชนและการจัดการศึกษาแก่เด็กข้ามชาติ เปิดโอกาสให้เด็กไทยที่ได้เรียนร่วมกับเด็กต่างชาติ เพื่อให้ผู้ปกครองเกิดความมั่นใจในการให้บุตรหลานเรียนร่วมกับเด็กต่างชาติ

3. ด้านการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน คือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรคัดเลือกหรือจัดสรรสถานศึกษาหรือโรงเรียนที่เป็นสื่อกลางในการจัดการศึกษาแก่บุตรแรงงานข้ามชาติ เด็กผู้ด้อยโอกาสหรือเด็กที่ไม่มีสัญชาติไทย โดยจัดเป็นกลุ่มเครือข่าย เครือข่ายละ 1-2 โรงเรียน และสนับสนุนให้เป็นโรงเรียนต้นแบบที่มีความพร้อมด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นทั้งด้านบุคลากร สถานที่ สื่อการเรียนการสอน และงบประมาณในการจัดการศึกษา เช่น ในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี สมุทรสาคร เชียงราย เชียงใหม่ ตาก แม่ฮ่องสอน เป็นต้น รัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการควรเป็นผู้นำหลักหลักในการส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาทุกสังกัดให้ในการจัดสรรงบประมาณเป็นกรณีพิเศษแก่สถานศึกษาที่ดำเนินการจัดการศึกษาแก่ลูกแรงงานข้ามชาติ เพื่อจัดจ้างอัตรากำลังครู บุคลากร และเจ้าหน้าที่ ซึ่งทำหน้าที่เป็นล่ามและช่วยเหลือบุตรของแรงงานข้ามชาติตามความเหมาะสม รวมถึงจัดสรรงบประมาณเงินอุดหนุนรายหัวนักเรียนและงบประมาณเพื่อพัฒนาอาคาร สถานที่ วัสดุหรืออุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอน แก่สถานศึกษาให้เพียงพอตามความเหมาะสม ส่งเสริมให้ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ปกครองให้เข้ามามีส่วนช่วยเหลือและมีส่วนร่วม และสนับสนุนงบประมาณให้แก่สถานศึกษาที่จัดการศึกษาให้บุตรของแรงงานข้ามชาติ รวมถึงเพื่อสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับสถานศึกษาให้มากขึ้น ในกรณีที่เป็นสถานศึกษาที่มีเด็กแรงงานข้ามชาติที่หนาแน่นก็ควรปรับหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับผู้เรียนมากขึ้น

4. ด้านการออกหลักฐานการรับรองบุคคล คือ กระทรวงมหาดไทยและหน่วยงาน

ที่เกี่ยวข้องควรเร่งดำเนินการออกมาตรการในปฏิบัติในการออกหลักฐานเลขบัตรประจำตัวประชาชนแก่เด็กที่ไม่มีหลักฐานทางทะเบียนราษฎรที่กำลังศึกษาในสถานศึกษา โดยขอความร่วมมือจากครูและบุคลากรในพื้นที่ เพื่อช่วยดำเนินการให้การออกเอกสารหลักฐานการรับรองบุคคลของนักเรียนที่เรียนอยู่ในสถานศึกษาให้รวดเร็วยิ่งขึ้น และสถานศึกษาดังกล่าวควรมีการประสานงานกับหน่วยงานที่มีส่วนรับผิดชอบเกี่ยวกับหลักฐานทางทะเบียนราษฎรของเด็กข้ามชาติ

5.

ด้านการจัดการศึกษาของบุคคลและองค์กรเอกชนในรูปแบบของศูนย์การเรียนรู้ คือ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรดำเนินการเร่งกำหนดหลักเกณฑ์การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ โดยองค์กรเอกชน ตามแผนการจัดการศึกษาที่กฎกระทรวงกำหนดว่าด้วยเรื่องสิทธิของบุคคล ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีรูปแบบเป็นศูนย์การเรียนรู้และหลักเกณฑ์การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ โดยองค์กรเอกชน และเมื่อหลักเกณฑ์ดังกล่าวดำเนินการผ่านแล้ว คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานก็ควรเร่งออกประกาศใช้บังคับต่อไปได้ รวมถึงส่งเสริมสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดและหน่วยงานให้สามารถเทียบโอนและมีความเชื่อมโยงกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนหาแนวทางในการแก้ปัญหาการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของชาติ ทั้งนี้คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาควรให้ความสำคัญอย่างยิ่งในการกำกับ ประเมินและติดตามผลการจัดการศึกษาแก่บุตรแรงงานข้ามชาติในสถานศึกษาทุกสังกัด รวมทั้งศูนย์การเรียนรู้ เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามระเบียบและมาตรฐานการศึกษา

6. ด้านการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยแก่เด็กข้ามชาติ คือ สถานศึกษาในพื้นที่ชุมชนหรือในเมือง ควรจัดตั้งศูนย์เด็กเล็กหรือชั้นอนุบาลที่สามารถรองรับบุตรของแรงงานข้ามชาติ เพื่อเตรียมความพร้อมที่จะเข้าเรียนในระดับประถมศึกษาในลำดับถัดไป โดยเฉพาะสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แม้ว่าการศึกษาอาจไม่ใช่ปัจจัยที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต แต่การศึกษาก็ถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ในสังคมยุคใหม่ เนื่องจากการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนและการพัฒนาเศรษฐกิจของโลก ผ่านเทคโนโลยีข้อมูลข่าวสารซึ่งเป็นฐานความรู้ที่มีสำคัญอย่างยิ่ง แต่ถึงอย่างไรในปัจจุบันแม้ประเทศไทยจะมีนโยบายส่งเสริมการศึกษามากขึ้น แต่ก็พบว่าการศึกษาไทยยังประสบปัญหาความเหลื่อมล้ำในสิทธิด้านการศึกษาอยู่ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผลจากความแตกต่างกันทางด้านครอบครัว เช่น กลุ่มครอบครัวแรงงานข้ามชาติ เมื่อบุตรถึงเกณฑ์ที่จะสามารถเข้ารับการศึกษาก็ยังประสบปัญหาหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ในการเข้าเรียนของบุตร ปัญหาด้านเอกสารที่ต้องใช้ในการสมัครเข้าเรียน ปัญหาความแตกต่างในเรื่องภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร เป็นต้น ซึ่งปัญหาเหล่านี้รัฐบาลไทยยังคงต้องดำเนินการปรับปรุงแก้ไขต่อไป (สถณิ

อาชวานันทกุล, 2554) และปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้การศึกษาไทยมีพัฒนาการที่ล่าช้า คือ การจัดการศึกษาโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องได้รับการถ่ายโอนอำนาจจากรัฐบาล ให้ดำเนินการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนรวมถึงขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ทำให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีหน้าที่ในการจัดการศึกษาในท้องถิ่น ซึ่งตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา หากพิจารณาความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่นั้น ยังไม่มีศักยภาพเพียงพอในการบริหารจัดการ ไม่ว่าจะเป็นด้านบุคลากร งบประมาณ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่มีประสบการณ์เพียงพอที่จะดำเนินการจัดการศึกษาได้ลำพังเพียงองค์กรเดียว เนื่องจากองค์กรไม่มีฝ่ายส่วนการศึกษา และผู้รู้ด้านการศึกษาขององค์กร โดยเฉพาะ ดังนั้นรัฐบาลจึงมีปรับปรุงแนวทางในการดำเนินนโยบายด้านการศึกษา โดยส่งเสริมให้มีการจัดบริการสาธารณะแนวใหม่และส่งเสริมให้เกิดภาคีความร่วมมือระหว่างองค์กรภาครัฐ องค์กรเอกชน องค์กรไม่แสวงผลกำไร ให้มีส่วนร่วมและมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาาร่วมกัน เพื่อขับเคลื่อนให้การศึกษาไทยให้มีมาตรฐานและประสิทธิภาพที่ดีขึ้น (จรีพร วัฒนอมาศย์, 2556)

หลักการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่เด็กที่ไม่มีสัญชาติไทยหรือบุตรแรงงานข้ามชาติ มีกฎหมายตามหลักกฎหมายสากลที่ประเทศไทยเป็นภาคี นโยบาย และระเบียบที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับจัดการศึกษา รวมถึงกฎหมาย นโยบายของระเบียบต่างๆที่รัฐบาลไทยได้มีการรับรองสิทธิเกี่ยวกับการศึกษา ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 2.1 กฎหมาย นโยบายของระเบียบต่างๆที่รัฐบาลไทยได้มีการรับรองสิทธิการเข้าถึงศึกษา

ชื่อกฎหมาย/ข้อตกลง/นโยบาย	รายละเอียด
ข้อตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับเรื่อง สิทธิ เศรษฐกิจ และสังคม (International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights - ICESCR) มีผลบังคับใช้เมื่อ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2542	ข้อ 13
-อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของเด็ก (Convention on the Rights of the Child - CRC) มีผลบังคับใช้เมื่อ 26 เมษายน พ.ศ. 2542	ข้อ 1 , 2 , 28 , 29
-พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545	มาตรา 10 , 17 มาตรา 5, 6 , 13 , 15
-อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วย การขจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ. (Convention on the Elimination)	

ชื่อกฎหมาย/ข้อตกลง/นโยบาย (ต่อ)	รายละเอียด
-พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542	มาตรา 10 , 17
และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545	มาตรา 5, 6 , 13 , 15
-อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วย การขจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ. (Convention on the Elimination of all Forms of Racial Discrimination – CERD). พ.ศ.2546	
-ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียนนักศึกษาเข้าเรียนในสถานศึกษา พ.ศ. 2548	ข้อ 6
-รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550	มาตรา 49 และ มาตรา 50
-พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551	มาตรา 6
-แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579	

จากตาราง 2.1 สามารถสรุปได้ว่าประเทศไทยจะต้องดำเนินการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่เด็กทุกคนที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย ไม่ว่าโดยไม่เลือกปฏิบัติไม่ว่าเด็กนั้นจะมีสัญชาติไทยหรือไม่ก็ตาม เมื่อเข้าสู่วัยเรียนก็จะมีสิทธิและโอกาสในการเข้ารับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งการจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่ไม่มีสัญชาติไทยหรือบุตรของแรงงานข้ามชาติ มีข้อดีหลายประการที่จะทำให้เด็กเหล่านี้ได้รับประโยชน์จากการศึกษา เช่น ช่วยลดปัญหาการใช้แรงงานเด็กได้ การศึกษาของเด็กจะช่วยให้เกิดความรู้ในเชิงบวกด้านต่างๆ เช่น การควบคุมโรค การป้องกันตัวเองจากการถูกเอาเปรียบเมื่อเข้าสู่วัยแรงงาน ส่งเสริมให้เด็กเติบโตขึ้นอย่างมีคุณภาพ สามารถเป็นแรงงานที่มีความรู้ความสามารถได้ การจัดการศึกษายังเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับแรงงานที่จะตัดสินใจย้ายถิ่นเข้ามาอยู่ในประเทศไทยเป็นระยะเวลานาน การศึกษายังช่วยสร้างระหว่างประเทศไทยและประเทศต้นทางของแรงงานและบรรยากาศในโรงเรียนก็จะนานาชาติ มีความหลากหลายทางภาษา วัฒนธรรม เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับเด็กไทยและเด็กข้ามชาติเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน

3. แนวคิดที่เกี่ยวกับความร่วมมือ

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาความร่วมมือได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษามากขึ้น เนื่องจากรัฐบาลได้มีความตระหนักว่าการบริหารงานด้านในการจัดการศึกษาในปัจจุบัน ไม่สามารถถูกจำกัดให้อยู่ในขอบเขตของอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของภาครัฐเพียงคนเดียวหรือองค์กรเดียวได้อีกต่อไป แต่จะต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน

ทั้งที่เป็นองค์กรภาครัฐ ภาคประชาสังคม ภาคเอกชน และองค์กรไม่แสวงผลกำไร ในการดำเนินการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาโดยเฉพาะ การจัดการศึกษาให้แก่บุตรของแรงงานข้ามชาติ เพื่อให้การศึกษาประสิทธิภาพ ด้วยเหตุนี้ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงศึกษาแนวคิดความร่วมมือ (collaboration) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษา ดังนี้

คำว่าความร่วมมือ (Collaboration) มีนักวิชาการจากต่างประเทศและในประเทศมากมาย ซึ่ง Chester I. Barnard (1948) ได้กล่าวว่าความร่วมมือ หมายถึง กิจกรรมที่เป็นการทำงานจากการประสานกันของคนมากกว่า 2 คนขึ้นไป หรือองค์กรมากกว่า 2 องค์กรที่มีความจำเป็นต้องร่วมมือกันทำงานบางอย่างให้สำเร็จและบรรลุเป้าหมายเดียวกัน ส่วนแนวคิดของ Barbara Gray (1989) นิยามความหมายของความร่วมมือ หมายถึง กระบวนการของภาคส่วนต่างๆ ที่มีมุมมองต่อปัญหาต่างกัน แต่สามารถหาทางออกร่วมกันได้ โดยการรวมตัวหรือรวมกลุ่มกันเป็นพันธมิตรร่วมมือกันให้เกิดความคิดวิเคราะห์และสร้างสรรค์การทำงาน เพื่อเพิ่มโอกาสในการแก้ไขปัญหาที่มีเป้าหมายเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ในขณะที่ John-Steiner, Vera, Robert J. Weber, and Michele Minnis. (1998) กล่าวว่า ความร่วมมือไม่ใช่เป็นเพียงการวางแผนหรือตัดสินใจในการทำงานเท่านั้น แต่ยังหมายถึงความคิด ทักษะ อำนาจและศักยภาพ ที่องค์กรมากกว่า 1 องค์กรร่วมมือกันตกลงใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารงานอีกด้วย โดยที่ Russ Linden (2002) กล่าวอีกว่าความร่วมมือคือ การร่วมแรงร่วมใจ ร่วมพยายามและเป็นเจ้าของในผลสัมฤทธิ์ของงานที่สำเร็จร่วมกัน โดยอาศัยบุคคลทรัพยากร อำนาจในการตัดสินใจร่วมกัน จากต่างองค์กรร่วมมือกันในการดำเนินกิจกรรมบางอย่าง ซึ่งสอดคล้องกับของ Elizabeth Lank (2013) กล่าวว่าความร่วมมือ คือ การดำเนินงานร่วมกันอย่างแท้จริงขององค์กรมากกว่าหนึ่งองค์กร เพื่อบรรลุเป้าหมายเดียวกันในหนึ่งอย่างหรือหลายอย่างโดยอาศัยความเป็นผู้นำร่วมกันในการสร้างความเป็นฉันทามติให้เกิดขึ้น

ในขณะที่ Agranoff Robert and Michael McGuire (2003) ได้ให้ความหมายความร่วมมือว่า เป็นกระบวนการกระตุ้นให้องค์กรต่างๆ เข้าสู่การปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อแก้ไขปัญหาที่ไม่สามารถบรรลุผลสำเร็จได้ด้วยศักยภาพขององค์กรเพียงองค์กรเดียว หรือถ้าสามารถทำได้ก็อาจลุล่วงสำเร็จได้ยาก ซึ่งในเวลาต่อมา Michael McGuire (2006) ได้ให้ความหมายที่ขยายความต่อมากขึ้นกว่าเดิม ความร่วมมือถือเป็นการเข้ามามีบทบาทของผู้เล่นที่หลากหลาย ภายใต้บริบทความร่วมมือต้องมีการสร้างการเรียนรู้ร่วมกัน ตลอดจนร่วมกันหาข้อตกลงมากกว่าแค่การดำเนินการตัดสินใจเพียงอย่างเดียว ซึ่งการพยายามหาข้อตกลงร่วมกันนั้น ควรวางอยู่บนฐานความพยายามที่จะสร้างความสมานฉันท์ให้เกิดขึ้น และที่สำคัญที่สุดบทบาทของผู้เล่นแต่ละคนหรือองค์กรล้วนมีลักษณะของการเป็นพันธมิตรกัน (partners) ไม่ผู้บังคับบัญชา (superior) และผู้ใต้บังคับบัญชา (subordinate) สำหรับนักวิชาการไทย คำว่าความร่วมมือ พัทธยา เนตรธรรานนท์

(2540) กล่าวว่า เป็นกิจกรรมที่กระทำในรูปแบบของการริเริ่ม ประสานงาน ช่วยเหลือ สนับสนุน และส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกัน ในกิจกรรมที่ทำร่วมกันให้บรรลุผลสัมฤทธิ์อย่างเดียวกัน ในขณะที่ นิติยา เงินประเสริฐศรี (2540) ได้กล่าวว่า ความร่วมมือเป็นกระบวนการที่องค์กรหนึ่ง ดำเนินการรวมกลุ่มจัดเครือข่ายการทำงาน (Net-working) ร่วมมือกับองค์กรอื่นๆ ในการเจรจาและ แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและวิธีการบริการต่างๆ โดยมีความมุ่งหมายเดียวกันและเกิดความรู้สึก เป็นเจ้าของในผลงานที่กระทำร่วมกัน สอดคล้องกับแนวคิดของ ชีระพงศ์ แก้วหาวงค์ (2542) ได้อธิบายว่า ความร่วมมือเป็นการปฏิบัติงานร่วมกันของบุคคล กลุ่ม หน่วยงานหรือองค์กร เพื่อให้ บรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้ให้ประสบผลสำเร็จ โดยอาศัยการตัดสินใจ วิธีการและสิ่งอำนวยความสะดวกในทรัพยากรที่ใช้ร่วมกัน และ สุขชัย ยาวะประภาส (2552) กล่าวว่า ความร่วมมือ หมายถึง การดำเนินกิจการหนึ่งหรือหลายกิจกรรม ตั้งแต่ 2 องค์กรขึ้นไป ร่วมมือกันจัดกิจการ หนึ่งๆ ขึ้น และหากมีการดำเนินกิจการใดๆ จากเพียงองค์กรเพียงลำพัง อาจก่อให้เกิดความการขาด ประสิทธิภาพหรือได้ผลสำเร็จของกิจการนั้นๆ ได้ไม่ดีเท่าที่ควร ดังนั้นการสร้างความร่วมมือ จึงกลายมาเป็นตัวจักรสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงระบบราชการแบบเดิมที่เคยมีโครงสร้างของ องค์กรแบบสายบังคับบัญชา ไม่ว่าจะเป็นขั้นตอนที่มากในการดำเนินงานทำให้เกิดความล่าช้าและ ไม่มีความยืดหยุ่น รวมทั้งปัญหาอื่นๆ เช่น ปัญหาความยากจน ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชั่นของ ข้าราชการ ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นโดยไม่อาจคาดการณ์ได้ ปัญหาเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งที่องค์กร ภาครัฐเพียงองค์เดียวไม่สามารถแก้ไขปัญหานั้นได้ทันทั่วทั้งที่เพียงลำพัง นอกจากนี้แนวคิดความร่วมมือ ยังมีความเคลื่อนไหวตามกระแสโลกาภิวัตน์ที่มีการสื่อสารอย่างไร้พรมแดนอีกด้วย

ดังนั้นผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ความร่วมมือ หมายถึง การเอาองค์กรอื่นตั้งแต่ 1 องค์กรขึ้นไป ผูกเข้ากับองค์กรหลักที่มีหน้าที่กระทำกิจกรรมหนึ่งๆ โดยตรง ให้เข้ามามี ความสัมพันธ์ในรูปแบบของการร่วมกันทำงานหรือใช้เป็นเครื่องมือในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ ระหว่างองค์กร โดยการสร้างกิจกรรมอันหนึ่งขึ้นมาซึ่งมีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายเดียวกัน

3.1 การส่งเสริมระบบการบริหารกิจการแบบความร่วมมือ

รัฐบาลไทยได้มีนโยบายด้านส่งเสริมความร่วมมือ โดยมุ่งเน้นการพัฒนา ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรภาครัฐ กับอื่นๆ ถ่ายโอนภารกิจหรือความร่วมมือในการทำกิจกรรม บางอย่างที่รัฐไม่สามารถดำเนินการได้เพียงองค์เดียว เพื่อให้ประสิทธิภาพในการดำเนินงานก้าว ทันยุคสมัยตามสภาวการณ์บ้านเมือง ทั้งนี้คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการได้กำหนดยุทธศาสตร์ พัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ.2556-2561) ในยุทธศาสตร์ ที่ 5 “การส่งเสริมระบบการบริหาร กิจการบ้านเมืองแบบร่วมมือกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน” โดยส่งเสริมการ บริหารราชการแบบการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในรูปแบบภาคีหุ้น เพื่อให้เกิดการพัฒนาโครงสร้าง

พื้นฐานและบริการสาธารณะด้านต่างๆ ที่มีความจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศที่จะต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก และภาครัฐไม่สามารถดำเนินการได้เพียงพอตามสนองความต้องการของประชาชน และมีกลไกการดำเนินงานแบบร่วมลงทุนกับภาคเอกชนด้วยโปร่งใสความชัดเจน และเกิดการบูรณาการอย่างมีประสิทธิภาพที่ไม่เป็นการลงทุนแบบทับซ้อน และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดเกิดผลประโยชน์สูงสุด เปิดโอกาสให้ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และชุมชนสามารถเข้ามามีบทบาทในการเป็นผู้จัดบริการสาธารณะแทนภาครัฐ โดยการจัดทำข้อตกลงร่วมกัน (Compact) ทั้งนี้องค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ยังเกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างองค์กร สามารถพึ่งพากันในรูปแบบพันธมิตร มีการบริหารงานที่ยืดหยุ่น เกิดนวัตกรรมใหม่ๆ และมีการตัดสินใจที่รวดเร็ว ทันท่วงทีต่อสถานการณ์บ้านเมืองเชื่อมโยงกับระบบการดำเนินงานระหว่างองค์กรได้ด้วยความสะดวกและรวดเร็ว

3.2 สภาพเงื่อนไขความร่วมมือ

Ricardo S. Morse, 2005 (อ้างถึงใน วิไลลักษณ์ สุไศวรินานนท์, 2558) ได้อธิบายว่าสภาพเงื่อนไขความร่วมมือ คือ ความร่วมมือที่เกิดขึ้นระหว่างองค์กรต่างๆ ย่อมมีเหตุผลใดเหตุผลหนึ่งที่น่าไปสู่ความร่วมมือ เช่น การขาดแคลนงบประมาณและทรัพยากร การขาดประสิทธิภาพ ในการทำงาน จึงทำให้ต้องเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน โดยปัจจัยภายนอกที่ทำให้เกิดความร่วมมือ ได้แก่ 1) การค้นพบปัญหาหาร่วมกันขององค์กรที่เกี่ยวข้อง 2) การได้มาซึ่งงบประมาณและทรัพยากรจากความร่วมมือ 3) ศักยภาพหรือความเชี่ยวชาญของหน่วยงานที่ก่อให้เกิดความร่วมมือ ส่วนปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขเบื้องต้นอันนำไปสู่ความร่วมมือประกอบด้วย 9 ประการ ดังนี้

1. จุดเริ่มต้นที่เกิดจากปัญหาหรือวิกฤตที่กระตุ้นให้เกิดความร่วมมือ
2. การขาดแคลนด้านงบประมาณและทรัพยากร
3. การสนับสนุนทางการเมือง
4. การสนับสนุนหรือการช่วยเหลือทางการเงิน
5. การสนับสนุนจากนักการเมืองท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง
6. ผลประโยชน์ที่เห็นได้ชัดอย่างเป็นรูปธรรมจากความร่วมมือ
7. บุคคล ภาคส่วน หรือองค์กรที่สนับสนุนให้เกิดความร่วมมือ
8. การเห็นความสำคัญในการร่วมกันกำหนดแผนงานหรือยุทธศาสตร์ต่างๆ
9. เน้นการสร้างทักษะความร่วมมือร่วมกัน

3.3 รูปแบบของความร่วมมือ

Agranoff & McGuire, 2003 (อ้างถึงใน กนกพร ศรีวิทยา, 2554) ได้อธิบายว่า รูปแบบความร่วมมือแบ่งออกเป็น 6 รูปแบบ ดังนี้

1. Jurisdiction-Based Management คือ รูปแบบที่เปิดโอกาสให้องค์กรทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นจากภาครัฐ ภาคเอกชนและ ภาคประชาคม ซึ่งต่างฝ่ายต่างมีเป้าหมายของตน เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมที่เกิดจากความร่วมมือกัน ให้เกิดความประสบความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมได้ โดยลักษณะความร่วมมือประเภทนี้จะต้องจะมีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน (Interdependence) แบ่งปันและใช้ทรัพยากรต่างๆร่วมกัน และมีการเจรจาต่อรอง (bargaining and negotiation) ระหว่างองค์กรร่วมกัน เพื่อดำเนินการปรับเปลี่ยนตนเองให้สามารถตอบสนองเป้าหมายที่ได้ร่วมกันกำหนด

2. Abstinence คือ รูปแบบของแต่ละองค์กรมีความพยายามที่จะป้องกันตนเองไม่ให้ถูกผนวก หรือเข้าไปร่วมกับกระบวนการสร้างความร่วมมือกับองค์กรอื่นๆ โดยอาจมีเหตุผลหลายประการ เช่น การหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ กฎ และกติกาบางอย่างจากอิทธิพลภายนอกขององค์กรอื่นๆ ซึ่งเป็นภารกิจอย่างอื่นที่จำเป็นต้องดำเนินการหรือต้องรับผิดชอบดูแลร่วมกัน หรือการเจรจาต่อรองกับองค์กรอื่นๆ และไม่ต้องการให้ความสัมพันธ์ที่จะเกิดขึ้นกับองค์กรภายนอกมีกระทบต่อฐานะทางเศรษฐกิจขององค์กรของตนเอง

3. Top-Down คือ รูปแบบการสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรที่มีศักยภาพสูงกับองค์กรที่มีศักยภาพในระดับต่ำกว่า ซึ่งรูปแบบความร่วมมือลักษณะนี้จะเข้าไปในลักษณะองค์กรที่มีศักยภาพสูงกว่าจะให้ความช่วยเหลือเสนองบประมาณ หรือสนับสนุนทางการเงิน รวมทั้งทรัพยากรอื่นๆ ที่จำเป็นต่อการสร้างความร่วมมือให้แก่องค์กรระดับล่าง เพื่อกระตุ้นให้องค์กรดังกล่าวสามารถเข้าสู่กระบวนการความร่วมมือ และดำเนินการปฏิบัติงานตามที่ต้องการได้

4. Donor-Recipient คือ เป็นการสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรที่มีบทบาทเป็นผู้ให้กับองค์กรที่มีบทบาทเป็นผู้รับ โดยทั้งสององค์กรจะดำเนินงานแบบพึ่งพาอาศัยซึ่งกัน และมีการควบคุมกันเอง (two-party control) โดยองค์กรที่รับเงินสนับสนุนหรือทรัพยากรจะต้องปฏิบัติตามภารกิจและเป้าหมายขององค์กรที่ให้เงินสนับสนุน ในขณะที่เดียวกันองค์กรที่ให้เงินสนับสนุนก็ต้องพึ่งพาองค์กรที่รับเงินสนับสนุนเพื่อนำจุดประสงค์ของตนเองไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จ

5. Reactive คือ ตัวแบบการสร้างร่วมมือแบบชั่วคราว กล่าวคือ เป็นความร่วมมือขององค์กรเพื่อปฏิบัติงานแค่บางครั้ง บางช่วงเวลา หรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งเท่านั้น ซึ่งรูปแบบความร่วมมือในลักษณะนี้องค์กรมีความเป็นอิสระ มีกลไกในการป้องกันตนเองจากภัยคุกคามจากภายนอก แต่บางครั้งองค์กรก็อาจไม่ให้ความร่วมมือได้ เช่น องค์กรที่มีอำนาจ

อิสระและมีความมั่นคง มองว่าเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็น ซึ่งกิจกรรมที่เกิดขึ้นจากการสร้างความร่วมมือ ไม่ได้อยู่ในขอบเขตภารกิจองค์กรของตน หรือไม่เกี่ยวข้องกับภารกิจที่องค์กรของตนจะต้องรับผิดชอบแต่อย่างใด

6. Contented คือ การสร้างความร่วมมือเฉพาะกรณีที่ตนเองเห็นโอกาส หรือเป็นการสร้างโอกาสที่ดีให้แก่ตนเอง (opportunistic) กล่าวคือ เป็นสร้างความร่วมมือแต่เฉพาะกับองค์กรที่มีแนวทางการดำเนินงาน มีแผนงานที่สามารถสร้างโอกาสที่ดีให้กับตนเองได้เท่านั้น นอกจากนี้องค์กรในรูปแบบนี้จะพยายามรักษาทุน (cost) ที่ตนเองจะต้องลงทุนไปให้อยู่ในระดับต่ำที่สุด

ในขณะที่แนวความคิดของ Thomas and Robert, 1999 (อ้างถึงใน ชีระพงษ์ แก้วหาวยษ์, 2543) ในลักษณะของความร่วมมือที่ประสานความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรแบ่งได้ 2 ลักษณะคือ

1. การต่อรอง คือ การตกลงร่วมกันในแลกเปลี่ยนผลผลิตหรือการบริการระหว่างองค์กร 2 องค์กร หรือมากกว่า 2 องค์กรขึ้นไป

2. การชักชวน คือ กระบวนการที่องค์กรนำเอาใหม่ๆ ที่เป็นบุคลากรนอกขององค์กรให้เข้ามาสู่โครงสร้างในการเป็นผู้นำหรือโครงสร้างในการตัดสินใจในระดับนโยบายขององค์กร

นอกจากนี้ยังมีรูปแบบความร่วมมือที่เกิดความตกลงกันระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน เรียกว่า การร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน (Public-Private Partnerships-PPPs) เป็นรูปแบบการดำเนินงานที่ภาครัฐเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการให้บริการสาธารณะ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานและด้านการบริการ ซึ่งเน้นการให้บริการให้เกิดความคุ้มค่ากับต้นทุนมากกว่า โดยภาครัฐอาจจะเป็นเจ้าของกิจการและดำเนินการ โดยภาครัฐเอง หรือให้ภาคเอกชนเป็นผู้ให้บริการ บริหารระบบและก่อสร้างงานโยธานอกจากนี้ การร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน สามารถก่อให้เกิดประโยชน์ให้กับภาครัฐที่จะได้ได้รับเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ จากการจัดบริการสาธารณะจากภาคเอกชน รวมถึงสามารถเกิดความประหยัดต้นทุนอีกด้วย และในขณะเดียวกันภาคเอกชนเองก็จะมีช่องทางในการดำเนินธุรกิจได้มากขึ้น และประชาชนเองก็จะได้รับประโยชน์จากบริการสาธารณะดังกล่าวที่มีประสิทธิภาพและมีราคาที่เหมาะสมอีกด้วย (วุฒิสภา, 2555) ซึ่งรูปแบบความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน (PPPs) สามารถดำเนินการได้หลายรูปแบบ 4 ดังนี้ (Brealey RA, Cooper IA, Habib MA 1997) อ้างถึงใน (ณัฐวุฒิ พงษ์ศิริ, 2545)

1. สัญญาบริการ (service contract) หรือการทำสัญญาว่าจ้าง (contracting out) คือ

การดำเนินการในงานที่ไม่มีความซับซ้อน โดยการว่าจ้างเอกชน จะเป็นงานในระดับปฏิบัติการ เช่น การบริหารจัดการ เก็บค่าใช้บริการ รักษาความปลอดภัยการบำรุงรักษา การจัดระบบการดำเนินการ และอื่นๆ โดยที่ภาคเอกชนไม่จำเป็นต้องลงทุน เนื่องจากเอกชนจะได้รับผลตอบแทนจากรัฐบาลในรูปของค่าดำเนินการ

2. สัญญาเช่า (leasing) คือ รูปแบบที่หน่วยงานของรัฐเป็นผู้ลงทุนสร้างกิจการ และเมื่อดำเนินการเสร็จก็จะเป็นหน้าที่ของภาคเอกชนในการดำเนินการในส่วนที่ต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถใช้งานได้ เช่น กรณีที่ภาครัฐให้เอกชนเช่าและบริหาร Airport Link ภาคเอกชนเป็นผู้เก็บรายได้จากการให้บริการและค่าเช่าในรูปแบบต่างๆ ซึ่งรูปแบบความร่วมมือในลักษณะนี้รัฐบาลและเอกชนจะแยกประเภทของความเสี่ยงกันอย่างชัดเจน หมายความว่า รัฐบาลรับความเสี่ยงในการก่อสร้างและความรับผิดชอบต่างๆ ในส่วนของงานลงทุนพัฒนา และเอกชนก็จะทำหน้าที่รับความเสี่ยงในด้านปฏิบัติการ

3. กิจการร่วมค้า (joint venture) การดำเนินการภาคีความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน ในรูปแบบการร่วมลงทุนแบบกิจการร่วมค้า (joint venture) กล่าวคือ รัฐบาลจะเป็นผู้ลงทุนในฐานะผู้ถือหุ้นผ่านการระดมทุน ได้แก่ งบประมาณลงทุน ภาษีเฉพาะอย่าง (earmarked tax) หรือทรัพย์สินอื่นๆ ที่นำมาใช้ในการดำเนินโครงการร่วมกับภาคเอกชน และการที่ภาครัฐและเอกชนเป็นผู้ร่วมลงทุนเป็นหลักการใช้ทรัพยากรร่วมกัน (resource pooling) ทั้งภาครัฐบาลและเอกชนก็จะมีส่วนร่วมกันในการกำหนดนโยบายและการตัดสินใจร่วมกันในการดำเนินงานต่างๆ รวมทั้งการรับความเสี่ยงร่วมกัน (risk sharing)

4. การให้สัมปทาน (concession) คือการที่ภาครัฐให้สิทธิผูกขาดกับภาคเอกชนในการผลิตสินค้า หรือการจัดสรรและบริการบางอย่างภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ โดยภาคเอกชนจะเป็นผู้รับผิดชอบในการลงทุน การบริหารจัดการ และเป็นผู้ครอบครองทรัพย์สินที่รัฐให้สัมปทาน ซึ่งในแต่ละโครงการจะมีอายุโดยประมาณ 5-30 ปีแล้วแต่กรณี ทั้งนี้ภาคเอกชนจะได้รับค่าบริการจากภาครัฐหรือรับจากประชาชนโดยตรง และภาครัฐจะได้รับประโยชน์จากส่วนแบ่งที่ทำการตกลงกันไว้ หรือนำสินค้าและบริการที่ได้จากประชาชนมาขายต่อให้ประชาชนในราคาที่สูงกว่า

ในปัจจุบัน (Public-Private Partnerships-PPPs) ไม่ได้หมายถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนเพียงเท่านั้น แต่ยังหมายความครอบคลุมถึงความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่างๆ ในการให้บริการสินค้าและบริการสาธารณะ โดยมีพันธมิตรผูกพันในการดำเนินงานไปสู่วัตถุประสงค์ร่วมกัน มีประโยชน์ร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนได้เสียที่มีความเกี่ยวข้องและมีความสนใจในการสร้างความร่วมมือกัน

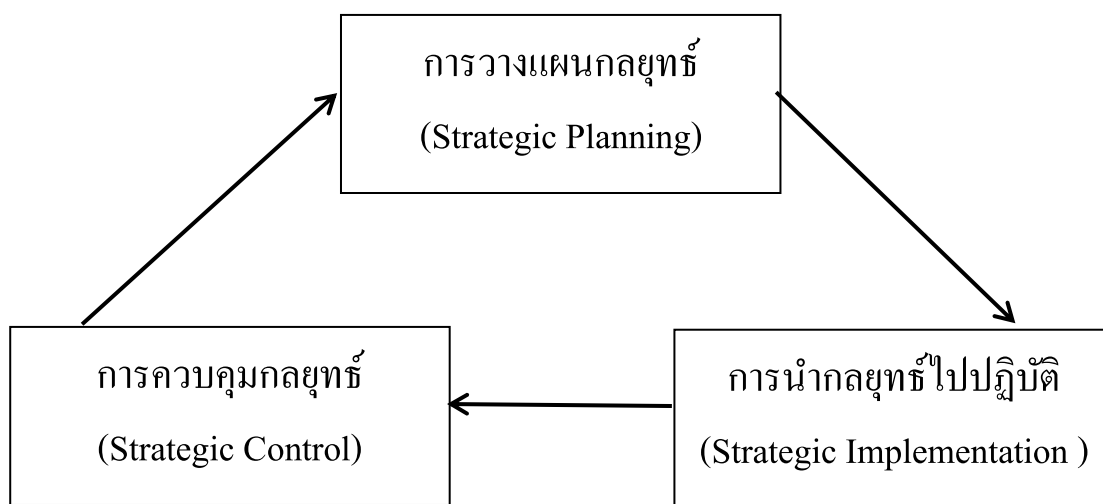
ทั้งนี้ สุรพร เลี่ยนสลาย (2554) ได้อธิบายเกี่ยวกับขั้นตอนและกระบวนการบริหาร

ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะเชิงกลยุทธ์โดยจำแนกออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่

1. การวางแผนกลยุทธ์ (Strategic Planning) เป็นขั้นตอนหรือกระบวนการในการระดมความร่วมมือในการตัดสินใจเพื่อกำหนดทิศทางขององค์กรในอนาคต โดยกำหนดแผนกลยุทธ์ซึ่งประกอบไปด้วยขั้นตอนย่อยๆ ในการบริการสาธารณะของหน่วยงาน ตั้งแต่ขั้นเตรียมความพร้อม การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกองค์กร เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ค่านิยมร่วมกัน ประเด็นต่างๆ ที่เป็นตัวชี้วัดความสำเร็จในการจัดบริการสาธารณะขององค์กรหรือหน่วยงาน

2. การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (Strategic Implementation) เป็นขั้นตอนที่นำไปปฏิบัติภายหลังการวางแผนกลยุทธ์ โดยขั้นตอนนี้เป็นการดำเนินงานตามแผนกลยุทธ์ที่วางไว้เพื่อนำไปใช้ปฏิบัติจริง ซึ่งประกอบด้วย การแปลงแผนกลยุทธ์ไปสู่แผนปฏิบัติการ การกำหนดรายละเอียดแผนงานหรือโครงการให้มีความชัดเจน กำหนดแผนงบประมาณเพื่อรองรับแผนงานและโครงการที่วางไว้ ไปสู่การพัฒนาปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ

3. การควบคุมกลยุทธ์ (Strategic Control) ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนสุดท้ายในการร่วมมือจัดบริการสาธารณะเชิงกลยุทธ์ เป็นกระบวนการในการติดตามความก้าวหน้าในการปฏิบัติการตามแผนเชิงกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ โดยจัดให้มีระบบการรายงานผลงานที่เกิดขึ้นและประเมินผลลัพธ์ เพื่อเป็นตัวชี้วัดผลงานที่กำหนดไว้และการทราบถึงประสิทธิผลของการดำเนินงาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการความร่วมมือจัดบริการสาธารณะต่อไป

ภาพประกอบ 2.1 กระบวนการบริหารความร่วมมือในการจัดการสาธารณะเชิงกลยุทธ์

ที่มา: สุรพร เสียนสลาย (2554)

จากการศึกษา แนวคิด และ รูปแบบความมือในลักษณะต่างๆ ผู้วิจัยจึงนำมาผนวกเข้ากับงานวิจัยของผู้วิจัย เรื่องความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติในภาคประมง จังหวัดสงขลา ซึ่งเกิดจากการสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กร ได้แก่ องค์กรภาครัฐ องค์กรเอกชน และองค์กรภาคประชาสังคม และในลำดับถัดไปจะเป็นการนำเสนอสถานการณ์ของแรงงานข้ามชาติ และบุตรที่เข้ามาอยู่ประเทศไทย เพื่อให้สอดคล้องกับบทนิยามที่ผู้วิจัยได้ศึกษา

4. ข้อมูลแรงงานข้ามชาติและผู้ติดตามจังหวัดสงขลา

การย้ายถิ่น (Migration) คือ การเคลื่อนย้ายของประชากรจากพื้นที่หนึ่งไปยังอีกพื้นที่หนึ่งเพื่อตั้งถิ่นฐานเพื่ออยู่อาศัยในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง และสำหรับคำว่า “ผู้ย้ายถิ่น” (Migrant) องค์กรสหประชาชาติ (United Nation) นิยามความของผู้ย้ายถิ่นว่าเป็นผู้เปลี่ยนในช่วงระยะเวลาหนึ่งจากที่อยู่อาศัยจากที่เดิมไปยังอีกที่หนึ่งในซึ่งเป็นพื้นที่ใหม่และไกลจากที่เดิม (บุญคง หันจางสิทธิ์, 2540)

ในทางประชากรศาสตร์การย้ายถิ่นบางกรณีก็ใช้คำว่า “การเคลื่อนย้าย” (Mobility) แทนคำว่า “การย้ายถิ่น” และมีความหมายที่หลากหลายดังนี้ 1.การย้ายและเปลี่ยนที่อยู่อาศัยภายในจังหวัดเดียวกัน ถือเป็น การย้ายถิ่นภายในจังหวัด (Intra-province Movement)

2.การย้ายหรือการเปลี่ยนที่อยู่อาศัยจากจังหวัดหนึ่งไปยังอีกจังหวัด ถือเป็น การย้ายถิ่นระหว่างจังหวัด (Inter-province Movement)

3.การย้ายถิ่นจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่ง เรียกว่า “การย้ายถิ่นระหว่างประเทศ” (International Migration) ซึ่งรูปแบบของการย้ายถิ่นลักษณะที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ ก็ย่อมมีผลกระทบต่อโครงสร้างประชากรทั้งประเทศต้นทางของผู้ที่ย้ายถิ่นออกไปและประเทศปลายทางของผู้ย้ายถิ่นเข้ามา

ในส่วนของมุมมองของนักเศรษฐศาสตร์ การเคลื่อนย้ายไม่ได้หมายถึงการอพยพของประชากรที่ส่งผลกระทบต่อโครงสร้างประชากรเพียงอย่างเดียว แต่หมายความถึงผลกระทบของการเคลื่อนย้ายต่อระบบเศรษฐกิจว่า การตัดสินใจเคลื่อนย้ายถิ่นของมนุษย์จะเกิดขึ้นจากการเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายและต้นทุนที่จะต้องเสียจากผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการเคลื่อนย้ายถิ่น เมื่อเปรียบเทียบแล้วมีผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการย้ายถิ่นสูงกว่ารายจ่าย ก็จะทำให้เกิดความต้องการการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของมนุษย์ และหากการย้ายถิ่นของมนุษย์มิได้เกิดจากปัจจัยทางเศรษฐกิจเท่านั้น แต่ยังเกิดจากปัจจัยอื่นๆ เช่น สังคม การเมือง สิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ผลที่เกิดขึ้นจากการย้ายถิ่นฐานของมนุษย์มาจากปัจจัยทางเศรษฐกิจแล้ว ก็ยังมีปัจจัยอื่นเช่นกันที่ทำให้มนุษย์เกิดความต้องการย้ายถิ่น เช่น สังคม สิ่งแวดล้อม การเมือง เป็นต้น ในทางตรงกันข้าม

Lee n.d., 2000 (อ้างถึงใน สายสุตา พาน้อย, 2553) ได้เขียนทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการย้ายถิ่นว่าเป็นวิเคราะห์ถึงขนาด (Volume) และกระแส (Stream) การไหลทวนกระแส (Counter stream) ของการย้ายถิ่นและให้ความหมายว่า “การย้ายถิ่น” เป็นการเปลี่ยนที่อยู่อาศัยอย่างถาวร เพราะไม่ว่าการย้ายถิ่นจะเป็นไปในทิศทางใด จะมีความเกี่ยวข้องกับจุดเริ่มต้น (Origin) จุดปลายทาง (Destination) และอุปสรรคต่าง ๆ ที่มีสิ่งกีดขวางอยู่ระหว่างถิ่นฐานต้นทางและถิ่นฐานปลายทาง

สำหรับคำว่า การเคลื่อนย้ายแรงงาน บางครั้งหมายถึง การหมุนเวียนแรงงาน เช่น การโยกย้าย การเปลี่ยนตำแหน่งหรือการเลื่อนตำแหน่ง แต่บางครั้งก็หมายถึง การย้ายถิ่นฐานของแรงงานจากเมืองหนึ่งไปยังอีกเมืองหนึ่ง เช่น แรงงานที่อาศัยอยู่ต่างจังหวัดเคลื่อนย้ายเข้ามาทำงานในเมืองใหญ่ ซึ่งเคลื่อนย้ายในลักษณะนี้เป็นการเคลื่อนย้ายภายในประเทศนั่นเอง (วรรณภา ลือกิตินันท์, 2559) แต่หากพิจารณาในแง่ของการเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างประเทศ สถาบันอุดมศึกษาของประเทศเนเธอร์แลนด์ ได้ให้ความหมายว่า เป็นการเคลื่อนย้ายของแรงงานจากประเทศหนึ่งมายังอีกประเทศหนึ่งมีการจ้างงานมาก มีรายได้สูงหรือค่าจ้างสูงกว่า ในขณะที่ เสาวณีย์ แก้วจุลกาญจน์ และคณะ (2557) ได้อธิบายสาเหตุสำคัญที่ทำให้แรงงานเกิดการเคลื่อนย้ายระหว่างประเทศ มีปัจจัยดังนี้

1. ปัจจัยผลักดันที่ทำให้แรงงานเคลื่อนย้ายออกจากประเทศต้นทาง ได้แก่

1.1 การว่างงาน (Unemployment) มีอัตราที่ค่อนข้างสูงและมีการทำงานอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าแรงงานส่วนเกิน สาเหตุเกิดจากแรงงานไม่สามารถหางานได้ตรงตามความรู้หรือความสามารถของตัวเอง ซึ่งหากพยายามหางานภายในประเทศแล้วแต่ไม่มีงานที่รองรับหรือสนองความต้องการ แรงงานเหล่านี้ก็มีแนวโน้มที่จะเคลื่อนย้ายออกจากประเทศของตนและย้ายเข้าไปทำงานในต่างประเทศ

1.2 ระดับค่าตอบแทนหรือค่าจ้างต่ำกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศ ซึ่งในอาชีพที่มีความคล้ายคลึงกัน แนวโน้มในการเคลื่อนย้ายของแรงงานไปทำงานต่างประเทศมีความเป็นไปได้สูง หากค่าจ้างหรือรายได้ในต่างประเทศมีอัตราที่สูงกว่า

1.3 แรงจูงใจและความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ หากแรงงานมีความสามารถหรือความรู้สูง แต่ไม่มีความก้าวหน้าในอาชีพและตำแหน่งหน้าที่ได้ ก็จะส่งผลให้เกิดความรู้สึกที่อยากไปทำงานในต่างประเทศที่ทำให้แรงงานมีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่า

1.4 ความไม่เหมาะสมในการวางนโยบายของบุคลากร ทำให้เกิดความไม่สมดุลระหว่างบุคลากรกับงาน ซึ่งอาจส่งผลให้มีแรงงานบางส่วนเป็นส่วนเกินขององค์กรหรือประเทศนั้นๆ ในขณะเดียวกันในบางประเทศที่ขาดแคลนแรงงานอาจต้องการแรงงานส่วนเกินนี้ ทำให้แรงงานที่เป็นส่วนเกินดังกล่าวเคลื่อนย้ายเข้าไปทำงานสู่ต่างประเทศ

1.5 ปัจจัยทางสังคมและนโยบายการเมือง ความต้องการของแรงงานบางส่วนที่ต้องการเคลื่อนย้ายออกไปทำงานในต่างประเทศ เนื่องจากสภาพความเป็นอยู่ในสังคมไม่มีความมั่นคง เกิดความแบ่งพรรคแบ่งพวกในเรื่องของการเมือง และทำให้แรงงานเกิดความไม่พอใจและไม่สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสงบสุขได้ จึงมีความต้องการเคลื่อนย้ายออกไปทำงานต่างประเทศที่มีสภาพของการสังคมและการเมืองที่มีความเสถียรภาพมากกว่า

2. ปัจจัยดึงดูดที่ทำให้แรงงานเคลื่อนย้ายเข้ามาในประเทศปลายทาง ได้แก่

2.1 เงินเดือน ค่าจ้างและสวัสดิการสูงกว่าหากเปรียบเทียบกับประเทศต้นทางของแรงงาน โดยเฉพาะในอาชีพเดียวกันหรือมีความคล้ายคลึงกัน จึงเป็นสิ่งที่ดึงดูดแรงงานอพยพเคลื่อนย้ายออกจากประเทศของตนและย้ายเข้ามาทำงานในต่างประเทศ

2.2 ในบางประเทศที่ขาดแรงงานบางสาขาอาชีพ หากมีการกระจายข้อมูลข่าวสารให้ทราบกันโดยทั่วกันถึงความขาดแคลนของแรงงานประเภทนั้นๆ ก็จะทำให้เกิดความดึงดูดแรงงานที่ต้องการเคลื่อนย้ายเข้าไปทำงานในต่างประเทศที่มีเงินเดือนหรือค่าจ้างที่สูงกว่า

2.3 โอกาสที่จะทำให้เกิดความก้าวหน้าในอาชีพ ในประเทศที่พัฒนาแล้วย่อมมีสิ่งอำนวยความสะดวกหรือความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ซึ่งจะทำให้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการทำงาน ทั้งนี้การวางนโยบายในการพัฒนาบุคลากรเกิดความสมดุลสนองความต้องการของแรงงานได้เป็นอย่างดี จึงทำให้เป็นสิ่งดึงดูดแรงงานที่มีความรู้ความสามารถจากประเทศด้อยพัฒนา อพยพเคลื่อนย้ายเข้าไปทำงานในประเทศที่พัฒนาแล้วและเปิดมีช่องว่างสำหรับโอกาสในการพัฒนาในอาชีพของแรงงานมากขึ้น

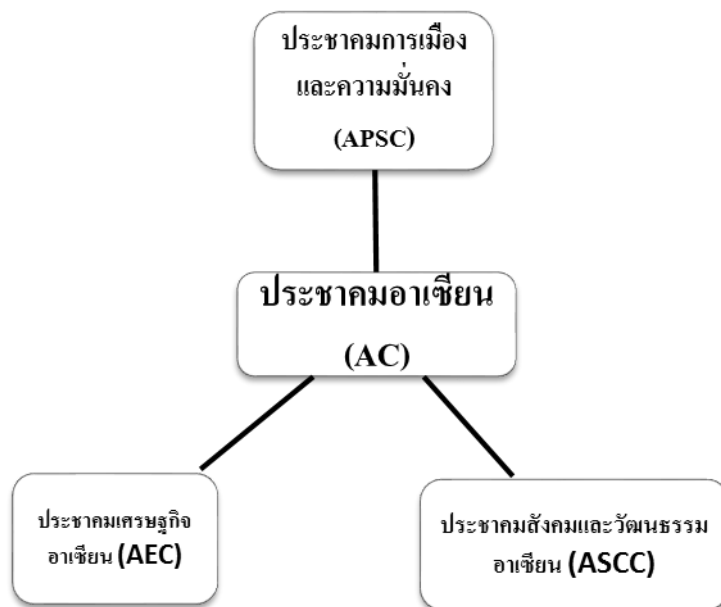
2.4 ปัจจัยทางสังคมและนโยบายการเมือง ประเทศที่ปกครองแบบประชาธิปไตยหรือประชาธิปไตย และมีการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจและการค้า ย่อมส่งผลดึงดูดให้แรงงานข้ามชาติเคลื่อนย้ายเข้ามาทำงานในประเทศนั้นๆมากขึ้น

2.5 การเคลื่อนย้ายตามคนในครอบครัว หากมีคนในครอบครัวย้ายเข้าไปทำงานในประเทศอื่นแล้วคุณภาพชีวิตดีขึ้น ก็จะเกิดแรงดึงดูดทำให้คนใกล้ชิดของแรงงานมีความต้องการย้ายตามแรงงานดังกล่าว เช่น ภรรยาย้ายตามสามี บุตรหลานย้ายตามบิดามารดา เป็นต้น อย่างไรก็ตามผลของการเคลื่อนย้ายแรงงานไม่ว่าสาเหตุจะเกิดจากปัจจัยผลักดันหรือปัจจัยดึงดูด ก็ย่อมส่งผลทั้งในแง่บวกและแง่ลบต่อเศรษฐกิจของประเทศต้นทางและประเทศปลายทาง ซึ่งแต่ละประเทศก็จะได้รับผลที่แตกต่างกัน

ทั้งนี้อาเซียนเป็นภูมิภาคหนึ่งที่มีการเคลื่อนย้ายของแรงงานข้ามชาติอย่างเข้มข้น เนื่องจากกระแสโลกาภิวัตน์และการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว นานาประเทศได้เล็งเห็นประโยชน์ร่วมกัน เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจ

สังคม และการเมืองของโลกให้มากขึ้น และมีจัดตั้งประชาคมอาเซียนอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมขึ้นให้เสร็จในปี พ.ศ. 2558 ซึ่งปัจจุบันประชาคมอาเซียนมีจำนวนประเทศสมาชิก ทั้งหมด 10 ประเทศ ได้แก่(1) ฟิลิปปินส์ (2) มาเลเซีย (3) สิงคโปร์ (4) ไทย (5) บรูไนดารุสซาลาม (6) เวียดนาม (7) ลาว (8) ในการขับเคลื่อนพัฒนาการของประชาคม ดังภาพประกอบต่อไปนี้

ภาพประกอบ 2.2 กรอบความร่วมมือสามเสาหลักของประชาคมอาเซียน
ที่มา: กระทรวงการต่างประเทศ (2555)

1.ประชาคมการเมืองและความมั่นคงของอาเซียน (ASEAN Political-Security Community-ASC) คือ อาเซียนจะเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้ประเทศสมาชิกมีความพร้อมในการร่วมมือป้องกันและจัดการกับความขัดแย้งระหว่างกันมากขึ้น โดยเฉพาะภัยข้ามชาติในรูปแบบต่างๆ กลุ่มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมแนวคิดประชาธิปไตยในภูมิภาค เป็นประชาคมที่มีค่านิยม กฎเกณฑ์และบรรทัดฐานร่วมกัน การส่งเสริมธรรมาภิบาลและหลักนิติธรรม เพื่อให้ภูมิภาคมีความเอกภาพ สงบสุข และประชากรเกิดความพร้อมในการรับผิดชอบร่วมกัน และรักษาสันติภาพและความสัมพันธ์ที่เป็นพันธมิตรกับประเทศภายนอก

2.ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community-AEC) คือ อาเซียนดำเนินรวมตัวทางเศรษฐกิจเพื่อสร้างเขตการค้าเสรีอาเซียนและเขตการลงทุนอาเซียน เพื่อพัฒนาอาเซียน การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวที่เน้นการค้าเคลื่อนย้ายสินค้า การบริการ การลงทุนและแรงงานฝีมือระหว่างกันอย่างเสรี และเน้นการดำเนินนโยบายในการเพิ่มขีดความสามารถในการ

แข่งขันสูง ตลอดจนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology: ICT) เป็นต้น

3. ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Sociol-Cultural Community-ASCC) คือ อาเซียนกำลังมุ่งพัฒนาความร่วมมือในสาขาสาธารณสุข พลังงาน วัฒนธรรม การศึกษา สวัสดิการสังคม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งมีเป้าหมายให้ประชาชนในภูมิภาค รู้จักและเข้าใจกันมากขึ้น มีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมอาเซียนนี้ นอกจากนี้อาเซียนยังได้ร่วมมือร่วมใจกันจัดการปัญหาสังคมและภัยคุกคามอื่นๆ ที่เกิดขึ้นอย่างฉับพลันและเกินกว่าที่จะควบคุมดูแลได้เพียงลำพัง เช่น ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาภัยพิบัติ ปัญหาโรคระบาด เป็นต้น ดังนั้นประเด็นการเคลื่อนย้ายของแรงงานข้ามชาติจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประชาคมอาเซียนเป็นอย่างมาก (ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2557)

จากการสำรวจสถิติประชากรในอาเซียนของ world bank ในปี พ.ศ.2557 พบว่ามีประชากรรวมกันแล้วราว 636 ล้านคน และมีจำนวนที่เป็นแรงงานราว 303 ล้านคน ทั้งนี้ประเทศไทยมีอัตราค่าจ้างแรงงานที่สูงเป็นลำดับที่ 4 ของอาเซียน ประเด็นนี้ทำให้ประเทศไทยเกิดความท้าทายในการเป็นคู่แข่งทางการค้ากับประเทศในอาเซียนอื่นๆ จึงเป็นแรงดึงดูดให้เกิดการค้าและการลงทุนในด้านอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น ประกอบกับนโยบายการจ่ายค่าครองชีพรายวันขั้นต่ำไม่น้อยกว่า 300 บาทที่รัฐบาลไทยออกนโยบายเพื่อคุ้มครองแรงงาน จึงทำให้ดึงดูดแรงงานข้ามชาติหรือแรงงานเพื่อนบ้านที่มีค่าครองชีพหรือค่าจ้างต่ำกว่า เคลื่อนย้ายเข้ามาทำงานในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ประกอบกับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยที่พัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงทำให้ประเทศไทยขาดแคลนงานประเภท 3D ที่ต้องใช้แรงงานในระดับล่างหรือแรงงานไร้ฝีมือซึ่งเป็นงาน 3D คือ งานสกปรก (dirty job) งานอันตราย (dangerous job) และงานยาก (demanding หรือ difficult job) โดยเฉพาะงานก่อสร้างและงานประมง เนื่องจากแรงงานในประเทศมีทางเลือกในงานที่ทำมากขึ้น จึงเลือกงานที่ดีและเหมาะสมกับตัวเอง ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องนำเข้าแรงงานข้ามชาติประเภทไร้ฝีมือทั้งแบบที่ถูกกฎหมายและนอกระบบกฎหมาย เพื่อตอบสนองความต้องการแรงงานของทุกภาคส่วน โดยเฉพาะงานก่อสร้างและงานประมง (ยงยุทธ แฉล้มวงษ์, 2557)

ในปี พ.ศ. 2560 สำนักงานบริหารแรงงานข้ามชาติได้จัดทำเอกสารประมวลสถิติด้านสังคมของแรงงานข้ามชาติที่เข้ามาทำงานในประเทศไทย ดังปรากฏตามตารางต่อไปนี้

ตาราง 2.2 แรงงานต่างชาตินที่ได้รับอนุญาตทำงานในประเทศไทย แบ่งตามสัญชาติ ปี พ.ศ.2560

ลำดับ	แรงงานต่างชาตินที่ได้รับอนุญาตทำงานคงเหลือในประเทศไทยทั่วราชอาณาจักร			
	ถูกกฎหมาย		ผิดกฎหมาย	
	สัญชาติ	จำนวน (คน)	สัญชาติ	จำนวน (คน)
1	พม่า	992,983	ไทยใหญ่	14,590
2	กัมพูชา	210,207	พม่า	3,624
3	ลาว	67,980	กะเหรี่ยง	2,982
4	ญี่ปุ่น	36,666	มอญ	1,122
5	จีน	18,812	ไทยลื้อ	1,084

ที่มา: สำนักบริหารแรงงานต่างชาติน กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน (2560)

จากตาราง 2.2 พบว่ามีแรงงานเข้ามาทำงานในประเทศไทยมีจำนวนมากถึง 2.4 ล้านคน เป็นกลุ่มที่เข้ามาอย่างถูกต้องตามกฎหมาย 1.42 ล้านคน และยังมีกลุ่มที่ลักลอบเข้ามาทำงานอย่างผิดกฎหมายมากกว่า 1 ล้านคน และหากแบ่งตามสัดส่วนสัญชาติของแรงงานข้ามชาตินที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยเป็นจำนวนมากที่สุด ได้แก่ สัญชาติพม่า กัมพูชา และลาว โดยแรงงานเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นแรงงานประเภทไร้ฝีมือ รัฐบาลไทยและรัฐบาลต้นทางของแรงงานเหล่านี้ทั้ง 3 สัญชาติจึงมีการสร้างความตกลงระหว่างประเทศ โดยการลงนามในบันทึกความเข้าใจ หรือ MOU ซึ่งเป็นหนังสือที่ฝ่ายหนึ่งแสดงความสมัครใจจะปฏิบัติตามเงื่อนไขตามที่ปรากฏในหนังสืออื่นๆของอีกฝ่ายหนึ่งที่ได้ร่วมกันลงนามไว้ ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมการนำเข้าและการจ้างงานของแรงงานข้ามชาตินที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย (กรมการจัดหางาน, 2560)

ทั้งนี้แรงงานข้ามชาตินทั้ง 3 สัญชาติเป็นแรงงานทางเลือกที่นำเข้าแบบ MOU ที่ผู้ประกอบการหลายภาคส่วนเลือกเข้าไป ซึ่งปัจจุบันได้กระจายตัวอยู่ทั่วประเทศ จากผลการดำเนินของศูนย์บริการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวแบบเบ็ดเสร็จ (OSS) ที่วราชอาณาจักรในเดือนสิงหาคม 2560 มีรายงานว่าแรงงานข้ามชาตินที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยจำนวนมากถึง 2,687,342 คน และหากแบ่งตามสัดส่วนของแรงงานข้ามชาตินในภาคประมงมีจำนวน 33,867 คน และยอมเป็นที่แน่นอนว่าจะมีผู้ติดตามเคลื่อนย้ายเข้ามาด้วย โดยเฉพาะกลุ่มเด็กข้ามชาตินที่ย้ายตามผู้ปกครอง ซึ่งในปีเดียวกันมีผู้ติดตามแรงงานข้ามชาตินที่เข้ามาในประเทศไทยจำนวนถึง 24,300 คน

และหากจะกล่าวถึงกลุ่มเด็กแรงงานข้ามชาติ เป็นกลุ่มที่มีความแตกต่างไปจากเด็กโดยทั่วไป เนื่องจากส่วนหนึ่งเกิดขึ้นจากสถานะทางกฎหมาย อาทิ เด็กเป็นบุคคลไร้สัญชาติไม่มีสถานะทางกฎหมาย เนื่องจากผู้ปกครองไม่ได้ไปแจ้งเกิด เด็กเป็นผู้เข้าเมืองผิดกฎหมาย เนื่องจากติดตามผู้ปกครองและลักลอบเข้ามาทำงานในประเทศไทยอย่างผิดกฎหมาย หรือนอกเหนือจะเป็นประเด็นกฎหมายแล้วก็ยังมีความแตกต่างในด้านการใช้ชีวิตประจำวัน เช่น ด้านภาษาและวัฒนธรรม ค่านิยมทางความคิดในการปลูกฝังของผู้ปกครองแก่เด็ก เป็นต้น และเมื่อเด็กแรงงานข้ามชาติเข้ามาอาศัยอยู่ที่ประเทศไทย ย่อมมีความความเสี่ยงต่อปัญหาการค้ำมนุษย์ ซึ่งสาเหตุหลักที่เป็นจุดเริ่มต้นจากปัญหาดังกล่าว เช่น การเป็นบุคคลไร้สัญชาติ ทำให้ขาดสิทธิพื้นฐานที่ควรจะได้รับ การที่ผู้ปกครองไม่มีเวลาพอเพียงต่อการดูแลเอาใจใส่ รวมทั้งความจำเป็นทางเศรษฐกิจและปัญหาด้านความมั่นคงในการดำเนินชีวิตที่เกิดจากความรุนแรงต่างๆ อาทิ จากครอบครัว สื่อ ชุมชน หรือจากเหตุการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นต้น กลุ่มเด็กที่เสี่ยงต่อปัญหาการค้ำมนุษย์อาจแยกเป็น 6 กลุ่ม ดังนี้

- (1) เด็กที่เกิดในไทยแต่ผู้ปกครองประสงค์จะย้ายกลับถิ่นเดิม
- (2) เด็กที่เกิดในประเทศไทยแต่ผู้ปกครองประสงค์จะส่งเด็กกลับไปยังประเทศต้นทางที่ย้ายถิ่นมา
- (3) เด็กที่เกิดในประเทศไทยและไม่มีวัตถุประสงค์จะกลับประเทศเดิมที่เป็นประเทศต้นทางของผู้ปกครอง
- (4) เด็กที่เกิดในประเทศเพื่อนบ้าน เข้ามาทำงานในประเทศไทย และประสงค์จะกลับประเทศตน
- (5) เด็กที่เกิดในประเทศเพื่อนบ้าน เข้ามาทำงานในประเทศไทยและเดินทางไป-กลับระหว่างสองประเทศตลอดเวลา และ
- (6) เด็กที่เกิดในประเทศเพื่อนบ้าน เดินทางมาประเทศไทยและไม่คิดจะกลับประเทศตน (เสกสิน ศรีวัฒนานุกุลกิจ และน้ำทิพย์ เสมอเชื้อ, 2553)

ดังนั้นเพื่อมิให้เด็กเหล่านี้เข้าสู่ปัญหากระบวนการค้ำมนุษย์ การละเมิดสิทธิมนุษยชน และการใช้แรงงานเด็ก รัฐบาลไทยจึงควรปกป้องเด็กเหล่านี้จากปัญหาดังกล่าว ในฐานะที่ประเทศเองได้เป็นภาคีความร่วมมือเกี่ยวกับสิทธิของเด็กกับองค์สหประชาชาติ (UN) ซึ่งมีพันธกรณีที่ต้องปฏิบัติตาม โดยในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิเด็ก ข้อที่ 28 ระบุว่า “รัฐมีหน้าที่จัดให้การศึกษาระดับประถมซึ่งเป็นการศึกษาแบบให้เปล่า และเป็นภาคบังคับแก่เด็กทุกคนที่อาศัยอยู่ในเขตแดนประเทศ ไม่ว่าเด็กจะมีสถานะทางกฎหมายแบบใด” รัฐบาลไทยจึงมีความจำเป็นต้องวางแผนนโยบายด้านการจัดการศึกษาให้แก่เด็กทุกคน ไม่ว่าจะเป็เด็กไทย เด็กที่ไร้

โอกาส หรือเด็กข้ามชาติ โดยไม่มีข้อจำกัดใดๆ เพื่อให้สอดคล้องกับภาคีความร่วมมือดังกล่าว ซึ่งการวางแผนนโยบายด้านการศึกษา รัฐบาลได้กำหนดยุทธศาสตร์(แผนแม่บทด้านแรงงาน พ.ศ. 2560-2564) หรือกลยุทธ์ต่างๆผ่านยุทธศาสตร์ชาติและในรูปแบบของแผนแม่บทแรงงาน เช่น กลยุทธ์การเสริมสร้างความร่วมมือและพัฒนาเครือข่ายพันธมิตรระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน อย่างบูรณาการ เพื่อเป็นเครื่องมือในการชี้แนะและกำหนดทิศทางในการทำงานร่วมกันระหว่างองค์กร เพื่อไปสู่เป้าหมายการส่งเสริมการการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากกลไกความร่วมมือด้านศึกษานับได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยผลักดันให้เกิดการพัฒนา เศรษฐกิจของประเทศเช่นกัน

จังหวัดสงขลาเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีความเคลื่อนไหวด้านแรงงานข้ามชาติและผู้ติดตามค่อนข้างสูง เนื่องจากเป็นจังหวัดติดชายแดนและมีทะเลที่มีเชื่อมโยงติดต่อกับประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นๆ เป็นจังหวัดที่เป็นศูนย์กลางทางการค้า การลงทุนและการพัฒนาที่สำคัญของภาคใต้ อีกทั้งยังเป็นจังหวัดที่ถูกประกาศให้เป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจเชื่อมโยงกับประเทศมาเลเซีย เป็นศูนย์กลางการค้าการลงทุนและการพัฒนาที่สำคัญของภาคใต้ เป็นกลุ่มจังหวัดชายแดนของภาคใต้ เนื่องจากมีด่านเข้า-ออก ประเทศมาเลเซียในจังหวัดจำนวน ๓ ด่าน ได้แก่ ด่านศุลกากรสะเดา ด่านศุลกากรปาดังเบซาร์ และด่านศุลกากรประกอบ อำเภอนาทวี โดยทางกระทรวงแรงงานได้ดำเนินการเพื่อสนับสนุนเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่จังหวัดสงขลา เพื่อเพิ่มผลิตภาพด้านการผลิต พร้อมกับการพัฒนาแรงงานและบุคลากรเพื่อยกระดับฝีมือแรงงาน และเตรียมความพร้อมให้กับแรงงานใหม่ตอบสนองการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมที่จะเกิดขึ้นในอุตสาหกรรมที่เป็นจุดเน้นของพื้นที่ ในอุตสาหกรรม ปิโตรเคมี แปรรูปอาหารทะเลแช่แข็ง แปรรูปผลิตภัณฑ์จากยางพารา และอุตสาหกรรม โลจิสติกส์ เป็นต้น ทั้งนี้อุตสาหกรรมบริการเป็นกลุ่มเป้าหมายตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะของการจ้างแรงงานข้ามชาติในภาคการค้าและบริการอย่างเข้มข้น (สำนักงานแรงงานจังหวัดสงขลา, 2560)

จากการสำรวจข้อมูลแรงงานข้ามชาติในจังหวัดสงขลาเดือน มกราคม 2561 พบว่ามีแรงงานข้ามชาติรวม 74,841 คน แบ่งเป็นแรงงานที่ได้รับอนุญาตทำงานตามกฎหมายจำนวน 64,438 คน และแรงงานผิดกฎหมายที่ได้รับการผ่อนผันให้ทำงานจำนวน 10,403 คน โดยจำแนกเป็นกลุ่มต่างๆ ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 2.3 ข้อมูลแรงงานข้ามชาติในจังหวัดสงขลาเดือน มกราคม 2561

แรงงานที่ได้รับอนุญาตทำงานถูกกฎหมาย		แรงงานผิดกฎหมายที่ได้รับการผ่อนผันให้ทำงาน
แรงงานข้ามชาติตามมาตรา 9	แรงงานข้ามชาติตามมาตรา 12	ประเภทถือบัตรสีชมพู จำนวน 9,278 คน
ประเภททั่วไป จำนวน 1,142 คน -ประเภทที่ผ่านการพิสูจน์สัญชาติ จำนวน 38,206 คน -ประเภทตามบันทึกความเข้าใจ (MOU) จำนวน 24,421 -ประเภทบุคคลพื้นที่สูง จำนวน 479 คน	ประเภทส่งเสริมการลงทุน (BOI)จำนวน 190 คน	-กลุ่มคัดกรองความสัมพันธ์ ระหว่างนายจ้าง-ลูกจ้าง (ใบจับคู่) จำนวน 1,125 คน

ที่มา: สำนักงานแรงงานจังหวัดสงขลา (2561)

จากตาราง 2.3 สามารถแบ่งประเภทของแรงงานข้ามชาติเป็น 2 กลุ่มดังต่อไปนี้

1. แรงงานที่ได้รับอนุญาตทำงานถูกกฎหมาย

1.1 แรงงานข้ามชาติตามมาตรา 9 ได้แก่ แรงงานต่างด้าวประเภททั่วไป คือ คนต่างชาติดั้งเดิมที่อยู่ในราชอาณาจักรหรือได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว แรงงานข้ามชาติที่ผ่านการพิสูจน์สัญชาติ คือ คนต่างชาติดั้งเดิมที่มาจาก ลาว และกัมพูชา ที่หลบหนีเข้าเมืองได้รับผ่อนผันให้ทำงานและอยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามมติคณะรัฐมนตรี โดยได้ผ่านการพิสูจน์สัญชาติและปรับสถานะของแรงงานในการเข้าเมืองอย่างถูกกฎหมายเรียบร้อยแล้ว แรงงานข้ามชาติตามบันทึกความเข้าใจ (MOU) ได้แก่ คนต่างชาติดั้งเดิมที่มาจาก ลาว และกัมพูชา ที่เข้ามาทำงานตามความตกลงระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลประเทศต้นทาง และแรงงานข้ามชาติบุคคลพื้นที่สูง คือ ชาวเขาดั้งเดิมหรือชาวเขาอพยพมาจากต่างประเทศที่อาศัยอยู่บนพื้นที่สูงของประเทศไทย

1.2 แรงงานข้ามชาติตามมาตรา 12 ได้แก่ แรงงานข้ามชาติประเภทส่งเสริมการลงทุน (BOI) คือ คนต่างชาติที่เข้ามาทำงานในราชอาณาจักรกรตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน (พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520) หรือกฎหมายอื่น ได้แก่ พ.ร.บ.นิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 และ พ.ร.บ. ปีโตรเลียม พ.ศ. 2514

2. แรงงานข้ามชาติผิดกฎหมายที่ได้รับการผ่อนผันให้ทำงาน แรงงานต่างด้าว

หลบหนีเข้าเมือง ซึ่งมีมติจากคณะรัฐมนตรีมีมติผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักร ระหว่างรอการส่งกลับประเทศ โดยอนุญาตให้ทำงานได้ 2 งาน คือ งานคนรับใช้ในบ้าน และงานกรรมกร ซึ่งแรงงานเหล่านี้จะถือใบอนุญาตทำงานชนิดบัตรสีชมพู และกลุ่มคัดกรองความสัมพันธระหว่างนายจ้าง-ลูกจ้าง (ใบจับคู่) และได้รับการปรับเปลี่ยนสถานะจากแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองให้เป็นแรงงานเข้าเมือง โดยถูกต้องตามกฎหมายเป็นการชั่วคราว

นอกจากนี้จังหวัดสงขลามีท่าเทียบเรือขนาดใหญ่ มีเรือประมงหมุนเวียนเข้ามาขนถ่ายสินค้าเป็นจำนวนมาก โดยในปี 2555 มีปริมาณผลผลิตจากการประมงมากถึง 88,047,774 กิโลกรัม ซึ่งมีมูลค่า 2,022,560,188 บาท และมีแพปลาของเอกชนประมาณ 25 แพปลา ที่ตั้งอยู่ตามแนวทะเลสาบสงขลา ทั้งนี้จากรายงานข้อมูลเรือประมงไทยตามแผนแม่บทการจัดการเรือประมงทะเลไทย พ.ศ. 2554 พบว่าจังหวัดสงขลามีจำนวนการครอบครองเรือประมงมากที่สุดในประเทศ ซึ่งมีจำนวนถึง 5,421 ลำ จากจำนวนทั้งหมด 57,141 ลำ ใน 22 จังหวัดที่มีพื้นที่ติดชายทะเล ด้วยเหตุผลข้างต้นทำให้ปัจจุบันจังหวัดสงขลา มีปัจจัยดึงดูดทำให้แรงงานข้ามชาติย้ายถิ่นและทะลักเข้ามาทำงานในภาคประมงเป็นจำนวนมาก รวมถึงมีผู้ติดตามเข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่ด้วยเช่นกัน (กรรณภัทร ชิตวงศ์, 2559) ปัจจุบันมีแรงงานข้ามชาติในภาคประมงในจังหวัดสงขลาทั้งสิ้น 3,565 คน และมีบุตรแรงงานข้ามชาติซึ่งเป็นผู้ติดตามจำนวน 320 คน

ข้อมูลศูนย์สวัสดิภาพและชรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา (FLEC)

เมื่อก้าวถึงอุตสาหกรรมกุ้ง และอาหารทะเลของไทยนั้น เป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นอย่างมาก เนื่องจากมีผลผลิตการส่งออกปีละกว่า 270,000 ล้านบาท มีแรงงานที่ทำงานอุตสาหกรรมประเภทนี้มากกว่า 1 ล้านคนตลอดสายการผลิต ตั้งแต่การประมง ฟาร์ม สถานแปรรูปเบื้องต้น อุตสาหกรรมประมงต่อเนื่อง เช่น ห้องเย็น โรงงานแปรรูป และอุตสาหกรรมสนับสนุนอื่นๆ แต่ในช่วงปี พ.ศ.2555-2556 ที่ผ่านมา สถานการณ์ด้านแรงงานในอุตสาหกรรมกุ้งและอาหารทะเลไทย เป็นที่ได้รับความสนใจจากต่างประเทศเป็นอย่างมาก เนื่องจากมีสื่อและบทความต่างประเทศต่างๆ อาทิ Cable News Network (CNN), British Broadcasting Corporation (BBC), Environmental Justice Foundation (EJF) เป็นต้น รวมถึงสื่อออนไลน์มากมายได้กล่าวถึงประเด็นแรงงานในอุตสาหกรรมไทยว่า มีการใช้แรงงานเด็ก แรงงานบังคับและแรงงานทาส หรือการค้ามนุษย์นั่นเอง และยังมีการใช้แรงงานข้ามชาติอย่างผิดกฎหมาย มีการทารุณกรรมแรงงาน สภาพแวดล้อมในสถานที่ทำงานไม่เหมาะสมและไม่มีความปลอดภัยในการทำงาน จนในปี พ.ศ. 2557 ประเทศสหรัฐอเมริกาได้จัดอันดับประเทศไทยในรายงานดังต่อไปนี้

(1) รายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์ (Trafficking in Persons Report) โดยกระทรวง

การต่างประเทศสหรัฐอเมริกาได้จัดอันดับประเทศไทยอยู่ใน Tier 3 watch list ใน TIP Report อีกครั้ง

(2) รายงาน Findings on the Worst forms of Child Labor ซึ่งเผยแพร่โดยกระทรวงแรงงานสหรัฐอเมริการะบุว่า ไทยมีการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดในภาคการผลิตต่างๆ รวมถึงอุตสาหกรรมกึ่งและสินค้าทะเลแปรรูป

(3) รายการสินค้าที่ผลิตจากแรงงานเด็ก หรือแรงงานบังคับ (TVPRA List) โดยในปี พ.ศ.2555 สินค้ากึ่งและปลาของไทยถูกจัดอยู่ในรายการดังกล่าวด้วย

อีกกลุ่มหนึ่งที่มีการพูดถึงในเวทีระดับโลกคือ การค้ามนุษย์ในกลุ่มประมงจากสถานการณ์ในพื้นที่จังหวัดสงขลา เกี่ยวกับการค้ามนุษย์ในภาคอุตสาหกรรมประมงขนาดใหญ่ และจนถึงปัจจุบันนี้ก็ยังมีความรุนแรงที่ถูกขบวนการเหล่านี้หลอกลวงเรืออยู่เรื่อยๆ จากสถิติการให้ความช่วยเหลือผู้ตกเป็นเหยื่อจากการค้ามนุษย์ในพื้นที่จังหวัดสงขลา ที่ถูกแสวงหาผลประโยชน์จากการใช้แรงงานประมง จากความโหดร้ายดังกล่าวจังหวัดสงขลาเองมียุทธศาสตร์ด้านต่างๆ เพื่อขับเคลื่อนการช่วยเหลือ ป้องกัน เยียวยา กับเหยื่อจากการค้ามนุษย์ และยุทธศาสตร์ด้านการดำเนินคดีปราบปรามผู้กระทำความผิดอย่างเข้มงวดมาโดยตลอด เพื่อให้การแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์จากการใช้แรงงานประมงมีประสิทธิภาพ และมีการทำงานอย่างบูรณาการของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน และผู้มีส่วนได้เสียในภาคการประมงและประมงต่อเนื่อง ทั้งระบบ ศูนย์สวัสดิภาพและชरणมารีบาลแรงงานประมงสงขลา จะสามารถช่วยพัฒนากลไกในการขับเคลื่อนนโยบายการป้องกันการค้ามนุษย์ในระดับจังหวัด และระดับท้องถิ่นให้มีประสิทธิผลต่อไป ดังนั้นแล้วองค์กรภาคต่างๆในพื้นที่จังหวัดสงขลาได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้น จึงมีการริเริ่มพูดคุยโดยหลายฝ่าย ลงพื้นที่สำรวจ เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือไปสู่การแก้ไขปัญหาาร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม และในปี พ.ศ. 2558 จังหวัดสงขลาได้มีรวมกลุ่มในการจัดตั้งองค์กรร่วมกันเพื่อจัดบริการสาธารณะให้แก่แรงงานข้ามชาติ โดยเป็นความร่วมมือระหว่างองค์กร 3 ภาคส่วน 5 หน่วยงาน ที่มาจากองค์กรภาครัฐ ได้แก่ องค์กรสะพานปลา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน, องค์กรภาคเอกชน ได้แก่ บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) หรือ ซีพีเอฟ และองค์กรภาคประชาสังคม ได้แก่ สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย และศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเลสงขลา (บ้านสุขสันต์)

ซึ่งหน่วยงานเหล่านี้ได้มีการลงนามในข้อตกลงหรือ MOU ในการสร้างความร่วมมืออย่างบูรณาการ เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์และการใช้แรงงานประมงผิดกฎหมายเป็นรูปธรรม ให้มีความยั่งยืนและจะช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตแรงงานข้ามชาติในการดำเนินชีวิตให้ดีขึ้น ทั้งนี้หน่วยงานทั้ง 5 ได้มีการจัดตั้ง “ศูนย์สวัสดิภาพและชरणมารีบาลแรงงานประมงสงขลา”

ซึ่งเป็นศูนย์แห่งแรกในประเทศไทยที่เกิดจากความร่วมมือระหว่างองค์กร เพื่อเดินหน้า แก้ปัญหาการค้ามนุษย์และการใช้แรงงานผิดกฎหมายอย่างเป็นทางการ ระยะเวลาในดำเนินการ เป็นเวลา 5 ปี (พ.ศ. 2558- พ.ศ.2563) ซึ่งคณะกรรมการศูนย์ฯดังกล่าวจะทำการพิจารณาและ ประเมินผลการดำเนินงาน โครงการแบบปีต่อปี โครงการดังกล่าวครอบคลุมจำนวนแรงงานและ กลุ่มเสี่ยงกว่า 25,000 คน อย่างไรก็ตาม ผลสำเร็จของโครงการนี้จะป็นต้นแบบไปยังทำเรื่องอื่นๆ ในประเทศไทย เพื่อขยายผลในการดำเนินงานในลักษณะเดียวกัน ศูนย์นี้มีการจัดสรรพื้นที่เป็น 4 ส่วน คือ ห้องเรียนสำหรับเด็กข้ามชาติ, ห้องสำหรับการปฏิบัติศาสนกิจหรือห้องละหมาด เนื่องจากแรงงานส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม , ห้องพยาบาล, ห้องอเนกประสงค์ เช่น ศูนย์ติดต่อ ประสานงาน ห้องประชุมและห้องสมุด ทั้งนี้วัตถุประสงค์หลักของศูนย์ฯ มี 5 ประการ ดังนี้

1. การสร้างเครือข่ายอาสาสมัครแรงงานต่างด้าวและสร้างสภาพแวดล้อมที่ดี เอื้อต่อการให้บริการ ค้ำครอง ป้องกัน ผู้ที่เสี่ยงหรือผู้ที่ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์
2. ร่วมส่งเสริมและสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายการป้องกันการค้ามนุษย์ ใน ระดับจังหวัด และระดับท้องถิ่น
3. เป็นศูนย์การเรียนรู้เด็กต่างด้าว แรงงานต่างด้าวและครอบครัวได้เรียนรู้ อบรม และส่งเสริมอาชีพ
4. เป็นศูนย์ให้การดูแล พยาบาล คัดกรองโรคเบื้องต้นและประกอบศาสนกิจแก่ กลุ่มแรงงานประมงต่อเนื่องและครอบครัวของแรงงานต่างด้าว และ
5. เป็นศูนย์ประสานงานรับแจ้งเรื่องร้องทุกข์ที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมของ แรงงาน (มติชนออนไลน์ , 2560)

ที่มาและความสำคัญของการบันทึกข้อตกลงในการจัดตั้งศูนย์สวัสดิภาพและ ธรรมภิบาลแรงงานประมงสงขลา เพื่อป้องกันการใช้แรงงานประมงที่ผิดกฎหมาย เป็นศูนย์ ประสานงานรับแจ้งเรื่องร้องทุกข์แรงงานที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม รวมทั้งเป็นเครือข่ายช่วยเหลือ ผู้ตกเป็นเหยื่อจากการค้ามนุษย์แล้ว ที่นี้ยังเป็นศูนย์การเรียนการสอนสำหรับบุตรหลานแรงงาน ประมงในพื้นที่ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นลูกหลานของแรงงานข้ามชาติ ที่ขาดโอกาสทางการศึกษา มีที่อยู่ไม่ เป็นหลักแหล่งเสี่ยงต่อปัญหาสุขภาพอนามัย ความปลอดภัย ไปจนถึงปัญหาการถูกบังคับค้า แรงงาน ทำให้เด็กเหล่านี้ต้องใช้ชีวิตรอบทำเรือไปวันๆ ไม่ได้เรียนหนังสือเหมือนเด็กทั่วไป

กลุ่มเป้าหมาย

- (1) กลุ่มลูกเรือประมง และแรงงานประมงต่อเนื่อง ทั้งสัญชาติไทย กัมพูชา พม่า และลาว จำนวน 3,600 คน
- (2) กลุ่มแรงงานที่เสี่ยงต่อการเข้าสู่วงจรการค้ามนุษย์จำนวน 20,000 คน

(3) กลุ่มเด็กที่เป็นบุตรของแรงงานข้ามชาติอายุ 4-15 ปี จำนวน 50 คน

(4) กลุ่มแรงงานสตรี จำนวน 1,200 คน

(5) กลุ่มครอบครัวของแรงงานข้ามชาติ จำนวน 320 คน

ภารกิจหลักของ 5 หน่วยงานมีดังนี้

1. องค์การสะพานปลา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ให้การอนุเคราะห์พื้นที่ ชั้น 1 บริเวณสำนักงานท่าเทียบเรือประมงสงขลา ตำบลท่าสะอ้าน อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา เพื่อใช้เป็นสถานที่ตั้งศูนย์สวัสดิภาพและชरणภาพแรงงานประมงสงขลา และประกอบกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ของศูนย์

2. กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน และสื่อประชาสัมพันธ์ที่จำเป็นสำหรับศูนย์สวัสดิภาพและชरणภาพแรงงานประมงสงขลา โดยมอบหมายให้สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดสงขลา ส่งเสริมให้ความรู้ด้านสิทธิประโยชน์ ด้านคุ้มครองแรงงาน ความปลอดภัยแรงงาน ตลอดจนการจัดส่งบุคลากรให้คำปรึกษา รับเรื่องราวร้องทุกข์แก่ผู้มาใช้แรงงาน พร้อมทั้งประสานหน่วยงานในจังหวัดสงขลา สนับสนุนการดำเนินงาน ในกิจกรรมของศูนย์ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งศูนย์สวัสดิภาพและชरणภาพแรงงานประมงสงขลา

3. สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย

สนับสนุนบุคลากรเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ เพื่อบริหารจัดการ โครงการและกิจกรรมตามวัตถุประสงค์และแผนงาน ตรงตามเป้าหมายของการจัดตั้งศูนย์ ในการดูแลครอบครัวของแรงงานประมง โดยเฉพาะการจัดการศึกษาเตรียมความพร้อมให้กับเด็กก่อนเข้าสู่วัยเรียน รวมทั้งจัดอบรมแนะแนวอาชีพแก่ผู้ปกครองของเด็กซึ่งเป็นแรงงานข้ามชาติ

4. ศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเลสงขลา (บ้านสุขสันต์)

สนับสนุนบุคลากรและเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ เพื่อให้การอบรม สร้างผู้นำทางความคิดในการต่อต้านการค้ามนุษย์ สร้างเครือข่ายและประชาสัมพันธ์ ตรงตามวัตถุประสงค์และกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะกลุ่มแรงงานที่เสี่ยงหรือผู้ที่ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ รวมถึงจัดให้มีห้องปฐมพยาบาล และห้องละหมาด เพื่อให้บริการแก่แรงงานประมงต่อเนื่อง

5. บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) หรือ ซีพีเอฟ

สนับสนุนงบประมาณในการก่อสร้าง ปรับปรุงพื้นที่และภูมิทัศน์ของศูนย์สวัสดิภาพและชरणภาพแรงงานประมงสงขลา และสนับสนุนงบประมาณการดำเนินงานจำนวน 1,000,000 บาทต่อปี เพื่อใช้ประโยชน์ในการดำเนิน โครงการและกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ของศูนย์ พร้อมทั้งประเมินการดำเนินงานของศูนย์ตามเป้าหมายที่วางไว้

สรุปจากการศึกษาข้อมูลทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือในการจัดบริการ สาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพและชरणนิกบาลแรงงาน ประมงสงขลาสงขลา ทำให้ผู้วิจัยเข้าใจความเป็นมา และวัตถุประสงค์ ในการสร้างความร่วมมือ ระหว่างองค์กร 3 ภาคส่วน เพื่อจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ ซึ่งผู้วิจัยจะนำไปใช้ในการนิยามศัพท์เฉพาะเชิงปฏิบัติการ และนำไปใช้ในพัฒนากรอบแนวคิดการ วิจัยในลำดับถัดไป

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือในการจัดบริการ สาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ : กรณีศึกษาศูนย์สวัสดิภาพและชरणนิกบาล แรงงานประมงสงขลา พบว่ามีผู้ให้ความสนใจมากมายที่เกี่ยวข้องกับการบริการสาธารณะแนวใหม่ และความร่วมมือ โดยให้ความสำคัญกับการให้ความร่วมมือระหว่างองค์กรในการดำเนินกิจกรรม ร่วมกัน แต่ยังไม่พบวิจัยที่เกี่ยวกับความร่วมมืออย่างเป็นทางการในการจัดการศึกษาให้กับบุตร แรงงานข้ามชาติ อันจะนำไปสู่การพัฒนาการศึกษาที่ยั่งยืนมากนัก แต่ก็ม้งานวิจัยบางส่วนที่มีผล การศึกษา ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากรอบแนวคิดการศึกษาวิจัยครั้งนี้ และผู้วิจัยได้ศึกษา งานวิจัยของนักวิชาการของแต่ละท่าน ที่มีความแตกต่างกันในเรื่องของระเบียบวิธีวิจัย ทั้งการวิจัย เชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยแบบผสมผสาน มีผลการศึกษาวิจัยดังนี้

ณัฐพงศ์ ฟิ้นแสน (2554) ศึกษาเรื่อง ภาคิความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน กับประสิทธิผลของนโยบายส่งเสริมการผลิตไฟฟ้าด้วยพลังงานหมุนเวียน มีวัตถุประสงค์เพื่อภาคิ ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน (Public and Private Partnership) ว่าส่งผลต่อประสิทธิผล ของนโยบายส่งเสริมการผลิตไฟฟ้าด้วยพลังงานหมุนเวียนอย่างไร โดยได้ทบทวนวรรณกรรม เกี่ยวกับภาคิความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน และนโยบายส่งเสริมพลังงานหมุนเวียน ทั้งภายในประเทศไทยและต่างประเทศเพื่อสร้างกรอบความสัมพันธระหว่างปัจจัยต่างๆ ต่อประสิทธิผลของนโยบายฯ ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของนโยบายส่งเสริม การผลิตไฟฟ้าด้วยพลังงานหมุนเวียนสอดคล้องกับที่ได้ทบทวนวรรณกรรม การปรับปรุงนโยบาย ส่งเสริมพลังงานหมุนเวียนให้ดีขึ้นสามารถทำได้โดยกำหนดพื้นที่สร้างโรงไฟฟ้าที่ใช้แหล่ง พลังงานหมุนเวียนชนิดเดียวกัน การปรับปรุงโครงสร้าง ระเบียบ และกฎหมายให้ทันสมัย การสร้างศูนย์กลางในการประสานงาน และให้ภาครัฐช่วยประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนให้การ ขอมรับพลังงานหมุนเวียนให้มากขึ้น

นราธิป ศรีราม และคณะ (2556) ศึกษาเรื่องการสังเคราะห์แนวคิดการบริการ สาธารณะแนวใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์เปรียบเทียบแนวคิดการบริการสาธารณะ

แนวใหม่กับแนวคิดทางรัฐประศาสนศาสตร์อื่นๆ และเพื่อสังเคราะห์สรุปองค์ความรู้แนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่โดยประชากรและกลุ่มตัวอย่างคือหนังสือและบทความจำนวน 12 เล่มต่อเรื่องผลการวิจัยพบว่า แนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่มีความแตกต่างจากแนวคิดรัฐประศาสนศาสตร์ดั้งเดิม และแนวคิดการจัดการภาครัฐแนวใหม่หลายประการ แต่กลับมีความเหมือนหรือคล้ายคลึงกับแนวคิดรัฐประศาสนศาสตร์แนวใหม่เป็นอย่างมาก สาระสำคัญของแนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่มี 7 ประการ คือ (1) บริการรับใช้พลเมืองไม่ใช่ลูกค้า (2) การค้นหาผลประโยชน์สาธารณะ (3) เน้นคุณค่าความเป็นพลเมืองมากกว่าการเป็นผู้ประกอบการ (4) คิดเชิงกลยุทธ์ปฏิบัติ แบบประชาธิปไตย (5) การตระหนักในความสามารถรับผิดชอบได้ไม่ใช่เรื่องง่าย (6) การให้บริการมากกว่าการกำกับทิศทาง และ (7) ให้คุณค่ากับคนไม่ใช่แค่ผลิตภาพ

Michael McGuire (2006) ศึกษาเรื่องการจัดการสาธารณะแบบร่วมมือกัน : การประเมินสิ่งที่เรารู้จักและรู้จักได้อย่างไร เป็นการวิจัยเพื่อการจัดการงานสาธารณะให้มีความเจริญรุ่งเรือง ซึ่งได้รับความสนใจเป็นอย่างมากต่อการดำเนินงานร่วมกันในภาครัฐและผลการดำเนินงานมีแนวโน้มดี โดยการวิจัยนี้ได้พบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการจัดการสาธารณะแบบร่วมมือ โดยการสังเคราะห์สิ่งที่เราทราบจากงานวิจัยล่าสุดและสิ่งที่เรารู้จักกันมานาน (ทั้งในอดีตและปัจจุบัน) องค์ประกอบของโครงสร้างการทำงานร่วมกันที่เกิดขึ้นใหม่ประเภทของทักษะที่เป็นเอกลักษณ์ของการจัดการร่วมกันและผลของการทำงานร่วมกัน การวิจัยเพื่อการจัดการสาธารณะแบบร่วมมือกันมีข้อค้นพบที่นำไปสู่ฐานความรู้ที่เกิดขึ้นใหม่ซึ่งเป็นข้อมูลเสริมที่จัดตั้งทฤษฎีการจัดการสาธารณะไว้

นพพล อักษาด (2559) ศึกษาเรื่อง กระบวนการขับเคลื่อนการจัดทำบริการสาธารณะระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับคณะทำงานชุมชนบนพื้นฐานแนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่: กรณีศึกษาโครงการชุมชนตัวอย่างวัฒนธรรมสันติวิธีตำบลสวาทดี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการถอดบทเรียนกระบวนการขับเคลื่อนการจัดทำบริการสาธารณะ ในโครงการชุมชนตัวอย่างวัฒนธรรมสันติวิธีของตำบลตำบลสวาทดี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น และประเมินความสำคัญของการขับเคลื่อนการจัดทำบริการสาธารณะเปรียบเทียบกับบริการหรือโครงการอื่นของหน่วยงานภาครัฐที่ดำเนินการในตำบลเดียวกัน ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการขับเคลื่อนการจัดทำบริการสาธารณะในโครงการชุมชนตัวอย่างวัฒนธรรมสันติวิธีตำบลสวาทดีนั้น ใช้ กระบวนการขับเคลื่อนตามแนวคิด POLC ได้แก่ 1. ขั้นตอนการวางแผน (Planning) 2. ขั้นตอนการออกแบบองค์การดำเนินงาน (Organizing) 3. ขั้นตอนการนำ (Leading) 4. ขั้นตอนการควบคุม (Controlling) และการขับเคลื่อนการจัดทำบริการสาธารณะในโครงการชุมชนตัวอย่าง

วัฒนธรรมสันติวิธีตำบลตำบลสาวะถี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ได้รับการประเมินว่ามีบทบาทและผลในการขับเคลื่อน โครงการในภาพรวมอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 ซึ่งมากกว่าโครงการที่ดำเนินการ โดยภาครัฐตามลำดับ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08

พยุงศักดิ์ ทราบรัมย์ (2557) ศึกษาเรื่องการนำแนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่ไปใช้ในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาเทศบาลในจังหวัดบุรีรัมย์ มีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบความสอดคล้องระหว่างแนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่กับการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในบริบทของประเทศไทย และเพื่อศึกษาสาเหตุของความสอดคล้องและไม่สอดคล้องระหว่างแนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่กับการจัดการศึกษา ผลจากการวิจัยพบว่า 1) แนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่ในภาพรวมกับการจัดการศึกษาไม่มีความสอดคล้องกัน ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 เมื่อแยกเป็นรายประเด็นตามหลักการทั้ง 7 ประการพบว่าประเด็นที่สอดคล้องกัน ได้แก่ การให้บริการพลเมืองไม่ใช่การให้บริการลูกค้า การคิดเชิงกลยุทธ์และปฏิบัติอย่างเป็นประชาธิปไตย ความรับผิดชอบไม่ใช่เรื่องง่าย และการให้บริการมากกว่าการกำกับดูแล ส่วนการแสวงหาผลประโยชน์สาธารณะ การให้คุณค่ากับพลเมืองเหนือความเป็นผู้ประกอบการ และการให้คุณค่ากับประชาชนไม่ใช่แค่เน้นที่ผลผลิตไม่มีความสอดคล้องกันระหว่างแนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่ในภาพรวมกับการจัดการศึกษา 2) ความสอดคล้องระหว่างแนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่กับการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดจากสาเหตุ 4 ประการคือ 1) กระแสการสร้างพลเมือง 2) หลักการของการปกครองส่วนท้องถิ่น 3) ข้อกำหนดของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา และ 4) กระแสประชาธิปไตยของประเทศไทย ส่วนสาเหตุของความไม่สอดคล้องนั้นเกิดจาก 1) การผสมผสานระหว่างแนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่กับการบริหารจัดการภาครัฐแบบเก่า และ 2) การผสมผสานระหว่างแนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่กับแนวคิดการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่

Janet Vinzant, and Robert B. Denhardt. (2003) ศึกษาเรื่องบริการสาธารณะใหม่: แนวทางการปฏิรูป เขาอธิบายว่าภายใต้รูปแบบการปกครองที่มีการพัฒนารัฐบาล จะมีบทบาทที่แตกต่างกัน ในการบังคับทิศทางของสังคม อย่างไรก็ตามรัฐบาลจะยังคงยึดหลักเกณฑ์ตามกฎหมาย การเมือง ทิศทางเศรษฐกิจและตลาด รวมถึงหลักเกณฑ์ด้านประชาธิปไตยและสังคม ซึ่งศูนย์กลางของการบริหารราชการแบบดั้งเดิม การจัดการภาครัฐแบบใหม่และบริการสาธารณะแนวใหม่ หลักเกณฑ์เหล่านี้จะนำไปสู่การการพัฒนาผู้บริหารสาธารณะในอนาคตได้

ชมภูนุช หุ่นนาค (2560) ศึกษาเรื่องการบริการสาธารณะใหม่เพื่อรับใช้พลเมือง ผลการวิจัยพบว่า แนวคิดการบริการสาธารณะใหม่มุ่งเน้นให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ “ฟัง” มากกว่า “สั่ง”

และ “รับใช้หรือให้บริการพลเมือง” มากกว่า “กำกับหรือควบคุม” รัฐต้องสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ประชาชนไทยทุกคนและมุ่งที่ผลประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญ ในขณะที่เดียวกันประชาชนต้องก้าวสู่การเป็นพลเมือง เป็นผู้ตื่นรู้ เข้าใจปัญหาของตน ลูกขึ้นมาจัดการกับปัญหาของตนเองมีส่วนร่วมคิดร่วมทำรับผลประโยชน์ และประเมินตรวจสอบแนวคิดรัฐประศาสนศาสตร์ในยุคดั้งเดิมมีความแตกต่างจากแนวคิดการบริการสาธารณะใหม่หลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มุมมองต่อการจัดบริการสาธารณะ ที่แนวคิดยุคดั้งเดิมเน้นจัดบริการสาธารณะในลักษณะการจัดการเชิงบริหาร โดยรวมอำนาจและความรับผิดชอบไว้ที่ส่วนกลาง ในอีกด้านหนึ่งแนวคิดรัฐประศาสนศาสตร์แนวใหม่สอดคล้องกับแนวคิดการบริการสาธารณะใหม่ ได้แก่ การให้ความสำคัญกับพลเมือง การมีส่วนร่วม ความเสมอภาค และการสร้างความเป็นธรรมทางสังคม ส่วนแนวคิดการจัดการภาครัฐแนวใหม่มีความแตกต่างจากแนวคิดการบริการสาธารณะใหม่เป็นส่วนใหญ่ได้แก่ เน้นกลไกตลาด และการแข่งขันในการให้บริการ เป็นต้นหนทางสู่การสร้างการบริการสาธารณะใหม่เพื่อรับใช้พลเมือง ประกอบด้วย 1) การปรับเปลี่ยนโครงสร้างอำนาจและการปรับเปลี่ยนโครงสร้างสังคม 2) การปรับเปลี่ยนบทบาทของข้าราชการ 3) สร้างและจัดการเครือข่ายอย่างเป็นระบบ 4) สร้างสรรค์นวัตกรรมบริการสาธารณะใหม่ และ 5) สร้างแรงงานที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และทักษะสูง

นอกจากนี้ มีงานศึกษาวิจัยที่เกี่ยวกับความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะ ดังนี้ กนกพร ศรีวิทยา (2556) ศึกษาเรื่องความร่วมมือระหว่างไตรภาคีในการจัดการสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่อุตสาหกรรม มีวัตถุประสงค์เพื่อลักษณะความร่วมมือระหว่างไตรภาคีในการจัดการสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่อุตสาหกรรม ศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างไตรภาคีในการจัดการสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่อุตสาหกรรม โดยเปรียบเทียบความร่วมมือระหว่างไตรภาคีในการจัดการสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่อุตสาหกรรมแต่ละแห่ง และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาความร่วมมือระหว่างไตรภาคี ในการจัดการสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่อุตสาหกรรม ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะความร่วมมือระหว่างไตรภาคี ในการจัดการสิ่งแวดล้อมในสวนอุตสาหกรรมบางกะดี จังหวัดปทุมธานี และนิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี มีลักษณะคล้ายคลึงกัน คือมีความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน อย่างเป็นทางการ ภายใต้โครงการความร่วมมือในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยทุกภาคส่วนเข้าไปมีส่วนร่วมโดยสมัครใจ มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และมีการแบ่งปันทรัพยากรต่างๆร่วมกัน ซึ่งส่งผลทำให้ทุกภาคส่วนสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข โดยเขตพื้นที่อุตสาหกรรมทั้ง 2 แห่งนี้มีปัจจัยร่วมที่ทำให้เกิดความร่วมมือ 7 ปัจจัย ได้แก่ (1) การเผชิญกับปัญหาสิ่งแวดล้อมร่วมกัน (2) นโยบายให้ความสำคัญกับเรื่องสิ่งแวดล้อม (3) การมีส่วนร่วมและความมุ่งมั่นตั้งใจของผู้นำภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน

(4) การสื่อสารที่มีประสิทธิผล (5) การมีเทคนิคและวิธีการบริหารสิ่งแวดล้อม (6) ความเป็นกลุ่มสังคม และ (7) การมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อม และสำหรับเขตอุตสาหกรรมนวนคร จังหวัดปทุมธานี พบว่าไม่มีความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นทางการ เนื่องจากขาดปัจจัยที่สำคัญ 2 ปัจจัย ได้แก่ (1) การเผชิญกับปัญหาสิ่งแวดล้อมร่วมกัน และ (2) การมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อม อย่างไรก็ตามจากการที่ทุกภาคส่วนช่วยกันดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมตามบทบาท ภารกิจและหน้าที่ของตนเองเป็นอย่างดีส่งผลทำให้ทุกภาคส่วนสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข ส่วนนิคมอุตสาหกรรมเหมราช จังหวัดชลบุรี พบว่าไม่มีความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม ซึ่งส่งผลทำให้มีปัญหาคความขัดแย้งด้านสิ่งแวดล้อมที่รุนแรงเกิดขึ้นในเขตพื้นที่อุตสาหกรรม

เรื่องยศ เหมือนทรัพย์ และธานี เกสทอง (2558) ศึกษาเรื่องการศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มเครือข่ายที่ 1 อำเภอชุมแสง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มเครือข่ายที่ 1 อำเภอชุมแสง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มเครือข่ายที่ 1 อำเภอชุมแสง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยพิจารณารายด้านพบว่าการมีส่วนร่วมด้านการบริหารทั่วไปอยู่ในระดับมาก รองลงมาได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านบริหารงานบุคลากร และด้านการบริหารงานงบประมาณ ตามลำดับ

ชนิดา รักษ์พลเมือง และ คณะ (2558) ศึกษาเรื่องรูปแบบความร่วมมือในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อสังเคราะห์รูปแบบและแนวทางการจัดการศึกษาในลักษณะความร่วมมือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในต่างประเทศ ประกอบด้วยสาธารณรัฐฝรั่งเศส ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร (อังกฤษและเวลส์) และสหพันธ์รัฐฟินแลนด์ (2) เพื่อพัฒนารูปแบบและแนวทางความร่วมมือในการจัดการศึกษาสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ให้การสนับสนุนงบประมาณเพื่อการศึกษา และผู้บริหารเกือบทั้งหมดเห็นว่ามีควมจำเป็นต้องดำเนินภารกิจโดยอาศัยความร่วมมือในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะการศึกษาในระบบโรงเรียน โดยเห็นว่าควรมีความร่วมมือทั้งระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบเดียวกัน และต่างรูปแบบ จากการวิจัยภาคสนาม 12 จังหวัด พบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศ

ไทยมีความร่วมมือจัดการศึกษาในลักษณะต่างๆ ยกเว้นรูปแบบนิติบุคคล ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอรูปแบบความร่วมมือจัดการศึกษาที่มีความเป็นไปได้ 5 รูปแบบ รวมทั้งความร่วมมือในรูปแบบสหการการศึกษา ที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ควรให้การสนับสนุนและเป็นรูปแบบที่มีความเป็นไปได้มากขึ้นตามหลักการรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

พรนค์พิเชฐ แห่งหน และ อิศรัญ์ รินไชสง (2558) ศึกษาเรื่อง สภาพและรูปแบบความร่วมมือในการจัดการศึกษานอกระบบระดับอุดมศึกษาระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับศูนย์การเรียนรู้ของชุมชนเครือข่าย มหาวิทยาลัยชีวิตพะ โด๊ะ จังหวัดชุมพร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพความร่วมมือ และวิเคราะห์รูปแบบความร่วมมือในการจัดการศึกษานอกระบบระดับอุดมศึกษาระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับศูนย์การเรียนรู้ของชุมชนเครือข่ายมหาวิทยาลัยชีวิตพะ โด๊ะ จังหวัดชุมพร ผลการศึกษาพบว่า สภาพความร่วมมือระหว่างกันยังขาดความชัดเจนทั้งในด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และการบริหารงานทั่วไป ศูนย์การเรียนรู้ของชุมชนยังจัดการศึกษาด้วยตนเองเป็นหลักตามแนวทางที่สถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชนกำหนด ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังไม่เข้าใจว่าจะสามารถช่วยเหลือศูนย์การเรียนรู้ของชุมชนได้อย่างไร และยังมีงบประมาณที่จำกัด ส่วนรูปแบบความร่วมมือมี 2 ระดับ คือ ระดับสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชนกำหนด โดยจัดทำเป็นบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ 3 ฝ่าย ระหว่าง ระดับสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระดับศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน โดยจัดตั้งคณะกรรมการศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน ประกอบด้วยผู้แทนจาก 3 ฝ่าย คือ ชุมชน หน่วยงานภาครัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งสถาบันการเรียนรู้เพื่อปวงชนคาดหวังว่า ศูนย์การเรียนรู้ของชุมชนจะเป็นศูนย์การเรียนรู้ของท้องถิ่นอย่างแท้จริงในอนาคต โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ให้การสนับสนุนอย่างจริงจังในทุกด้าน

พิสิฐ เทพไกรวัล (2554) ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ประกอบด้วย กระบวนการสร้างเครือข่าย 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขึ้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย 2) ขึ้นประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่าย 3) ขึ้นสร้างพันธสัญญาร่วมกัน 4) ขึ้นบริหารจัดการเครือข่าย 5) ขึ้นพัฒนาความสัมพันธ์ และ 6) ขึ้นรักษาความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ส่วนองค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ได้แก่ 1) ลักษณะหรือกิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินการกิจ

ของเครือข่าย 2) ขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษา 3) เทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย 4) กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจของเครือข่าย 5) คุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่าย และ 6) การปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล และผลการทดลองใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาใน โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก พบว่า กลุ่มบุคคลหน่วยงานหรือองค์กรที่สมัครใจรวมกลุ่มเครือข่ายความร่วมมือ ได้แก่ กลุ่มผู้ปกครองนักเรียน กลุ่มผู้นำชุมชน สถาบันทางศาสนา สถาบันอุดมศึกษา กลุ่มศิษย์เก่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น โรงพยาบาลชุมชน สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยได้ดำเนินการตามกระบวนการปฏิบัติงานของเครือข่าย ตั้งแต่การวิเคราะห์บริบทเพื่อทราบจุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนาของการดำเนินงานด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคคล และด้านบริหารทั่วไป แล้วสรุปรวมจุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนาของการดำเนินงานแต่ละด้าน เพื่อกำหนดเป้าหมายในการทำงาน มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และจัดทำแผนพัฒนาร่วมกัน มีโครงการเกิดขึ้นหลายโครงการในโรงเรียนทั้ง 2 แห่ง การดำเนินงานตามโครงการเสร็จสิ้นในหนึ่งปีการศึกษา ผลการประเมินโครงการพบว่า ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงการบริหารงานด้านวิชาการ งบประมาณ บุคคล และบริหารทั่วไป และส่งผลกระทบนักเรียนตามขอบข่ายที่คาดหวังสูงกว่าปีที่ผ่านมา

กัญญาพัชร พงษ์ดี และคณะ (2559) ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของไทรภาคีในการยกระดับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนพื้นที่สูงภาคเหนือตอนบน มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของไทรภาคีในการยกระดับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนพื้นที่สูงภาคเหนือตอนบน 2) นำเสนอกลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของไทรภาคีในการยกระดับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนบนพื้นที่สูงภาคเหนือตอนบน ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของไทรภาคีในการยกระดับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนบนพื้นที่สูงภาคเหนือตอนบน ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์หลัก ดังนี้ 1) สร้างเครือข่ายร่วมใจระบบไทรภาคี 2) ยกระดับการมีส่วนร่วมของไทรภาคีในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 3) พัฒนาภาวะผู้นำของไทรภาคีเพื่อการบริหารแบบมีส่วนร่วม 4) ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของไทรภาคี และ 5) พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับโรงเรียนพื้นที่สูง และผลการตรวจสอบกลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของไทรภาคีในการยกระดับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนบนพื้นที่สูงภาคเหนือตอนบนมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

รัตนา จักกะพาก (2558) ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับบุตรแรงงานต่างด้าวในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการณ์ในปัจจุบันด้านการบริหารจัดการศึกษาของบุตรแรงงานต่างด้าวในประเทศไทย 2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดการศึกษาของบุตรแรงงานต่างด้าวในประเทศไทย 3) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษา

สำหรับบุตรแรงงานต่างด้าวในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า

1.รูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับบุตรแรงงานต่างด้าวเป็นไปตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งใช้เป็นมาตรฐานเดียวกันสำหรับเด็กทุกคน

2.บุตรแรงงานต่างด้าวที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสัญชาติพม่าเพศชายพักอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองสมุทรสาครร่วมกับพ่อแม่ และกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษา มาเรียนทุกวันอย่างต่อเนื่อง และเกือบทั้งหมดไม่เคยเรียนที่ใดมาก่อน ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่ไม่ทราบมากที่สุดคือ เรื่องของค่าใช้จ่ายในการเรียน ขณะที่ข้อมูลที่ทราบมากที่สุดคือเรื่องของหลักสูตร ตารางการเรียนการสอน ในด้านของข้อมูลที่ต้องการทราบมากที่สุดคือ เรื่องแนวทางการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ประเด็นเรื่องของค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเรียนที่เป็นอยู่ในปัจจุบันเป็นเรื่องที่มีระดับความคิดเห็นสูงสุดเป็นลำดับแรก ขณะที่ประเด็นของการมีส่วนร่วมในการเรียนของชุมชนนั้นอยู่ในลำดับสุดท้าย เรื่องของจำนวนครูที่ดูแลเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อจัดการศึกษามากที่สุด รวมถึงด้านกฎหมายและนโยบายการศึกษาเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นสูงสุดตามความคิดเห็นของบุตรแรงงานต่างด้าว

3. การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับบุตรแรงงานต่างด้าวในประเทศไทย ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบ 11 ด้าน ได้แก่ 1.กฎหมายและนโยบายการศึกษา 2.ครูผู้สอน 3.การเรียนการสอน 4.การมีส่วนร่วมของชุมชน 5.การเตรียมความพร้อมของนักเรียน 6.ค่าใช้จ่ายในการเรียน 7.สื่อการสอน 8.เนื้อหาหลักสูตร 9.การติดตามและประเมินผล 10.ผู้ปกครอง และ 11.การบริการต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอน ซึ่งเป็นรูปแบบที่ผ่านการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยผลการประเมินทุกด้านได้ค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.50 ซึ่งถือว่ารูปแบบดังกล่าวอยู่ในระดับที่ใช้ได้

ทวิสิทธิ์ ใจห้าว (2554) ศึกษาเรื่อง การจัดการศึกษาแก่ลูกแรงงานต่างชาติ: ภารกิจที่ท้าทาย มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินการจัดการศึกษาสำหรับลูกแรงงานต่างชาติหรือเด็กที่ไม่มีสัญชาติไทยในระดับนโยบายและเพื่อรวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ปัญหาอุปสรรค และเสนอแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับลูกแรงงานต่างชาติหรือเด็กที่ไม่มีสัญชาติไทยเชิงนโยบาย ผลการศึกษาวิเคราะห์ปัญหาการจัดการศึกษาแก่ลูกแรงงานต่างชาติในประเทศไทยพบว่า ประเทศไทยยังมีปัญหาอุปสรรคในการจัดการศึกษาหลายด้าน ได้แก่ ปัญหาการเคลื่อนย้ายแรงงานเข้าประเทศทำให้เกิดปัญหาการให้บริการขั้นพื้นฐานและการให้บริการการศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักมนุษยธรรมของไทยเพิ่มขึ้น ปัญหาด้านความเชื่อ เจตคติและความเข้าใจในนโยบายการจัดการศึกษาแก่ลูกแรงงานต่างชาติ ซึ่งพบว่ายังมีผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และชุมชน ที่มีเจตคติทางลบต่อการจัดการศึกษาและการให้บุตรหลานเรียนร่วมกับลูกแรงงานต่างชาติ หรือเด็กที่ไม่มีสัญชาติไทย ปัญหาผู้

บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน และผู้ปกครองยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ในการจัดการศึกษาตาม บทบาทหน้าที่และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักฐานในการรับนักเรียนนักศึกษาเข้าเรียน ในสถานศึกษา พ.ศ. 2548 ที่บัญญัติไว้ว่า ให้สถานศึกษาถือเป็นหน้าที่ในการที่จะรับเด็กที่อยู่ในวัย การศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาภาคบังคับเข้าเรียนในสถานศึกษา ปัจจุบันการจัดการศึกษา โดยบุคคลและองค์กรชุมชนหรือองค์กรเอกชนในรูปแบบศูนย์การเรียนรู้ โดยเฉพาะในพื้นที่ จังหวัดตาก และจังหวัดระนอง ส่วนใหญ่มีปัญหาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภาครัฐไม่สามารถเข้าถึง ควบคุมกำกับ หรือมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร กิจกรรมการสอนและการประเมินผลการเรียนได้ การ จัดการศึกษาในศูนย์การเรียนดังกล่าวปัจจุบัน นอกจากไม่ปฏิบัติตามกฎหมายแล้วยังมีความเสี่ยงที่ จะสร้างผลกระทบต่อด้านสิทธิมนุษยชนและอาจส่งผลกระทบต่อสังคม และความมั่นคงของชาติได้ เป็นต้น

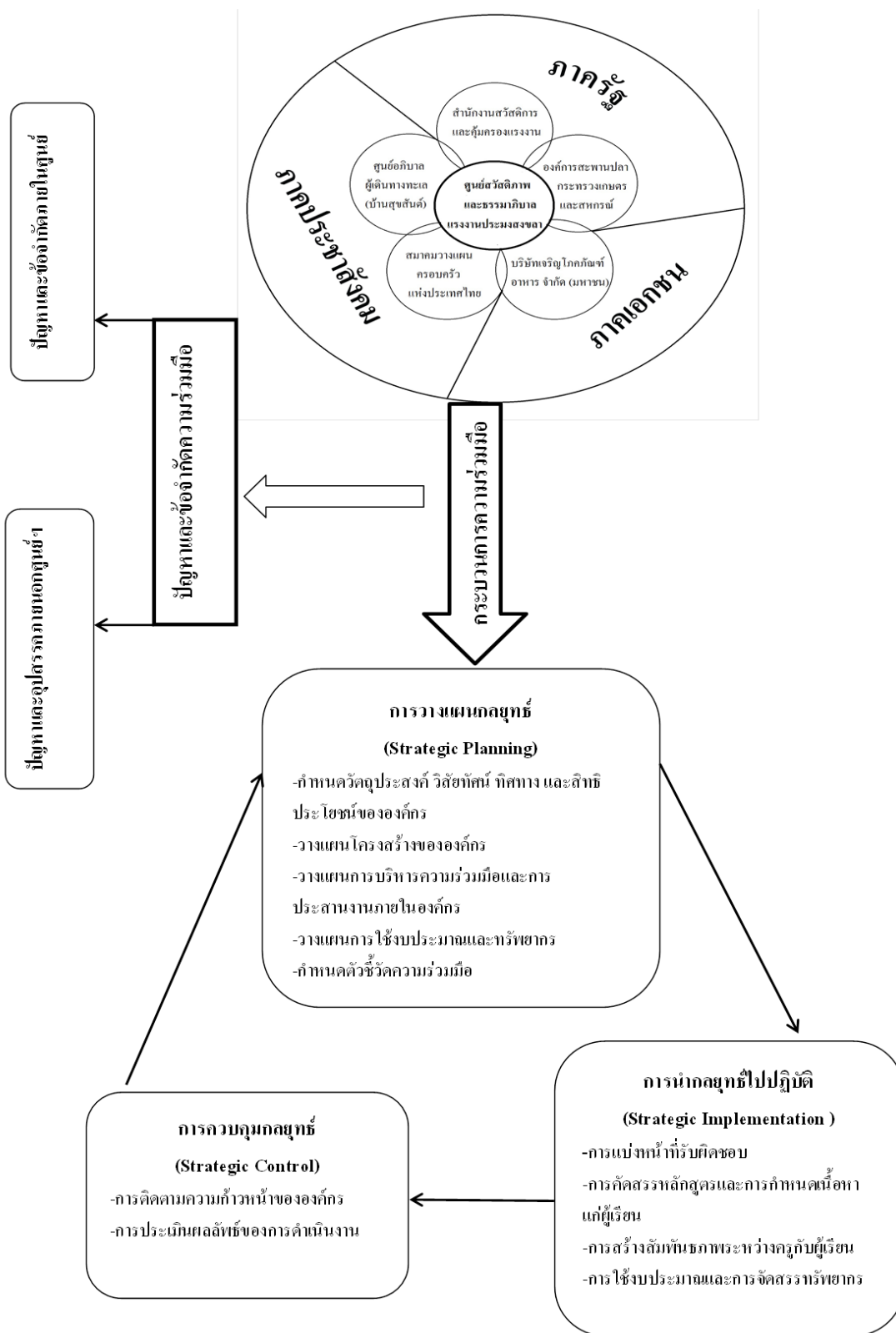
คุณวิศ สุวรรณวงศ์ และ นวิทย์ เอ็มเอก (2560) ศึกษาเรื่องสภาพปัญหาอุปสรรค และแนวทางการพัฒนาความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะระหว่างเทศบาลในพื้นที่อำเภอ หาดใหญ่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการพัฒนาความร่วมมือในการ จัดบริการสาธารณะระหว่างเทศบาลในพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ และศึกษาแนวทางการพัฒนาความ ร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะระหว่างเทศบาลในพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการพัฒนาความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะระหว่างเทศบาล ในพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ มี 5 ประเด็น ได้แก่ (1) บุคลากร (ผู้ปฏิบัติงานของเทศบาล) (2) โครงสร้าง องค์กร (3) ทัศนคติและนโยบายผู้บริหาร (4) กฎหมาย (5) อื่นๆ ได้แก่ งบประมาณ, การตรวจสอบ ของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ส่วนแนวทางการพัฒนาความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะ ระหว่างเทศบาลในพื้นที่อำเภอหาดใหญ่สรุปได้ 5 แนวทาง ได้แก่ (1) การตั้งเป็นคณะทำงานร่วม ระหว่างเทศบาล และแต่ละเทศบาลมาพูดคุยและวางแผนร่วมกัน (2) การประสานแผนปฏิบัติ ราชการภายในระหว่างเทศบาลในพื้นที่ (3) หน่วยงานกำกับดูแลมาเป็นพี่เลี้ยงหรือมาเป็นหน่วยงาน กลางเชื่อมประสาน (4) การทำข้อตกลงความร่วมมือระหว่างเทศบาล (5) จัดทำวาระแห่งชาติของ นครหาดใหญ่

ผลจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น นอกจากทำให้ทราบ ผลการศึกษาเกี่ยวกับสภาพความร่วมมือ รูปแบบความร่วมมือ และผลที่เกิดขึ้นจากการสร้างความ ร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะแนวใหม่แล้ว ยังทำให้ทราบถึงข้อจำกัดจากผลการศึกษาวิจัย เซึ่งคุณภาพที่พบว่า ไม่สามารถอ้างอิงผลการศึกษาคอบคลุมไปยังประชากรทั้งหมด ในส่วนของ ผลการศึกษาวิจัยเชิงประมาณเอง แม้จะสามารถอ้างอิงผลการศึกษาคอบคลุมไปยังประชากร ทั้งหมดได้ดีกว่า แต่ก็ไม่สามารถอธิบายรายละเอียดของผลการศึกษาในเชิงลึกได้ และใน

ขณะเดียวกันผลการศึกษางานวิจัยแบบผสมผสานเอง ก็ไม่ได้มีการสรุปถึงผลการวิจัยเชิงคุณภาพ ร่วมกับผลการวิจัยเชิงปริมาณ แต่ชี้ให้เห็นถึงความสอดคล้องและความแตกต่างของผลการวิจัยทั้งสองส่วน ซึ่งผู้วิจัยได้นำข้อมูลดังกล่าวไปพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยในลำดับถัดไป

6. กรอบแนวคิดวิจัย

จากผลการศึกษาแนวคิด ข้อมูล และงานงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปและพัฒนารอบแนวคิดวิจัยได้ โดยยึดสาระสำคัญจากรูปแบบความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะของ Agranoff & McGuire (2003) ซึ่งมีลักษณะแบบ Donor-Recipient คือ เป็นรูปแบบที่เปิดโอกาสให้องค์กรทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นจากภาครัฐ ภาคเอกชน หรือ ภาคประชาสังคม ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมความร่วมมือกันในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพและชरणพิบาลแรงงานประมงสงขลา ให้เกิดผลสำเร็จเป็นรูปธรรมได้ โดยมีกระบวนการความร่วมมือตามกระบวนการ 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย การวางแผนกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และการควบคุมกลยุทธ์ โดยมีปัจจัยที่มีความสัมพันธ์อันจะนำไปสู่ขั้นตอนต่างๆ ในการดำเนินความร่วมมือมีขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมอย่างไรบ้าง รวมถึงมีปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดที่ส่งผลต่อความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพและชरणพิบาลแรงงานประมงสงขลาอะไรบ้าง เพื่อสามารถขับเคลื่อนความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ ซึ่งรายละเอียดกรอบแนวคิดการวิจัยสามารถสรุปได้ดังภาพประกอบ 2.3 ดังนี้

ภาพประกอบ 2.3 กรอบแนวคิดการวิจัย รูปแบบและกระบวนการความร่วมมือในการจัดบริการ สาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ: กรณีศึกษา ศูนย์สวัสดิภาพและชरणมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Descriptive Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการณ์และรูปแบบความร่วมมือกระบวนการความร่วมมือ รวมถึงปัญหา อุปสรรคและข้อจำกัด ในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพและชरणมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา และข้อเสนอแนะเพื่อส่งเสริมความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาในประเทศไทย ผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยดังนี้

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

การศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative research) สำหรับผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มาจากการสัมภาษณ์เชิงลึกบุคคลจากองค์กร 3 ภาคส่วน ประกอบด้วย 1. องค์กรภาครัฐ ได้แก่ องค์กรสะพานปลา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน 2. องค์กรภาคเอกชน ได้แก่ บริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) 3. องค์กรภาคประชาสังคม ได้แก่ สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย และศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเลสงขลา (บ้านสุขสันต์) และบุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับการศึกษา โดยผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลดังนี้

1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants)

1.1 ฝ่ายนโยบาย จาก 5 หน่วยงาน ได้แก่ ผู้บริหารองค์กรสะพานปลา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน 1 คน, ผู้บริหารสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน จำนวน 1 คน, ผู้บริหารบริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) จำนวน 1 คน, ผู้บริหารสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทยจำนวน 1 คน, ผู้บริหารศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเลสงขลา จำนวน 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลฝ่ายนโยบายทั้งสิ้นจำนวน 5 คน

1.2 ฝ่ายปฏิบัติการ จาก 5 หน่วยงาน ได้แก่ เจ้าหน้าที่สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครอง จำนวน 1 คน, เจ้าหน้าที่บริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) จำนวน 1 คน, บุคลากรศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเลสงขลาจำนวน 2 คน, ครูผู้สอนจำนวน 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลฝ่ายปฏิบัติการทั้งสิ้นจำนวน 5 คน

2.กลุ่มผู้ให้ข้อมูลรอง (Secondary informants) ได้แก่ รองเทศมนตรีเทศบาลนครสงขลา จำนวน 1 คน, ครูโรงเรียนเทศบาล1 (นศรนอก) จำนวน 2 คน, บุตรแรงงานข้ามชาติจำนวน 2 คน รวมจำนวนผู้ให้ข้อมูลรองทั้งสิ้นจำนวน 5 คน

ตาราง 3.1 สรุปข้อมูลจำนวนของกลุ่มผู้ให้หลักและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลรองเชิงคุณภาพ

หน่วยงาน	ผู้ให้ข้อมูล	จำนวน
กลุ่มผู้ข้อมูลหลัก		
-ฝ่ายนโยบาย		
-องค์การสะพานปลา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	-ผู้บริหารองค์การสะพานปลา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	1 คน
-สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน	-ผู้บริหารสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน	1 คน
-บริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน)	-ผู้บริหารบริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน)	1 คน
-สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย	-ผู้บริหารสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย	1 คน
-ศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเลสงขลา	-ผู้บริหารศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเลสงขลา	1 คน
-ฝ่ายปฏิบัติการ		
-สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน	-เจ้าหน้าที่สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน	1 คน
-บริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน)	-เจ้าหน้าที่บริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน)	1 คน
-สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย	-ครูผู้สอน	1 คน
-อภิบาลผู้เดินทางทะเลสงขลา	-เจ้าหน้าที่ศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเลสงขลา	2 คน
กลุ่มผู้ให้ข้อมูลรอง		
เทศบาลนครสงขลา	-รองเทศมนตรีเทศบาลนครสงขลา	1 คน
โรงเรียนเทศบาล 1	-ครูผู้สอน	2 คน
	-บุตรแรงงานข้ามชาติจำนวน	2 คน
รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น		15 คน

2. แบบแผนการวิจัย

ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาบุตรแรงงานข้ามชาติ: กรณีศึกษา ศูนย์สวัสดิภาพและชरणนิกบาลแรงงานประมงสงขลา เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative research) มีขั้นตอนในการวิจัยดังนี้

(1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ผู้วิจัยศึกษาจากการสังเกตการณ์ และการสัมภาษณ์ผู้บริหาร พนักงาน เจ้าหน้าที่และบุคลากร จากองค์การสะพานปลา กระทรวงเกษตรสหกรณ์, สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน, บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย และศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเล รวมถึงการสัมภาษณ์ครูผู้สอนประจำศูนย์ บุตรแรงงานข้ามชาติ รองเทศมนตรีเทศบาลนครสงขลา คุณครู โรงเรียนเทศบาล1 (นครนอก)

(2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ผู้วิจัยศึกษาจากเอกสาร (Document Research) เพื่อศึกษาความหมาย คำนิยาม แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ที่รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ โดยศึกษาจาก หนังสือ ตำรา วารสาร บทความ ข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ประกอบกับศึกษาแนวทางและวิธีปฏิบัติต่างๆในการสัมภาษณ์ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

3. เครื่องมือในการวิจัย

(1) การสังเกตการณ์ (Observation) ผู้วิจัยใช้วิธีสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมโดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรม เพื่อบันทึกข้อมูลที่วิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสังเกตเกี่ยวกับสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในเรื่องของการดำเนินงานขององค์กรที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติว่ามีลักษณะอย่างไรบ้าง ไม่ว่าจะเป็นสื่อที่ใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอน ซึ่งมีการดำเนินการสอน โดยครูผู้สอนทั้งภาษาไทยและภาษาอื่นๆ ความสม่ำเสมอในการมาเรียนของเด็ก และกิจกรรมต่างๆที่องค์กรจัดขึ้นเพื่อส่งเสริมการศึกษา ทั้งนี้เมื่อมีการจัดประชุมหารือที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือระหว่างองค์กร ผู้วิจัยได้ขออนุญาตเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการขอเข้าร่วมฟังการประชุม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลศึกษาวิจัย ที่เกี่ยวกับการจัดบริการสาธารณะด้านศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ ของศูนย์สวัสดิภาพและชरणนิกบาลแรงงานประมง บริเวณท่าเทียบเรือประมง จังหวัดสงขลา

(2) การสัมภาษณ์ (Interview) ผู้วิจัยได้พัฒนามาตรูปแบบมาจาก กนกพร ศรีวิทยา (2556) โดยใช้แนวทางการสัมภาษณ์เจาะลึกแบบกึ่งโครงสร้าง ในกำหนดแนวคำถามเฉพาะที่มีความสอดคล้องวัตถุประสงค์การวิจัย และมีความสัมพันธ์กับกรอบแนวคิดที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ ซึ่งประกอบด้วยคำถามย่อยแบบปลายปิด (closed-ended) และคำถามย่อยแบบปลายเปิด (open-ended)

ดังต่อไปนี้

2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์ ประกอบด้วย ชื่อ อายุ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ องค์กรที่สังกัด ตำแหน่งงาน รวมถึงวัน เวลา และสถานที่ ในการดำเนินให้สัมภาษณ์ เพื่อให้ทราบข้อมูลโดยทั่วไปและความเกี่ยวข้องของผู้ให้สัมภาษณ์ที่เกี่ยวกับความร่วมมือในการจัดบริการ สาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานกัมพูชา ในภาคประมง จังหวัดสงขลา รวมถึงสถานที่ในการดำเนินการสัมภาษณ์

2.2 เป็นแนวคำถามที่สัมภาษณ์เกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างองค์กรในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษา ประกอบด้วยประเด็นที่เกี่ยวข้องในสร้างความร่วมมือกัน การบริหารจัดการองค์กร กลุ่มเครือข่ายขององค์กร การวางแผนการดำเนินงานและการประสานงาน รูปแบบความร่วมมือ แรงขับเคลื่อนและแรงจูงใจในการสร้างความร่วมมือ ความสามารถและขีดจำกัดในการมีส่วนร่วม และสาเหตุที่คาดว่าจะอาจเป็นปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดต่อความร่วมมือระหว่างไตรภาคีในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษา อย่างไรก็ตาม ระหว่างในการดำเนินการสัมภาษณ์ผู้วิจัยไม่ได้กำหนดเรียงลำดับคำถามอย่างแน่นอนเฉพาะเจาะจง ซึ่งในระหว่างการสัมภาษณ์ (ผู้วิจัยสัมภาษณ์ด้วยตัวเอง) ได้ลำดับข้อคำถามตามบริบทที่เป็นจริงในการสัมภาษณ์ เพื่อให้มีความเหมาะสมกับผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคน และพยายามดำเนินการสอบถามข้อมูลให้ครอบคลุมทุกประเด็นคำถาม (Easterby-Smith, Thorpe, & Lowe, 1991)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

หลังจากผู้วิจัยได้ดำเนินการออกแบบสัมภาษณ์แล้ว ผู้วิจัยได้นำแนวคำถามที่จะใช้ในการดำเนินการสัมภาษณ์ไปให้คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเชื่อถือของเนื้อหา ตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา และการใช้ภาษาและถ้อยคำที่เหมาะสมกับ และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัยที่ศึกษา โดยนำมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องของคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective-Congruence: IOC) ซึ่งมีเกณฑ์การพิจารณาให้คะแนนดังต่อไปนี้

- +1 เมื่อข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้องกับคำนิยาม
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าคำถามนั้นสอดคล้องกับกับคำนิยาม
- 1 เมื่อข้อคำถามนั้นไม่มีความสอดคล้องกับคำนิยาม

โดยเกณฑ์การพิจารณาค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหานั้น ค่าดัชนี IOC มีค่ามากกว่า 0-5-1.0 ถือว่าข้อคำถามนั้นเหมาะสมและสอดคล้องกับคำนิยาม (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2552) หลังจากระบุดำเนินการให้คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ ผู้วิจัยได้นำข้อบกพร่องของแบบสัมภาษณ์มาปรับแก้ไขให้มีความถูกต้องและเหมาะสม เพื่อที่ผู้วิจัยจะนำไปใช้ในการศึกษาวิจัยต่อไป โดยค่า

ดัชนี IOC ของแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยวัดได้อยู่ในช่วงระดับ 0.67-1 สามารถดูผลการตรวจสอบได้ในภาคผนวก ก.

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การศึกษาจากเอกสาร ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาทบทวนวรรณกรรมต่างๆที่มีความเกี่ยวข้องกับความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรของแรงงานข้ามชาติ ประกอบด้วย ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษา นโยบายเกี่ยวกับการจัดการศึกษารูปแบบและลักษณะการจัดบริการสาธารณะ ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะระหว่างองค์กรภาครัฐกับองค์กรอื่นๆ นโยบายการจัดการแรงงานข้ามชาติ ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทแรงงานเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยได้ศึกษาจากหนังสือ งานวิจัย บทความวารสาร และข้อมูลสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

2. การศึกษาภาคสนาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการติดต่อไปยังองค์กรต่างๆเบื้องต้นที่มีส่วนร่วมในการสร้างความร่วมมือจัดตั้งศูนย์สวัสดิภาพและชरणภาพแล้งงานประมงบริเวณท่าเทียบเรือประมง จังหวัดสงขลา ซึ่งมีผู้บริหาร บุคลากร จากภาคส่วนและหน่วยงานต่างๆ รวมถึงเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในพื้นที่ของศูนย์ดังกล่าว โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสอบถามวันเวลาที่แจ้งชัด สำหรับการอนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าไปในพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูล หลังจากได้วันเวลาในการลงพื้นที่แน่นอน ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ด้วยตัวเองในการขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล อาทิ การสำรวจพื้นที่เบื้องต้น สังเกตการณ์ และสอบถามข้อมูล หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการยื่นคำร้องส่งหนังสือต่อต้นสังกัดของผู้วิจัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์ที่ออกโดยภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ เพื่อดำเนินการนัดหมายวันและเวลาในการดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ซึ่งขั้นตอนการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยมีการบันทึกเทปเสียงของผู้ให้สัมภาษณ์ ทั้งนี้ก่อนสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลและทำการบันทึกเทป ผู้วิจัยได้ขออนุญาตและความยินยอมจากผู้ให้สัมภาษณ์ก่อนทุกครั้ง

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร ประกอบกับการสังเกตการณ์ และการสัมภาษณ์ในรูปแบบของการจดบันทึกและบันทึกเทปเสียงของผู้ให้ข้อมูล และทำการถอดเทปในการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยการเขียนบันทึกข้อมูลอีกทอดหนึ่ง เพื่อแยกประเภทของข้อมูลและสรุปข้อมูล โดยการวิเคราะห์จะเป็นการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ของผู้ให้ข้อมูล แล้วนำผลวิเคราะห์ที่ได้ดำเนินการนำเสนอในรูปแบบของการบรรยาย รายการตารางหรือแผนภาพ

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่ บุตรแรงงานข้ามชาติ: กรณีศึกษา ศูนย์สวัสดิภาพและชरणนมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา มีวัตถุประสงค์ 1.เพื่อศึกษาสภาพการณ์และรูปแบบความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพและชरणนมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา 2.เพื่อศึกษากระบวนการความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพและชरणนมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา 3.เพื่อศึกษาปัญหาและข้อจำกัดในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพและชरणนมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้างของผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ฝ่ายนโยบาย จำนวน 5 คน , ฝ่ายปฏิบัติการจำนวน 5 คน รวมจำนวนผู้ให้ข้อมูลหลัก 11 คน และผู้ให้ข้อมูลรองจำนวน 5 คน ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 4.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลัก	จำนวน/คน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	7	70
หญิง	3	30
2. อายุ		
20-29	1	10
30-39	2	20
40-49	4	40
50-59	3	30
3. ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	7	70
ปริญญาโท	3	30

ตาราง 4.1 (ต่อ) ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลัก		
4. องค์กร	จำนวน/คน	ร้อยละ
ภาครัฐ	3	30
ภาคเอกชน	2	20
ภาคประชาสังคม	5	50

จากตาราง 4.1 การให้คำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่พบว่า เป็นเพศชาย ช่วงอายุโดยส่วนใหญ่ระหว่าง 40-49 ปี วุฒิการศึกษาส่วนมากอยู่ในระดับปริญญาตรี และองค์กรที่ให้ข้อมูลหลักมากที่สุดคือ องค์กรภาคประชาสังคม

ตาราง 4.2 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลรอง

ผู้ให้ข้อมูลรอง	จำนวน/คน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	1	20
หญิง	4	80
2. อายุ		
10-19	2	40
30-39	2	40
40-49	1	20
3. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	2	40
ปริญญาตรี	3	60
4. องค์กร		
ภาครัฐ	3	60
อื่นๆ	2	40

จากตาราง 4.2 การให้คำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลรองส่วนมากพบว่า เป็นเพศหญิง มีช่วงอายุโดยส่วนใหญ่ระหว่าง 10-19 ปี และ 40-49 ปี วุฒิการศึกษาส่วนมากอยู่ในระดับปริญญาตรี และองค์กรที่ให้ข้อมูลมากที่สุดคือ องค์กรภาครัฐ

ลำดับถัดไปผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัย โดยแบ่งผลการวิจัยออกเป็น 4 ส่วน มีสาระสำคัญดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการณ์ความร่วมมือในการจัดบริการ สาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ ของศูนย์สวัสดิภาพและชरणมาภิบาลแรงงาน ประมงสงขลา

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะ ด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพและชरणมาภิบาลแรงงานประมง สงขลา

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลกระบวนการความร่วมมือในการจัดบริการ สาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพและชरणมาภิบาลแรงงาน ประมงสงขลา

ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาและข้อจำกัดในการจัดบริการสาธารณะด้าน การศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพและชरणมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 สภาพการณ์ของความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษา ให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพและชरणมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา

1.1 สภาพการณ์ความร่วมมือ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือในการจัดบริการ สาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ พบว่าเมื่อก้าวถึงอุตสาหกรรมกุ้งและอาหาร ทะเลของไทยนั้น เป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นอย่างมาก เนื่องจากมีผลผลิตการส่งออกปีละกว่า 270,000 ล้านบาท มีแรงงานที่ทำงานอุตสาหกรรมประเภทนี้ มากกว่า 1 ล้านคนตลอดสายการผลิต ตั้งแต่การประมง ฟาร์ม สถานแปรรูปเบื้องต้น อุตสาหกรรม ประมงต่อเนื่อง เช่น ห้องเย็น โรงงานแปรรูป และอุตสาหกรรมสนับสนุนอื่นๆ แต่ในช่วงปี พ.ศ.2555-2556 ที่ผ่านมา สถานการณ์ด้านแรงงานในอุตสาหกรรมกุ้งและอาหารทะเลไทยเป็นที่ ได้รับความสนใจจากต่างประเทศเป็นอย่างมาก เนื่องจากมีสื่อและบทความต่างประเทศต่างๆ อาทิ Cable News Network (CNN), British Broadcasting Corporation (BBC), Environmental Justice Foundation (EJF) เป็นต้น รวมถึงสื่อออนไลน์มากมายได้กล่าวถึงประเด็นแรงงานในอุตสาหกรรม ไทยว่า มีการใช้แรงงานเด็ก แรงงานบังคับและแรงงานทาส หรือการค้ามนุษย์นั่นเอง และยังมีกร ใช้แรงงานข้ามชาติอย่างผิดกฎหมาย มีการทารุณกรรมแรงงาน สภาพแวดล้อมในสถานที่ทำงานไม่

เหมาะสมและไม่มีความปลอดภัยในการทำงาน จนในปี พ.ศ. 2557 ประเทศสหรัฐอเมริกาได้จัดอันดับประเทศไทยในรายงานดังต่อไปนี้

(1) รายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์ (Trafficking in Persons Report หรือ TIP Report) โดยกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกาได้จัดอันดับประเทศไทยอยู่ใน Tier 3 watch list ใน TIP Report อีกครั้ง

(2) รายงาน Findings on the Worst Forms of Child Labor ซึ่งเผยแพร่โดยกระทรวงแรงงานสหรัฐอเมริการะบุว่า ไทยมีการใช้แรงงานเด็กในรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดในภาคการผลิตต่างๆ รวมถึงอุตสาหกรรมกึ่งและสินค้าทะเลแปรรูป

(3) รายการสินค้าที่ผลิตจากแรงงานเด็ก หรือแรงงานบังคับ (TVPRA List) โดยในปี พ.ศ. 2555 สินค้ากึ่งและปลาของไทยถูกจัดอยู่ในรายการดังกล่าวด้วย

อีกกลุ่มหนึ่งที่มีการพูดถึงในเวทีระดับโลกคือ การค้ามนุษย์ในกลุ่มประมงจากสถานการณ์ในพื้นที่จังหวัดสงขลา เกี่ยวกับการค้ามนุษย์ในภาคอุตสาหกรรมประมงขนาดใหญ่ และจนถึงปัจจุบันนี้ก็ยังมีความเสี่ยงที่ถูกละเลยหรือถูกละเลยอยู่เรื่อยๆ จากสถิติการให้ความช่วยเหลือผู้ตกเป็นเหยื่อจากการค้ามนุษย์ในพื้นที่จังหวัดสงขลา ที่ถูกแสวงหาผลประโยชน์จากการใช้แรงงานประมง จากความโหดร้ายดังกล่าวจังหวัดสงขลาเองมียุทธศาสตร์ด้านต่างๆ เพื่อขับเคลื่อนการช่วยเหลือ ป้องกัน เยียวยา กับเหยื่อจากการค้ามนุษย์ และยุทธศาสตร์ด้านการดำเนินคดีปราบปรามผู้กระทำผิดอย่างเข้มงวดมาโดยตลอด เพื่อให้การแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์จากการใช้แรงงานประมงมีประสิทธิภาพ และมีการทำงานอย่างบูรณาการของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน และผู้มีส่วนได้เสียในภาคการประมงและประมงต่อเนื่อง ทั้งระบบ จังหวัดสงขลาได้มีนโยบายด้านแรงงานส่งเสริมให้เกิดการทำงานร่วมกันขององค์กรหลายภาคส่วน ที่จะสามารถช่วยพัฒนากลไกในการขับเคลื่อนนโยบายการป้องกันการค้ามนุษย์ในระดับจังหวัด และระดับท้องถิ่นให้มีประสิทธิผลต่อไป

1.2 สภาพการณ์ความร่วมมือ

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกภาคสนาม พบว่าความร่วมมือที่เป็นรูปธรรมที่เกิดขึ้นซึ่งก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ซึ่งประกอบไปด้วย 5 หน่วยงาน ได้แก่ องค์กรสะพานปลา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน, บริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน), สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย และศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเลสงขลา (บ้านสุขสันต์) ในการจัดตั้งศูนย์สวัสดิภาพและชรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา เพื่อจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ โดยจุดเริ่มต้นที่ก่อให้เกิดความร่วมมือนั้นประกอบด้วย การค้นพบปัญหาาร่วมกัน,

ความเกี่ยวข้องของหน่วยงาน, ที่มาของการประสานความร่วมมือ, จุดประสงค์ร่วมกันที่ก่อให้เกิดความร่วมมือ มีรายละเอียดดังนี้

การค้นพบปัญหาาร่วมกัน

การค้นพบปัญหาาร่วมกัน คือ การที่องค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ทั้ง 5 หน่วยงาน ค้นพบในเรื่องเดียวกัน ซึ่งเป็นปัญหาเรื่องเศรษฐกิจด้านอุตสาหกรรมของประเทศไทย เนื่องด้วยปี พ.ศ.2557 สำนักงานเพื่อการติดตามและการต่อสู้กับการค้ามนุษย์แห่งกระทรวงต่างประเทศสหรัฐอเมริกา (U.S. State Department's Office to Monitor and Combat Trafficking in Persons) ได้เผยแพร่รายงาน สถานการณ์การค้ามนุษย์ (Trafficking in Persons Report-TIP) ประเทศไทยเป็นหนึ่งใน 4 ประเทศ ที่ถูกลดระดับความก้าวหน้าและความพยายามตอบสนองที่ชัดเจนในการแก้ไขปัญหาการลักลอบค้ามนุษย์ (เทียร์ 3) ซึ่งจากรายงานดังกล่าวทำให้ประเทศไทยเป็นกลุ่มประเทศที่ถูกจับตามองจากนานาประเทศ ประกอบกับปี พ.ศ.2558 ประเทศไทยยังถูกแจ้งเตือนใบเหลืองจากสหภาพยุโรป (EU) โดยได้ยื่นคำขาดให้รัฐบาลไทยเร่งแก้ไขและปฏิรูปมาตรการกวาดล้างเรือประมง และการทำประมงที่ผิดกฎหมายอย่างเคร่งครัด โดยต้องมีความคืบหน้าอย่างชัดเจนภายในระยะเวลา 6 เดือน มิเช่นนั้นสหภาพยุโรป (EU) จะระงับการนำเข้าสินค้าอาหารทะเลจากผู้ประกอบการของไทยและอาจทำให้ไทยต้องสูญเสียรายได้ราวปีละ 20,240-25,696 ล้านบาท ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่ออย่างกว้างขวางแก่ประเทศไทยได้ ด้วยเหตุข้างต้นจึงถือว่าเป็นปัญหาสำคัญระดับชาติที่จะต้องมีการแก้ไขโดยอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้จากการให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลที่มีผู้ที่เกี่ยวข้องดังนี้

“จุดเริ่มต้นส่วนหนึ่งก็มาจากเรื่องปัญหากระแสน้ำต่างชาติเรื่องเทียร์ 3 ว่าเรามีการใช้แรงงานข้ามชาติ ใช้แรงงานเด็กอย่างโหดร้ายอะไรแบบนี้ ซึ่งจริงๆ โครงการที่เราจะทำมีมาก่อนเรื่องเทียร์ 3 แล้ว แต่ช่วงที่เรากำลังร่าง โครงการและอยู่ระหว่างตกลงกันอยู่ เรื่องเทียร์ 3 ก็มาพอดี ทำให้โครงการเราเป็นส่วนหนึ่งที่จะแก้ไขปัญหานี้ด้วย โดยตอนนั้นเราเองมีการส่งสินค้าไปทางยุโรปด้วย คนภายนอกอาจจะมองว่าเราทำโครงการนี้โดยตรงเพราะปัญหาเทียร์ 3 หรือเปล่า ซึ่งจริงๆ แล้วไม่ใช่ เพราะสิ่งที่เราเป็นห่วงมากที่สุดเป็นเรื่องของห่วงโซ่อาหารของคนไทยมากกว่า” (ผู้บริหารบริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหารจำกัด (มหาชน), ตำบลบ้านพรุ, สัมภาษณ์, 21 พฤศจิกายน 2561)

“เนื่องจากช่วงนั้นที่ประเทศไทย โคนต่างประเทศวิจารณ์เรื่องของการใช้แรงงานในด้านลบ ไทยเราถูกทางสหรัฐลดระดับความน่าเชื่อถือเรื่องแก้ปัญหาการค้ามนุษย์และใช้แรงงานผิดกฎหมาย หรือที่เรียกว่า เทียร์ 3 แต่เอาจริงๆ นะปัญหาเรื่องนี้มันมีมาตั้งนานแล้ว โครงการที่จะจัดตั้งศูนย์ช่วงนั้นมันอยู่ในช่วงกำลังหารือตกลงกัน พอกระแสเรื่องเทียร์ 3 มา เลยทำให้โครงการ

เราประจวบเหมาะพอดี ซึ่งจะมีส่วนช่วยในการแก้ไขปัญหาเรื่องเที่ยวร์ 3 ได้เป็นอย่างดี” (ผู้บริหารศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเลสงขลา (บ้านสุขสันต์)), สัมภาษณ์ , 1 พฤศจิกายน 2561)

“ก็มาจากเรื่องเที่ยวร์ 3 นั้นแหละ เนื่องจากไทยเราเองก็มีแรงงานจำนวนมากอยู่แล้วในระดับอาเซียน ก็เลยทำให้ถูกจับตามองเป็นพิเศษ” (ผู้บริหารสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย, สัมภาษณ์, 30 พฤศจิกายน 2561)

“มองว่าปัญหาหลักเลยก็มาจากเรื่องประเทศไทยโดนกระแสร่องเที่ยวร์ 3 หลายฝ่ายที่มีความเกี่ยวข้องกับแรงงานโดยตรง ก็มีความตื่นตัวในการที่จะช่วยแก้วิกฤตนี้ให้พ้นไป” (เจ้าหน้าที่ระดับชำนาญการสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดสงขลา, สัมภาษณ์, 12 ธันวาคม 2561)

“ก็เกี่ยวข้องกับกฎหมายหรือรายงานของอเมริกาจัดอันดับเรื่องการค้ามนุษย์ให้ประเทศไทยอยู่อันดับ 3 ซึ่งเป็นอันดับที่ต่ำสุด ประเทศเราถูกลดความน่าเชื่อถือ จุดนี้ทำให้หลายๆองค์กรหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องมาแสดงจุดยืนเพื่อจะแก้ปัญหานี้ด้วยกัน” (ผู้บริหารองค์การสะพานปลากระทรวงเกษตรและสหกรณ์, สัมภาษณ์, 6 พฤศจิกายน 2561)

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกในประเด็นการค้นพบปัญหา ร่วมกันซึ่งเป็นที่มาของความร่วมมือที่มีองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม พบว่าการให้ข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์มีความสอดคล้องกัน จากกรณีที่ประเทศไทยถูกลดระดับความพยายามป้องกันปัญหาการค้ามนุษย์ซึ่งอยู่ในระดับต่ำสุด (เที่ยวร์ 3) โดยปัญหานี้เป็นระดับชาติที่จะต้องได้รับความร่วมมือในการแก้ไขจากองค์กรที่มีความเกี่ยวข้อง ซึ่งจากเหตุผลดังกล่าวนำไปสู่การเล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหา และการหาแนวทางที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นของหน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องกับแรงงานข้ามชาติและผู้ประกอบการประมง

ความเกี่ยวข้องของหน่วยงาน

ความเกี่ยวข้องของหน่วยงาน คือ หน่วยงานที่มีภาระงานซึ่งมีความเกี่ยวข้องโดยตรงหรือโดยอ้อมในเรื่องของแรงงานเด็ก แรงงานข้ามชาติ หรือผู้ประกอบการสินค้าจากภาคประมง ซึ่งจากกรณีปัญหาที่ประเทศไทยถูกลดระดับความพยายามป้องกันปัญหาการค้ามนุษย์ซึ่งอยู่ในระดับต่ำสุด (เที่ยวร์ 3) ทำให้ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์และเศรษฐกิจด้านการประมงของไทย ซึ่งในการแก้ปัญหาดังกล่าวจะต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้องค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ซึ่งแต่ละหน่วยงานมีบทบาทหน้าที่ต่างกันดังทำให้สัมภาษณ์ดังนี้

“ซึ่งผลิตเกี่ยวกับอาหารสัตว์โดยวัตถุดิบมาจากปลาป่น ซึ่งเมื่อก่อน Supply chain เราก็มีความเกี่ยวข้องกับท่าเรือสงขลา มีปลาที่ขึ้นจากสงขลา มีเรือประมงที่อยู่ในสงขลา ซึ่งเรา

ไม่ใช่ผู้ผลิตโดยตรง เราเป็นแค่ผู้ซื้ออย่างเดียวมันก็ไม่ใช่ประเด็นหลักของเรา แต่ตอนนั้นเราเองก็มีการส่งสินค้าไปทางยุโรป เพราะฉะนั้นเมื่อมีปัญหาขึ้นจึงเป็นที่มาของความร่วมมือของเราและองค์กรอื่น” (เจ้าหน้าที่บริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหารจำกัด (มหาชน) ตำบลบ้านพรุ, สัมภาษณ์ , 21 พฤศจิกายน 2561)

ในขณะที่ผู้บริหารศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเลสงขลาจากองค์กรภาคประชาสังคมได้ให้ข้อมูลที่ชี้ให้เห็นถึงบทบาทของหน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องกับแรงงานข้ามชาติ โดยกล่าวว่า

“เนื่องจากศูนย์อภิบาลของเราเป็นศูนย์มีกลุ่มเป้าหมายให้ความช่วยเหลือแรงงานข้ามชาติและผู้อพยพย้ายถิ่นที่มีความเสี่ยงต่อการค้ามนุษย์ และให้แรงงานเกิดความยุติธรรมในการทำงาน โดยองค์กรของได้ให้ความรู้เรื่องสิทธิต่างๆ ในเรื่องสุขภาพและกฎหมายที่แรงงานข้ามชาติควรจะมี ซึ่งเรามองว่าปัญหาที่มันเกิดขึ้นมันมีความเกี่ยวข้องกับงานของเราโดยตรงอยู่แล้วค่ะ” (ผู้บริหารศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเลสงขลา (บ้านสุขสันต์) , สัมภาษณ์ , 1 พฤศจิกายน 2561)

ส่วนข้อมูลการให้คำสัมภาษณ์ของผู้บริหารสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทยที่มาจากองค์กรที่เป็นภาคประชาสังคมอีกหนึ่งหน่วยงาน ได้ขยายความถึงบทบาทของหน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องต่อแรงงานข้ามชาติเช่นกัน แต่คนละส่วนกับภารกิจงานของศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเลสงขลา โดยกล่าวว่า

“องค์กรสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทยเป็นองค์กรที่ส่งเสริมด้านศึกษาให้แก่สถานศึกษา ชุมชน บุคคลทั่วไป หรือแม้กระทั่งแรงงาน และเราเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านสิทธิอนามัยการเจริญพันธุ์ เพื่อให้เข้าถึงบริการของเราอย่างเป็นมิตร ครอบคลุม และครบถ้วน และเรามีนโยบายส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน แรงงาน และรวมไปถึงผู้บริหารสถานศึกษา เข้าถึงข้อมูลข่าวสารและบริการอนามัยการเจริญพันธุ์ ดังนั้นเรื่องของแรงงานข้ามชาติที่เข้ามาทำงานในประเทศไทย ก็ต้องสิทธิประโยชน์เหมือนกับคนไทย แล้วในเมื่อเกิดปัญหาที่เป็นกระแสตอนนั้นในเรื่องของการค้ามนุษย์ และในสงขลาเองก็มีแรงงานข้ามชาติเยอะ มีเด็กที่เป็นลูกแรงงานที่เราดูแลอยู่ มองว่าถึงเวลาที่จะต้องปรับปรุง ดังนั้นแล้วแน่นอนว่ามันมีความเกี่ยวข้องกับหน่วยงานเรา” (ผู้บริหารสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย, สัมภาษณ์, 30 พฤศจิกายน 2561)

ส่วนเจ้าหน้าที่ระดับชำนาญการสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดสงขลา ให้ข้อมูลที่ชี้ให้เห็นถึงบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่มีความเกี่ยวข้องกับแรงงานทุกประเภทโดยให้สัมภาษณ์ว่า

“มองว่าที่สวัสดิการและคุ้มครองแรงงานมีความเกี่ยวข้องโดยตรงเลยกับหน่วยงานเรา เพราะภารกิจหลักของเรา คือการบริหารจัดการด้านแรงงานและพัฒนาระบบคุ้มครอง

สิทธิของแรงงานทุกคน ไม่ว่าจะเป็รแรงงานไทยหรือแรงงานต่างด้าวเราก็ดูแลหมด ” (เจ้าหน้าที่ระดับชำนาญการสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดสงขลา, สัมภาษณ์, 12 ธันวาคม 2561)

และในขณะเดียวกันคำสัมภาษณ์ของผู้บริหารองค์การสะพานปลา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ก็ได้ขยายความเพิ่มเติมว่า ภารกิจของหน่วยงานมีความเกี่ยวข้องกับภาคประมงโดยตรง จึงทำให้หน่วยงานจำต้องมีส่วนที่มีส่วนช่วยในการผลักดันประเทศไทยพ้นจากวิกฤติเทียร์ 3 ด้วย โดยกล่าวว่า

“ด้วยสำนักงานสะพานปลาเราก็อยู่ในพื้นที่ท่าเทียบเรือประมงสงขลาด้วยและงานของเราเองที่ดูแลอยู่ก็มีความเกี่ยวข้องกับการจำหน่ายสัตว์น้ำ จำหน่ายสินค้าจากสัตว์น้ำ ก็ต้องมีการดูแลให้มันถูกกฎหมายด้วยอะไรแบบนี้ จึงทำให้เรามีความเกี่ยวข้องในส่วนนี้ด้วย ” (ผู้บริหารองค์การสะพานปลา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, สัมภาษณ์, 6 พฤศจิกายน 2561)

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากข้อมูลการให้คำสัมภาษณ์ของทั้ง 5 หน่วยงาน ในประเด็นความเกี่ยวข้องของหน่วยงาน พบว่าภารกิจและบทบาทหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานนั้น มีความเกี่ยวข้องกับการข้ามชาติกันอย่างสิ้นเชิง ซึ่งจากกรณีในประเทศไทย ถูกลดระดับความก้าวหน้าและความพยายามตอบสนองที่ชัดเจนในการแก้ไขปัญหาการลักลอบค้ามนุษย์ (เทียร์ 3) และถูกแจ้งเตือน ใบเหลืองจากสหภาพยุโรป (EU) ในกรณีการทำประมงผิดกฎหมายนั้น เป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่ออย่างกว้างแก่เศรษฐกิจไทย รัฐบาลหรือองค์กรภาครัฐเพียงองค์กรเดียว ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้เพียงลำพัง จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากองค์กรหลายฝ่ายที่มีความเกี่ยวข้องกับการข้ามชาติ เช่น องค์กรภาคเอกชน ที่มีความเกี่ยวข้องกับสินค้าประมงที่มาจากการใช้แรงงานของแรงงานข้ามชาติ และองค์กรภาคประชาสังคม ที่เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจให้ความช่วยเหลือแรงงานที่มีความเสี่ยงในการค้ามนุษย์ หรือกรณีที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการทำงาน เป็นต้น ดังนั้นจากเหตุผลข้างต้นจึงจุดกำเนิดที่ก่อให้เกิดการประสานความร่วมมือ ระหว่างองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และ ภาคประชาสังคม เพื่อช่วยกันแก้ไขปัญหาความก้าวหน้าและความพยายามตอบสนองที่ชัดเจน ในการแก้ไขปัญหาการลักลอบค้ามนุษย์พ้นจากระดับต่ำสุด (เทียร์ 3) และเรียกความน่าเชื่อถือเศรษฐกิจด้านอุตสาหกรรมด้านประมงไทยกลับคืนมา

ที่มาของการประสานความร่วมมือ

ที่มาของการประสานความร่วมมือ คือ ความเป็นมาของการตกลงกันระหว่าง องค์กรภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาครัฐ ตั้งแต่จุดเริ่มต้นการหารือปรึกษากัน คิดต่อประสานงาน จนนำไปสู่เกิดความร่วมมือจัดตั้งศูนย์สวัสดิภาพและชรรมาภิบาลแรงงานประมง

สงขลา ในการจัดบริการสาธารณสุขด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ ดังคำให้สัมภาษณ์ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องดังนี้

“จริงๆก่อนหน้านั้นเราก็ได้คุยกันภายในซีพีก็ก่อนแล้วว่าจะจัด โครงการงานในลักษณะความร่วมมืออะไรแบบนี้ โดยเริ่มแรกเราได้ลงพื้นที่สำรวจและไปเจอกับบ้านสุขสันต์ก่อน เขาก็ได้คุยถึงบริบทต่างๆของแรงงาน มีทั้งภูมิทั้งผิดกฎหมาย มีทั้งสิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไข รวมถึงเด็กที่เป็นลูกของแรงงานต่างด้าวอยู่ด้วย ซึ่งถ้าต้องมานั่งเห็นเด็กที่มานั่งช่วยพ่อแม่ทำงานเลือกปลาเลือกอะไรอยู่ มันเป็นภาพที่ไม่ควรเห็น เราก็มองไปจนถึงเรื่องของการใช้แรงงานเด็ก และหลังจากนั้นเรารู้สึกว่ามีหน่วยงานสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย จัดตั้งศูนย์เด็กอยู่ตรงนั้นด้วย แต่ตอนนั้นก็มีเด็กเพียงไม่กี่คน จนเราก็ได้สองหน่วยงานนี้มา Joint มาคุยกันอยู่ประมาณ 1 ปี แล้วก็อยากจัด โครงการให้มันใหญ่ให้คูดีมีพลังมากขึ้น ก็ไปเชิญภาคีรัฐสวัสดิการคุ้มครองแรงงานในพื้นที่ให้มาร่วมกับเรา ซึ่งปัญหาหลักๆของเขาก็บอกว่า เกิดความล่าช้าในการดำเนินงานในเรื่องของแรงงาน และตอนนั้นเราก็ได้ตกลงกันว่า เราอยากได้ที่นี้ Land Mark ตรงนี้ตรงทำเทียบเรือประมงสงขลาแหละ ที่เราจะดำเนิน โครงการ ซึ่งเราก็ได้เข้าไปคุยกับผู้อำนวยการขององค์การสะพานปลาว่า ขอความอนุเคราะห์พื้นที่ในการทำโครงการตรงนี้ได้ไหม เขาก็ยินดีร่วมกับเรา สุดท้ายก็ได้ 5 หน่วยงานนี้ทำ MOU ในโครงการนี้” (เจ้าหน้าที่บริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหารจำกัด (มหาชน) ตำบลบ้านพรุ, สัมภาษณ์ , 21 พฤศจิกายน 2561)

และผู้บริหารบริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหารจำกัด (มหาชน) ก็ได้กล่าวข้อเท็จจริงเพิ่มเติมการให้คำสัมภาษณ์ของเจ้าหน้าที่บริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหารจำกัด (มหาชน) โดยกล่าวว่า

“คือถ้ามองในมุมมองกว้างของประเทศไทย โลกภายนอกมองว่า ซีพีมีความเกี่ยวข้องของเวลาส่งสินค้าออกไปไหน ซึ่งอันนั้นเป็นเพียงกิจกรรมเสริมของเราเท่านั้น และในเรื่องของโครงการเราในช่วงหลังนี้ก็มีหน่วยงานจากต่างประเทศเข้ามาดูว่า ทำเรือเราเป็นยังไง มีกิจกรรมอะไรบ้าง ก็ได้เห็นถึงบริบทของแรงงานอย่างที่ ผู้บริหารคนที่ 1 บอกไปก่อนหน้านี้ ตรงนี้จึงเป็นที่มาของความร่วมมือของเราและองค์กรอื่น” (ผู้บริหารบริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหารจำกัด (มหาชน) ตำบลบ้านพรุ, สัมภาษณ์ , 21 พฤศจิกายน 2561)

ส่วนการให้คำสัมภาษณ์ของผู้บริหารศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเลสงขลา (บ้านสุขสันต์) สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของผู้บริหารบริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหารจำกัด (มหาชน) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าทั้งสองหน่วยงาน ได้มีการพบปะและปรึกษาหารือกันก่อนที่จะไปพบหน่วยงานอื่นๆ ดังคำให้สัมภาษณ์ดังนี้

“ช่วงนั้นประมาณปี 57 ทางซีพีเขาส่งตัวแทนมาคุยกับทางองค์กรเราว่า ปัจจุบันในจังหวัดสงขลาและในบริเวณท่าเทียบเรือประมง ในเรื่องแรงงานข้ามชาติ การใช้แรงงานเด็ก เรื่อง

ประมงพิศกฤตหมาย และบริบทอื่นๆ ว่ามันมีปัญหาอะไรเกิดขึ้นบ้าง มีอะไรที่ต้องปรับแก้ และในบริเวณท่าเทียบเรือตรงนั้น แล้วตรงนั้นก็มีศูนย์เด็กที่สมาคมวางแผนครอบครัวเปิดสอนเด็กเล็กที่เป็นลูกๆของแรงงานข้ามชาติด้วย ซึ่งเราก็ปรึกษาคู่กันอยู่พักใหญ่ จนได้ข้อตกลงว่าทำโครงการจัดตั้งศูนย์นี้ร่วมกัน แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นเรากับ CP และสมาคมวางแผนครอบครัว ซึ่งมีฐานะที่เป็นเอกชน และองค์กรนิติบุคคลอยู่ ก็ยังต้องพึ่งหน่วยงานภาครัฐด้วย ก็คือสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน สงขลา ซึ่งโดยปกติงานองค์กรของเรากับสวัสดิการคุ้มครองแรงงาน ก็มีที่ต้องประสานงานกันบ่อยๆ และสุดท้ายพื้นที่ที่เราก็ขอความอนุเคราะห์จากองค์การสะพานปลา ก็เป็นที่มาของความร่วมมือกันของ 5 หน่วยงานค่ะ” (ผู้บริหารศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเลสงขลา (บ้านสุขสันต์), สัมภาษณ์ , 1 พฤศจิกายน 2561)

ส่วนคำสัมภาษณ์ของผู้บริหารสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย ได้ขยายข้อเท็จจริงให้ทราบเพิ่มเติมว่า บริษัทเจริญโภคภัณฑ์จำกัด (มหาชน) เป็นผู้สนับสนุนงบประมาณในโครงการที่จัดทำขึ้น ซึ่งชี้ให้เห็นว่า หน่วยงานเอกชนมีความสามารถในการระดมทุนสนับสนุนการศูนย์การเรียนรู้เด็กเล็กที่สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทยดูแลให้พัฒนาขึ้นได้ ดังข้อมูลจากการให้คำสัมภาษณ์ว่า

“ก่อนหน้านี้ทางเราดำเนินศูนย์การเรียนรู้การให้การศึกษาให้กับเด็กแรงงานข้ามชาติในบริเวณท่าเทียบเรืออยู่ก่อนแล้ว แต่ช่วงนั้นศูนย์ของเรายังไม่เป็นที่รู้จักมากนัก และด้วยงบประมาณก็ยังมีน้อย จึงทำให้การดำเนินงานของเรายังไม่เท่าไร ซึ่งช่วงหลังก็มีทางซีพีมาเสนอโครงการที่จะสนับสนุนด้านงบประมาณ ซึ่งส่วนหนึ่งในโครงการของเขาก็มีความเกี่ยวข้องในเรื่องของเด็กด้วย ก็ได้พูดคุยหารือกันจนตกลงกันว่าจะทำ MOU และจัดตั้งศูนย์ศูนย์สวัสดิภาพและธรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลาขึ้นมา” (ผู้บริหารสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย, สัมภาษณ์ , 30 พฤศจิกายน 2561)

ในขณะที่คำสัมภาษณ์ของเจ้าหน้าที่ระดับชำนาญการ สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดสงขลา ก็ขยายความเพิ่มเติมว่า การที่จะทำโครงการเพื่อจัดตั้งศูนย์ศูนย์สวัสดิภาพและธรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา องค์กรภาคเอกชนและภาคประชาสังคมเห็นถึงความสำคัญของอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานรัฐ ที่จะสามารถขับเคลื่อนโครงการให้เกิดขึ้นได้อย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ดังให้สัมภาษณ์ว่า

“เริ่มแรกเราได้ทราบว่าตรงท่าเทียบเรือทางสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทยเขามีศูนย์เด็กเล็กที่เป็นลูกแรงงานต่างด้าวอยู่ แล้วทางเราก็ได้เข้าไปในพื้นที่ซึ่งไปดูในเรื่องมีลูกจ้างแรงงานต่างด้าวที่ทำงานประมง แล้วเด็กๆก็ไม่รู้จะไปอยู่ไหนเวลาพ่อแม่ทำงาน ก็มีศูนย์เด็กเล็กที่สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทยช่วยดูแลเด็กเหล่านี้ แต่ด้วยการดำเนินงานแล้วก็

ต้องใช้งบประมาณ ซึ่งมีพิกหนึ่งที่ต้องหยุดโครงการไปเพราะไม่มีงบประมาณ แล้วทางซีพีที่เขามีงบก็ได้เห็นตรงส่วนนี้เขาก็เลยก็ก่อตั้งโครงการมา แต่การก่อตั้งตรงนี้ในเรื่องของด้านแรงงานเขาเห็นว่า สำนักงานสวัสดิภาพและคุ้มครองแรงงานเราที่เป็นหน่วยงานรัฐ น่าจะมีความเกี่ยวข้องของแรงงาน โดยตรงรวมถึงกฎหมายต่างๆที่เกี่ยวกับแรงงาน เขาก็เลยชวนเราเข้าไปทำ MOU” (เจ้าหน้าที่ระดับชำนาญการสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดสงขลา, สัมภาษณ์, 12 ธันวาคม 2561)

และจากการให้คำสัมภาษณ์ของผู้บริหารองค์การสะพานปลา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ให้ข้อมูลในทิศทางเดียวกันกับองค์กรอื่นๆ และชี้ให้เห็นว่า องค์การสะพานปลา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในฐานะที่เป็นองค์กรภาครัฐ ได้ให้ความสนับสนุนโครงการจัดตั้งศูนย์ศูนย์สวัสดิภาพและชรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลาเป็นอย่างดี แม้ว่าโครงการที่เกิดขึ้นมาภาคเอกชนที่เป็นเจ้าภาพหลักก็ตาม ดังคำให้สัมภาษณ์ว่า

“ช่วงที่มีรายงานของอเมริกาเรื่องเทียร์ 3 ซึ่งทางซีพีที่เป็นสปอนเซอร์ใหญ่เขาอาจได้รับผลกระทบโดยตรงก็เลยทำโครงการคล้ายๆ CSR และชักชวนองค์กรอื่นๆเข้ามาร่วมมือและเปิดศูนย์สวัสดิภาพและชรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลาขึ้น แล้วเขาเองก็อยากได้พื้นที่ตรงทำเทียบเรือตรงนี้ด้วย ทางเราก็เห็นว่าเป็นโครงการที่ดีและควรสนับสนุน ก็เลยให้อนุเคราะห์พื้นที่ตรงชั้น 1 ของสำนักงานเป็นใช้เป็นที่จัดตั้งศูนย์” (ผู้บริหารองค์การสะพานปลา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, สัมภาษณ์, 6 พฤศจิกายน 2561)

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากข้อมูลการให้คำสัมภาษณ์ในประเด็นที่มาของการประสานความร่วมมือจัดตั้งศูนย์สวัสดิภาพและชรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลาของผู้ให้ข้อมูลหลัก พบว่า บริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหารจำกัด (มหาชน) ในฐานะที่เป็นองค์กรภาคเอกชนเป็นผู้คิดค้น โครงการศูนย์ความร่วมมือระหว่างองค์กรอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม เนื่องจากต้องการลบสิ่งชื่อเสียงในด้านประมงไทยในด้านลบซึ่งถูกต่างประเทศจับตามอง และให้ความสำคัญต่อห่วงโซ่อาหารของคนไทย จึงได้สนับสนุนด้านงบประมาณแก่โครงการที่จะจัดทำขึ้น ส่วนภาคประชาสังคมความสำคัญการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ การใช้แรงงานเด็ก และการละเมิดสิทธิมนุษยชรรมงแรงงานข้ามชาติ และองค์กรภาครัฐให้ความสำคัญกับยุทธศาสตร์ด้านแรงงานที่จำเป็นต้องแก้ไขให้ดีขึ้น และพัฒนาต่อไปอย่างยั่งยืน ดังนั้นแล้วจากข้อมูลข้างต้นจึงเป็นที่มาของการประสานความร่วมมือขององค์กรทั้ง 3 ฝ่าย ที่มีความเห็นตรงกันที่จะหาทางแก้ไขปัญหาาร่วมกัน เริ่มต้นพบปะ พูดคุยเกี่ยวกับโครงการ ติดต่อประสานงาน จนนำไปสู่การมีจุดประสงค์เดียวกันที่จะก่อให้เกิดความร่วมมือ

จุดประสงค์ร่วมกันที่ก่อให้เกิดความร่วมมือ

จุดประสงค์ร่วมกันที่ก่อให้เกิดความร่วมมือ คือ ปัจจัยความต้องการเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันขององค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการจัดตั้งศูนย์สวัสดิภาพและธรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา เพื่อสนับสนุน ให้ความช่วยเหลือ และบริการสาธารณะแรงงานข้ามชาติ รวมถึงบุตรแรงงานข้ามชาติ ดังคำสัมภาษณ์ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลดังนี้

“ต้องบอกก่อนว่า ถ้ามองในมุมมองกว้างของประเทศไทย โลกภายนอกจะมองว่า CP มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับสินค้าส่งสินค้าออกไปไหม เพราะเรามีการส่งสินค้าไปทางยุโรปด้วยจริงๆ ไม่ใช่ประเด็นหลักของเรา เป็นเพียงกิจกรรมเสริมของเราเท่านั้น เพราะของเราเป็นเพียงผู้ซื้อดีสดจากสัตว์นำมาใช้ในกิจกรรมของเรา เพราะฉะนั้นสิ่งเราเป็นห่วงมากคือ ในเรื่องของห่วงโซ่อาหาร หรือที่เขาเรียกกันว่า *Food Chain* ซึ่งมันเกี่ยวข้องกับการเข้าระบบ ดังนั้นแล้วนี่ทางเราจึงมีนโยบายที่ต้องการส่งเสริมและสนับสนุนในด้านแรงงาน โดยเฉพาะกลุ่มแรงงานประมง รวมถึงเด็กๆที่เป็นลูกของแรงงาน ไม่ว่าจะป็นสวัสดิการที่เขาควรที่จะได้รับเอะ ความช่วยเหลือก็เกิดความไม่เป็นธรรมเอะ รวมถึงการป้องกันการค้ามนุษย์ด้วย เด็กๆเมื่อถึงเกณฑ์เข้าสู่วัยเรียนก็ควรที่จะได้รับโอกาสในการเรียนหนังสืออย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งตรงนี้เราก็อยากเห็นถึงการพัฒนาให้ไป ในทางที่ดีขึ้น” (ผู้บริหารบริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหารจำกัด (มหาชน), ตำบลบ้านพรุ, สัมภาษณ์, 21 พฤศจิกายน 2561)

ส่วนผู้บริหารศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเลสงขลา (บ้านสุขสันต์) ได้ให้คำสัมภาษณ์ซึ่งชี้ให้เห็นว่า การเปิดโอกาสให้เด็กได้รับการศึกษา เป็นการป้องกันปัญหาการใช้แรงงานเด็ก ดังคำสัมภาษณ์ว่า

“ด้วยงานของเราโดยปกติก็จะมีเคสจากแรงงานข้ามชาติที่มาขอความช่วยเหลือจากศูนย์เรา เช่น ถูกนายจ้างเอาเปรียบในเรื่องค่าตอบแทน ได้รับบาดเจ็บแล้วจากงานที่ทำแล้วนายจ้างไม่ให้ความช่วยเหลือบ้าง ซึ่งปัญหาอะไรแบบนี้ก็เป็นปัญหาที่เขามาหาเราบ่อยๆ ดังนั้นแล้วเนี่ยจุดประสงค์ที่เราให้ความร่วมมือในการจัดตั้งศูนย์นี้ ก็ถ้าพูดถึงโดยรวมแน่นอนว่าเราอยากให้อปัญหาการค้ามนุษย์ลดลง เด็กๆที่มีอายุยังไม่ถึงวัยแรงงาน ก็ควรที่จะได้รับการศึกษา ซึ่งถ้าพวกเขาไม่ได้รับโอกาสทางการศึกษา ก็มีความเสี่ยงที่เข้าสู่กระบวนการใช้แรงงานเด็ก เพราะฉะนั้นเวลาผู้ปกครองจะไปทำงานแล้วเอาเด็กมาฝากไว้ที่ศูนย์เด็ก มันทำให้เกิดความปลอดภัยกับตัวเด็กด้วยและผู้ปกครองเองก็วางใจ นอกจากนี้ตัวแรงงานเองเราอยากเห็นถึงการพัฒนาขึ้นของการสิทธิคุ้มครองแรงงานให้เกิดความเป็นธรรมมากที่สุด” (ผู้บริหารศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเลสงขลา (บ้านสุขสันต์), สัมภาษณ์, 1 พฤศจิกายน 2561)

ในขณะที่เดียวกันจากการให้สัมภาษณ์ของผู้บริหารสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย ได้ขยายข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ พบว่าศูนย์สวัสดิภาพและชरणามภิบาลแรงงานประมงสงขลา ไม่ใช่เปิดโอกาสทางการศึกษาให้กับบุตรแรงงานข้ามชาติเท่านั้น แต่ยังส่งเสริมความรู้เพิ่มเติมให้กับแรงงานข้ามชาติด้วย ดังคำให้สัมภาษณ์ว่า

“จุดประสงค์ของเราคือ ความเท่าเทียมกันของการให้โอกาสทางการศึกษาแก่เด็กที่เป็นลูกแรงงานข้ามชาติเท่ากับเด็กไทย ซึ่งหลังจากที่เขามาเรียนที่ศูนย์ของเราเพื่อเตรียมพร้อมก่อนเข้าโรงเรียนแล้ว เราก็อยากผลักดันให้เขาได้เข้าโรงเรียนทุกคน มีโอกาสได้เรียนในระดับที่สูงเท่าที่เด็กจะทำได้ เด็กโตมาแล้วจะความรู้สามารถประกอบวิชาชีพได้ ส่วนตัวแรงงานเองเราก็อยากต่อยอดแนะแนวในด้านอื่นๆ เช่น แนะนำอาชีพให้ความหลากหลายมากขึ้น ส่งเสริมความรู้ด้านสิทธิต่างๆ รวมถึงการอบรมการดูแลสุขภาพอนามัยอีกด้วย ดังนั้นเมื่อมีงบประมาณมาสนับสนุนส่วนนี้จึงทำให้เราดำเนินงานง่ายขึ้น ” (ผู้บริหารสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย, สัมภาษณ์ , 30 พฤศจิกายน 2561)

ในขณะที่เดียวกันคำให้สัมภาษณ์ของเจ้าหน้าที่ระดับชำนาญการกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดสงขลา ได้ชี้ให้เห็นถึงข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า องค์ภาครัฐของไทยไม่เพียงแต่ให้ความคุ้มครองแรงงานไทยอย่างเดียว แต่ยังให้ความสำคัญและให้ความคุ้มครองถึงสิทธิต่างๆ แรงงานข้ามชาติด้วย โดยกล่าวว่า

“หลักๆเลยที่เป็นจุดประสงค์ที่เราเข้าร่วม เพราะงานของเรามันมีความเกี่ยวข้องกับการสวัสดิการและการให้ความคุ้มครองแก่แรงงาน ดังนั้นแล้วเบื้องต้นเราอยากให้แรงงานรู้กฎหมายว่า การเข้ามาเป็นแรงงานในไทยแล้วควรทำยังไง มีสวัสดิการอะไรบ้าง กฎหมายให้ความคุ้มครองยังไงเมื่อไม่ได้รับความเป็นธรรมในการทำงาน เมื่อเกิดขึ้นก็มีความกล้าแรงงานควรจะมาขอความช่วยเหลือหรือมาร้องทุกข์อะไรแบบนี้ ความปลอดภัยต่อตัวแรงงานในระหว่างการทำงานด้วย สิ่งนี้ล้วนเป็นสิ่งที่เราอยากให้เกิดการพัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง ” (เจ้าหน้าที่ระดับชำนาญการสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดสงขลา, สัมภาษณ์, 12 ธันวาคม 2561)

ส่วนผู้บริหารองค์การสะพานปลา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ให้ข้อมูลให้เห็นถึงข้อเท็จจริงว่า การศึกษากับเด็กที่ได้รับโอกาสทางการศึกษาทำให้สภาพแวดล้อมในบริเวณทำเทียบเรือดีขึ้น ดังข้อมูลการคำให้สัมภาษณ์ว่า

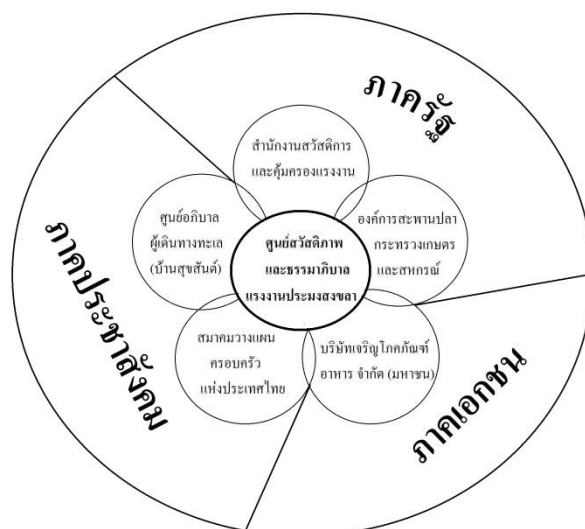
“เมื่อก่อนนะก่อนที่จะมีเปิดศูนย์เด็กเล็กให้กับเด็กๆ พ่อแม่ก็ลงเรือไปทำงานใช้ไหม เด็กๆไม่มีอะไรทำก็จะมาวิ่งเล่นบริเวณทำเทียบเรือนี้แหละ แต่ก็มีบางคนก็ตามพ่อแม่ไปทำงานด้วย ผมมองว่ามันเสี่ยงมากที่จะมีช่องว่างเรื่องการใช้แรงงานเด็ก รวมถึงความปลอดภัยในตัว

เด็กด้วย ที่นี้พอมีศูนย์เด็กเล็กของสมาคมวางแผนในพื้นที่ตรงนี้ เมื่อก่อนก็เป็นห้องเรียนตรงข้างล่าง นี้มีเด็กไม่กี่คน ปัญหาที่ว่าเด็กไม่รู้จะไปอยู่ไหนก็ดีขึ้น เพราะได้มาเรียนกัน แต่ก็ยังมีปัญหาเรื่องของงบประมาณที่ไม่เพียงพออีก ดังนั้นเมื่อโครงการของซีพีมาแล้วยังเขาเองก็มีงบประมาณเยอะ เลยทำให้มันเป็นผลดีแก่ศูนย์เด็กเล็กด้วย แล้วก็ยังสนับสนุนเรื่องอื่นๆของแรงงาน พื้นที่ของเราที่อนุเคราะห์ให้ที่นี่จะมีส่วนช่วยให้ศูนย์สวัสดิภาพและชรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลาเป็นรูปธรรมขึ้น ดังนั้นแล้วพื้นที่ของเราในบริเวณนี้มันก็ทำให้ภาพที่ดูแล้วน่าอยู่ขึ้น” (ผู้บริหารองค์การสะพานปลา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, สัมภาษณ์, 6 พฤศจิกายน 2561)

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากการให้คำสัมภาษณ์ในประเด็นจุดประสงค์ร่วมกันที่ทำให้ความร่วมมือของ 5 หน่วยงาน จากองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการจัดตั้งศูนย์สวัสดิภาพและชรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลาพบว่าทุกองค์กรมีความต้องการที่เป็นเป้าหมายเดียวกัน คือ การป้องกันความเสี่ยงการเกิดปัญหาการค้ามนุษย์และการใช้แรงงานเด็ก การพัฒนาคุณภาพชีวิตของแรงงานข้ามชาติให้ดีขึ้น สนับสนุนและให้ความช่วยเหลือแรงงานข้ามชาติ ให้เกิดความเหมาะสมตามหลักสิทธิมนุษยชน ร่วมการเปิดโอกาสทางการศึกษาให้กับบุตรของแรงงานข้ามชาติให้มีความเท่าเทียมกับเด็กไทย ดังนั้นความต้องการของหน่วยงานที่เป็นจุดประสงค์เดียวกัน จึงเป็นที่มาที่ทำให้เกิดก่อความร่วมมือกัน จนนำไปสู่การทำการบันทึกข้อตกลงร่วมกัน (MOU) ในที่สุด

และเมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2559 องค์การสะพานปลาสะพานปลา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน, สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย, ศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเลสงขลา (บ้านสุขสันต์) และบริษัทเจริญโภคภัณฑ์จำกัด (มหาชน) หรือซีพีเอฟ ร่วมกันก่อตั้งศูนย์สวัสดิภาพและชรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา ภายใต้บันทึกข้อตกลง (MOU) ณ สำนักงานท่าเทียบเรือประมง 2 (ท่าสะพาน) ซึ่งในการทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือนี้มีกำหนดระยะเวลา 5 ปี (พ.ศ.2558-2563) จัดทำขึ้นรวม 5 ฉบับมีเนื้อหาถูกต้องตรงกัน โดยผู้ลงนามทั้ง 5 ฝ่ายได้อ่านและทำความเข้าใจในข้อตกลงความร่วมมือและเห็นตรงกันแล้ว จึงได้ลงลายมือชื่อต่อหน้าพยาน 2 คน และต่างยึดถือฝ่ายละ 1 ฉบับ ซึ่งลักษณะในการบันทึกข้อตกลงแสดงดังภาพประกอบต่อไปนี้

ภาพประกอบ 4.1 การลงนามบันทึกข้อตกลง (MOU) ร่วมมืออย่างเป็นทางการ

การลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือครั้งนี้ เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการเปิดศูนย์สวัสดิภาพและชरणภินดา แรงงานประมงสงขลา ในบริเวณท่าเทียบเรือประมงสงขลา ตำบลบ่อทราย อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา โดยศูนย์นี้นับเป็นศูนย์แห่งแรกในประเทศไทยที่เป็นการก่อตั้งจากความร่วมมือขององค์กร 3 ภาคส่วน อย่างเป็นทางการ เพื่อเดินหน้ารื้อฟื้นการคุ้มครองและพัฒนาคุณภาพชีวิตของแรงงานข้ามชาติให้ดีขึ้น

ตาราง 4.3 การกิจด้านต่างๆของ 5 หน่วยงานที่ภาคีความร่วมมือ

ภารกิจ	องค์กรภาคีความร่วมมือ				
	องค์การ- สะพานปลา	กรมสวัสดิการ- และคุ้มครอง แรงงาน	สมาคมวาง- แผนครอบครัว แห่งประเทศไทย	ศูนย์อภินาด- ผู้เดินทางทะเล	บริษัทเจริญ โภคภัณฑ์ อาหารจำกัด (มหาชน)
1. ด้านคุ้มครองแรงงาน		✓	✓	✓	
2. ด้านการจัดการศึกษา		✓			
3. ด้านการประสานงาน		✓	✓	✓	
4. ด้านอาคารสถานที่	✓				
5. ด้านงบประมาณ					✓
6. ด้านทรัพยากร		✓	✓	✓	
7. ด้านประเมินผลการดำเนินงาน					✓

จากตารางที่ 4.3 แสดงข้อมูลหน้าที่และความรับผิดชอบแต่ละด้านของหน่วยงาน สามารถเป็นจุดเริ่มต้นที่ชี้ให้เห็นถึงความเชื่อมโยงรูปแบบแบบความร่วมมือที่ของโครงการความร่วมมือของศูนย์สวัสดิภาพและธรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา ซึ่งผู้วิจัยจะลงรายละเอียดในหัวข้อลำดับถัดไป

ส่วนที่ 2 รูปแบบความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพและธรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา

รูปแบบความร่วมมือ

รูปแบบความร่วมมือ คือ ลักษณะหรือแนวทางที่เป็นปัจจัยการดำเนินความร่วมมือในการจัดตั้งศูนย์สวัสดิภาพและธรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา เพื่อจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ โดยรูปแบบของความร่วมมือในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยใช้คำถามปลายปิดและปลายเปิดผสมผสานกันในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ซึ่งในประเด็นข้อคำถามผู้วิจัยได้พัฒนาจากเครื่องมือวิจัยของ Agranoff & McGuire, 2003 ซึ่งแบ่งรูปแบบความร่วมมือออกเป็น 6 รูปแบบ ได้แก่ 1. Jurisdiction-Based Management 2. Abstinence 3. Top-Down 4. Donor-Recipient 5. Reactive 6. Contented โดยตัวแบบความร่วมมือของ Agranoff & McGuire, 2003 ทั้ง 6 รูปแบบที่กล่าวมา ผู้วิจัยพัฒนาเป็นข้อคำถามปลายปิดในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ซึ่งคำตอบจะออกมาในลักษณะว่าใช่หรือไม่ เพราะเหตุใด เพื่อให้สามารถสื่อสารได้ง่ายและได้รับข้อมูลที่ชัดเจนมากขึ้นในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล โดยมีประเด็นต่อไปนี้

การเปิดโอกาส

การเปิดโอกาส คือ ความยินยอมหรือการอนุญาตให้องค์กรทุกภาคส่วนที่เข้าสู่ความร่วมมือ ในการตัดสินใจและดำเนินการจัดทำแผนงานเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ นโยบาย วิสัยทัศน์ ค่านิยมร่วมกัน และทิศทางของศูนย์สวัสดิภาพและธรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา รวมไปถึงการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบและขั้นตอนการดำเนินงานในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติร่วมกัน ดังข้อมูลการทำให้สัมภาษณ์ของ 5 หน่วยงานดังนี้

“ใช่ จริงๆเรามีแผน โครงการที่ทำไว้อยู่ก่อนแล้ว ซึ่งก่อนที่จะมีการจัดตั้งศูนย์สวัสดิภาพและธรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา ทางเราก็ได้มีการเสนอโครงการให้หน่วยงานอื่นๆ ได้ศึกษาถึงสิ่งที่จะทำร่วมกัน มีการพูดคุยถึงบริบทต่างๆ มีอันไหนที่เราต้องปรับแก้ อันไหนที่เรายังมองไม่เห็นในมุมมองของหน่วยงานอื่นๆ ก็ทางฝ่ายผู้ใหญ่ของแต่ละหน่วยงานก็ได้มีการพูดคุยเจรจาอยู่พักใหญ่ จนได้ข้อสรุปที่เห็นตรงกัน” (เจ้าหน้าที่บริษัทเจริญ โภคภัณฑ์อาหารจำกัด (มหาชน), ตำบลบ้านพรุ, สัมภาษณ์ , 21 พฤศจิกายน 2561)

“ใช้ค่ะ ทางซีพีเขาก็เสนอโครงการให้ทีมบริการได้รับทราบ ทำความเข้าใจแผนที่เสนอมานี้ หลังจากนั้นก็มีมารุบายมาตลอดคิดว่าจะตกลงกันได้ขอใช้เวลาพอสมควร” (ผู้บริหารศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเลสงขลา (บ้านสุขสันต์), สัมภาษณ์ , 1 พฤศจิกายน 2561)

“ครับ ก็เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายออกความเห็น ในจุดที่หน่วยงานเราเห็นว่าต้องมีการปรับแก้ก็ได้มีการชี้แจงไปแล้วทางซีพีเขาก็รับทราบแล้วเอาไปปรับ” (ผู้บริหารสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย, สัมภาษณ์ , 30 พฤศจิกายน 2561)

“ใช้จ้า ก็มีการเรียกหน่วยงานเราในฐานะที่เป็นรัฐ ไปหารือร่วมกันจนต่างฝ่ายต่างเห็นชอบเหมือนกัน” (เจ้าหน้าที่ระดับชำนาญการสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดสงขลา, สัมภาษณ์ , 12 ธันวาคม 2561)

“ครับ ในเชิงของการความร่วมมือหรือการทำงานร่วมกัน ในตอนนั้นก็ไม่ได้คุยกับผมโดยตรงเขาไปพูดคุยกับทางสำนักงานใหญ่ที่อยู่กรุงเทพ แต่ถ้าที่ทราบเขาก็ถามว่าทำแบบนี้หน่วยงานเราเห็นด้วยไหม แล้วมีอะไรที่ต้องการเสนอเพิ่มเติมหรือเปล่า แต่ในช่วงที่เขามาสำรวจพื้นที่ในบริเวณท่าเทียบเรือว่าจะทำโครงการนี้ ผมก็ได้มีโอกาสเข้าร่วมเจรจาพูดคุยอยู่บ้าง” (ผู้บริหารองค์การสะพานปลา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, สัมภาษณ์, 6 พฤศจิกายน 2561)

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากข้อมูลการให้คำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลักในประเด็นการเปิดโอกาสให้องค์กรทุกภาคส่วนที่เข้าสู่ความร่วมมือข้างต้นขององค์กรที่เป็น ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม พบว่า ทุกองค์กรมีสิทธิในการวางแผนและตัดสินใจร่วมกันในการความดำเนินการความร่วมมือ ซึ่งหากเปรียบเทียบกับรูปแบบความร่วมมือตามทฤษฎีของ Agranoff & McGuire, 2003 ทั้ง 6 รูปแบบ ในประเด็นการเปิดโอกาสให้องค์กรทุกภาคส่วนที่เข้าสู่ความร่วมมือพบว่า รูปแบบที่มีความเกี่ยวข้อง ได้แก่ ความร่วมมือแบบ Jurisdiction-Based Management และ Donor-Recipient เนื่องจากทั้งสองรูปแบบสนับสนุนการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีความเสมอภาคกัน ในกระบวนการวางแผนเชิงกลยุทธ์ร่วมกัน ซึ่งต่างฝ่ายต่างมีเป้าหมายของตน ไปเพื่อความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมได้

การยอมรับเงื่อนไข

การยอมรับเงื่อนไข คือ การแสดงออกถึงความจำนงในข้อกำหนดต่างๆ ที่พึงต้องปฏิบัติร่วมกัน ระหว่างองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ซึ่งเงื่อนไขที่กำหนดขึ้นเกิดจากความตกลงร่วมกันในการดำเนินงานของศูนย์สวัสดิภาพและชरणามภิบาลแรงงานประมงสงขลา ดังคำให้สัมภาษณ์ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลดังนี้

“แน่นอนครับ เพราะมีการเจรจาตกลงและได้ข้อสรุปมาแล้ว แล้วอีกอย่างก็เป็นงานที่เราต้องทำร่วมกัน ดังนั้นกติกาอะไรที่วางไว้เราก็ทำตามนั้น” (ผู้บริหารบริษัทเจริญโภคภัณฑ์

อาหารจำกัด (มหาชน), ตำบลบ้านพรุ, สัมภาษณ์, 21 พฤศจิกายน 2561)

“ใช้ค่ะ ก็ปฏิบัติตามข้อตกลงทุกประการ เพราะก่อนที่จะได้มาเป็นศูนย์นี้เรามีการกติกากันชัดเจนแล้ว” (ผู้บริหารศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเลสงขลา (บ้านสุขสันต์), สัมภาษณ์, 1 พฤศจิกายน 2561)

“ครับ ซึ่งจริงๆเรามีการตกลงกันก่อนหน้าอยู่แล้ว ก็ปฏิบัติตาม” (ผู้บริหารสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย, สัมภาษณ์, 30 พฤศจิกายน 2561)

“ใช่ เราปฏิบัติตามกฎที่ร่วมกันตั้งขึ้น” (เจ้าหน้าที่ระดับชำนาญการสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดสงขลา, สัมภาษณ์, 12 ธันวาคม 2561)

“ใช่ครับ ในเมื่อมันเป็นเงื่อนไขเราร่วมกันสร้างกับองค์กรอื่นๆแล้ว ก็ต้องร่วมกันปฏิบัติตาม” (ผู้บริหารองค์การสะพานปลา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, สัมภาษณ์, 6 พฤศจิกายน 2561)

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกสรุปจากการให้คำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 5 หน่วยงานจากองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในประเด็นการยอมรับเงื่อนไขที่วางไว้อันพึงปฏิบัติร่วมกัน ในการดำเนินโครงการศูนย์สวัสดิภาพและชรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา พบว่าทุกหน่วยงานให้ข้อมูลที่สอดคล้องกัน โดยให้การยอมรับและปฏิบัติตามข้อตกลงในการดำเนินงานร่วมกันกับองค์กรอื่นๆ และในประเด็นการยอมรับเงื่อนไขที่วางไว้อันพึงปฏิบัติร่วมกันนี้ หากพิจารณาเปรียบเทียบรูปแบบความร่วมมือของ Agranoff & McGuire, 2003 แล้วพบว่า รูปแบบที่มีความเกี่ยวข้องคือ Jurisdiction-Based Management, Donor-Recipient และ Contented เพราะทั้งสามรูปแบบความร่วมมือที่กล่าวมา มีลักษณะขององค์การความร่วมมือที่สามารถยอมรับเงื่อนไขที่ร่วมกันวางไว้ได้

โครงสร้างการดำเนินงานขององค์กร

โครงสร้างการดำเนินงานขององค์กร คือ ระบบการติดต่อสื่อสาร และอำนาจบังคับบัญชาจากองค์กรที่มีศักยภาพสูงควบคุมองค์กรที่มีศักยภาพรองลงมาที่เชื่อมโยงระหว่างคนหรือกลุ่มคนเข้าด้วยกัน เพื่อทำงานร่วมกันให้บรรลุวัตถุประสงค์ของศูนย์สวัสดิภาพและชรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา ในการดำเนินการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ ดังคำสัมภาษณ์ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลดังนี้

“ไม่ครับ แม้ว่าซีพีเราจะเป็นองค์กรหลักที่ริเริ่มโครงการและเป็นหน่วยงานหลักที่สนับสนุนงบประมาณ แต่ก็มีแบ่งขอบเขตงานที่ชัดเจน หน่วยงานไหนทำกิจกรรมอะไรบ้าง ถ้ามีปัญหาอะไรเราก็จะคุยกันช่วยกันแก้ไข ไม่มีการทำงานแบบระบบสั่งการ” (ผู้บริหารบริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหารจำกัด (มหาชน), ตำบลบ้านพรุ, สัมภาษณ์, 21 พฤศจิกายน 2561)

“ไม่มีสายบังคับบัญชาค่ะ การทำงานร่วมกันของเราเป็นแบบแนวราบ เนื่องจากแบ่งงานทำกันคนละส่วน แต่ละหน่วยงานมีภารกิจที่ต้องทำแตกต่างกันไป มันก็มีบ้างที่บางเคสเราอาจจะต้องประสานงานกับอีกหน่วยงานหนึ่ง เพื่อช่วยกันเคสนั้นๆ” (ผู้บริหารศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเลสงขลา (บ้านสุขสันต์), สัมภาษณ์ , 1 พฤศจิกายน 2561)

“ไม่มีครับ เราแบ่งสายงานกันชัดเจน ไม่มีใครควบคุมใคร แต่เวลามีเคสอื่นนอกขอบเขตงานของเรา แล้วหน่วยงานอื่นมาขอให้เราก้ช่วย เราก้ยินดีให้ความช่วยเหลือ ” (ผู้บริหารสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย, สัมภาษณ์ , 30 พฤศจิกายน 2561)

“ไม่มีสายบังคับบัญชา เราทำงานกันเป็นทีมเวลามีอะไรเราจะปรึกษากันมากกว่า เพียงแต่ถ้าเมื่อถึงเวลาประเมินผลประจำปี เรามีหน้าที่ในการรวบรวมข้อมูลและอภิปรายให้เขาทราบว่าปีที่ผ่านมาทำอะไรไปบ้าง เป้าหมายที่วางไว้สำเร็จแค่ไหน ” (เจ้าหน้าที่ระดับชำนาญการสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดสงขลา, สัมภาษณ์ , 12 ธันวาคม 2561)

“ผมคิดว่าน่าจะไม่มีนะ เพราะใน MOU เขาก้เขียนชัดเจนว่าหน่วยงานทำอะไรบ้าง อย่างของเราเป็นเพียงผู้ดูแลที่สถานี่เท่านั้น ไม่ได้มีงานอื่นที่ต้องรับผิดชอบ แต่ถ้าเวลาศูนย์สวัสดิภาพและชरणมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา มีกิจกรรมอะไรเราก้เข้าร่วมด้วยตลอด ” (ผู้บริหารองค์การสะพานปลา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, สัมภาษณ์, 6 พฤศจิกายน 2561)

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก จากการให้คำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ในประเด็น โครงสร้างการดำเนินงานขององค์กร ซึ่งอำนาจบังคับบัญชาขององค์กรที่มีศักยภาพสูงควบคุมองค์กรที่มีศักยภาพรองลงนั้น พบว่า ทุกฝ่ายที่เป็นองค์กรภาคีรัฐภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ยืนยันเป็นเสียงเดียวกันว่า ในการดำเนินงานร่วมกันไม่มีสายบังคับบัญชากัน แต่เป็นการควบคุมกันเอง และมีโครงสร้างเป็นแบบแนวราบ ดังนั้นจากข้อมูลดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า ความร่วมมือดำเนินการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพและชरणมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับแบบความร่วมมือตามทฤษฎีของ Agranoff & McGuire, 2003 แล้วพบว่า รูปแบบที่มีความร่วมมือเกี่ยวข้อง ได้แก่ Jurisdiction-Based Management, Abstinence, Donor-Recipient, Reactive และContented เนื่องจากรูปแบบความร่วมมือขององค์กรแบบดังกล่าว ไม่มีระบบสั่งการหรืออำนาจบังคับบัญชา และความระบอบการวางแผนงานผ่านการเจรจาต่อรองร่วมกันทั้งสิ้น ส่วนรูปแบบความร่วมมือแบบ Top-Down ไม่มีความเกี่ยวข้อง เพราะรูปแบบดังกล่าวมีลักษณะที่องค์กรที่มีความสามารถในการสนับสนุนงบประมาณคือองค์กรที่มีศักยภาพสูง จะมีอำนาจในการสั่งการ องค์กรที่มีศักยภาพรองลงมา ซึ่งมีฐานะเป็นผู้รับงบประมาณดำเนินงานตามที่องค์กรที่สั่งการต้องการ

บทบาทความร่วมมือแบบพึ่งพาอาศัยกัน

บทบาทความร่วมมือ คือ ภาระหน้าที่ในการความร่วมมือในจัดบริการสาธารณะ ด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ ภายใต้โครงสร้างสวัสดิภาพและธรรมาภิบาลแรงงาน ประมงสงขลา ขององค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ซึ่งที่มีฐานะเป็นผู้ให้และเป็น ผู้รับ กล่าวคือองค์กรที่เป็นผู้ให้มีหน้าที่สนับสนุนด้านงบประมาณก็ต้องอาศัยความสำเร็จจากการ ดำเนินงานขององค์กรผู้รับ ในขณะที่องค์กรที่เป็นผู้รับก็ต้องอาศัยงบประมาณจากองค์กรผู้ให้ เพื่อทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ตามองค์กรผู้ให้ ดังคำสัมภาษณ์ของ ผู้ให้ข้อมูลดังต่อไปนี้

“เหมือนซีพีเราภารกิจหลักๆเลยก็สนับสนุนงบประมาณให้กับศูนย์สวัสดิภาพและ ธรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา ปีละ 1,000,000 บาท ส่วนองค์กรอื่นเขาก็ทำภารกิจให้บรรลุ วัตถุประสงค์ ตามแผน โครงการที่วางไว้” (ผู้บริหารบริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน), ตำบลบ้านพรุ, สัมภาษณ์ , 21 พฤศจิกายน 2561)

“ใช่ หน่วยงานเราก็เป็นผู้รับงบประมาณ ก็จะดำเนินงานตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ให้สำเร็จที่โครงการวางไว้ให้สำเร็จ” (ผู้บริหารศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเลสงขลา (บ้านสุขสันต์), สัมภาษณ์, 1 พฤศจิกายน 2561)

“ใช่ครับ ในดำเนินกิจกรรมของศูนย์เด็กก็ต้องใช้งบประมาณที่ซีพีเขาให้มา และ ทางซีพีเองก็ได้รับผลสำเร็จจากการดำเนินงานของเรา เพื่อนำไปประเมินผลว่าสิ่งที่ได้ดำเนินการ ไป เป็นวัตถุประสงค์ของความร่วมมือใหม่ ตัวชี้วัดจากความสำเร็จต่างๆ นี้แหละก็ต้องพึ่งการทำงาน จากฝ่ายเรา” (ผู้บริหารสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย, สัมภาษณ์ , 30 พฤศจิกายน 2561)

“ใช่ อย่างที่รู้กันว่าซีพีเป็นองค์กรเอกชนที่เป็นผู้ให้การสนับสนุนหลักเรื่อง งบประมาณของศูนย์นี้ ส่วนภารกิจเราก็จะเป็นฝ่ายปฏิบัติงาน ก็คือทำตามแผน MOU ความร่วมมือ ที่ 5 หน่วยงานร่วมกันทำ” (เจ้าหน้าที่ระดับชำนาญการสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน จังหวัดสงขลา, สัมภาษณ์ , 12 ธันวาคม 2561)

“น่าจะใช่ อย่างองค์กรสะพานปลา คือเราได้อนุเคราะห์สถานที่ตรงบริเวณชั้น แรก ให้ ดังนั้นแล้วผมมองว่า หน่วยงานเรามีหน้าที่ผู้ให้ ซีพีเองด้วยเช่นกันเพราะให้งบประมาณ ส่วนหน่วยงานอื่นๆก็นำแผนงานที่ร่วมคิดกันมาปฏิบัติ ดังนั้นแล้วก็น่าจะความร่วมมือเป็นแบบพึ่ง อาศัยกันอย่างที่น้องว่า” (ผู้บริหารองค์กรสะพานปลา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, สัมภาษณ์, 6 พฤศจิกายน 2561)

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากข้อมูลการให้คำสัมภาษณ์

ของผู้ให้ข้อมูล ในประเด็นบทบาทความร่วมมือแบบพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ในการดำเนินงานร่วมกันระหว่างองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม พบว่ามีความสอดคล้องว่า ซึ่งหน่วยงานทั้ง 5 หน่วยงาน ให้ข้อมูลที่ตรงกันว่า บทบาทความร่วมมือในการดำเนินงานร่วมกัน เป็นการดำเนินงานแบบพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เนื่องจากมีองค์กรที่เป็นผู้ให้คือ จะสนับสนุนด้านงบประมาณและทรัพยากร และจะพึ่งพาความสำเร็จจากการดำเนินงานขององค์กรที่เป็นผู้รับจากกระบวนการความร่วมมือ ส่วนองค์กรที่เป็นผู้รับ ก็จะทำหน้าที่ดำเนินงานตามกระบวนการความร่วมมือที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ และระหว่างการทำงานก็ต้องพึ่งพาอาศัยงบประมาณจากองค์กรที่เป็นผู้ให้ด้วยเช่นกัน จะมีซึ่งเปรียบเทียบกับรูปแบบความร่วมมือของ Agranoff & McGuire, 2003 มีสองรูปแบบที่ลักษณะความร่วมมือแบบองค์กรมีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน คือ Donor-Recipient

ช่วงเวลาของความร่วมมือ

ช่วงเวลาของความร่วมมือ คือ กาลเวลาของการบริหารความร่วมมือในการดำเนินโครงการของศูนย์สวัสดิภาพและชरणามภิบาลแรงงานประมงสงขลา จากองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ทุกองค์กรมีความต้องการให้ความร่วมมือความร่วมมือในจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ ตามข้อตกลง MOU ที่ชัดเจน ดังข้อมูลการให้คำสัมภาษณ์ดังนี้

“เนื่องจากแผน โครงการของเรามีกำหนดระยะเวลาดำเนินการ 5 ปี โดยคณะกรรมการศูนย์ฯ ซึ่งก็ปัจจุบันคือซีพีเป็นก็จะทำการประเมิน โครงการเป็นรายปี และเมื่อครบ 5 ปีเมื่อไร เราก็จะดูผลการดำเนินงาน โดยรวมว่าควรดำเนิน โครงการต่อไหม แต่ผลการดำเนินงานของศูนย์ที่ผ่านมา มีผลตอบรับจากภายนอกดีมาก ทำให้ทางผู้ใหญ่ใจดีเราเห็นเขาต้องการให้ดำเนินโครงการต่อไปอีก 5 ปี” (เจ้าหน้าที่บริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหารจำกัด (มหาชน), ตำบลบ้านพรุ, สัมภาษณ์ , 21 พฤศจิกายน 2561)

“โครงการของศูนย์มีกำหนด 5 ปี การจะมีการประเมินค่า คือถ้าผลงานออกมาดีก็มีสิทธิที่เขาจะต่อ โครงการอีก แต่พี่ก็มองว่าควรต่อนะเพราะเป็น โครงการที่ดีมาก ” (ผู้บริหารศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเลสงขลา (บ้านสุขสันต์), สัมภาษณ์ , 1 พฤศจิกายน 2561)

“ผมมองว่าโครงการดีๆ แบบนี้ก็มีสิทธิจะพัฒนาเป็นแบบถาวรในอนาคต ทั้งนี้ทั้งนั้นก็ดูความสำเร็จว่าเป็นไปตามเป้าหมายที่คาดไว้ไหม ถ้าผลตอบรับดีก็โอเค เพียงแต่ตอนนี้แผนยังมีกำหนดเวลาราวละ 5 ปี” (ผู้บริหารสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย, สัมภาษณ์, 30 พฤศจิกายน 2561)

“จะบอกว่า เป็นโครงการชั่วคราวก็ไม่เชิงนะ คือเขามีกำหนด 5 ปีครั้ง ประเมินแล้ว

โครงการสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ทำแล้วเกิดประโยชน์ให้สังคมได้ในวงกว้างอะไรแบบนี้ ซีพี เขาก็คงต่ออีกนั่นละ เท่าที่พีทราบนะ ที่ผ่านมามีพวกองค์กร NGO เขาเข้ามาดูศูนย์เราว่าทำอะไร ไปบ้าง เขาก็สนับสนุนให้เราทำโครงการนี้ต่อไปเรื่อยๆ” (เจ้าหน้าที่ระดับชำนาญการสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดสงขลา, สัมภาษณ์, 12 ธันวาคม 2561)

“โครงการแบบ 5 ปีครับ ผมมองว่ามีสิทธิ์ว่าอนาคตจะดำเนินโครงการต่อไปอีก เพราะที่ผ่านมามีหลายหน่วยงาน หลายองค์กรทั้งในประเทศและต่างประเทศเข้ามาสำรวจ มาดูว่ากิจกรรมที่เราทำร่วมกันมีอะไรบ้าง ซึ่งเขาก็สนับสนุนให้เราดำเนินโครงการดีแบบนี้ต่อไป” (ผู้บริหารองค์การสะพานปลา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, สัมภาษณ์, 6 พฤศจิกายน 2561)

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากข้อมูลการให้คำสัมภาษณ์ของหน่วยงานทั้ง 5 ฝ่าย ในประเด็นช่วงเวลาของความร่วมมือในการให้ความร่วมมือในการดำเนินโครงการของศูนย์สวัสดิภาพและธรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา พบว่าเป็นโครงการแบบกำหนดช่วงเวลา 5 ปี และจะมีการประเมินผลจากการดำเนินงานร่วมกันระหว่างองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคเอกชน โดยยึดจากความบรรลุผลสำเร็จของการดำเนินงานเป็นตัวชี้วัด ดังนั้นในหัวข้อนี้การในลักษณะความร่วมมือแบบชั่วคราวก็อาจมีความใกล้เคียงกับรูปแบบความร่วมมือของ Agranoff & Mc Guire, 2003 แบบ Reactive เนื่องจากรูปแบบดังกล่าว เป็นตัวแบบความร่วมมือระหว่างองค์กรที่มีการระบุชัดเจนว่าเป็นแบบแบบชั่วคราว องค์กรมีความอิสระและป้องกันตนเองจากอิทธิพลจากองค์กรภายนอก ซึ่งหากพิจารณาไปถึงข้อเท็จจริงจากคำให้สัมภาษณ์ แม้ว่า จะมีโครงการดังกล่าวกำหนดระยะเวลา 5 ปี แต่ก็มีโอกาสที่จะดำเนินโครงการต่อไป หากการประเมินผลแล้วการดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพและเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ และหากศูนย์สวัสดิภาพและธรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลาดังกล่าว สามารถเป็นที่ยอมรับและมีส่วนช่วยในการแก้ไขปัญหาในระดับประเทศได้ โครงการนี้ก็อาจมีสิทธิพัฒนาเป็นความร่วมมือแบบถาวรได้ ซึ่งข้อเท็จจริงดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า ตัวแบบความร่วมมือแบบ Reactive ไม่ใช่รูปแบบความร่วมมือที่ศูนย์สวัสดิภาพและธรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลาใช้ เนื่องจากตัวแบบความร่วมมือ Reactive เป็นความร่วมมือขององค์กรเป็นครั้งคราว เมื่อเกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ก็จะแยกตัวจากความกลุ่มเครือข่ายความร่วมมือ กลับไปเป็นองค์กรเดี่ยวเช่นเดิม

ผลประโยชน์ที่ได้รับ

ผลประโยชน์ที่ได้รับ คือ การให้ความร่วมมือในการดำเนินโครงการของศูนย์สวัสดิภาพและธรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา ซึ่งแต่ละองค์กรประสานความร่วมมือ เนื่องจากเห็นถึงประโยชน์แก่องค์กรของตัวเองเป็นหลักหรือส่วนรวมเป็นที่ตั้ง ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก โดยกล่าวว่า

“อย่างที่ผมบอกแต่แรกแหละว่า Supply chain เราก็มีความเกี่ยวข้องกับท่าเรือสงขลา ซึ่งเราเป็นเพียงผู้ซื้อไม่ใช่ผู้ผลิตโดยตรง สิ่งที่เราให้การสนับสนุนตรงนี้เพื่อสนับสนุนให้ภาพรวมของประเทศไทยดีขึ้น ทั้งเรื่องแก้ไขปัญหาการใช้แรงงานเด็ก งานป้องกันการค้ามนุษย์ และช่วยขับเคลื่อนให้แรงงานข้ามชาติเราเข้ามาทำงานในพื้นที่ที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เด็กๆมีโอกาสทางการศึกษามากขึ้น ดังนั้นแล้วที่เราให้ความร่วมมือเรามองถึงผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่า” (เจ้าหน้าที่บริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหารจำกัด (มหาชน), ตำบลบ้านพรุ, สัมภาษณ์, 21 พฤศจิกายน 2561)

“แน่นอนว่าเราให้ความสำคัญกับประโยชน์ส่วนรวมก่อนอยู่แล้ว เพราะการดำเนินงานของหน่วยงานทำเพื่อประโยชน์ของสังคม” (ผู้บริหารศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเลสงขลา (บ้านสุขสันต์), สัมภาษณ์, 1 พฤศจิกายน 2561)

“เราทำเพื่อส่วนรวมเป็นหลักครับ เพราะวัตถุประสงค์ที่เราร่วมมือกันก็เพื่อประโยชน์โดยรวมของแรงงานข้ามชาติรวมถึงครอบครัวของเขาด้วย ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และเมื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นก็จะส่งผลให้แรงงานมีศักยภาพในการทำงาน ก็ส่งผลดีให้กับด้านแรงงานไทยเราด้วย” (ผู้บริหารสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย, สัมภาษณ์, 30 พฤศจิกายน 2561)

“พินิจว่าหน่วยงานของพี่เข้าไปร่วมมือกับเขาก็เพื่อส่วนรวมนะ เราก็คิดว่าทำอย่างไรก็ได้ ให้ปัญหาที่มันมีผลกระทบต่อแรงงานมีน้อยลงที่สุด เพราะทุกฝ่ายที่ลงมือมาทำงานร่วมกันตรงนี้ก็เพราะต้องการแก้ปัญหาที่ประเทศกำลัง โคนเล่นงานจากต่างชาติอยู่ตอนนี้” (เจ้าหน้าที่ระดับชำนาญการสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดสงขลา, สัมภาษณ์, 12 ธันวาคม 2561)

“การที่เราให้พื้นที่สำนักงานตรงชั้น 1 เพราะเราเห็นว่าเป็นโครงการนี้สามารถสร้างประโยชน์โดยรวมให้กับสังคมได้ และแรงงานเองที่อยู่บริเวณใกล้เคียงตรงนี้ เวลามีปัญหาอะไรก็จะมีตัวกลางที่คอยประสานและเป็นพี่พี่ได้ เพราะฉะนั้นเราให้ความสำคัญกับประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก” (ผู้บริหารองค์การสะพานปลา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, สัมภาษณ์, 6 พฤศจิกายน 2561)

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ในประเด็นผลประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินการความร่วมมือ ในโครงการศูนย์สวัสดิภาพและชरणมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา พบว่า องค์กรทุกองค์กรไม่ว่าจะเป็น ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ให้ข้อมูลสอดคล้องว่าองค์กรได้ยึดถือผลประโยชน์ที่ได้รับจากผลสำเร็จจากการดำเนินงานร่วมกัน เพื่อประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง ซึ่งหากเปรียบเทียบตามตัว

แบบความร่วมมือของ Agranoff & McGuire, 2003 แล้วพบว่า รูปแบบที่มีความเกี่ยวข้องคือ Jurisdiction-Based Management, Donor-Recipient และ Contented เนื่องจากทั้งสองรูปแบบเป็นความร่วมมือที่การองค์กรเข้าสู่ความร่วมมือ โดยยึดถือประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก

ดังนั้นตัวแบบความร่วมมือของ Agranoff & McGuire (2003) ทั้ง 6 รูปแบบ ซึ่งผู้วิจัยนำมาพัฒนาเป็นข้อคำถามในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับข้อมูลการให้คำสัมภาษณ์แล้ว สามารถสรุปเป็นตารางเพื่อให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 4.4 เปรียบเทียบรูปแบบความร่วมมือตามทฤษฎีของ Agranoff & McGuire (2003)

หัวข้อ	รูปแบบความร่วมมือ					
	Jurisdiction-Based Management	Abstinence	Top-Down	Donor-Recipient	Reactive	Contented
1. การเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	✓			✓		
2. การยอมรับเงื่อนไขที่วางไว้ร่วมกัน	✓			✓		✓
3. โครงสร้างการดำเนินงานขององค์กรแบบแนวราบ	✓	✓		✓	✓	✓
4. บทบาทความร่วมมือแบบพึ่งพาอาศัยกัน	✓			✓		
5. ช่วงเวลาของความร่วมมือแบบชัดเจนตาม MOU	✓	✓	✓	✓		✓
6. ผลประโยชน์ที่ได้รับคำนึงถึงส่วนรวมเป็นหลัก	✓			✓		

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติศูนย์สวัสดิภาพและชรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา ทุ กองค์กรให้ข้อมูลสอดคล้องกันว่า เป็นการสร้างความร่วมมือแบบเปิดโอกาสมีอำนาจในการตัดสินใจอย่างเท่าเทียมกัน มีบทบาทการเป็นผู้รับคือ การรับเงินสนับสนุนเพื่อปฏิบัติตามภารกิจของผู้ให้ และในขณะเดียวกันบทบาทขององค์กรผู้ให้ก็ต้องพึ่งพาท้องค์กรที่ได้รับเงินสนับสนุนไปปฏิบัติภารกิจให้สำเร็จลุล่วง ซึ่งองค์กรทั้งสองประเภทจะดำเนินงานแบบพึ่งพาอาศัยกันสามารถ

ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ร่วมกันวางไว้ การดำเนินงานร่วมกันเป็นแบบแนวราบไม่มีสายบังคับบัญชา ระยะเวลาในการดำเนินโครงการมีผลตอบรับไปในเชิงที่จะเป็นถาวร และทุกหน่วยงานให้ความสำคัญแก่ประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้งมากกว่าผลประโยชน์ขององค์กรตนเอง จึงทำให้ความร่วมมือในลักษณะนี้มีรูปแบบความร่วมมือของ Agranoff & McGuire ที่เข้าองค์ประกอบแบบ Danor-Recipient มากที่สุด

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลกระบวนการความร่วมมือในการจัดบริการ สาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพและชरणมาภิบาลแรงงาน ประมงสงขลา

กระบวนการความร่วมมือ

กระบวนการความร่วมมือ คือ เป็นขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมของภาคีความร่วมมือระหว่างองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ที่มีการกำหนดกรอบหรือทิศทางทางการดำเนินงานของศูนย์สวัสดิภาพและชरणมาภิบาลแรงงานประมงสงขลาอย่างชัดเจนและเป็นระบบ ซึ่งเป็นการจัดการสาธารณะเชิงกลยุทธ์ เพื่อจัดการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติและดำเนินการกิจกรรมอื่นที่เป็นวัตถุประสงค์ขององค์กร โดยการจัดการสาธารณะเชิงกลยุทธ์นั้น จำแนกออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวางแผนเชิงกลยุทธ์ (Strategic Planning)
2. การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (Strategic Implementation)
3. การควบคุมกลยุทธ์ (Strategic Control)

โดยในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะวิเคราะห์จากเนื้อหาข้อมูลการให้คำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลจากหัวข้อการจัดการบริการสาธารณะเชิงกลยุทธ์ทั้ง 3 ขั้นตอน มีรายละเอียดต่อไปนี้

1. การวางแผนเชิงกลยุทธ์ (Strategic Planning)

การวางแผนเชิงกลยุทธ์ เป็นขั้นตอนหรือกระบวนการระดมความร่วมมือในการตัดสินใจ เพื่อกำหนดทิศทางทางการดำเนินงานของศูนย์สวัสดิภาพและชरणมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ในประเด็นการจัดการบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ ซึ่งการวางแผนกลยุทธ์นั้นประกอบด้วยขั้นตอน การศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสถานภาพขององค์กร การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร การจัดทำแผน โครงสร้างขององค์กร การบริหารจัดการความร่วมมือ การประสานงานภายในองค์กร และการใช้งบประมาณ และทรัพยากร มีรายละเอียดข้อมูลการให้คำสัมภาษณ์ดังหัวข้อต่อไปนี้

1.1 การศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสถานภาพขององค์กร

การศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสถานภาพขององค์กร คือ ขั้นตอนการเตรียมความพร้อมในการศึกษาวิเคราะห์ถึงสภาวการณ์ที่เป็นปัจจัยทั้งภายในและภายนอกต่างๆ ของศูนย์สวัสดิภาพและชरणบาลแรงงานประมงสงขลา เพื่อให้หน่วยงานที่อยู่ภายใต้ภาคีความร่วมมือ ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เกิดความสามารถในการวางแผนและตัดสินใจร่วมกันกำหนดนโยบายวิสัยทัศน์ ค่านิยมร่วมกัน วัตถุประสงค์และทิศทางขององค์กร ในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ โดยในหัวข้อนี้ผู้ให้ข้อมูลหลักได้ให้ข้อมูลเบื้องต้นและให้คำสัมภาษณ์เพียงบางหน่วยงาน เนื่องจากไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลในขั้นตอนนี้ได้ เพราะผู้ให้ข้อมูลหลักบางท่านไม่ได้เข้าร่วมดำเนินการวางแผนในขั้นนี้ ดังรายละเอียดการให้คำสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลหลักดังนี้

“ทางซีพีได้ศึกษาปัญหาเกี่ยวกับแรงงานเถื่อน แรงงานผิดกฎหมาย การใช้แรงงานเด็กอะไรแบบนี้มานานพอสมควรก่อนที่จะมีปัญหาเรื่องเที่ยว 3 และ ใบแจ้งเตือนจากอียูอีก ทางเรามีทีมงานสำรวจลงพื้นที่บริเวณท่าเทียบเรือประมง ไปคุยกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับแรงงานรวมถึงตัวแรงงานเองด้วย ซึ่งระหว่างนั้นเราก็ได้เห็นบริบทต่างๆ เบื้องต้นแล้วล่ะว่าปัญหามันมีอะไรบ้าง มีอะไรที่ต้องแก้ไข หลังจากนั้นเรามองภาพออกแล้วล่ะว่าซีพีจะลงมือทำงานนี้เพียงหน่วยงานเดียวไม่ได้ ต้องอาศัยหน่วยงานอื่นช่วย เพราะอย่างบ้าน สุขสันต์มีข้อมูลเกี่ยวกับแรงงาน มีความชำนาญเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาของแรงงานมากกว่า รวมถึงพวกกฎหมายที่ภาครัฐต้องใช้กับแรงงานด้วย ตรงนี้จึงทำให้เราทำโครงการขึ้นในลักษณะที่เป็นความร่วมมือ เชิญภาครัฐ เชิญองค์กรอิสระ มาเข้าร่วมทำโครงการ และหลังจากที่เราไปเจรจาคุยกันกับองค์กรอื่นแล้วว่า โอเคเราจะร่วมลงมือทำโครงการนี้นะ เราก็ได้ให้องค์กรอื่นลิสต์รายการต่างๆ มาว่ามีจุดไหนที่เขาต้องการจะให้มี หลังจากนั้น ได้มีการประชุมพูดคุยกันของผู้บริหารระดับสูง ทั้งของทางซีพีเองและขององค์กรอื่นๆ ก็ได้วัตถุประสงค์และเป้าหมายมา หลักๆ ก็เพื่อให้คุณภาพชีวิตของแรงงานข้ามชาติดีขึ้น ส่งเสริมการมีอาชีพที่หลากหลาย สินค้าจากภาคประมงต้องได้มาอย่างถูกกฎหมาย ป้องกันแรงงานไม่ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมถึงครอบครัวของแรงงาน อย่างลูกแรงงานก็ส่งเสริมให้มีโอกาสทางการศึกษา” (ผู้บริหารบริษัทเจริญ โภคภัณฑ์อาหารจำกัด (มหาชน), ตำบลบ้านพรุ, สัมภาษณ์, 21 พฤศจิกายน 2561)

ในขณะที่ผู้บริหารสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย และผู้บริหารศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเลสงขลา (บ้านสุขสันต์) จากองค์กรภาคประชาสังคม ได้ให้ข้อมูลอีกด้านหนึ่ง ที่แสดงให้เห็นถึงข้อเท็จจริงเพิ่มเติม โดยกล่าวว่า

“การกำหนดเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ต่างๆ ที่เป็นความร่วมมือใน โครงการครั้ง

นี้เราก็มองจากปัญหาที่เกิดขึ้น ทั้งเรื่องเที่ยว 3 แรงงานประมงเถื่อนที่มีในสงขลา การใช้แรงงานเด็กและค้ำมนุษย์ที่มีอยู่ทุกวันนี้ มันเป็นปัญหาที่ส่วนต้องแก้ไข สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยภายนอกที่เรานำมาวิเคราะห์ พอได้ตรงนี้ก็มาลงรายละเอียดว่าจะทำงานกันยังไงให้มันมีประสิทธิภาพและแก้ไขปัญหาได้จริง ส่วนปัจจัยภายในก็มาดูธรรมชาติของการทำงานของแต่ละหน่วยงาน หน่วยรัฐจะทำงานเป็นระบบขั้นตอนอย่างเคร่งครัด ถ้าเป็นองค์กรเขาไม่มีความชำนาญเรื่องแรงงานมากนักก็จะสนับสนุนงบประมาณ ส่วนหน่วยงานการทำงานเป็นภาคสนามลงพื้นที่ ซึ่งความแตกต่างตรงนี้เป็นจุดที่เรานำมาวิเคราะห์ว่าจะทำงานกันยังไงให้ลงตัว” (ผู้บริหารสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย, สัมภาษณ์, 30 พฤศจิกายน 2561)

“การวางแผนรายละเอียดในโครงการ ก็กำหนดจากความต้องการของทั้ง 5 หน่วยงาน ที่ต้องการช่วยกันแก้ไขปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งตอนเจรจาพูดคุยกันทุกฝ่ายก็มีมุมมองคล้ายๆกันว่า อะไรที่ควรแก้ อะไรที่ควรทำ จนได้ข้อสรุปและมาลงรายละเอียดโครงการ” (ผู้บริหารศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเลสงขลา (บ้านสุขสันต์), สัมภาษณ์, 1 พฤศจิกายน 2561)

ส่วนเจ้าหน้าที่ระดับชำนาญการสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดสงขลาได้ให้ข้อมูลอีกมุมมองหนึ่ง โดยกล่าวว่า

“พี่ไม่ทราบรายละเอียดตรงนี้นักนะ เพราะตอนที่เขาประชุมวางแผนกัน ก็เคยเข้าไปร่วมประชุมแค่ครั้งสองครั้ง ส่วนมากเป็นหัวหน้าพี่มากกว่าที่เข้าร่วม แต่เท่าที่พี่ทราบทิศทางเป้าหมาย วัตถุประสงค์ต่างๆ ที่ได้กำหนดวางแผนเพื่อดำเนินโครงการของศูนย์ตรงทำเทียบเรือนั้นอะ หลักๆเลยมันมาจากสิ่งที่หน่วยงานทั้ง 5 หน่วยงาน ต้องการแก้ไขปัญหาความรุนแรงด้านแรงงาน การค้ามนุษย์อะไรพวกนี้ รวมถึงเด็กๆที่เสี่ยงต่อการใช้แรงงานก่อนวัย จุดนี้เป็นจุดที่เราเอามาสร้างแผนแล้วก็คิดกันว่าเราจะทำยังไงต่อ อย่างเช่นเรื่องเด็กที่เป็นลูกแรงงานต่างด้าว เราก็จัดศูนย์การเรียนรู้ให้เขาซะ แล้วก็ส่งเสริมให้เขาได้เข้าโรงเรียนต่อ อันนี้ก็เป้าหมาย และทิศทางของศูนย์เราก็จะทำให้มันดูเป็นรูปธรรม เวลามีหน่วยงานหรือพวก NGO เขามาดูงาน มันสามารถเป็นศูนย์ตัวอย่างที่แสดงให้เห็นถึง ความเป็นองค์กรที่เกิดขึ้นจากองค์กรหลายฝ่ายทำงานร่วมกัน” (เจ้าหน้าที่ระดับชำนาญการสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดสงขลา, สัมภาษณ์, 12 ธันวาคม 2561)

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ในประเด็นการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสถานภาพขององค์กร ของภาคีความร่วมมือ 3 ฝ่าย ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ซึ่งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการวิเคราะห์ถึงสภาวะการณ์ขององค์กร พบว่า การทำดำเนินโครงการศูนย์สวัสดิภาพและชरणามิ

บาลแรงงานประมงสงขลา เกิดขึ้นจากปัญหาการถูกนานาชาติจับตามอง เรื่องความรุนแรงในละเมิดสิทธิมนุษยชนของแรงงานข้ามชาติประเทศไทย การทำประมงผิดกฎหมาย รวมถึงปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้ติดตามแรงงาน ทำให้บางหน่วยงานที่เป็นองค์กรภาคเอกชน ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับสินค้าภาคประมงส่งออกไปยังต่างประเทศ อาจถูกโจมตีหรือปฏิเสธสินค้าจากประเทศไทยได้ หากไม่มีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างจริงจัง จึงทำให้องค์กรภาคเอกชนทำโครงการขึ้นมาเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น แต่องค์กรภาคเอกชนเพียงองค์เดียวไม่สามารถที่จะดำเนินงานได้เพียงลำพัง เนื่องจากต้องอาศัยความชำนาญในเรื่องของแรงงาน ข้อกฎหมาย รวมถึงความสามารถในการสนับสนุนงบประมาณ จึงทำให้โครงการที่จะดำเนินต่อไปได้ต้องอาศัยความร่วมมือในการทำงานขององค์กรหลายฝ่าย ส่วนปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการวิเคราะห์ภายนอกต่างๆ ของศูนย์สวัสดิภาพและชरणบาลแรงงานประมงสงขลานั้น ทั้ง 5 หน่วยงาน ให้ข้อมูลสอดคล้องกันว่า เป็นการวิเคราะห์ปัญหาจากความรุนแรงของแรงงานที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

1.2 การวางแผนด้านโครงสร้างขององค์กร

การวางแผนด้านโครงสร้างขององค์กร คือ ขั้นตอนในการแบ่งขอบเขตแต่ละประเภทของงาน เพื่อกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานที่เป็นภาคีความร่วมมือระหว่างองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ให้เกิดความชัดเจนและเป็นระบบ ซึ่งในขั้นตอนจัดทำแผนในการแบ่งของเขตงานนั้น จะอาศัยความสามารถและความเชี่ยวชาญงานของแต่ละหน่วยงานที่ความแตกต่างกัน เป็นเกณฑ์ในการกำหนดโครงสร้างขององค์กรในการดำเนินงานร่วมกัน ดังคำสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลหลักดังนี้

“โครงสร้างการดำเนินงานเราแบ่งตามความชำนาญการแต่หน่วยงานเลย ของทางซีพีเราก็ให้งบประมาณ อย่างบ้านสุขสันต์ที่เขาก็จะเป็นหน่วยงานประสานงานโดยตรงเกี่ยวกับแรงงาน ก็จะได้ภารกิจตรงส่วนนี้ ภาครัฐก็ในเรื่องของกฎหมายแรงงานซึ่งเขาก็จะได้หน้าที่ส่วนของ การให้ความรู้กับแรงงาน ” (เจ้าหน้าที่บริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหารจำกัด (มหาชน), ตำบลบ้านพรุ, สัมภาษณ์ , 21 พฤศจิกายน 2561)

ส่วนเจ้าหน้าที่ระดับชำนาญการสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดสงขลาได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม ซึ่งสนับสนุนข้อเท็จจริงการให้คำสัมภาษณ์ของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการบริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหารจำกัด (มหาชน) โดยกล่าวว่า

“โครงสร้างในการดำเนินงาน หน้าที่ของแต่ละหน่วยงานที่ได้ อันที่จริงที่ว่ามันก็เป็นงานปกติที่หน่วยงานนั้นๆทำนั้นแหละ เพียงแต่เวลาพอเราารวมเป็นเครือข่ายมันเลยดูเป็นรูปธรรมขึ้น เพราะเมื่อก่อนเราทำงานแบบหน่วยงานใครหน่วยงานมัน ซึ่งตอนนี้พอเราาร่วมมือกับหน่วยงานอื่นแล้วมันทำงานได้ง่ายขึ้น เรื่องงบประมาณซีพีเขาก็ให้เงินสนับสนุนเยอะทำให้เวลา

จะเบิกงบเราเขียนโครงการแล้วเสนอไป ส่วนงานที่เกี่ยวกับแรงงานข้ามชาติตอนนี้เวลามีเคสอะไรที่ไม่ลงตัวทางศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเลกลับสำนักงานที่ก็จะประสานงานกัน พี่มองว่าพอมาร่วมกันมือกันแบบนี้ทำให้การดำเนินงานมันรวดเร็วขึ้นและประสบความสำเร็จเป็นไปตามเป้าที่วางไว้” (เจ้าหน้าที่ระดับชำนาญการสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดสงขลา, สัมภาษณ์ , 12 ธันวาคม 2561)

ในขณะที่ผู้บริหารศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเลสงขลา (บ้านสุขสันต์) และผู้บริหารสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทยจากองค์กรภาคประชาสังคม ได้ให้ข้อมูลที่แสดงให้เห็นถึงข้อเท็จจริงเพิ่มเติม โดยกล่าวว่า

“ในการแบ่งหน้าที่หลักๆเลยที่แบ่งตามภารกิจซึ่งเป็นงานประจำที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานนั้นๆ เช่น เหมือนของหน่วยงานเราก็จะเป็นการทำงานเพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์ทุกรูปแบบ ซึ่งบางครั้งมันก็มีความเชื่อมโยงกับการทำงานสวัสดิการคุ้มครองแรงงาน ซึ่งบางเคสเราก็จะประสานงานและแก้ไขปัญหาไปด้วยกันเพราะเขาก็จะมีความชำนาญด้านกฎหมาย ส่วนหน่วยงานอื่นอย่างซีพีก็จะสนับสนุนเงินงบประมาณ องค์กรสะพานปลาก็จะให้สถานที่ ซึ่งทุกหน่วยงานก็จะมีบทบาทของตัวเองชัดเจน” (ผู้บริหารศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเลสงขลา (บ้านสุขสันต์), สัมภาษณ์, 1 พฤศจิกายน 2561)

“คือเหตุผลที่เราร่วมมือกัน เพราะเราต้องอาศัยความเชี่ยวชาญของแต่ละหน่วยงาน ในการเข้ามาทำงานตรงนี้เพื่อผลักดันเป้าหมายการแก้ปัญหาความรุนแรงของแรงงานอย่างที่เราทราบกัน และที่นี้พอถึงตอนแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบก็แทบจะไม่ต้องตกลงอะไรกันมาก เพราะต่างฝ่ายต่างเสนอความต้องการในกิจกรรมหรือภารกิจที่เขาทำเป็นกิจวัตรอยู่แล้ว เพียงแต่ว่าเมื่อเข้ามาอยู่ในวงจรความร่วมมือ ต่างฝ่ายต่างจะต้องช่วยกันสอดส่องดูแลการดำเนินงานที่ให้เป็นไปในทิศทางตามแผนที่วางไว้” (ผู้บริหารสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย, สัมภาษณ์ , 30 พฤศจิกายน 2561)

และผู้บริหารองค์กรสะพานปลา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ให้ข้อมูลอีกประการหนึ่งที่สนับสนุนข้อเท็จจริงเพิ่มเติมการให้สัมภาษณ์ของผู้บริหารสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย โดยกล่าวว่า

“ของหน่วยงานเรานี้ในความร่วมมือของโครงการนี้ เราเป็นเพียงผู้ให้พื้นที่ส่วนชั้น 1 ในการดำเนินกิจกรรมของศูนย์เท่านั้น แต่ในการทำงานเราไม่ได้มีส่วนร่วมมากนัก แต่ถึงอย่างไรสถานที่ซึ่งอยู่ในความดูแลของเรา ก็จะช่วยสอดส่องดูแลบ้าง เช่นบางที่อาจจะมีการลี้ภัยไฟ ลี้ภัยแอร์บ้างหรืออย่างอื่นที่เป็นพวกใช้ไฟฟ้า ก็จะช่วยกันดู ก็มีเตือนกับเจ้าหน้าที่ที่อยู่ประจำศูนย์ข้างล่างนี้ด้วย ทั้งนี้ก็เพื่อป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นต่อคนและทรัพย์สิน อีกอย่างหนึ่ง

เวลามีกิจกรรมของศูนย์เช่น งานประจำปีที่เขาจัดกัน ทางเราก็มีส่งทีมงานเข้าร่วมเพื่อช่วยเหลือในกิจกรรมด้วย” (ผู้บริหารองค์การสะพานปลา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, สัมภาษณ์, 6 พฤศจิกายน 2561)

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ในประเด็นการวางแผนด้านโครงสร้างขององค์กร ซึ่งขั้นตอนในการแบ่งขอบเขตแต่ละประเภทของงาน พบว่าการกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงาน แบ่งตามความชำนาญและความสามารถขององค์กร โดยองค์กรที่มีเป็นฝ่ายดำเนินงานจะเป็นองค์กรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับแรงงาน แรงงานข้ามชาติ และบุตรแรงงานข้ามชาติ ได้แก่ กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน, สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย และ ศูนย์อภินิหารผู้เดินทางทะเลสงขลา (บ้านสุขสันต์) ส่วนองค์การสะพานปลา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และบริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) ก็จะเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่สนับสนุนสถานที่และงบประมาณให้กับ โครงการ และยังช่วยสอดส่องดูแลการดำเนินงานของฝ่ายปฏิบัติการให้เป็นไปตามทิศทางของศูนย์ที่วางไว้

1.3 การวางแผนด้านการบริหารจัดการความร่วมมือและการประสานงานภายในองค์กร

การวางแผนด้านการบริหารจัดการความร่วมมือและการประสานงานภายในองค์กร คือ ขั้นตอนวางแผนและการตัดสินใจร่วมกันระหว่างองค์กรที่เป็นภาคีความร่วมมือ ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการนำข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสถานการณ์ขององค์กรที่รวบรวมได้ มาวิเคราะห์แล้วกำหนดการวิธีการทำงาน เพื่อให้งานและผู้ปฏิบัติงานร่วมมือดำเนินงานอย่างไม่ซ้ำซ้อนหรือขัดแย้งกัน และเพื่อให้งานดำเนินไปอย่างราบรื่นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ทิศทาง นโยบาย และเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลของความร่วมมือระหว่างภาคีในการดำเนินงาน รวมถึงช่องทางในการติดต่อสื่อสารเพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการดำเนินความร่วมมือกัน ดังคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลักดังนี้

“การวางแผนบริหารงาน เราให้อิสริทธิ์ในการตัดสินใจว่าจะทำงานออกมาในรูปแบบไหนอย่างไร แล้วแต่ความสะดวกของหน่วยงานนั้นๆ เพียงแต่เมื่อถึงคราวประชุมหน่วยงานต่างๆ จะต้องสรุปผลการดำเนินงานให้ได้รับทราบว่าจะทำอะไรไปบ้าง ใช้งบประมาณเท่าไร ซึ่งในแต่ละปีเราจะกำหนดการประชุมอย่างเป็นทางการ 4 ครั้ง ส่วนเรื่องประสานงานภายในองค์กร เรากำหนดให้ คุณเอ (นามสมมติ) เป็นผู้ประสานงานหลัก ซึ่งคุณเอเนี่ยเวลามีข้อมูลอะไรที่อัปเดตเกี่ยวกับศูนย์เรา ก็จะต้องส่งข่าวให้หน่วยงานอื่นๆ ได้รับทราบ ส่วนการติดต่อนั้นเรากำหนดว่าถ้าเป็นการประชุมเล็กๆ ไม่ทางการมาก ก็จะใช้ช่องทางการสื่อสารทางเทคโนโลยี ส่งอีเมลบ้าง

ไลน์บ้าง ประชุมผ่านไลน์กลุ่มแบบนี้ แต่ถ้าเป็นการประชุมใหญ่หน่วยงานทุกฝ่ายก็จำเป็นต้องเข้าร่วม บางครั้งถ้าสุกวิสัยจริงๆเราก็กำหนดให้ประชุมผ่านระบบวิดีโอคอนเฟอร์เร้น ” (ผู้บริหารบริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหารจำกัด (มหาชน), ตำบลบ้านพรุ, สัมภาษณ์, 21 พฤศจิกายน 2561)

ส่วนเจ้าหน้าที่ระดับชำนาญการสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดสงขลา และผู้บริหารศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเลสงขลา (บ้านสุขสันต์) ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม ซึ่งสนับสนุนข้อเท็จจริงการให้คำสัมภาษณ์ของผู้บริหารบริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหารจำกัด (มหาชน) โดยกล่าวว่า

“รูปแบบที่เราวางแผนในการทำงานอันนี้ที่ตกลงกัน ก็ไม่ได้กำหนดว่าต้องทำแบบนั้นแบบนี้เฉพาะเจาะจง ได้ตกลงกันว่าให้ทำงานไปตามสไตล์ขององค์กรนั้นๆ เพราะ 3 ภาคส่วนที่มาร่วมมือกัน ย่อมมีวิธีการทำงานที่แตกต่างกันอยู่แล้ว ส่วนผู้ประสานงานโครงการนี้ มีมติตั้งพี่เอ (นามสมมุติ) ซึ่งจะให้เขาจะเป็นตัวกลางในการประสานงาน คอยรายงานความคืบหน้าของศูนย์ให้ทุกฝ่ายทราบเป็นระยะๆ และเรื่องของการประชุม ถ้าเป็นเรื่องจิปาะเล็กน้อยก็ตกลงกันไว้ว่า คุยกันก็ผ่านพวกไลน์ เฟสบุ๊ก ที่เราใช้ทุกวันนี้” (เจ้าหน้าที่ระดับชำนาญการสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดสงขลา, สัมภาษณ์, 12 ธันวาคม 2561)

“ถ้าพูดถึงการวางแผนการบริหารงาน ได้กำหนดแผนงานให้สอดคล้องกับความชำนาญหรือความถนัดในงานแต่ละด้านของหน่วยงานนั้นๆ องค์กรไหนทำหน้าที่อะไร ทำด้านไหน เพื่อลดความทับซ้อนในการทำงานความร่วมมือแบบนี้ด้วย และเรื่องการประสานงานในองค์กรได้กำหนดให้ทางศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเลสงขลาเป็นผู้ประสานงานหลัก เพราะหน่วยงานเราเป็นที่รู้จักและไว้วางใจของแรงงานข้ามชาติ ซึ่งเวลามีเคสอะไรส่วนใหญ่แรงงานเขาก็จะมาที่นี่ก่อน โดยหน้าที่ในการประสานงาน ก็จะต้องเป็นตัวกลางหลักในการอัปเดตข้อมูลข่าวสารให้เครือข่ายความร่วมมือของเราทราบ แล้วในประเด็นการประชุมแต่ละปีมี 4 ครั้ง ซึ่งประชุมใหญ่ที่ทุกหน่วยงานต้องเข้าร่วมประชุม ส่วนใหญ่ก็จะมาประชุมกันที่นี่ แต่บางคนที่อยู่ไกลๆก็อาจจะมาได้ด้วยติดภารกิจ หรือเหตุสุดวิสัยอื่น ทางเราก็กำหนดให้จัดการประชุมผ่านวิดีโอทางไกลได้ ส่วนการประชุมเป็นปกติทุกวัน ก็จะติดต่อผ่านพวกโซเชียลมีเดียค่ะ” (ผู้บริหารศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเลสงขลา (บ้านสุขสันต์), สัมภาษณ์, 1 พฤศจิกายน 2561)

ส่วนผู้บริหารสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมจากข้อมูลการสัมภาษณ์ขององค์กรอื่น โดยกล่าวว่า

“รายละเอียดตรงนี้ไม่ได้มีการวางแผนอะไรมาก เพราะก่อนจะมารวมกลุ่มร่วมกันจัดตั้งศูนย์นี้ ทุกฝ่ายก็ทราบกันดีอยู่แล้วว่าหน่วยงานไหนทำงานเกี่ยวกับอะไรและมีความเชี่ยวชาญด้านไหน ฉะนั้นตอนวางแผนเรากำหนดให้แต่ละหน่วยงานทำงานที่เกี่ยวข้องกับงานที่ทำ

เป็นประจำแล้ว อย่างสมาคมวางแผนก็ทำเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้เด็กมานานแล้ว หน้าที่นี้เราก็รับผิดชอบไป รวมถึงการให้ความรู้แก่แรงงานที่เกี่ยวกับอนามัยเจริญพันธุ์ ด้านนี้ก็ทางสมาคมวางแผนก็ได้รับผิดชอบงานนี้ด้วย ส่วนเรื่องการประสานงานคุณเอ (นามสมมติ) ได้รับหน้าที่ตรงนี้ไปเพราะเขามีเครือข่ายเกี่ยวกับแรงงานเยอะ และช่องทางการติดต่อปัจจุบันมันมีพวกสื่อสังคมออนไลน์ ทำให้เราติดต่อกับกลุ่มเครือข่ายได้ง่ายขึ้น ก็ไม่จำเป็นต้องมีการนัดประชุมตามสถานที่ต่างๆ นี่แหละประชุมกันในไลน์กรุป ถ้าเป็นพวกเอกสารนี้เลยสแกนส่งให้ทางอีเมล มันทำให้เกิดสะดวกและรวดเร็วในการทำงาน เว้นเสียแต่จะเป็นการประชุมใหญ่ ซึ่งมีปีละ 4 ครั้ง อันนี้ก็ต้องมีการจัดประชุมกันแบบทางการ เพราะมีผู้บริหารระดับสูงลงมาประชุมที่นี้ด้วย” (ผู้บริหารสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย, สัมภาษณ์, 30 พฤศจิกายน 2561)

และผู้บริหารองค์การสะพานปลา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ให้ข้อมูลที่แสดงให้เห็นถึงข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า

“ผมไม่ทราบประเด็นการบริหารมากนัก เพราะหน่วยงานเราไม่ได้มีส่วนในการลงมือปฏิบัติงานของศูนย์ข้างล่างนี้ เรื่องการประสานงานก็กำหนดให้คุณเอ (นามสมมติ) ประสานหลักประจำศูนย์นี้ รายงานข่าวต่างๆ ให้เราทราบ ผ่านทางโทรศัพท์มือถือ แล้วพวกไลน์กลุ่มที่สร้างมาเพื่อติดต่อเกี่ยวกับศูนย์นี้โดยตรง มันก็ทำให้เราได้รับข้อมูลข่าวสารได้ไว และติดต่อกันง่ายขึ้น” (ผู้บริหารองค์การสะพานปลา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, สัมภาษณ์, 6 พฤศจิกายน 2561)

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ในประเด็นการบริหารจัดการความร่วมมือและการประสานงานภายในของศูนย์สวัสดิภาพและชरणมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา พบว่าทุกหน่วยงานที่มาจากองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ให้ข้อมูลที่สอดคล้องกันว่า ขั้นตอนการบริหารความร่วมมือได้ให้ศูนย์ความร่วมมือดังกล่าว ไม่มีกรอบหรือระเบียบที่ชัดเจนในการดำเนินการ แต่ให้อิสระในการทำงานตามแบบที่หน่วยงานนั้นๆ ชำนาญการ เพียงแต่ต้องมีการรายงานผลการดำเนินงานเมื่อถึงคราวประชุมประจำปี

1.4 การใช้งบประมาณและทรัพยากร

การจัดระบบกลไกการใช้งบประมาณและทรัพยากร คือ การวางแผนและตัดสินใจเพื่อกำหนดขั้นตอนในการเบิกงบประมาณและทรัพยากร ที่จะนำไปใช้ในการกิจต่างๆ ซึ่งเป็นกิจกรรมของศูนย์สวัสดิภาพและชरणมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา ให้เกิดให้สิทธิประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ ดังรายละเอียดการให้คำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“เรื่องงบประมาณที่ทางซีพีกำหนดให้โครงการนี้ ปีละ 1,000,000 บาท ตรงนี้ได้วางแผนกันว่าให้ทำโครงการเสนอไปที่ซีพี แล้วทางซีพีเป็นผู้พิจารณาความเหมาะสมของ

งบประมาณที่จะเบิก ส่วนทรัพยากรที่มีอยู่แล้วก็กำหนดให้ใช้ตามความเหมาะสมแต่ละภารกิจ” (เจ้าหน้าที่ระดับชำนาญการสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดสงขลา, สัมภาษณ์, 12 ธันวาคม 2561)

ส่วนผู้บริหารสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย และผู้บริหารศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเลสงขลา ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมจากข้อมูลการสัมภาษณ์ของเจ้าหน้าที่ระดับชำนาญการสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดสงขลา โดยกล่าวว่า

“วางแผนกำหนดการใช้งบประมาณ ต้องเขียนโครงการเสนอให้ผู้ใช้งบประมาณก่อน ส่วนทรัพยากรนี้ไม่ได้มาจากซีพีอย่างเดียว เพราะมีผู้บริจาคด้วย เช่น อุปกรณ์การเรียนต่างๆ อันนี้ก็กำหนดให้ใช้ตามความเหมาะสม” (ผู้บริหารสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย, สัมภาษณ์, 30 พฤศจิกายน 2561)

“เรื่องงบประมาณ ก็ตกลงกันว่า ถ้าต้องการเบิกงบประมาณอะไร ก็จะเสนอให้ซีพีได้รับทราบ” (ผู้บริหารศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเลสงขลา (บ้านสุขสันต์), สัมภาษณ์, 1 พฤศจิกายน 2561)

ในขณะที่แนวทางในการให้คำสัมภาษณ์ของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการบริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหารจำกัด (มหาชน) ได้ให้ข้อมูลสอดคล้องกับหน่วยงานอื่นๆ โดยกล่าวว่า

“ทางเราได้กำหนดงบประมาณปีคือปีละ 1,000,000 บาท ในการดำเนินกิจกรรมความร่วมมือของศูนย์นี้ โดยตอนวางแผนเราก็ได้กำหนดว่า งบประมาณใดๆที่จะเบิกให้เขียนโครงการให้ทางซีพีตรวจสอบก่อนที่จะทำการอนุมัติเบิกงบประมาณให้” (เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการเจริญโภคภัณฑ์อาหารจำกัด (มหาชน), สัมภาษณ์, 21 พฤศจิกายน 2561)

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ในประเด็นการจัดระบบกลไกการใช้งบประมาณและทรัพยากร เพื่อกำหนดสิทธิประโยชน์ขององค์กร ในการแบ่งสัดส่วนของงบประมาณและทรัพยากร ที่จะเอาไปใช้ในการปฏิบัติงานต่างๆซึ่งเป็นกิจกรรมของศูนย์สวัสดิภาพและธรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลานั้น พบว่าหน่วยงานที่เป็นฝ่ายปฏิบัติการ เมื่อต้องการใช้งบประมาณหรือทรัพยากรใดต้องทำเป็นโครงการเพื่อเสนอผู้ให้หน่วยงานผู้ใช้งบประมาณพิจารณา ก่อน ส่วนองค์กรผู้ใช้งบประมาณก็จะพิจารณาตามความเหมาะสมว่าโครงการที่ถูกเสนอมามีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร

1.5 ตัวชี้วัดขององค์กรความร่วมมือ

ตัวชี้วัดขององค์กรความร่วมมือ คือ สิ่งชี้วัดให้เห็นถึงผลการดำเนินงานในภาพรวมของศูนย์สวัสดิภาพและธรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา ภายใต้ความร่วมมือขององค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาสังคม ในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงาน

ข้ามชาติ เพื่อตอบสนองวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และกลยุทธ์ตามแผนที่วางไว้ ดังข้อมูลการให้คำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลักดังต่อไปนี้

“ตัวชี้วัดโครงการที่เราร่วมกันทำกับหน่วยงานอื่น ถ้ากล่าวถึงภาพรวม คือสามารถมีส่วนช่วยแก้ไขปัญหาเรื่อง-tier 3 ได้อย่างเป็นรูปธรรม แต่ถ้าย่อยลงมาอีก ก็สามารถสร้างสภาพแวดล้อมโดยรอบในพื้นที่บริเวณท่าเทียบเรือและในจังหวัดเราให้ดีขึ้น เป็นสถานที่ที่ให้บริการ ช่วยเหลือ ป้องกันแรงงานที่มีความเสี่ยงต่อการค้ามนุษย์ รวมถึงเด็กเองก็มีความเสี่ยง ฉะนั้นแล้วเด็กจะต้องได้รับการดูแลในสถานที่ที่เราจัดไว้ให้ ซึ่งเป็นศูนย์การเรียนรู้เด็กที่เป็นลูกแรงงานต่างด้าว และผลักดันให้เด็กสามารถเข้าไปเรียนในระดับ โรงเรียน ได้ แล้วแรงงานเองเราก็ได้รับการอบรมด้านกฎหมายเบื้องต้นเกี่ยวกับการใช้แรงงาน ส่งเสริมความรู้ที่หลากหลายในอาชีพ” (ผู้บริหารบริษัทเจริญ โภภภัณฑ์อาหารจำกัด (มหาชน), ตำบลบ้านพรุ, สัมภาษณ์, 21 พฤศจิกายน 2561)

ส่วนเจ้าหน้าที่ระดับชำนาญการสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดสงขลา ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม การให้คำสัมภาษณ์ของผู้บริหารบริษัทเจริญ โภภภัณฑ์อาหารจำกัด (มหาชน) โดยกล่าวว่า

“สามารถขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่แรงงานต่างด้าวจากแค่พื้นที่ท่าเทียบเรือตรงนี้ ไปสู่วงกว้างระดับท้องถิ่น และจังหวัดได้ ให้เสมือนว่าศูนย์ความร่วมมือที่เราทำตรงนี้ เสมือนเป็นเกราะป้องกันแรงงาน ลดความเสี่ยงไม่ให้แรงงานถูกค้า ถูกละเมิดสิทธิ เด็กเองก็ให้มีโอกาสได้เข้าเรียนอยู่ในความดูแลของครู ไม่ต้องตามพ่อแม่ไปทำงาน ก็ช่วยลดความเสี่ยงให้กับตัวเด็กด้วย รวมถึงแรงงานจะต้องรู้กฎหมายในชีวิตประจำวัน เพื่อป้องกันการเอาเปรียบจากนายจ้างด้วย” (เจ้าหน้าที่ระดับชำนาญการสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดสงขลา, สัมภาษณ์, 12 ธันวาคม 2561)

ในขณะที่ผู้บริหารศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเลสงขลา (บ้านสุขสันต์) และผู้บริหารสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย จากองค์กรภาคประชาสังคม ได้ให้ข้อมูลที่แสดงให้เห็นถึงข้อเท็จจริงเพิ่มเติม โดยกล่าวว่า

“กลุ่มเป้าหมายที่เราต้องการช่วยเหลือมากที่สุดคือ กลุ่มแรงงานข้ามชาติ เพราะเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงต้องการถูกกดขี่และข่มเหง ไม่ว่าจะเป็นนายจ้างหรือนายหน้าที่น่าแรงงานเข้ามาทำงานในไทย ดังนั้นสิ่งที่ตัวชี้วัดของความร่วมมือครั้งนี้ คือศูนย์ของเราต้องสามารถลดปัญหาการค้ามนุษย์ให้มากที่สุด รวมถึงพัฒนาคุณภาพชีวิตของแรงงานให้ดีกว่าเดิม ส่งเสริมอาชีพการใช้ชีวิตประจำวันได้อย่างปกติสุข แล้วก็ยังมีกลุ่มแรงงานผู้หญิงที่ต้องส่งเสริมความสามารถด้านอาชีพอื่นนอกจากการทำงานหนัก และเด็กที่เป็นลูกของแรงงานข้ามชาติเองต้องได้รับการศึกษา

อย่างเท่าเทียมกับเด็กไทย โดยศูนย์ของเราจะเป็นศูนย์การเรียนรู้เบื้องต้น เพื่อเตรียมความพร้อมให้เด็กได้เข้าไปเรียนในโรงเรียน รวมถึงตอนเข้าเรียนศูนย์เราจะเป็นสื่อกลางในการลดช่องว่างของกฎหมาย ที่ไม่มีความชัดเจนในการรับเด็กเหล่านี้เข้าโรงเรียน” (ผู้บริหารศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเลสงขลา (บ้านสุขสันต์), สัมภาษณ์, 1 พฤศจิกายน 2561)

“แรงงานข้ามชาติถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญต่อเศรษฐกิจไทยนะ เพราะงานหนักคนไทยไม่ทำ ดังนั้นแล้วเมื่อเขาเข้ามาอยู่ในประเทศเราแล้ว ก็ควรได้รับความคุ้มครองจากไทยตามความเหมาะสม ซึ่งตัวชีวิตที่เราตั้งเป้าไว้ ศูนย์ของเราจึงเน้นให้แรงงานมีคุณภาพชีวิตที่ดี ปราศจากภัยที่เสี่ยงต่อการค้ามนุษย์ การใช้แรงงานเด็ก การถูกเอาเปรียบจากนายจ้างและนายหน้า รวมถึงการได้รับความรู้ด้านต่างๆ เช่น กฎหมายแรงงาน การอบรมอาชีพที่มีความหลากหลายขึ้น ความรู้ด้านอนามัยเจริญพันธุ์เพื่อป้องกันปัญหาการระบาดของโรค และที่ขาดไม่ได้คือ การเปิดโอกาสให้เด็กที่เป็นลูกของแรงงานข้ามชาติได้มีโอกาสทางการศึกษามากขึ้น พัฒนาเด็กจากศูนย์การเรียนรู้ของเราให้สามารถเข้าไปเรียนในโรงเรียนเหมือนกับเด็กทั่วไปได้” (ผู้บริหารสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย, สัมภาษณ์, 30 พฤศจิกายน 2561)

และผู้บริหารองค์การสะพานปลา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ให้ข้อมูลอีกประการหนึ่งที่สนับสนุนข้อเท็จจริงเพิ่มเติมการให้สัมภาษณ์ของผู้บริหารสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย โดยกล่าวว่า

“ก็ช่วยลดปัญหาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเทียร์ 3 ได้ไม่มากนักน้อย เด็กๆที่เป็นลูกแรงงานประมงต่างดาวเหล่านี้ ได้มีโอกาสเรียนมีความรู้ ไม่วิ่งเล่นซุกซนไปวันๆเหมือนเมื่อก่อน สามารถต่อยอดอาชีพที่จำทำในอนาคตได้ แล้วตัวแรงงานเองก็สามารถขอความช่วยเหลือจากศูนย์ตรงข้างล่างนี้ได้เวลามีปัญหาอะไร ซึ่งส่วนใหญ่โคนมีผ่านมาโคนนายจ้างเอาเปรียบเรื่องค่าจ้าง ศูนย์เราก็มีการส่งเสริมเรื่องกฎหมายให้ เพื่อให้เขาไปใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน และป้องกันสินค้าประมงไม่ให้เกิดจากการทำผิดกฎหมายด้วย” (ผู้บริหารองค์การสะพานปลา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, สัมภาษณ์, 6 พฤศจิกายน 2561)

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ในประเด็นการวางแผนด้านตัวชีวิตขององค์กรความร่วมมือ พบว่าผู้ให้ข้อมูลที่สอดคล้องและมีความเชื่อมโยงกัน ซึ่งประเด็นสำคัญคือการแก้ไขปัญหาเรื่องแรงงานถูกละเมิดสิทธิ ปัญหาการค้ามนุษย์ ปัญหาการใช้แรงงานเด็ก และผลักดันให้บุตรแรงงานข้ามชาติมีโอกาสทางการศึกษาให้เท่าเทียมกับเด็กไทย ส่งเสริมให้ความรู้ด้านกฎหมายแรงงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้แรงงาน และเป็นศูนย์ประสานงานรับเรื่องร้องทุกข์เมื่อแรงงานถูกละเมิดสิทธิ เป็นต้น ซึ่งตัวชีวิตวัน

ความร่วมมือขององค์กรดังที่กล่าวมา จะเป็นแรงผลักดันให้ผู้ปฏิบัติงานนำแผนงานไปปฏิบัติให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และกลยุทธ์ตามแผนที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (Strategic Implementation)

การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ หมายถึง เป็นขั้นตอนหรือกระบวนการแปลงแผนกลยุทธ์ของภาคีความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ไปสู่การปฏิบัติจริงให้เป็นไปตามนโยบายและเป้าหมายที่วางไว้ โดยขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอเนื้อหาการสัมภาษณ์ตามกรอบแนววิจัยที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเฉพาะ ในประเด็นการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ โดยมีหัวข้อสัมภาษณ์ ได้แก่ รายละเอียดการดำเนินงาน การใช้งบประมาณและการจัดสรรทรัพยากร เพื่อให้เกิดความชัดเจนและรองรับแผนงานด้านการจัดการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติให้มีประสิทธิภาพอย่างเป็นรูปธรรมตามเป้าหมายที่ภาคีองค์กรความร่วมมือได้วางไว้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 รายละเอียดในการดำเนินงาน

รายละเอียดการดำเนินงาน คือ ภารกิจ กิจกรรม และสิ่งต่างๆ ที่ทางหน่วยงานสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย ซึ่งมีบทบาทในการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ ในโครงการศูนย์สวัสดิภาพและชรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา ในขั้นตอนนี้หน่วยงานหลักที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กข้ามชาติคือ สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย และมีศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเล (บ้านสุขสันต์) เป็นผู้มีหน้าที่ในการติดต่อประสานงานภายใน และสนับสนุนบุคลากรของหน่วยงานให้ปฏิบัติหน้าที่ประจำการที่ศูนย์สวัสดิภาพและชรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา ซึ่งจะมีส่วนช่วยในการเรียนการสอนของศูนย์การเรียนรู้เด็กข้ามชาติด้วย ส่วนองค์กรอื่นๆ ไม่ได้มีส่วนช่วยในขั้นตอนการปฏิบัติการนี้ จึงทำให้ประเด็นนี้มีเพียงผู้ให้ข้อมูลหลักจากสองหน่วยงานเท่านั้น ได้แก่ การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ การจัดสรรหลักสูตรและการกำหนดเนื้อหาแก่ผู้เรียน วิธีสอนและการสร้างสัมพันธภาพต่อเด็กในห้องเรียน เป็นต้น

2.1.1 การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ คือ การแบ่งภารกิจหรือกิจกรรมต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ ซึ่งผู้ปฏิบัติงานแต่ละบุคคล จะมีบทบาทความรับผิดชอบในแต่ละภารกิจที่แตกต่างกัน ดังข้อมูลการให้คำสัมภาษณ์ดังนี้

“คือ น้องบี (นามสมมติ) ที่เป็นครูเนี่ย ผมเป็นหัวหน้าเขาอีกที แล้วเรื่องอะไรที่เกี่ยวข้องกับศูนย์การเรียนรู้เด็ก ผมกับน้องเขาจะคอยประสานงานกับผมตลอด เรามีการประชุมวางแผน ติดตามความคืบหน้าอยู่บ่อยครั้ง ดังนั้นแล้วบทบาทของผมจะเป็นเหมือนเป็นที่ปรึกษาเขาอีกที” (ผู้บริหารสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย, สัมภาษณ์, 30 พฤศจิกายน 2561)

“หน้าที่ของครูทุกอย่างเลยที่เกี่ยวกับศูนย์เด็ก นอกจากสอนแล้ว พวกสื่อ ดินสอดูด อุปกรณ์ต่างๆที่เกี่ยวกับการเรียน ครูก็จะเป็นคนจัดการ ไปซื้อมาเองหมด” (ครูผู้สอนศูนย์การเรียนรู้เด็กเล็กประจำศูนย์สวัสดิภาพและธรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา, สัมภาษณ์, 26/11/2561)

“หน้าที่ผมในศูนย์เด็ก ก็ทำหน้าที่ไปช่วยครูในห้องเรียนแปลภาษาให้เด็ก บางครั้งก็ไปช่วยคุมเด็กบ้าง เพราะครูมีคนเดียว” (เจ้าหน้าที่ล่ามประจำศูนย์สวัสดิภาพและธรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา, สัมภาษณ์, 26 พฤศจิกายน 2561)

“หน้าที่พี่เกี่ยวกับศูนย์เด็ก มีส่วนในเรื่องของคอยประสานงาน พี่ก็จะคอยติดต่อสื่อสารองค์กรอื่นๆ ได้รับทราบเกี่ยวกับศูนย์เด็กด้วย เช่น เวลาจะของบพี่จะเป็นคนประสานงานไปที่ซีพีให้ หรือเวลามีองค์กรพวก NGO ติดต่อเข้ามาเพื่อมาดูงานที่ศูนย์เด็กแบบนี้ พี่ก็จะประสานงานให้หน่วยงานที่ดูแลได้รับทราบเพื่อเตรียมความพร้อม รวมถึงแชร์ข่าวให้องค์กรความร่วมมือทุกหน่วยงานของเราด้วย หรือเวลาที่ศูนย์มีงานมีกิจกรรมที่จัดประจำปี เช่น งานปีใหม่ งานวันแรงงานสากลอะไรแบบนี้ พี่ก็ประสานต่อไปยังหน่วยงานอื่นๆ ให้มาเข้าร่วม” (ผู้บริหารศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเลสงขลา (บ้านสุขสันต์), สัมภาษณ์, 1 พฤศจิกายน 2561)

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาจากการให้คำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ในประเด็นการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ ของผู้ปฏิบัติงานจากสองหน่วยงาน ได้แก่ สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย และมีศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเล (บ้านสุขสันต์) พบว่า ผู้ปฏิบัติงานแต่ละงานด้านจัดการศึกษาของศูนย์เด็กเล็กร่วมกัน เพียงแต่มีภารกิจหน้าที่รับผิดชอบในที่ต้องปฏิบัติแตกต่างกัน

2.1.2 การคัดสรรหลักสูตรและการกำหนดเนื้อหาแก่ผู้เรียน คือ การเลือกหลักสูตรที่จะสอนให้เกิดความสอดคล้องและเหมาะสมแก่ผู้เรียนซึ่งเป็นเด็กข้ามชาติ รวมถึงการกำหนดรายละเอียดที่เป็นเนื้อหาต่างๆที่จะนำเสนอการสอนแก่ผู้เรียน ดังมีรายละเอียดคำสัมภาษณ์ โดยกล่าวว่า

“การเลือกหลักสูตร บุคลากรที่เกี่ยวข้องของทางสมาคมวางแผนเราได้มีการประชุมกันว่า จะสอนกันยังไง แล้วข้อสรุปที่ได้คือ ให้แบ่งตามช่วยอายุของเด็ก และดิฉันที่เป็นครูจะเป็นคนเลือกหลักสูตรที่จะสอนว่าจะต้องสอนอะไร และ โดยกำหนดหลักสูตรตามแต่ละวัยของเด็ก เหมือนเด็กอายุระหว่าง 4-6 ปี เป็นช่วงประถมวัย เราก็จะจัดการสอนแบบประสบการณ์ในรูปแบบกิจกรรม เช่น การสอนเขียนอ่านตัวอักษร พยัญชนะภาษาไทย ก-ฮ สระต่างๆ หรืออังกฤษพวก ABC ซึ่งเด็กช่วงอายุระหว่างนี้ ก็จะให้เขาได้รู้จักฟังพูดอ่านเขียนให้เป็นก่อน เพราะยังพูดภาษาไทยไม่ค่อยได้ บางคนเพิ่งมาจากกัมพูชาก็จะไม่รู้ภาษาไทยเลย ใหม่ๆเราก็จะให้พี่ที่เป็นล่ามภาษากัมพูชามาช่วยแปลภาษาในห้องเรียนด้วย แล้วพอเด็กสอนไปสักพักเด็กเริ่มรู้เรื่องแล้วหลังจากนั้นเราก็สอน Step

ถัดไป ส่วนเด็กช่วง 7-14 ปี ก็จะจัดการสอนแบบรายวิชา มีวิชาคณิต ภาษาไทย อังกฤษ จะมีหนังสือประกอบในการเรียนด้วย โดยเลือกจากหนังสือที่เหมือนกับสอนในโรงเรียนเลย แต่อาจจะเลือกเล่มที่ต่ำกว่านิดนึง เพราะเขาเรียนรู้ได้ช้ากว่าเด็กทั่วไปสาเหตุเรื่องภาษาก็มีส่วน เพราะเขาไม่ได้เรียนพื้นฐานมา บางทีก็ให้พี่ที่เป็นล่ามช่วยในห้องเรียนด้วย ก็ไม่ได้เป็นอุปสรรคแก่เด็กเท่าไร เด็กในวัยนี้ทางศูนย์เราก็พยายามสอนให้เด็กพัฒนาทักษะเพื่อให้เด็กมีความพร้อมในการไปเรียนในโรงเรียนต่อไป ส่วนเรื่องกำหนดเนื้อหาในการเรียน แต่ละวันก็ถ้าเด็กเล็กนี้จะสอนในช่วงเช้า การกำหนดเนื้อหาไม่ได้ซีเรียสเหมือนเด็กโต เด็กเล็กก็จะฝึกให้เขาเขียนอ่านเป็นประจำทุกวัน ชั่วโมงนั้นก็มีการเล่นเกมทายตัวอักษร เขียนตามคำบอก ฝึกอ่านนิทาน และก็มีให้เขาฝึกท่องจำก่อนเข้าเรียนทุกวัน ส่วนเด็กโตครูก็ต้องทำการบ้านเยอะหน่อย ก็จะดูบทเรียนที่สอนในวันถัดไปว่ามีอะไรบ้าง จะสอนยังไง แล้วทำแผนการสอนคร่าวๆ ที่นี่พอถึงเวลาสอนก็จะสอนตามแผนที่ทำไว้” (ครูผู้สอนศูนย์การเรียนรู้เด็กเล็กประจำศูนย์สวัสดิภาพและธรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา, สัมภาษณ์, 26/11/2561)

ส่วนเจ้าหน้าที่ล่ามประจำศูนย์สวัสดิภาพและธรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา และผู้บริหารสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมจากข้อเท็จจริงการสัมภาษณ์ครูผู้สอนประจำศูนย์การเรียนรู้เด็กเล็กประจำศูนย์สวัสดิภาพและธรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลาโดยกล่าวว่า

“ผมก็จะไปช่วยครูแปลภาษาไทยเป็นภาษากัมพูชาให้เด็กฟังในห้องเรียนด้วยเหมือนเด็กใหม่ๆที่เพิ่งมา ก็จะไม่รู้ภาษาไทย เด็กบางคนบางที่เขากลัว กังวลด้วย เวลาไปเรียนแล้วกลัวฟังไม่รู้เรื่อง ไม่เข้าใจ ผมก็จะไปช่วยดูพร้อมกับครู” (เจ้าหน้าที่ล่ามประจำศูนย์สวัสดิภาพและธรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา, สัมภาษณ์, 26/11/2561)

“เรื่องหลักสูตรและเนื้อหาที่จะนำมาสอนเด็ก ทางสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย ในการกำหนดนี้เรายึดหลักกฎหมายสากลที่ว่า เด็กที่อยู่ในประเทศไทยไม่ว่าจะเป็นเด็กไทยหรือเด็กที่เป็นลูกแรงงานข้ามชาติ ต้องมีความเท่าเทียมกันในการเข้าถึงการศึกษา ดังนั้นสิ่งที่เราจะนำเสนอให้เขาก็ต้องเหมือนกับเด็กไทย มันก็เลยต้องเริ่มต้นให้เขาด้วยการฝึกให้เรียนรู้การพูด ฟัง อ่าน เขียน ภาษาไทยให้ได้ก่อน ส่วนเด็กโตนี้ส่วนใหญ่พูดภาษาไทยได้ เพราะเขาอยู่ประเทศไทยมาหลายปีก็จะเรียนเหมือนในโรงเรียนเลย ส่วนเนื้อหาต่างๆที่จะนำมาสอนก็มอบหมายให้ครูผู้สอนเป็นคนจัดการ อ้อแล้วเด็กที่นี้ส่วนใหญ่เกือบ 100% นับถือศาสนาอิสลาม พอช่วงเย็นประมาณสี่โมง ก็จะมีการสอนเด็กวิทยาศาสตร์ด้วย สอนอักษรอาหรับ สอนอ่านกรูอาน แล้วก็พวกที่เกี่ยวข้องกับการทำละหมาด ซึ่งมีครูที่เป็นคนกัมพูชาเลยมาสอน แต่สิ่งที่เป็นเรื่องสำคัญของศูนย์การเรียนรู้เด็กที่ลูกแรงงานข้ามชาติในโครงการนี้เราต้องการที่จะผลักดันเด็กให้มีโอกาสทางการศึกษา

มากที่สุด ซึ่งหน้าที่เราคือการส่งต่อเด็กที่นี้ให้เข้าไปเรียนต่อในโรงเรียน”(ผู้บริหารสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย, สัมภาษณ์, 30 พฤศจิกายน 2561)

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาจากการให้คำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ในประเด็นการคัดสรรหลักสูตรและการกำหนดเนื้อหาแก่ผู้เรียน พบว่ามีความเป็นการให้ข้อมูลไปในทิศทางเดียวกัน โดยครูผู้สอนจะเป็นผู้คัดสรรหลักสูตร โดยแบ่งตามช่วงวัยของเด็ก ซึ่งมีสองช่วงอายุ คือ อายุ 4-6 ปี และ อายุ 7-14 ปี เพื่อให้สอดคล้องกับความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กได้อย่างเหมาะสม ส่วนการกำหนดเนื้อหาเด็ก อายุระหว่าง 4-6 ปี ในเบื้องต้นครูจะสอนให้เด็กฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน ให้ได้ก่อนเพื่อพัฒนาทักษะในการเรียนในระดับการเรียนรู้ในขั้นถัดไป และการกำหนดเนื้อหาแก่เด็กช่วง อายุ 7-14 ปี ครูจะกำหนดเนื้อหาการสอนเป็นรายวิชา และใช้หนังสือเป็นสื่อการสอนในการเรียนของเด็ก เพื่อให้เด็กสามารถพัฒนาทักษะความพร้อมที่จะเข้าสู่โรงเรียน และเป็นเป้าหมายของโครงการศูนย์สวัสดิภาพและชรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา ซึ่งเป็นความร่วมมือจากภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม คือ การผลักดันให้เด็กเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมกันกับเด็กไทย

2.1.3 การจัดการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ คือ กระบวนการในการดำเนินกิจกรรมหรือวิธีปฏิบัติต่างๆอย่างเป็นระบบขั้นตอนของครูผู้สอน ในการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียนที่เป็นเด็กข้ามชาติให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ดังคำสัมภาษณ์ โดยกล่าวว่า

“ถ้าเป็นเด็กเล็กจะเน้นกิจกรรมในการสอน ใช้สื่อการสอนที่เสริมทักษะด้านความคิดให้แก่เด็ก เช่น หนังสือนิทาน เขียนตัวอักษรตามรอยประ วาดรูปและระบายสีตามจินตนาการ ทายตัวอักษรจากรูปภาพอะไรแบบนี้ แล้วก็ฝึกการอ่านออกเสียง ฝึกการกล้าแสดงออกหน้าชั้นเรียน นอกจากเรียนแล้วก็จะให้เด็กผ่อนคลายบ้าง ก็ให้แบ่งกลุ่มเล่นเกมกับเพื่อน โดยมีของเล่นมาให้ พวกต๋อบล็อกเป็นรูปร่างต่างๆ รูบิค ต่อภาพจิ๊กซอ เพื่อให้เด็กสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้นเรียน เด็กเล็กๆนี้ต้องใช้เวลาค่อยๆพัฒนาเขาไปที่ละก้าว ส่วนชั้นเรียนที่เป็นเด็กโตพวกเขาก็ค่อนข้างรู้เรื่องแล้ว เด็กๆจะรู้ว่าพอถึงเวลาเรียนแล้วควรทำยังไง หยิบหนังสือวิชานั้นๆขึ้นมา ถ้ามีการบ้านก็จะมาส่งการบ้าน วิธีการสอนก็จะอีกแบบหนึ่ง วิชาภาษาไทย ครูจะสอนโดยวิธีการบรรยายจากหนังสือ ถ้าเป็นภาษาอังกฤษก็จะฝึกเขียนตามคำบอก ท่องศัพท์ ถ้าวิชาคณิตจะใช้กระดานในการฝึกคำนวณ ก็จะทำให้เด็กออกมาคิดเลขหน้าห้อง ไม่ก็สุ่มถาม ส่วนใหญ่ก็จะตอบได้นะ เพราะเด็กๆพวกนี้เขาตั้งใจในการเรียนมาก” (ครูผู้สอนศูนย์การเรียนรู้เด็กข้ามชาติประจำศูนย์สวัสดิภาพและชรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา, สัมภาษณ์, 26/11/2561)

จากข้อมูลการให้สัมภาษณ์ของครูผู้สอนศูนย์การเรียนรู้เด็กข้ามชาติประจำศูนย์สวัสดิภาพและชรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา ในประเด็นวิธีสอนเด็กที่เป็นบุตรแรงงานข้าม

ชาติ พบว่ากรณีที่เป็นการสอนชั้นเรียนเด็กเล็กครูผู้สอนจะเน้นกิจกรรมหลากหลายรูปแบบ และเสริมด้วยสื่อ อุปกรณ์ต่างๆ ที่ช่วยในการเสริมทักษะในการฝึกฟัง พูด อ่าน เขียน รวมถึงฝึกฝนให้เด็กมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่นและการกล้าแสดงออก การสอนชั้นเรียนของเด็กโตนั้นครูผู้สอนจะใช้หนังสือเป็นหลักในการสอนผู้เรียนตามรายละเอียดของวิชาต่างๆ และฝึกการใช้ชีวิตในสังคมร่วมกับผู้อื่น รวมถึงการกล้าแสดงออกเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่โรงเรียน

2.1.4 การสร้างสัมพันธภาพกับเด็กในห้องเรียน คือ การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียนที่เป็นเด็กข้ามชาติ อันจะทำให้เด็กเกิดความรัก ความนับถือ ความไว้วางใจ และความร่วมมือต่อผู้สอนในห้องเรียน ดังการให้คำสัมภาษณ์ว่า

“คือถ้าพูดโดยรวมพฤติกรรมเด็กไทยกับเด็กที่เป็นลูกแรงงานต่างด้าว ในความรู้สึกครูก็จะแตกต่างกันนะ ก็บอกไม่ถูกเหมือนกันนะ อาจจะเป็นเพราะวัฒนธรรมและวิธีการสอนของบ้านเขาแตกต่างกับบ้านเรา แล้วเด็กแต่ละคนก็มีความแตกต่างกัน ในการสร้างความสัมพันธ์กับเด็กนั้น อย่างแรกเลยครูต้องสร้างความคุ้นชินกับเด็กก่อน จำชื่อเด็กแต่ละคนให้ได้ และพูดด้วยบ่อยๆ ให้เด็กเกิดความไว้วางใจในตัวเรา รวมถึงผู้ปกครองของเด็กด้วย เมื่อผ่านช่วงนั้นไปได้แล้วมันก็จะทำให้เราสอนเด็กง่ายขึ้น เด็กจะให้ความร่วมมือในการสอนของเราเป็นอย่างดี ในเวลาเข้ามาอยู่ในห้องเรียนครูจะต้องปรับบทบาทตัวเองให้ดูเข้มหน้อย เพราะเด็กที่ชนก็ชนจริงๆ บางทีก็ต้องถือไม้ด้วยเวลาสอน แต่เด็กที่เรียบร้อยก็มีนะ ก็จะออกไปทางเงียบเลยไม่ค่อยกล้าพูดเท่าไร แต่รวมๆ แล้วเด็กๆ ที่ครูสอนมีความขยันและตั้งใจเรียนอยู่” (ครูผู้สอนศูนย์การเรียนรู้เด็กเล็กประจำศูนย์สวัสดิภาพและชरणมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา, สัมภาษณ์, 26/11/2561)

จากข้อมูลการให้สัมภาษณ์ของครูผู้สอนศูนย์การเรียนรู้เด็กข้ามชาติประจำศูนย์สวัสดิภาพและชरणมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา ในประเด็นการสร้างสัมพันธภาพกับเด็กในห้องเรียน พบว่าครูผู้สอนแรกเริ่มครูจะสร้างความสัมพันธ์อันดีกับเด็กเพื่อให้เกิดความคุ้นชินก่อน และหลังจากนั้นจะเริ่มสอนเด็กด้วยวิธีการต่างๆ ตามที่ครูผู้สอนได้วางแผนไว้ดังที่กล่าวมาในหัวข้อก่อนหน้าข้างต้น

2.2 การใช้งบประมาณและการจัดสรรทรัพยากร

การใช้งบประมาณและการจัดสรรทรัพยากร คือ การใช้จ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ และการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ภายในศูนย์การเรียนรู้เด็กข้ามชาติ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของแผนงานที่วางไว้ โดยความร่วมมือขององค์กร 3 ฝ่าย ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ซึ่งมีรายละเอียดการให้คำสัมภาษณ์ดังนี้

“เท่าที่พี่รู้เรื่องของ การจัดแจงทรัพยากรที่ได้มา แบ่งตามหมวดหมู่ งาน เช่น

อุปกรณ์การเรียนและสื่อต่างๆ เพื่อการเรียนการสอน ก็จะมอบให้กับทางสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทยรับผิดชอบไป ส่วนเขาจะเอาไปใช้ยังไง ใช้ไปเท่าไรนั้น ก็เป็นหน้าที่ของทางสมาคมที่จะต้องไปชี้แจงในที่ประชุม” (เจ้าหน้าที่ระดับชำนาญการสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดสงขลา, สัมภาษณ์, 12 ธันวาคม 2561)

ส่วนผู้บริหารสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย และผู้บริหารศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเลสงขลา ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมจากข้อมูลการสัมภาษณ์ของเจ้าหน้าที่ระดับชำนาญการกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดสงขลา โดยกล่าวว่า

“ทางซีพีได้ตั้งงบประมาณที่เขาให้ในแต่ละปี คือ 1,000,000 บาท ในการจัดสรรงบประมาณไม่ได้มีการแบ่งสัดส่วนที่ชัดเจน คือพูดง่ายๆว่า พอมีกิจกรรมอะไรที่ต้องใช้งบ ก็ต้องเขียนโครงการแล้วเสนอให้ซีพี ที่นี้เขาก็จะเอาไปพิจารณาว่ากิจกรรมที่เสนอไปเกิดประโยชน์อะไรบ้าง ตรงตามวัตถุประสงค์ตามแผนของศูนย์ที่วางไว้ไหม สมควรอนุมัติหรือเปล่า จำนวนเงินที่ขอเบิกสมเหตุผลไหมอะไรแบบนี้ แต่ที่ผ่านมาเวลาเสนอเขาก็ไม่เคยมีขัดข้องอะไร” (ผู้บริหารสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย, สัมภาษณ์, 30 พฤศจิกายน 2561)

“คือจะไม่ได้มีการแบ่งล่วงหน้าว่า หน่วยงานนี้ใช้งบเท่าไร เอาไปใช้ทำอะไรบ้าง เพราะโครงการนี้เป็นโครงการที่อิงจากสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้นกับแรงงานในปัจจุบัน ดังนั้นถ้าหน่วยงานไหนต้องการเบิกงบประมาณหรือทรัพยากรอะไร ก็จะส่งโครงการมาให้หน่วยงานเรา แล้วที่จะประสานงานไปที่ซีพีให้เพื่อขออนุมัติงบประมาณ อย่างของศูนย์เด็กส่วนใหญ่ขอก็เป็นพวกอุปกรณ์ที่ใช้ในห้องเรียนเป็นหลัก ที่เหลือก็เป็นพวกกิจกรรมอื่นๆที่จัดตามเทศกาลบ้าง” (ผู้บริหารศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเลสงขลา (บ้านสุขสันต์), สัมภาษณ์, 1 พฤศจิกายน 2561)

ในขณะที่แนวทางในการให้คำสัมภาษณ์ของผู้บริหารบริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) ได้ให้ข้อมูลสอดคล้องกับหน่วยงานอื่นๆ โดยกล่าวว่า

“ทางเราได้กำหนดงบรายปีคือปีละ 1,000,000 บาท ในการดำเนินกิจกรรมความร่วมมือของศูนย์นี้ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นการจะใช้งบประมาณแต่ละรายการ หากทางหน่วยงานต่างๆมีความต้องการเบิกงบประมาณตรงส่วนนี้ไปใช้ในการดำเนินงาน ก็จะเขียนโครงการมาเสนอให้ซีพีก่อน แล้วทางเราก็จะเสนอไปให้ผู้ใหญ่อีกทีเพื่อขออนุมัติ พออนุมัติแล้วก็จะแจกจ่ายงบที่ได้แก่หน่วยงานนั้นๆไป” (ผู้บริหารบริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน), สัมภาษณ์, 21 พฤศจิกายน 2561)

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ในประเด็นการใช้งบประมาณและการจัดสรรทรัพยากร เพื่อกำหนดสิทธิประโยชน์ขององค์กร ในการแบ่งสัดส่วนของงบประมาณและทรัพยากร ที่จะเอาไปใช้ในการกิจต่างๆซึ่งเป็น

กิจกรรมของศูนย์สวัสดิภาพและชरणมาภิบาลแรงงานประมงสงขลานั้น พบว่า หน่วยงานที่เป็นฝ่ายปฏิบัติการ เมื่อต้องการใช้งบประมาณหรือทรัพยากรใดต้องทำเป็นโครงการเพื่อเสนอผู้ให้หน่วยงานผู้ให้งบประมาณพิจารณาก่อน ส่วนองค์กรผู้ให้งบประมาณก็จะพิจารณาตามความเหมาะสมว่าโครงการที่ถูกลงเสนอมา

3. การควบคุมกลยุทธ์ (Strategic Control)

การควบคุมกลยุทธ์ เป็นขั้นตอนหรือกระบวนการสุดท้ายของการบริหารความร่วมมือ ในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ ในขั้นตอนนี้เป็นกระบวนการที่องค์กรที่เป็นภาคีความร่วมมือจะดำเนินการติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินการประเมินผลลัพธ์การดำเนินงาน ที่เป็นตัวชี้วัดความสำเร็จหรือความบกพร่องของการดำเนินงาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในปรับปรุงการและพัฒนาแผนกลยุทธ์ในครั้งต่อไป เพื่อผลักดันให้ศูนย์สวัสดิภาพและชरणมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา ไปสู่องค์กรที่เป็นภาคีความร่วมมือเกิดความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ค่านิยมร่วมกัน และสภาพแวดล้อมขององค์กรที่วางไว้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างเป็นรูปธรรม ดังข้อมูลการให้คำสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

การติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลลัพธ์การดำเนินงาน

การติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินงาน คือ กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตรวจสอบว่าการดำเนินงานภายใต้ความร่วมมือขององค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ เป็นไปตามแผนปฏิบัติงานที่วางไว้หรือไม่ การดำเนินงานและความก้าวหน้าขององค์กรไปถึงขั้นไหนแล้ว ระหว่างการดำเนินงานมีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้าง และผลการดำเนินงานจะสามารถตอบสนองแผนกลยุทธ์ขององค์กร ได้เพียงใด เพื่อสามารถนำข้อมูลเหล่านี้ที่ได้มาตัดสินใจว่าโครงการประสบผลสำเร็จ บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ เพื่อตัดสินใจว่าจะดำเนินการโครงการต่อ หรือยุติโครงการ ดังรายละเอียดข้อมูลการให้คำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลักดังนี้

“ความก้าวหน้าเราก็มีการลงพื้นที่ไปดูกิจกรรมที่ศูนย์บ้าง ว่าสภาพศูนย์เด็กเล็กเป็นยังไง เด็กมาเรียนกันกี่คน มีหายไปไหมเพราะอะไร บวกกับรายงานที่ประชุมโดยหน่วยงานที่ทำหน้าที่ดูแลศูนย์เด็ก ซึ่งแต่ละปีเรากำหนด 4 ครั้งต่อปี โดยองค์กรประชุมก็จะเป็นคณะกรรมการศูนย์ จากทั้ง 5 หน่วยงาน ตัวแทนผู้ปกครองเด็ก ผู้ประกอบการประมง โดยผลการดำเนินงานทั้งหมดก็จะส่งมาในรูปแบบออนไลน์มาให้ ทุกไตรมาส เขาก็จะมารายงานว่าทำอะไรไปถึงไหนแล้ว ผลจากการที่เด็กมาเรียนเด็กมีพัฒนาการที่ดีขึ้นไหม ผู้ปกครองรู้สึกอย่างไรบ้างต่อการที่ส่งลูกมาเรียนที่ศูนย์เรา และปีต่อไปจะทำกิจกรรมอะไรต่อ ซึ่งศูนย์ดูแลเด็กเขาจะต้องไปคิดเองว่าจะต้อง

ไปทำอะไร รวมถึงหน่วยงานอื่นที่ทำกิจกรรมอื่นด้วย ส่วนการประเมินผลทางซีพีเป็นผู้มีบทบาทหลักในการประเมินร่วมกับคณะกรรมการศูนย์ เราก็จะเชิญทีมงานของซีพีจากส่วนกลางลงมา เพราะพวกพีก็ไม่ได้ถนัดเรื่อง CSR ทางเราก็จะมีทีมงานเฉพาะที่ดูแลเรื่อง CSR เลย เขาก็จะลงมาให้คำแนะนำ วิเคราะห์มิติของกรอบการทำงาน และก็ดูจากความก้าวหน้าอย่างที่บอกเมื่อกี้แหละ ก็ถ้าผลการดำเนินงานของศูนย์เป็นไปตามเป้าหมายตามแผนที่วางกันไว้และมีประสิทธิภาพอย่างเห็นได้ชัด โครงการนี้ก็จะมีดำเนินต่อไป นี่เราก็คำนึงโครงการนี้มาเกือบ 4 ปีแล้ว ผลลัพธ์ที่ได้จากความร่วมมือของศูนย์นี้ เราสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมของเด็กได้ จากเมื่อก่อนที่ตามพ่อแม่ไปทำงานหรือวิ่งเล่นอยู่แถวๆนี้ ศูนย์เราสามารถทำให้เด็กได้เรียนหนังสือ มีความรู้ติดตัว อ่านภาษาไทยได้ และเรายังสามารถส่งเด็กเข้าไปเรียนใน โรงเรียนเทศบาล ที่อยู่ใกล้ๆกับท่าเทียบเรือตรงนี้ ปีแรกที่เรำทำโครงการนี้ ถ้าจำไม่ผิดเราสามารถส่งเด็กเข้าไปเรียนใน โรงเรียนได้ 3 คน ซึ่งทางโรงเรียนเมื่อเป็นเด็กที่มาจากศูนย์เราแล้วเขาก็จะรับ ตรงนี้ถือว่าเป็นความสำเร็จของศูนย์เราตามเป้าหมาย มันก็ทำให้ทีมประเมินเขาตัดสินใจได้ง่ายขึ้น ว่าควรจะดำเนิน โครงการนี้ต่อไหม” (เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการบริษัทเจริญ โภคภัณฑ์อาหารจำกัด (มหาชน), สัมภาษณ์, 21 พฤศจิกายน 2561)

ในขณะที่ผู้บริหารศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเลสงขลา (บ้านสุขสันต์) และผู้บริหารสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทยจากองค์กรภาคประชาสังคม ได้ให้ข้อมูลที่แสดงให้เห็นถึงข้อเท็จจริงเพิ่มเติม โดยกล่าวว่า

“ทั้ง 5 หน่วยงานก็ช่วยกันติดตามเป็นระยะๆ ว่าศูนย์การเรียนรู้เด็กข้ามชาติสามารถทำให้เด็กพัฒนาขึ้นหรือเปล่า คณะกรรมการของซีพีเองก็ได้ส่งทีมงานมาการสังเกตการณ์กิจกรรมในโรงเรียนด้วย ทั้งนี้ตัวครูเองเรามีการสอบถามว่าระหว่างจัดการเรียนการสอนมีปัญหาอะไรเกิดขึ้นบ้าง ถ้ามีเราก็จะช่วยกันแก้ไข ส่วนเรื่องประเมินหลักๆ เลยซีพีจะมีคณะกรรมการของเขาโดยตรงทำหน้าที่ในการประเมินเป็นรายปี พร้อมกับคณะกรรมการศูนย์จากทั้ง 5 หน่วยงาน มีส่วนในการประเมินด้วย ซึ่งผลการทำงานร่วมกันของ 5 หน่วยงานที่ผ่านมา สิ่งที่ทำให้เราเห็นว่า มีผลสำเร็จเป็นไปตามเป้าหมาย คือ เราสามารถลดความเสี่ยงต่อกระบวนการใช้แรงงานเด็กได้ เราทำให้เด็กมีโอกาสได้เรียนรู้ ทำกิจกรรมต่างๆเสริมทักษะทางความคิดทำให้เด็กอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้ เด็กมีความสามารถที่จะไปเรียนในระดับ โรงเรียน โดยที่มีพื้นฐานมาจากศูนย์การเรียนรู้ของเรา ดังนั้นแล้วผลลัพธ์ที่ออกมาแบบนี้เมื่อหมดวาระแล้ว คิดว่าน่าถูกประเมินให้โครงการนี้มีโอกาสที่จะดำเนินการต่อไปอีก” (ผู้บริหารศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเลสงขลา (บ้านสุขสันต์), สัมภาษณ์, 1 พฤศจิกายน 2561)

“ความก้าวหน้าทุกหน่วยงานก็ร่วมกันติดตาม ซึ่งเรื่องการจัดการศึกษาให้กับเด็ก

และกิจกรรมเสริมที่เกี่ยวข้อง ทางสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทยเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่หลัก เรียกได้ว่ามีการประชุมและรายงานความก้าวหน้ากันบ่อยครั้ง บางครั้งผมก็มีลงมาสังเกตการณ์ของกิจกรรมในห้องเรียนบ้าง และน้องบี (นามสมมติ) ที่เป็นครูก็จะรายงานผมความก้าวหน้าให้ผม โดยตรง ถ้ามีปัญหาอะไรติดขัดเราก็จะรีบดำเนินการทันที ส่วนการประเมินผลทางซีพีเขาจะมีทีมงานหลักลงมาประเมินร่วมกับคณะกรรมการศูนย์ซึ่งมีทั้ง 16 คน โดยใน 16 นั้นก็มีตัวแทนจาก 5 หน่วยงาน และก็มีตัวแทนเครือข่ายแรงงานต่างด้าว การประเมินก็ดูผลการดำเนินงานที่เรารายงานส่งไปให้เขาดูว่าเป็นไปตามแผนที่วางไว้ไหม ซึ่งเรื่องศูนย์เด็กตลอด 4 ปีที่ผ่านมา ประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก เรียกได้ว่าเกินเป้าเลย ถามว่าดูจากตรงไหน ทุกวันนี้เราสามารถเปลี่ยนสภาพแวดล้อมเดิม จากที่เมื่อก่อนเด็กไม่มีโอกาสได้เรียน ตามพ่อแม่ไปทำงานบ้าง วิ่งเล่นอยู่แถวๆ นี้บ้าง เราก็ทำให้ทุกวันนี้เด็กพวกนี้ได้มีความรู้ พัฒนาการทางความคิดความอ่านของเด็กแตกต่างกันมากจากที่เขามาตอนแรกไม่รู้เรื่องอะไรเลย ยิ่งผู้ปกครองนี้ผมได้ทราบจากครูว่าเขาดีใจมากที่มีโครงการนี้และเขาไว้วางใจที่จะส่งลูกมาเรียนกับเรา และที่สำคัญทางศูนย์เราสามารถส่งออกเด็กจากที่นี่เข้าไปเรียนในโรงเรียนได้ทุกปี ทำให้ความสำเร็จตรงนี้เป็นตัวชี้วัดที่จะทำให้ทางซีพีและกรรมการ ตัดสินใจที่ทำโครงการต่อหรือไม่” (ผู้บริหารสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย, สัมภาษณ์, 30 พฤศจิกายน 2561)

และผู้บริหารองค์การสะพานปลา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ให้ข้อมูลอีกประการหนึ่งที่สนับสนุนข้อเท็จจริงเพิ่มเติมการให้สัมภาษณ์ของผู้บริหารสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย โดยกล่าวว่า

“ความเป็นไปของโครงการที่เกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้เด็กเป็นยังไง ตัวผมและเจ้าหน้าที่ที่ประจำอยู่ตรงนี้ไม่ได้เข้าไปมีส่วนช่วยเท่าไร แต่ก็จะเป็นในสอดคล้องดูแลในเรื่องสถานที่มากกว่าเรื่องน้ำไฟที่เขาใช้กันพวกนี้ที่เราช่วยดู ส่วนเรื่องประเมินผลผมไม่ได้เป็นทีมกรรมการก็คงให้ข้อมูลตรงนี้ไม่ได้ แต่เท่าที่ทราบมาจากกลุ่มไลน์ที่เขารายงานออนไลน์ ก็เห็นว่ามีการประเมินรายปีก็เป็นเชิงบวก เรื่องของเด็กที่เขาสามารถทำให้เด็กไปเรียน โรงเรียนเทศบาลใกล้ๆ โดยที่โรงเรียนจะรับเด็กจากที่นี่เข้าไปสมัครเรียนในโรงเรียนทุกคน ผมว่าผลลัพธ์ที่ได้ตรงนี้นั้นมันแสดงให้เห็นว่า โอกาสค่อนข้างสูงที่โครงการนี้น่าจะได้นำมาดำเนินการต่อ” (ผู้บริหารองค์การสะพานปลา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, สัมภาษณ์, 6 พฤศจิกายน 2561)

“ผมไม่ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการนี้มาก เพราะเพิ่งย้ายมาประจำการที่นี่ แต่คุณซี (นามสมมติ) ได้เล่าความเป็นมาของศูนย์นี้ให้ผมคร่าวๆ สภาพของศูนย์เป็นยังไง ร่วมมือกับหน่วยงานไหนบ้าง และร่วมมือกันทำประโยชน์อะไรให้สังคม ส่วนเรื่องความก้าวหน้าผมไม่สามารถให้ข้อมูลได้ รู้เพียงแต่ว่าโครงการนี้มีกำหนด 5 และทุกๆปีจะมีการประเมินผลโดยซีพีและ

กรรมการของ 5 หน่วยงาน ก็มีทั้งข้อดีและข้อที่ต้องแก้ไข ซึ่งนำไปเป็นแนวทางในการทำงานร่วมกันอีกในปีถัดไป” (ผู้อำนวยการสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดสงขลา, สัมภาษณ์, 12 ธันวาคม 2561)

“ติดตามการทำงานอยู่ตลอด ด้วยสำนักงานของเราและหน่วยงานอื่นที่ร่วม ก็อยู่ในบริเวณ ใกล้เคียงไม่ไกลมากจากท่าเทียบเรือประมง ทำให้การเดินทางไปศูนย์เด็กสะดวก น้องที่เป็นครูเขาเก่งนะดูแลเด็กเกือบ 40 คน เรียกได้ว่าช่วยให้ศูนย์เด็กพัฒนาไปเยอะเลย พ่อแม่เด็กเขาก็ดีใจเด็กมีโอกาสดูเรียน ยิ่งเด็กบางคนที่หัวดีเรียนที่เราแปบเดียว เราก็ส่งเด็กเข้าไปเรียนต่อที่เทศบาลใกล้ๆ นอกจากนี้มีองค์กร NGO นอกที่เคยลงพื้นที่เข้ามาดูสภาพศูนย์เด็กว่าเราทำอะไรไปถึงไหนเกี่ยวกับบ้าง ซึ่งเขาก็ชื่นชมเราว่าทำได้ดี พี่มองว่าสิ่งนี้เป็นความสำเร็จ แต่ก็ยังมีอะไรปรับปรุงและพัฒนาต่อไปอีก เมื่อถึงคราวประเมินประจำปี ทุกหน่วยงานไม่ใช่แค่ที่ดูแลศูนย์เด็ก ก็ต้องรายงานผลการดำเนินงาน ให้คณะกรรมการเฉพาะที่มีหน้าที่ประเมินได้ประเมิน ที่นี้ก็จะรู้ว่าอะไรที่ทำไปแล้วเป็นไปตามแผนที่วางไว้ และมีอะไรที่ต้องปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนาแผนงานที่จะทำในปีต่อไป” (เจ้าหน้าที่ระดับชำนาญการกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดสงขลา, สัมภาษณ์, 12 ธันวาคม 2561)

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ในประเด็นการติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลพัทธ์การดำเนินงาน พบว่าการติดตามความก้าวหน้าทุกหน่วยงานที่เป็นภาคีความร่วมมือของศูนย์สวัสดิภาพและธรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลาช่วยกันสอดส่องดูแลของศูนย์ความร่วมมือด้วยกัน ส่วนการประเมินผลนั้นในแต่ละปีงบประมาณ ทุกหน่วยงานจะต้องการรายงานผลการดำเนินงาน เพื่อส่งให้เจ้าหน้าที่เฉพาะเกี่ยวกับการประเมินผลของบริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหารจำกัด (มหาชน) ร่วมกันประเมินผลกับคณะกรรมการศูนย์จาก 5 หน่วยงาน และเครือข่ายตัวแทนแรงงานข้ามชาติ ตัวแทนผู้ประกอบการประมง ถึงบริบทพัฒนาของศูนย์แต่ละปีส่งผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่สามารถสร้างประโยชน์ให้กับสังคมได้เพียงใด รวมถึงปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างกาดำเนินงานมีอะไรบ้าง เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาแผนความร่วมมือในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพขึ้นในปีถัดไป”

ส่วนที่ 4 ปัญหาและข้อจำกัดในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตร แรงงานข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพและชरणนิกบาลแรงงานประมงสงขลา

4.1. ปัญหาและข้อจำกัดภายในของศูนย์สวัสดิภาพและชरणนิกบาลแรงงาน ประมงสงขลา

ปัญหาและข้อจำกัด คือ สิ่งที่เกิดจากความร่วมมือซึ่งเป็นองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม พบว่าเป็นข้อขัดข้องหรือเป็นอุปสรรคระหว่างการทำงานร่วมกัน ในประเด็นการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ และเป็นสิ่งที่มีผลต่อการจำกัดขอบเขตความสามารถของแต่ละองค์กรในกระบวนการความร่วมมือของศูนย์สวัสดิภาพ และชरणนิกบาลแรงงานประมงสงขลา โดยประเด็นนี้ผู้วิจัยได้จากข้อมูลคำสัมภาษณ์น้อยมาก เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่า ไม่มีปัญหาและข้อจำกัดภายในองค์กรศูนย์สวัสดิภาพและชरणนิกบาลแรงงานประมงสงขลาเลย ซึ่งจากการลงพื้นที่จริงโดยผู้วิจัยเอง สามารถตั้งข้อสังเกตได้ว่า องค์กรความร่วมมือดังกล่าวยังมีปัญหาและข้อจำกัดภายในองค์กรอยู่ ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำหลักทฤษฎี ปัจจัยการบริหาร 4M มาพิจารณาประกอบการคำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล และข้อมูลการสังเกตการณ์โดยผู้วิจัยมาพิจารณาร่วมกัน ดังหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ทรัพยากรมนุษย์ (Man) ถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด เพราะการทำงานต้องใช้คน ในการร่วมมือร่วมใจในการทำงาน และนำเอาความสามารถออกมาใช้เพื่อให้เกิดผลงานซึ่งเป็น จุดมุ่งหมายเดียวกันขององค์กรที่เป็นภาคีความร่วมมือ โดยจากผู้วิจัยได้สังเกตการณ์พบว่า จำนวน ครูซึ่งทำหน้าที่สอนเด็กในศูนย์การเรียนรู้เด็กข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพและชरणนิกบาลแรงงาน ประมงสงขลามีเพียงคนเดียวเท่านั้น ซึ่งผู้วิจัยได้สอบถามครูหากวันใดที่ครูไม่สามารถมาสอนเด็ก ได้ด้วยเหตุผลที่เกี่ยวกับการทำงาน หรือเหตุผลส่วนตัว ศูนย์เด็กดังกล่าวก็จะหยุดทำการไปในวัน นั้นเนื่องจากไม่มีผู้สอน โดยข้อสังเกตของผู้วิจัยมีความสอดคล้องกับข้อมูลการให้สัมภาษณ์ของ ผู้บริหารบริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหารจำกัด (มหาชน) โดยกล่าวว่า

“คือปัจจุบันมีครูสอนแค่คนเดียว วันไหนเขาไปประชุมหรือติดธุระอะไรก็จะ ประกาศหยุดไปเลย เพราะไม่มีคนมาสอนแทน ซึ่งเรามองว่าจุดนี้ยังเป็นปัญหาอยู่ และตอนนี้กำลัง คิดขยาย โครงการเพื่อเพิ่มจำนวนครู” (ผู้บริหารบริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหารจำกัด (มหาชน), สัมภาษณ์ , 21 พฤศจิกายน 2561)

2. งบประมาณ (Money) หมายถึง เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่สำคัญต่อการบริหารงาน เพราะเงินสามารถใช้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนได้ เช่น เงินสามารถนำมาใช้แลกเปลี่ยน และ ในขณะเดียวกันผลงานที่ได้มาก็ต้องแลกกับการใช้เงิน ในกรณีนี้จากการสังเกตการณ์ของผู้วิจัย พบว่า เมื่อพิจารณาประกอบการให้คำสัมภาษณ์ ถึงปัจจัยการเงินถึงศูนย์การเรียนรู้เด็กข้ามชาติแล้ว

ปรากฏว่าการใช้จ่ายเงินในรายการต่างๆ ผู้ดำเนินงานจะต้องทำโครงการเสนอให้กับผู้ให้งบประมาณอนุมัติก่อน ถึงจะนำงบประมาณไปใช้ได้ กรณีนี้จึงผู้วิจัยจึงตั้งข้อสังเกตว่าการวางแผนและตัดสินใจในการใช้เงินของผู้ดำเนินงานยังมีข้อจำกัดอยู่ เช่น หากผู้ดำเนินงานเสนอโครงการไปแต่ผู้ให้งบประมาณไม่อนุมัติ ก็จะเป็นข้อจำกัดในอำนาจการใช้จ่ายเงินของผู้ดำเนินงาน

3. วัสดุ (Materials) หมายถึง ปัจจัยที่เป็นสิ่งของเครื่องมือและเครื่องใช้ต่างๆ เพื่อใช้ในการดำเนินงานที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้เด็กข้ามชาติ เช่น สื่อการสอน อุปกรณ์การเรียน เป็นต้น โดยกรณีนี้เมื่อพิจารณาข้อสังเกตจากการลงพื้นที่ที่ศูนย์การเรียนรู้เด็กข้ามชาติด้วยตัวเอง พบว่าไม่มีปัญหาหรือข้อจำกัดถึงวัสดุที่มีในศูนย์สวัสดิภาพและธรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา สำหรับการใช้จ่ายเพื่อทำการเรียนการสอนของศูนย์การเรียนรู้เด็กข้ามชาติ

4. วิธีการทำงาน (Management) หมายถึง ปัจจัยที่กำหนดแผนหรือนโยบายที่เป็นแนวทางการดำเนินงาน เพื่อสามารถบรรลุผลสำเร็จตามจุดประสงค์ที่กำหนดให้เป็นไปตามเป้าหมาย เช่น การกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างชัดเจน การมอบหมายงาน และการติดตามความก้าวหน้า เพื่อให้เกิดความสะดวกในการดำเนินงาน และมีส่วนช่วยให้การทำงานในลักษณะความร่วมมือไม่ซ้ำซ้อนกัน ในประเด็นนี้จากการลงพื้นที่ที่สังเกตการณ์โดยผู้วิจัยเอง ไม่พบปัญหาหรือข้อจำกัดถึงวิธีการดำเนินงานของครูผู้สอนเด็กที่ศูนย์การเรียนรู้เด็กข้ามชาติ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในประเด็นปัญหาและข้อจำกัดภายในศูนย์สวัสดิภาพและธรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา ในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ เมื่อนำมาวิเคราะห์ประกอบกับทฤษฎีการบริหารแบบ 4M ผู้วิจัยพบว่า ทั้ง 4 ปัจจัย องค์การดังกล่าวยังมีปัญหาและข้อจำกัด 2 ด้าน คือ

1. ปัจจัยด้านทรัพยากรมนุษย์ ที่ไม่เพียงพอทำให้เกิดปัญหาเมื่อผู้ปฏิบัติงานไม่สามารถดำเนินงานได้จะไม่มีผู้ปฏิบัติงานแทน

2. ปัจจัยด้านงบประมาณ ยังมีข้อจำกัดในการบริหารจัดการเนื่องจากการเบิกการใช้งบประมาณ ซึ่งเบิกจ่ายงบประมาณในกิจกรรมใดต้องได้รับอนุมัติจากผู้ให้งบประมาณก่อน

4.2 ปัญหาและข้อจำกัดภายนอกของศูนย์สวัสดิภาพและธรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา

ปัญหาและข้อจำกัดภายนอก คือ ปัญหาที่ทำให้การดำเนินการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ มีช่องว่างที่ทำให้เป็นอุปสรรคต่อความการดำเนินงานร่วมกัน ซึ่งปัญหาดังกล่าวมีปัจจัยอื่นที่ไม่ได้เกิดจากการดำเนินงานร่วมกันขององค์กรที่เป็นภาคีความร่วมมือ แต่เป็นปัจจัยอื่นที่ทำให้เกิดปัญหาและข้อจำกัดในการดำเนินงาน ซึ่งอาจส่งผลให้บาง

แผนงานที่ร่วมกันวางไว้ ไม่เป็นไปตามเป้าหมายหรือเกิดความล่าช้า ในประเด็นนี้จะพิจารณาจากข้อมูลการให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูล ประกอบกับการสังเกตการณ์โดยผู้วิจัย ดังหัวข้อต่อไปนี้

1. อุปสรรคต่อการสร้างแรงจูงใจของปัญหาที่เป็นผู้ปกครอง

ปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อการสร้างแรงจูงใจของผู้ปกครอง เป็นสาเหตุจากความกังวลของผู้ปกครองของเด็กข้ามชาติต่อการส่งบุตรเข้าเรียน ของศูนย์การเรียนรู้ในโครงการศูนย์สวัสดิภาพและชरणบาลแรงงานประมงสงขลา ซึ่งให้บริการทางการศึกษาแก่เด็กข้ามชาติในพื้นที่บริเวณท่าเทียบเรือประมงสงขลา ดังข้อมูลการให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลดังนี้

“แรงงานประมงข้ามชาติที่อยู่บริเวณนี้และที่อยู่โดยรอบส่วนใหญ่เป็นแรงงานกัมพูชาและนับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งพวกเขามีความเคร่งในศาสนาทุกวันนี้ก็ยังมีบางกลุ่ม บางครอบครัวที่พ่อแม่ไม่ยอมส่งลูกมาเรียนที่ศูนย์เรา เพราะเขากลัวว่า ถ้าเด็กได้เรียนภาษาไทย ก็จะเรียนสายสามัญ เด็กจะไม่รู้เรื่องศาสนาหรือไม่อยากเรียนรู้ศาสนาในวันนี้ทำให้กลัว บางคนที่มองว่าซึ่งจริงๆ ผมคิดว่าเขาน่าจะไม่ว่าที่ศูนย์เรามีสอนศาสนาด้วยในช่วงเย็น เรามีครูจากกัมพูชาที่มาสอน โดยตรง สอนการอ่านเขียนอักษรภาษาอาหรับด้วย เพื่อใช้ในการเรียนอัลกุรอาน แต่ทุกวันนี้ก็มีส่วนน้อยเท่านั้นที่ยังคิดแบบนี้ ส่วนใหญ่พ่อแม่จะส่งให้มาเรียนกันหมด เพราะอยากให้ลูกมีความรู้จะได้ใช้ไปประกอบอาชีพในอนาคต” (เจ้าหน้าที่ลุ่มประจำศูนย์สวัสดิภาพและชरणบาลแรงงานประมงสงขลา, สัมภาษณ์, 26/11/2561)

“เนื่องจากบางคนเข้าประเทศไทยมาแบบไม่ถูกต้องผิดกฎหมาย คือการส่งลูกมาเรียนก็จำเป็นต้องใช้ข้อมูลประวัติของพ่อแม่ หรือเด็กบางคนที่เกิดในประเทศไทยแต่ไม่เคยพาไปจดทะเบียนเลย เขาก็กลัวว่าอาจถูกทางการไทยจับกุมและส่งกลับประเทศได้” (ผู้จัดการศูนย์สวัสดิภาพและชरणบาลแรงงานประมงสงขลา, สัมภาษณ์, 26/11/2561)

และในขณะเดียวกันจากข้อมูลคำสัมภาษณ์ของครูผู้สอนแสดงให้เห็นถึงข้อเท็จจริงของความกังวลของผู้ปกครองที่เป็นอุปสรรคต่อการสร้างแรงจูงใจในการส่งลูกเข้าเรียนที่ศูนย์การเรียนรู้ในโครงการดังกล่าวอีกประการหนึ่งว่า

“ในปัจจุบันนี้ศูนย์ของเรามีแต่เด็กที่มีเป็นกัมพูชาล้วน ไม่มีเด็กที่เป็นลูกของแรงงานพม่า ลาว ซึ่งแต่ก่อนมีอยู่เพราะเรือที่มาลงตรงท่าเทียบเรือในปัจจุบันไม่ค่อยมีของพม่า และแรงงานประมงที่นี้ก็กัมพูชาทั้งนั้น แรงงานพม่า ลาว ในสงขลาส่วนใหญ่จะไปทำงานพวกก่อสร้าง เกษตร พวกโรงงานมากกว่า ซึ่งพวกเขาที่ไม่ได้อยู่แถวนี้กัน บางคนก็อาจจะอยู่ไกลจากที่นี่ มันก็เป็นอุปสรรคต่อการเดินทางในการไปรับไปส่งลูกเขาที่จะให้มาเรียนที่ศูนย์เรา ตรงนี้ก็ถือว่ายังเป็นอุปสรรคอยู่” (ครูผู้สอนศูนย์การเรียนรู้เด็กเล็กประจำศูนย์สวัสดิภาพและชरणบาลแรงงานประมงสงขลา, สัมภาษณ์, 26/11/2561)

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาในประเด็นอุปสรรคต่อการสร้างแรงจูงใจของผู้ปกครองถึงการส่งบุตรหลานเข้าเรียน ในศูนย์การเรียนรู้เด็กข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพและชरणมาภิบาล แรงงานประมงสงขลาพบว่า ความกังวลของผู้ปกครองต่อการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในศูนย์การเรียนรู้การเด็กข้ามชาติของศูนย์ฯ เป็นเหตุผลที่ทำให้ในปัจจุบันมีจำนวนเด็กน้อยอยู่โครงการดังกล่าว ทั้งนี้ในพื้นที่จังหวัดสงขลายังมีบุตรแรงงานข้ามชาติจำนวนมาก ที่อาศัยในบริเวณพื้นที่จังหวัดสงขลา แต่ยังไม่เข้าสู่กระบวนการศึกษามากเท่าที่ควร

2. ปัญหาการเคลื่อนย้ายตามผู้ปกครอง

ปัญหาการเคลื่อนย้ายตามผู้ปกครอง คือ ปัญหาการย้ายจากถิ่นของแรงงานข้ามชาติ จากที่อยู่เดิมไปสู่ที่ใหม่ เนื่องจากการย้ายกลับภูมิลำเนาเดิม ย้ายสถานที่ทำงาน หรือเปลี่ยนงาน ของผู้ปกครองทำให้บุตรมีความจำเป็นที่จะต้องย้ายตามไปด้วย จึงเป็นอุปสรรคเรื่องความต่อเนื่องในการเรียนรู้ของเด็กที่กำลังจะได้ศึกษาในระดับที่สูงขึ้นต่อไป ซึ่งจากการให้คำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่า

“เด็กๆที่เป็นลูกแรงงานข้ามชาติเท่าที่สอนมาจะมีความขยันมาก เรียนดีหัวไวก็หลายคน แต่น่าเสียดายที่เรียนได้ไม่เท่าไรพ่อแม่ต้องกลับไปประเทศก็ต้องพาเด็กกลับไปด้วย บางคนกลับไปสามสี่เดือน แต่พอกลับมาที่นี้เขาก็กลับมาเรียนต่อนะ แต่บางคนกลับแล้วก็ไม่มาอีกเลย เพราะฉะนั้นสิ่งที่กังวลคือเด็กได้รับการศึกษาไม่ต่อเนื่อง พอกลับมาที่นี้แล้วต้องเริ่มใหม่อีก บางทีก็ทำให้เขาเรียนรู้ได้ช้าเกินวัย ดังนั้นเวลาเข้าโรงเรียนจริงๆแล้วส่วนใหญ่เด็กๆพวกนี้ ก็มีจะอายุเกินกว่าเกณฑ์” (ครูผู้สอนศูนย์การเรียนรู้เด็กเล็กประจำศูนย์สวัสดิภาพและชरणมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา, สัมภาษณ์, 26/11/2561)

และจากการคำสัมภาษณ์ของผู้ที่ให้ข้อมูลอีกรายหนึ่ง แสดงให้เห็นถึงข้อเท็จจริงเพิ่มเติมที่ปัญหาการเคลื่อนย้ายตามผู้ปกครองโดยกล่าวว่า

“ศูนย์นี้โดยหลักแล้วรองรับเด็กที่เป็นลูกของแรงงานประมง เพราะเด็กเขาอาศัยอยู่กับพ่อแม่ในบริเวณนี้ แต่ถ้าเด็กที่เป็นลูกของแรงงานอื่นๆที่ไม่ได้อยู่แถวนี้ เช่น พวกงานก่อสร้าง งานเกษตร อื่นๆ จะมาเรียนที่ศูนย์นี้ด้วยเราก็รับนะ เรื่องปัญหาผมคิดว่า อย่างแรงงานที่ทำงานก่อสร้าง มีงานก่อสร้างที่ไหนดายจ้างก็ตั้งแคมป์ที่อยู่ให้ตรงนั้น หรืออาจให้อยู่บริเวณใกล้เขตที่ก่อสร้าง ก็จะเปลี่ยนที่อยู่ไปเรื่อยๆ ทำให้เด็กหายไปเรียนก็ไม่ต่อเนื่อง ไม่แปลกที่ปัจจุบันส่วนน้อยที่จะมีเด็กที่พ่อแม่ทำงานก่อสร้างได้มาเรียนกับเราเป็นเวลานาน จนสามารถเข้าไปเรียนต่อในโรงเรียนได้” (ผู้จัดการศูนย์สวัสดิภาพและชरणมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา, สัมภาษณ์, 26/11/2561)

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาจากข้อมูลการให้คำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลักใน

ประเด็น ปัญหาการเคลื่อนย้ายตามผู้ปกครองของเด็ก ที่เข้ามาเรียนใน โครงการศูนย์การเรียนรู้เด็กข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพและชรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลาพบว่า เด็กที่ไม่สามารถเรียนต่อเนื่องได้เนื่องจากเคลื่อนย้ายตามผู้ปกครอง คือ กลุ่มเด็กที่ย้ายกลับภูมิลำเนาพร้อมผู้ปกครอง และกลุ่มเด็กที่มีพ่อแม่เป็นแรงงานประเภทก่อสร้างที่มีการเคลื่อนย้ายไปเรื่อยๆ ในบริเวณที่มีการก่อสร้าง ทำให้เด็กสองกลุ่มนี้ไม่สามารถกลับมาเรียนต่อได้ หรือกลับมาแล้วก็หลงลืมแล้วอาจจะต้องเรียนใหม่ ทำให้เกิดความล่าช้าในการเรียนรู้ และปัญหาที่เกิดความเสี่ยงต่อการใช้แรงงานเด็กต่อกลุ่มเด็กเหล่านี้ก็ยังมีอยู่

แนวทางการขับเคลื่อนความร่วมมือ

สำหรับแนวทางการขับเคลื่อนความร่วมมือ คือ วิธีการที่เป็นแบบอย่างเพื่อนำไปปฏิบัติในการส่งเสริมให้องค์กรหลายภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม รวมถึงประชาชน ที่ยังไม่ได้มีส่วนหรือเห็นถึงความสำคัญในกระบวนการความร่วมมือในการดำเนินการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ ของศูนย์สวัสดิภาพและชรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา ให้เป็นองค์กรความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพอย่างเป็นรูปธรรมและเป็นแบบอย่างแก่หน่วยงานหรือองค์กรอื่นๆ ได้ ดังข้อมูลการให้คำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลักดังนี้

“คือ 2 ปีแล้วที่พี่พยายามเสนอในที่ประชุมว่าไม่จำเป็นต้องเป็นซีพี ที่เป็นศิษย์สำคัญในศูนย์นี้ ภาคประชาสังคม หรือภาคเอกชน ในสงขลา ก่อนใครที่อยากมีส่วนร่วมตรงนี้ก็เข้ามาได้เลย แรงแรงก็ได้ เงินก็ได้ เวลาก็ได้แล้วแต่ได้หมดเลย ก็ให้พี่ซี (นามสมมติ) ได้หาทางขับเคลื่อนเรื่องของพวกนี้อยู่ ซึ่งจริงๆทุกปีเราก็มองเห็นแหละว่า มีบริษัทนี้มาร่วมกับซีพี แต่ก็ยังไม่มีใครไปประชาสัมพันธ์กับเขาโดยตรง ไปเชิญไปชวนเขาเข้ามาทำโดยตรง ปีนี้ถ้ามีการประชุมก็จะต้องคณะทำงาน คือเหมือนไปเสนอโครงการ ให้บริษัทอย่างคิงส์ฟิชเจอร์ ไทยยูเนี่ยน ว่าคุณสามารถมาร่วมกับเราได้ไหม ถ้ามาช่วยเราตรงไหนได้บ้างตรงนี้ เรื่องไหนก็ได้ขอให้คุณเข้ามาเราไม่เกียจ แต่ตอนนี้คือเรายังไม่ได้เริ่ม” (เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการบริษัทเจริญ โภคภัณฑ์อาหารจำกัด (มหาชน), สัมภาษณ์, 21 พฤศจิกายน 2561) และผู้บริหารบริษัทเจริญ โภคภัณฑ์อาหารจำกัด (มหาชน) ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อจากข้อมูลของผู้บริหารคนที่ 1 บริษัทเจริญ โภคภัณฑ์อาหารจำกัด (มหาชน) โดยกล่าวว่า

“ผมอยากให้มองว่าคนที่เข้ามาช่วยเหลืออย่างบริษัทหรือหน่วยงานรัฐและอื่นๆ เมื่อจะเข้าร่วม อยากให้มองถึงภาพรวมของประเทศอย่างสินค้าเกษตรหรือประมง ที่เราส่งออกไปสู่ต่างประเทศอย่าง โชนยูโรปพวกนี้ คืออดีตที่เขามองสินค้าพวกนี้ได้มาจากการใช้แรงงานต่างชาตินี่ใช้แรงงานเยี่ยงทาส ที่หนังสือพิมพ์เอาไปออก ผมก็อยากให้มองตรงจุดๆนั้นว่าสินค้าที่เรา

ได้มาตรงมันบริสุทธิ์นะ ถูกต้องตามกฎหมายทุกอย่างแล้วก็ใช้แรงงานมีประสิทธิภาพไม่ใช่ใช้แรงงานทาสแบบที่เขาว่า บริษัทที่ทุกบริษัทที่เข้ามาเกี่ยวข้องก็น่าจะยื่นมือเข้ามาร่วม ถึงจะเป็นจุดเล็กจุดน้อยก็จริง แต่มันภาพที่เป็นหน้าเป็นตาของประเทศเราที่ออกไปสู่โลกภายนอก”(ผู้บริหารบริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหารจำกัด (มหาชน) อำเภอบ้านพรุ, สัมภาษณ์ , 21 พฤศจิกายน 2561)

ส่วนการให้คำสัมภาษณ์ของผู้บริหารศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเลสงขลา (บ้านสุขสันต์) สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์ของผู้บริหารบริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหารจำกัด (มหาชน) ซึ่งชี้ให้เห็นการริเริ่มในการขับเคลื่อนความร่วมมือ โดยกล่าวว่า

“ก่อนหน้านี้ทางซีพีก็ได้มีการพูดคุยกับพี่คร่าวๆว่า เราจะทำยังไงกันดีให้องค์กรหน่วยงานหรือบริษัท ที่เกี่ยวข้องหรือไม่เกี่ยวข้องกับแรงงานข้ามชาติ อยากให้มาเข้าร่วมกับเรา แต่เนื่องจากโครงการเรายังเป็น โครงการที่ใหม่อยู่นะ ที่ผ่านมาก็เรามุ่งไปทำงานกันว่าจะทำยังไงให้สำเร็จเป็นไปตามเป้าของศูนย์ที่กำหนดกันไว้ เรื่องขับเคลื่อนให้หน่วยงานอื่นมาร่วมกับเรา ยังไม่ได้เป็นรูปเป็นร่างเท่าไร ก็เลยยังไม่ได้มีการทำในเชิงของ โครงการ สื่อ หรือการประชาสัมพันธ์ที่ชัดเจนเพื่อชวนคนที่ยังไม่เข้าร่วมมาร่วมกับเรา แต่ประชุมกันคร่าวๆน่าจะมีการทำโครงการที่เกี่ยวกับเรื่องนี้ชัดเจนขึ้น” (ผู้บริหารศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเลสงขลา (บ้านสุขสันต์), สัมภาษณ์ , 1 พฤศจิกายน 2561)

ในขณะที่ผู้บริหารสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทยและครูผู้สอนประจำศูนย์เด็กข้ามชาติ ได้ให้ข้อมูลคำสัมภาษณ์ถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับแนวทางการขับเคลื่อนความร่วมมือเพิ่มเติมว่า

“ผมก็มีคุยกับทีมงานของศูนย์เด็กว่า เราจะทำยังไงให้องค์กรมาเห็นความสำคัญของการเปิด โอกาสทางการศึกษาให้เด็กที่เป็นลูกแรงงานต่างด้าวบ้าง กำลังคิดว่าเราจะทำเป็นประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อออนไลน์ โดยให้หน่วยงานอื่นได้เห็น ว่า สิ่งที่เราทำมันสามารถลดภาพลักษณ์อันเลวร้ายที่ต่างประเทศมองเรา รวมถึงเมื่อมีกิจกรรมวันแรงงานอะไรแบบนี้ เราจะไปให้ความรู้แก่ผู้ปกครองที่ยังไม่ยอมส่งบุตรหลานเรียน ด้วยเหตุผลหลายๆอย่าง ไม่เห็นถึงความสำคัญของการศึกษา เราก็กำลังคิดอยู่ว่าจะทำออกมาในรูปแบบไหนให้สามารถเปลี่ยนความคิดของเขาได้” (ผู้บริหารสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย, สัมภาษณ์ , 30 พฤศจิกายน 2561)

“ครูไม่มีข้อเสนอแนะ แต่สิ่งที่อยากให้มี คืออยากเชิญชวนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาภายในจังหวัด เข้ามาสนับสนุนและส่งเสริมการศึกษาให้เด็กข้ามชาติเหล่านี้ให้มากขึ้น เพราะปัจจุบันยังมีเด็กอีกเยอะที่ยังไม่มีโอกาสได้เรียน ถ้าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาโดยตรง

ให้เข้ามาทำงานตรงนี้ร่วมกับเราด้วยจะดีมากเลย ก็จะยิ่งสร้างความมั่นใจให้ผู้ปกครองเด็กและสังคมภายนอกด้วย” (ครูผู้สอนศูนย์การเรียนรู้เด็กข้ามชาติประจำศูนย์สวัสดิภาพและธรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา, สัมภาษณ์, 26/11/2561)

ส่วนผู้ให้ข้อมูลหน่วยงานอื่นๆที่เป็นภาคีความร่วมมือของศูนย์สวัสดิภาพและธรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา แต่ไม่ได้ดำเนินงานเกี่ยวกับศูนย์เด็กข้ามชาติโดยตรง ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการขับเคลื่อนความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ ดังต่อไปนี้

“ก็ถ้าเป็นไปได้ก็อยากจะเชิญชวนให้หน่วยงาน ไม่ต้องไกลหรอกแค่ในตัวจังหวัดเรา บริษัทใหญ่ที่มีทุนเยอะมาสนับสนุนงบประมาณ สนับสนุนทำกิจกรรมตรงนี้ หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาก็เหมือนกัน ถ้าเข้ามามีส่วนร่วมที่ศูนย์เด็กคงจะดีมาก อย่างน้อยเข้ามาประเมินว่าที่ผ่านมาสิ่งเราคำเนินการไปแล้วเป็นยังไง มาตรฐานอยู่ในระดับดีมากน้อยเพียงใด มีอะไรต้องปรับปรุงอีกไหม จะได้อะไรแล้วไปแก้ไข พัฒนา ให้การทำงานมีประสิทธิภาพขึ้นกว่าเดิม” (ผู้บริหารองค์การสะพานปลา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, สัมภาษณ์, 6 พฤศจิกายน 2561)

“สงขลาเป็นอีกจังหวัดหนึ่งในภาคใต้ที่เศรษฐกิจค่อนข้างตื่นตัว ฉะนั้นจึงไม่แปลกที่จะแรงงานข้ามชาติมาอยู่ในพื้นที่จำนวนมาก แล้วมันก็เป็นการดีนะที่มีโครงการแบบนี้อยู่ในพื้นที่ในสงขลาด้วย ถ้าพูดถึงการขับเคลื่อนมุมมองว่าน่าจะเป็นสื่อประชาสัมพันธ์ที่แสดงถึงความสำคัญในการขับเคลื่อนเรื่องแรงงานข้ามชาติว่าที่ทำไมไปเพราะอะไร ทำไมต้องทำ ทำแล้วภาพลักษณ์ของประเทศไทยที่ถูกต่างประเทศกล่าวในทางที่ไม่ดีลดลงไหม ผมคิดว่าตรงนี้ถ้าเขาเข้าใจแล้ว ทางโครงการของเราก็อาจต้องจัดทีมงานไปชักชวนหน่วยงาน หรือองค์กรไม่ว่าจะภาคส่วนไหนในสงขลา ให้มาร่วมมือกันทำโครงการนี้ด้วยกัน ยังมีหน่วยงานเข้ามาเยอะศูนย์ของเราก็จะยิ่งเป็นที่รู้จักมากขึ้น” (เจ้าหน้าที่ระดับชำนาญการสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดสงขลา, สัมภาษณ์, 12 ธันวาคม 2561)

“ผมไม่ทราบเกี่ยวกับรายละเอียดศูนย์นี้เท่าไร แต่จะพูดโดยภาพรวมเลยละกันนะ ก็มองว่าแนวทางการขับเคลื่อนควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมด้วย อาจจะเชิญให้มาพูดคุยถึงบริบทให้เขาเข้าใจความเป็นแรงงานข้ามชาติก่อนว่า ทำไมเขาต้องมาทำงานในประเทศไทย ทำไมเราต้องให้ความสำคัญกับแรงงานเหล่านี้ เมื่อเข้าใจความเป็นแรงงานข้ามชาติแล้ว ก็อาจจะให้เขาเข้ามามีส่วนในการทำงานของโครงการนี้ อาจจะเป็นการให้คำตอบแทนหรือเป็นการฝึกอบรมต่างๆ ก็ว่ากัน ไปนะ ผมเชื่อว่าเมื่อประชาชนกลุ่มนี้ซึมซับความเป็นแรงงานข้ามชาติได้ พวกเขาจะเป็นกระบอกเสียงที่สำคัญช่วยให้ศูนย์นี้เป็นที่รู้จักมากขึ้น” (ผู้อำนวยการสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดสงขลา, สัมภาษณ์, 12 ธันวาคม 2561)

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาจากข้อมูลการให้คำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลักในประเด็นแนวทางการขับเคลื่อนความร่วมมือ ซึ่งหน่วยงานที่อยู่ในกระบวนการความร่วมมือไม่ว่าจะเป็นผู้ที่ดำเนินงานโดยตรงเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้เด็กข้ามชาติ หรือหน่วยงานที่ดำเนินกิจกรรมด้านอื่นๆ ของศูนย์สวัสดิภาพและชरणามภิบาลแรงงานประมงสงขลา พบว่ามีแนวคิดที่สอดคล้องกัน เช่น การประชาสัมพันธ์ให้องค์กรอื่นๆ ที่ยังไม่ได้มีส่วนหรือเห็นถึงความสำคัญในการดำเนินงานแบบภาคีความร่วมมือ และส่งเสริมให้องค์กรหลายภาคส่วน รวมถึงประชาชนในพื้นที่ ในการดำเนินการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ รวมถึงให้เป็นที่รู้จักในวงกว้างมากขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ด้านแรงงานตามนโยบายของรัฐบาล

ส่วนข้อมูลสัมภาษณ์จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลรอง จากหน่วยงานที่ไม่ได้เป็นภาคีความร่วมมือของศูนย์สวัสดิภาพและชरणามภิบาลแรงงานประมงสงขลา ถึงแนวทางการขับเคลื่อนการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้กับบุตรแรงงานข้ามชาติในจังหวัดสงขลา มีผู้ให้ข้อมูลดังต่อไปนี้

“ศูนย์ตรงทำเทียบเรือฉัน ผมพอที่ทราบคร่าวๆ ว่ามีหน่วยงานรัฐ องค์กรอิสระ และเอกชน ร่วมมือกันทำโครงการขึ้นมาใหม่อยู่ในพื้นที่ที่ทำเทียบเรือประมง และใช้พื้นที่บางส่วนอาคารองค์การสะพานปลาทำการอยู่ มันก็เป็นอะไรที่ดีมากเพราะ โครงการที่ให้บริการ ช่วยเหลือสนับสนุนแรงงานต่างด้าว อย่างที่ผ่านมามีแรงงานบางคนก็ไม่กล้าไปติดต่อตามสถานที่ราชการ ด้วยความกังวลอะไรของเขาอะนะ เรื่องภาษาหรือกลัวโดนจับอะไรพวกนี้ พอมีศูนย์นี้ขึ้นมาผมเชื่อว่า เวลามีปัญหาอะไรที่ตรงนั้นจะเป็นที่แรกที่เขานึกถึงเพื่อขอความช่วยเหลือ และมีความกล้ามากขึ้นที่จะไปติดต่อเนื่องจากเขาก็กล้าด้วยใช่ไหม ส่วนเรื่องแนวทางผมคงไม่สามารถแนะนำอะไรได้มาก จะพูดถึงภาพรวมละกัน เรื่องที่เขาทำศูนย์เด็กสอนลูกแรงงานต่างด้าว ผมว่ามันเป็นยุทธศาสตร์ด้านแรงงานที่เป็นไปตามนโยบายของจังหวัดนะ เพราะจริงๆ พื้นที่ตรงองค์การสะพานปลาที่เป็นพื้นที่ของเทศบาล ตอนศูนย์นี้จะจัดตั้งก็มีการขออนุญาตใช้พื้นที่จากเทศบาลด้วย แล้วที่ผ่านมามีทางเทศบาลก็ไม่เคยเก็บค่าเช่าหรือค่าอื่นๆ ในการใช้พื้นที่ตรงนั้นเลย ผมว่าเทศบาลก็มีส่วนช่วยในการสนับสนุนโครงการศูนย์ตรงนั้นเหมือนกัน ส่วนแนวทางขับเคลื่อนอนาคตน่าจะเป็นส่วนร่วมของเทศบาลกับศูนย์นี้มากขึ้น เพราะถ้าโครงการนี้เขาทำสำเร็จและอยู่ในระยะยาว การขยายพื้นที่และการขอใช้พื้นที่เพิ่มน่าจะตามมา เราก็ปฏิเสธไม่ได้ที่จะให้การสนับสนุนเพราะเรื่องที่เขาทำกันมีส่วนช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับจังหวัดด้วย วันหน้าเราอาจส่งคนของเราไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมสำคัญๆ หรืออาจช่วยประชาสัมพันธ์ให้ศูนย์นี้เป็นที่รู้จักมากขึ้น และสิ่งสำคัญคือ โรงเรียนในจังหวัดสงขลา น่าจะต้องทำความรู้จักกับศูนย์เด็กที่สอนเด็กต่างด้าวมากขึ้น ว่าเด็กพวกเหล่านี้เขาเรียนอะไรมาบ้าง เวลาไปขอสมัครเข้าเรียนก็ควรที่จะรับถ้าผ่านเด็กผ่านจากศูนย์นี้แล้ว เพื่อ

ขับเคลื่อนนโยบายด้านแรงงานของจังหวัดเราด้วย” (รองนายกเทศมนตรีเทศบาลนครสงขลา, สัมภาษณ์, 9 มกราคม, 2562)

“คือเหมือนการเตรียมตัวมาจากศูนย์เขาเตรียมมาได้คืนนะ เด็กรู้จักพยัญชนะ สระ คือมีพื้นฐานพร้อมที่จะมาเรียน แนวทางส่งเสริมครูก็อยากเห็นถ้าเป็นไปได้คนที่ทำงานด้านแรงงาน อาจจะต้องไปให้ความรู้กระตุ้นให้แรงงานที่ยังไม่ได้ส่งลูกเข้าเรียน ให้มีโอกาสได้เรียนกันเยอะๆ ให้เขารู้ว่าลูกเมื่อถึงอายุ 4 ขวบ ต้องส่งลูกเข้าเรียนแล้วนะ ถ้าจะให้ลูกเรียนต้องทำยังไง เด็กที่เรียน กับไม่ได้เรียนแตกต่างกันยังไง การศึกษามีประโยชน์ยังไงกับอนาคตเด็ก ซึ่งปัจจุบันถ้านับจำนวน เด็กต่างด้าวที่อยู่ในจังหวัดสงขลา ที่มีโอกาสเข้ามาเรียนในโรงเรียนยังถือว่าน้อยอยู่ เพราะบางคน พ่อแม่เขาคิดว่า เรียนไปก็เท่านั้น ไม่มีประโยชน์อะไร เด็กก็ต้องช่วยพ่อแม่ทำงาน มันก็เป็นความคิด แบบผิดๆ ซึ่งจริงๆ แล้วมันสำคัญกับอนาคตของเด็กในวันหน้า ส่วนศูนย์ที่สอนเด็กต่างด้าวตรงทำ เทียบเรือ ครูก็อยากให้เห็นพัฒนา โครงการดีๆ แบบนี้ต่อไปเรื่อยๆ” (ครูคนที่ 1 โรงเรียนเทศบาล 1 (นครนอก), สัมภาษณ์, 26 ธันวาคม 2561)

“พี่เห็นด้วยเลยที่การศึกษาไม่แบ่งชาติ ชนชั้นต่างๆ ในความคิดของพี่ คือเด็กที่พี่ใจ ด้วยเลยที่เขาได้มาเรียนมาเรียนรู้ พี่มองเขาเหมือนเด็กไทยคนหนึ่ง พี่มองว่าภาคเอกชนเขาดูแลดีนะ อย่างพี่เคยลงพื้นที่ไปดูที่พี่มันมีโครงการเยี่ยมบ้านนักเรียน ไปบ้านผู้ปกครองดูว่าฐานะความเป็นอยู่ พ่อแม่เขาอบรมสั่งสอนยังไง ความปลอดภัยด้วยคืออยากรู้ว่าเขาอยู่กันยังไง ไม่ใช่ไปอยู่กัน อัดกันเหมือนปลากระป๋องคือคุณภาพชีวิตต้องดีด้วย เจ้าของแฟปลาในท้องถิ่นก็ดีนะ เขาก็ สนับสนุนหลายอย่างพี่ก็รู้จักด้วย เหมือนเจ้าของแฟปลาเบอร์ 11 เขาเป็นกรรมการสถานศึกษา โรงเรียนพี่ด้วย เหมือนเด็กต่างด้าวเขาจะมีนโยบายคือให้เวลาผู้ปกครองด้วยว่า มาส่งน้องตั้งแต่ ช่วงเวลานั้นถึงเวลานี้ มารับน้องได้ระหว่างเวลาสามโมงถึงสามโมงครึ่ง ซึ่งผิดกับสมัยก่อนคือ ไม่ให้ห้าโมงถึงจะมารับลูกได้ ซึ่งจะเพิ่มความลำบากให้กับผู้ปกครอง ตรงศูนย์นี้ก็ทำได้ดี สื่อมวลชนมาเห็นเชิงประจักษ์ว่าเขาได้ช่วยเหลือให้การสนับสนุนเด็กเหล่านี้ได้เป็นอย่างดี สิ่ง ที่อยากเสนอแนะคือ อยากให้เด็กเหล่านี้มีโอกาสได้เรียนพิเศษเหมือนเด็กไทยบ้าง เพราะพี่ว่าจริงๆ เรื่องเรียนพิเศษเด็กพวกนี้ควรเรียนมากกว่าเด็กไทย อย่างของพี่เป็นน้องอนุบาลยังไม่เป็นไรอยู่ แต่ ถ้าวัดระดับประถมขึ้นไปเรียนหลายๆวิชามันก็ลำบาก อย่างภาษาไทย การอ่านการเขียน คณิตศาสตร์ อยากให้ฝึกให้มากขึ้น แต่ก็เข้าใจว่าการเรียนพิเศษมันจะสร้างภาระให้กับพ่อแม่เด็กอีก อีกอย่าง หนึ่งที่อยากเสนอคืออยากให้เด็กเหล่านี้ได้รับทุนการศึกษา เพราะพี่ไม่แน่ใจว่าศูนย์ตรงนั้นเขาให้ หรือเปล่า อยากให้เด็กได้ทุนเรียนสูงๆ ไม่จำเป็นต้องเป็นศูนย์สวัสดิภาพที่ทำเทียบเรืออย่างเดียว หน่วยงานอื่น รัฐ เอกชน ก็อยากให้มีส่วนมาสนับสนุนตรงนี้เพราะถ้าทำออกมาแล้วพี่ก็มองว่าเป็น หน้าตาให้กับจังหวัดเราได้เหมือนกัน” (ครูคนที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 1 (นครนอก), สัมภาษณ์, 26

ธันวาคม 2561)

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาจากข้อมูลการให้คำสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลักในประเด็นแนวทางการขับเคลื่อนความร่วมมือของผู้ให้ข้อมูลรอง ที่ไม่ได้เป็นภาคีความร่วมมือของศูนย์สวัสดิภาพและชरणบาลแรงงานประมงสงขลา พบว่าแนวทางของข้อมูลที่ได้มาสอดคล้องกัน กล่าวคือ ต้องการให้โครงการการจัดการศึกษาให้กับบุตรแรงงานข้ามชาติดำเนินการและพัฒนาต่อไปเรื่อยๆ ต้องการให้ทางศูนย์สวัสดิภาพและชरणบาลแรงงานประมงสงขลาดำเนินการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้เด็กข้ามชาติ ในรูปแบบของการให้ความรู้ความเข้าใจ เหตุผลที่ทำให้ไม่เด็กถึงต้องได้รับการศึกษา ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา รวมถึงการคลายความกังวลของผู้ปกครองต่อการส่งบุตรหลานเข้าไปเรียน ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นการกระตุ้นให้เด็กข้ามชาติมีโอกาสทางการศึกษามากขึ้น หากได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลสัมภาษณ์จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลรอง คือ เด็กข้ามชาติ ถึงความต้องการต่างๆ นอกเหนือจากที่ศูนย์การเรียนรู้เด็กข้ามชาติดำเนินการไปแล้วในปัจจุบัน โดยกล่าวว่า

“หนูดีใจมากค่ะที่ได้มาเรียนที่นี่ มีเพื่อนเยอะและครูใจดีด้วย การได้มาเรียนที่นี่ทำให้หนูมีความรู้ เขียนชื่อตัวเองได้ อ่านได้ หนูดีใจมากค่ะ สิ่งที่หนูอยากเห็นคือ อยากให้มีเพื่อนๆ มาเรียนที่นี้เยอะๆ อยากให้ในห้องเรียนมีของเล่นมากขึ้น และอยากเรียนสูง เพราะอนาคตหนูอยากเป็นคุณครูค่ะ” (เด็กข้ามชาติคนที่ 1 จากศูนย์การเรียนรู้เด็กข้ามชาติ, สัมภาษณ์, 17 ตุลาคม 2561)

“ได้มาเรียนทุกวัน เจอเพื่อนๆทุกวัน หนูดีใจมากค่ะ มาเรียนแล้วสนุกค่ะ ครูสอนเข้าใจง่าย เวลาหนูอยู่ในห้องได้เล่นของเล่นเพราะที่บ้านไม่มี ที่นี้ความรู้หนูได้ดี พ่อแม่หนูอ่านหนังสือไม่ออก หนูก็เวลาอ่านอะไรหนูอ่านได้เข้าใจ และอธิบายให้พ่อกับแม่ฟังได้ สิ่งที่หนูอยากเห็นคือ ให้เพื่อนๆที่ยังไม่ได้มาเรียนมาเรียนกันเยอะๆ และอนาคตหนูก็อยากเห็นตัวเองเป็นครูเหมือนครูที่สอนหนูในห้องเรียนค่ะ”

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาจากข้อมูลการให้คำสัมภาษณ์ของเด็กข้ามชาติ ในความต้องการต่างๆ นอกเหนือจากที่ศูนย์การเรียนรู้เด็กข้ามชาติดำเนินการไปแล้ว เพื่อเป็นแนวทางในให้ศูนย์สวัสดิภาพและชरणบาลแรงงานประมงสงขลาชาติพัฒนาการดำเนินงานต่อไป พบว่าแนวทางการให้ข้อมูลสอดคล้องกัน ในเรื่องของความต้องการให้เพื่อนเด็กข้ามชาติด้วยกัน ชักชวนให้มาเรียนกันเยอะๆ เพราะบรรยากาศในห้องเรียนทำให้เด็กมีความสุข มีความรู้สึกอยากมาเรียนทุกวัน สามารถทำให้เด็กเกิดการพัฒนาทักษะด้านต่างๆได้

สรุปการวิเคราะห์ผลการวิจัย

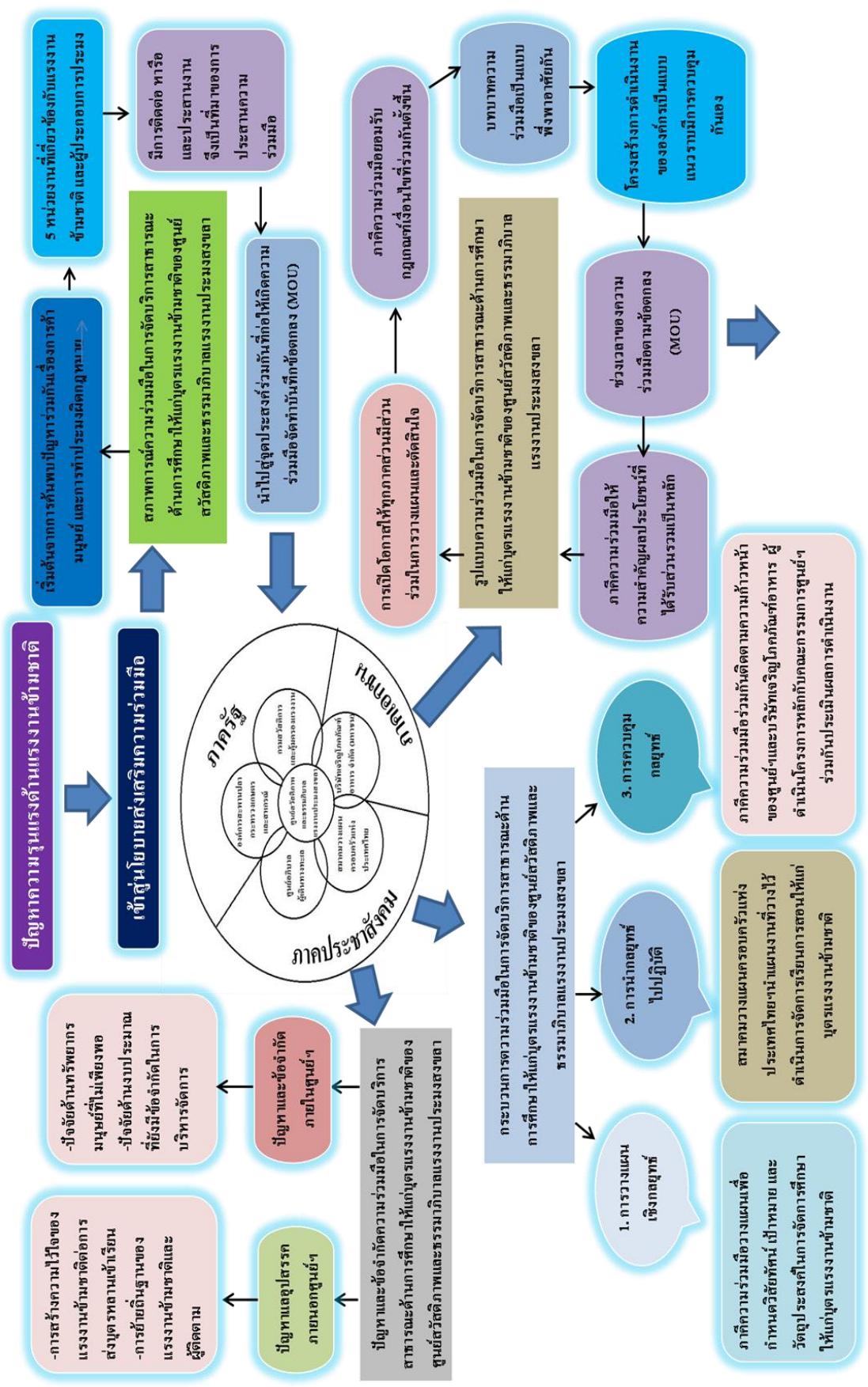
ปัญหาความรุนแรงด้านแรงงานที่เกิดขึ้นในประเทศไทย จากการที่ถูกกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา รายงานสถานการณ์ความพยายามในการป้องกันการค้ามนุษย์ (Trafficking in Persons Report หรือ TIP Report) ได้จัดอันดับประเทศไทยอยู่ในอันดับต่ำสุด (Tier 3) มีการใช้แรงงานข้ามชาติและแรงงานเด็ก หรือแรงงานบังคับในรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดในภาคการผลิตต่างๆ โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมกึ่งและสินค้าทะเลแปรรูปซึ่งเป็นสินค้าส่งออกที่สร้างรายได้ประเทศไทย รวมถึงยังถูกแจ้งเตือนใบเหลืองจากสหภาพยุโรป (EU) โดยได้ยื่นคำขาดให้รัฐบาลไทยเร่งแก้ไขเรื่องประมงและการทำประมงที่ผิดกฎหมายอย่างเคร่งครัดภายในระยะเวลา 6 เดือน จากปัญหาข้างต้นทำให้รัฐบาลส่งเสริมนโยบายความร่วมมือให้องค์กรทุกภาคส่วน เข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยกันแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ และการใช้แรงงานเด็ก ทำให้หน่วยงานต่างๆ ที่มีภารกิจหรือการดำเนินงานที่มีความเกี่ยวเนื่องแรงงานข้ามชาติและผู้ประกอบการด้านประมง แสดงเจตจำนงที่ช่วยกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

ในจังหวัดสงขลาที่มีการเคลื่อนไหวของแรงงานข้ามชาติเป็นจำนวนมาก โดยภาคส่วนต่างๆ ที่มีภารกิจหรือการดำเนินงานที่มีความเกี่ยวเนื่องแรงงานข้ามชาติและผู้ประกอบการด้านประมงในพื้นที่ ได้ค้นพบสภาพของปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกันและควรได้รับการแก้ไขเป็นอย่างยิ่ง จึงทำให้องค์กร 3 ภาคส่วน ประกอบด้วย ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ได้มีการ ติดต่อหารือ และประสานงาน บนฐานความต้องการร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์และการใช้แรงงานเด็ก นำไปสู่จุดประสงค์ร่วมกันในการจัดทำบันทึกข้อตกลง (MOU) และจัดตั้งศูนย์สวัสดิภาพและชरणมาภิบาลแรงงานประมงสงขลาขึ้น ในปี พ.ศ.2558 จากความร่วมมือของ 3 ภาคส่วน ประกอบด้วย 1. องค์กรภาครัฐ ได้แก่ องค์กรสะพานปลา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน 2. องค์กรภาคเอกชน ได้แก่ บริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) 3. องค์กรภาคประชาสังคม ได้แก่ สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย และศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเลสงขลา (บ้านสุขสันต์) เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวและยังเป็นศูนย์การจัดการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ โดยรูปแบบความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติผ่านศูนย์ฯ ดังกล่าว มีลักษณะเป็นองค์กรไตรภาคีที่เป็นทั้งผู้ให้และผู้รับ (Donor-Recipient) เนื่องจากเป็นความร่วมมือแบบเปิดโอกาสให้ทุกองค์กรมีอำนาจในการวางแผนและตัดสินใจอย่างเท่าเทียมกัน ภาวการณ์ร่วมมือยอมรับกฎเกณฑ์เงื่อนไขที่ร่วมกันตั้งขึ้น บทบาทความร่วมมือเป็นแบบพึ่งพาอาศัยกัน โดยมีทั้งองค์กรที่เป็นผู้รับคือ การรับงบประมาณเพื่อปฏิบัติตามภารกิจของผู้ให้งบประมาณ และในขณะเดียวกันองค์กรที่เป็นผู้ให้

งบประมาณก็ต้องพึ่งพาผลสำเร็จจากการปฏิบัติงานขององค์กรผู้รับเช่นกัน โครงสร้างการดำเนินงานขององค์กรเป็นแบบแนวราบ ไม่มีผู้บังคับบัญชาหรือผู้ใต้บังคับบัญชา แต่มีการควบคุมกันเองภายในองค์กร ส่วนช่วงเวลาของความร่วมมือตามข้อตกลง (MOU) 5 ปี และภาคีความร่วมมือให้ความสำคัญผลประโยชน์ที่ได้รับแก่ส่วนรวมเป็นหลัก

ส่วนกระบวนการความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติของศูนย์ฯ มี 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1. การวางแผนเชิงกลยุทธ์ เป็นขั้นตอนระดมความร่วมมือในการวางแผนและการตัดสินใจ เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของศูนย์ฯ รวมถึงแนวทางการจัดการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ 2. การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ เป็นขั้นตอนการจัดการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ด้านต่างๆและพัฒนาความสามารถของเด็กในการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนในระดับโรงเรียน 3. การควบคุมกลยุทธ์ เป็นการร่วมมือกันติดตามความก้าวหน้า และประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์ฯ โดยภาคเอกชน คือ บริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) ผู้ดำเนินการหลักโครงการดังกล่าวร่วมกับคณะกรรมการศูนย์ฯ โดยผลการประเมินจะเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จและความบกพร่องในการดำเนินงานของศูนย์ฯ เพื่อพัฒนาและปรับปรุงแผนกลยุทธ์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สำหรับปัญหาและข้อจำกัดในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติของศูนย์ฯ พบว่ามีปัญหาและข้อจำกัด 2 ประเด็น คือ 1. ปัญหาและข้อจำกัดภายในองค์กร ได้แก่ ปัจจัยด้านทรัพยากรมนุษย์ที่ไม่เพียงพอ และปัจจัยด้านงบประมาณยังมีข้อจำกัดในการบริหารจัดการเนื่องจากการเบิกใช้งบประมาณ 2. ปัญหาและอุปสรรคภายนอกองค์กร ได้แก่ อุปสรรคในการสร้างความไว้วางใจของแรงงานข้ามชาติที่จะส่งบุตรหลานเข้าเรียน และปัญหาการเคลื่อนถิ่นของแรงงานข้ามชาติและผู้ติดตามทำให้เด็กไม่สามารถได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ภาพประกอบ 4.2 สรุปผลการวิจัย
ที่มา: ผู้วิจัย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ: กรณีศึกษา ศูนย์สวัสดิภาพและชरणนิกบาลแรงงานประมงสงขลา โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย 1. เพื่อศึกษาสภาพการณ์และรูปแบบความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพและชरणนิกบาลแรงงานประมงสงขลา 2. เพื่อศึกษากระบวนการความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพและชरणนิกบาลแรงงานประมงสงขลา 3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อจำกัดในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพและชरणนิกบาลแรงงานประมงสงขลา

ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 15 คน แบ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 10 คน จากองค์การรัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ประกอบด้วย 5 หน่วยงาน ได้แก่ องค์การสะพานปลา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน, สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย, ศูนย์อภินิหารผู้เดินทางทะเลสงขลา (บ้านสุขสันต์) และบริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหารจำกัด (มหาชน) สาขาย่อย อ.หาดใหญ่ และผู้ให้ข้อมูลรองจำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้แทนสำนักงานเทศบาลนครสงขลา, โรงเรียนเทศบาล 1 (นครนอก) และบุตรแรงงานข้ามชาติ การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร (Document Research) และการวิจัยภาคสนาม (Field Research) จากการสังเกตการณ์และการสัมภาษณ์เชิงลึก ด้วยแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง นำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) โดยใช้วิธีการตีความเพื่อสร้างข้อสรุปจากข้อมูลเอกสาร การสังเกตการณ์ และข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกว่ามีความสอดคล้องกันในเรื่องของ สถานที่ เวลา และบุคคลที่มีความแตกต่างได้ข้อมูลตรงตามแหล่งข้อมูล

1. สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ตามรายวัตถุประสงค์การวิจัย มีสาระสำคัญดังนี้

1. สภาพการณ์ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพและชरणนมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา

จากการสรุปข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) สภาพการณ์ที่ก่อให้เกิดความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ จุดเริ่มต้นของความร่วมมือที่องค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ประกอบด้วย 5 หน่วยงาน คือ องค์กรสะพานปลา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ , กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน , บริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) , สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย และ ศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเลสงขลา (บ้านสุขสันต์) มีรายละเอียดดังหัวข้อต่อไปนี้

1) ค้นพบปัญหาาร่วมกัน ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 5 หน่วยงานได้กล่าวถึงจากกรณีสถานการณ์ด้านแรงงานในอุตสาหกรรมกุ้งและอาหารทะเลไทย เป็นที่ได้รับความสนใจจากต่างประเทศ ในประเด็นที่ไทยถูกประเทศสหรัฐอเมริกาได้รายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์ และจัดอันดับประเทศไทยอยู่ใน Tier 3 watch list ในปี พ.ศ.2557 โดยกระทรวงแรงงานสหรัฐอเมริการะบุว่า ไทยมีการใช้แรงงานเด็ก แรงงานบังคับและแรงงานทาส หรือการค้ามนุษย์นั่นเอง และยังมีการใช้แรงงานข้ามชาติอย่างผิดกฎหมาย มีการทารุณกรรมแรงงาน สภาพแวดล้อมในสถานที่ทำงานไม่เหมาะสม ไม่มีความปลอดภัยในการทำงาน และในรูปแบบที่เลวร้ายที่สุดในภาคการผลิตต่างๆ อีกทั้งในปี พ.ศ.2558 ประเทศไทยยังถูกแจ้งเตือนใบเหลืองจากสหภาพยุโรป (EU) โดยได้ยื่นคำขาดให้รัฐบาลไทยเร่งแก้ไขและปฏิรูปมาตรการกวาดล้างเรือประมง และการทำประมงที่ผิดกฎหมายอย่างเคร่งครัด โดยต้องมีความคืบหน้าอย่างชัดเจนภายในระยะเวลา 6 เดือน มิเช่นนั้น EU จะระงับการนำเข้าสินค้าอาหารทะเลจากผู้ประกอบการของไทยและอาจทำให้ไทยต้องสูญเสียรายได้อย่างมหาศาล เป็นปัญหาระดับชาติที่จะต้องแก้ไขอย่างจริงจัง ต้องได้รับความร่วมมือจากองค์กรที่มีความเกี่ยวข้องซึ่งมีความชำนาญด้านต่างๆ ซึ่งจะมาดำเนินงานเพื่อแก้ปัญหาาร่วมกันในรูปแบบภาคีความร่วมมือ ในการแนวทางที่จะแก้ไขปัญหาที่แก่แรงงานทั่วไป แรงงานข้ามชาติ และผู้ประกอบการสินค้าจากภาคประมง

2. ความเกี่ยวข้องของหน่วยงาน ผลการศึกษาพบว่า เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่กระตุ้นให้หน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องกับแรงงานทั่วไป แรงงานข้ามชาติ และผู้ประกอบการสินค้าจากภาคประมง ผลการศึกษาพบว่า ภารกิจและบทบาทหน้าที่ของ ทั้ง 5 หน่วยงานที่จะเข้าสู่การเป็นภาคีความร่วมมือและมีความเชี่ยวชาญกับเรื่อง แรงงาน แรงงานข้ามชาติ และการทำประมง ซึ่งจากกรณีที่ประเทศไทยถูกลดระดับความก้าวหน้าและความพยายามตอบสนองที่ชัดเจนในการแก้ไขปัญหาการลักลอบค้ามนุษย์ (เทียร์3) และถูกแจ้งเตือน ใบเหลืองจากสหภาพยุโรป (EU) ในกรณีการทำประมงผิดกฎหมายนั้น เป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบอย่างกว้างแก่เศรษฐกิจไทย รัฐบาลหรือองค์กรภาครัฐเพียงองค์กรเดียว ไม่สามารถแก้ไขปัญหานี้ได้เพียงลำพัง จึงต้องอาศัยความเชี่ยวชาญจากองค์กรหลายฝ่ายที่มีความเกี่ยวข้องกับแรงงาน แรงงานข้ามชาติ และผู้ประกอบการด้านประมง เหตุผลดังกล่าวจึงเป็นจุดกำเนิดที่ก่อให้เกิดการประสานความร่วมมือ ระหว่างองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และ ภาคประชาสังคม เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาความรุนแรงของแรงงาน และเรียกความน่าเชื่อถือเศรษฐกิจด้านอุตสาหกรรมด้านประมงไทยกลับคืนมา

3. ที่มาของการประสานความร่วมมือ ความตกลงกันระหว่างองค์กรภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาครัฐ ตั้งแต่การหารือปรึกษากัน ติดต่oprสานงาน จนนำไปสู่เกิดความต้องการในการจัดตั้งองค์กรขึ้นในรูปแบบภาคีความร่วมมือ ผลการศึกษาพบว่า บริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหารจำกัด (มหาชน) ในฐานะที่เป็นองค์กรภาคเอกชนเป็นผู้คิดค้น โครงการศูนย์ความร่วมมือระหว่างองค์กรอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม เนื่องจากต้องการลดความเสี่ยงในด้านประมงไทยในด้านลบซึ่งถูกต่างประเทศจับตามอง และมีความเป็นห่วงคนไทยในเรื่องต่อห่วงโซ่อาหาร จึงต้องการดำเนินโครงการอย่างจริงจัง โดยจะเป็นสนับสนุนหลักด้านงบประมาณ และทำการเสนอโครงการให้หน่วยงานอื่น ส่วนภาคประชาสังคมให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ การใช้แรงงานเด็ก และการละเมิดสิทธิมนุษยชนของแรงงานข้ามชาติ จึงมีการติดต่oprสานงาน และพูดคุยกับองค์กรเอกชนถึงการเข้าสู่ความร่วมมือในการดำเนินงาน และองค์กรภาครัฐให้ความสำคัญกับยุทธศาสตร์ด้านแรงงานที่จำเป็นต้องแก้ไขอย่างเร่งรัด ถึงการคุ้มครองสิทธิของแรงงาน รวมถึงการแก้ไขการทำประมงให้ถูกกฎหมาย และพัฒนาต่อไปอย่างยั่งยืน ซึ่งจากเหตุผลดังกล่าวจึงเป็นที่มาของประสานความร่วมมือของหน่วยงานทั้ง 5 ที่มีความเห็นตรงกันจะช่วยแก้ไขปัญหา เริ่มมีการพบปะ พูดคุยเกี่ยวกับโครงการ ติดต่oprสานงาน จนนำไปสู่การมีจุดประสงค์

เดียวกันที่จะก่อให้เกิดความร่วมมือ

4. จุดประสงค์ร่วมกันที่ก่อให้เกิดความร่วมมือ เป็นปัจจัยความต้องการอันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของ 5 หน่วยงาน จากองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ผลการศึกษาพบว่า จุดประสงค์ร่วมกันที่ก่อให้เกิดความร่วมมือ เพื่อจัดตั้งองค์กรในรูปแบบภาคีความร่วมมือนั้น 5 หน่วยงานให้ข้อมูลที่สอดคล้องกันว่า เกิดจากทุกความต้องการที่เป็นเป้าหมายเดียวกัน คือ การป้องกันความเสี่ยงการเกิดปัญหาการค้ำมนุษย์และการใช้แรงงานเด็ก การพัฒนาคุณภาพชีวิตของแรงงานข้ามชาติให้ดีขึ้น สนับสนุนและให้ความช่วยเหลือแรงงานข้ามชาติ ให้เกิดความเหมาะสมตามหลักสิทธิมนุษยชน รวมการเปิดโอกาสทางการศึกษาให้กับบุตรของแรงงานข้ามชาติให้มีความเท่าเทียมกับเด็กไทย ซึ่งจุดประสงค์ร่วมกันดังกล่าว นำไปสู่การเกิดความร่วมมือในการบันทึกข้อตกลงร่วมกัน (MOU) จัดตั้งโครงการในรูปแบบขององค์กรภาคีความร่วมมือชื่อว่า “ศูนย์สวัสดิภาพและชरणามิบาลแรงงานประมงสงขลา”

2. รูปแบบความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพและชरणามิบาลแรงงานประมงสงขลา

รูปแบบความร่วมมือจากองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ประกอบด้วย 5 หน่วยงานนั้น ในการดำเนินกิจกรรมบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพและชरणามิบาลแรงงานประมงสงขลา เมื่อพิจารณารูปแบบความร่วมมือของ Agranoff & McGuire ที่มี 6 รูปแบบ ประกอบกับการนำเอาจุดเด่นของรูปแบบทั้ง 6 มาออกแบบเป็นข้อคำถามเพื่อสอบถามผู้ให้ข้อมูล ซึ่งเมื่อนำรูปแบบความร่วมมือทั้ง 6 รูปแบบมาเปรียบเทียบกับข้อมูลที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลแล้ว ผลศึกษาพบว่า เป็นความร่วมมือแบบเปิดโอกาสให้แก่ละองค์กรที่เป็นภาคีความร่วมมือ มีอำนาจในการตัดสินใจอย่างเท่าเทียมกัน มีบทบาทการขององค์กรที่เป็นผู้รับคือ การรับเงินสนับสนุนเพื่อปฏิบัติตามภารกิจของผู้ให้ และในขณะเดียวกันองค์กรที่เป็นผู้ให้ก็ต้องพึ่งพาผลสำเร็จจากการปฏิบัติงานขององค์กรผู้รับเช่นกัน ซึ่งองค์กรทั้งสองประเภทจะดำเนินงานแบบพึ่งพาอาศัยกัน สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ร่วมกันวางไว้ การดำเนินงานร่วมกันเป็นแบบไม่มีการบังคับบัญชา ส่วนระยะเวลาในการดำเนินโครงการมีผลตอบรับไปในเชิงที่จะเป็นถาวร และทุกหน่วยงานให้ความสำคัญแก่ประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้งมากกว่าผลประโยชน์ขององค์กรตนเอง จึงทำให้ลักษณะการดำเนินความร่วมมือ 5 หน่วยงานของศูนย์สวัสดิภาพและชरणามิบาลแรงงานประมงสงขลา ซึ่งรูปแบบความร่วมมือที่มีความใกล้เคียงที่สุด คือ แบบองค์กรที่บทบาทเป็นผู้ให้และผู้รับ (Donor-Recipient)

3. กระบวนการความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตร แรงงานข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพและชरणมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกต และการวิเคราะห์เอกสาร พบว่ากระบวนการความร่วมมือในการวางแผนการดำเนินงานในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพและชरणมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา แต่ละขั้นตอนแล้วมีรายละเอียดผลการศึกษาดังนี้

1. การวางแผนเชิงกลยุทธ์ (Strategic Planning) เป็นขั้นตอนหรือกระบวนการระดมความร่วมมือในการตัดสินใจ เพื่อกำหนดทิศทางงานของศูนย์สวัสดิภาพและชरणมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ในประเด็นการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนต่อไปนี้

1.1 การศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสถานภาพขององค์กร ผลการศึกษาพบว่า ภาควิชาความร่วมมือ 3 ฝ่าย ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อการวิเคราะห์ถึงผู้ให้ข้อมูลให้ข้อมูลสอดคล้องกัน ถึงสภาพการณ์ขององค์กร พบว่า การทำดำเนินโครงการศูนย์สวัสดิภาพและชरणมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา เกิดขึ้นจากปัญหาการถูกนานาชาติจับตามองเรื่องความรุนแรงในละเมิดสิทธิมนุษยชนของแรงงานข้ามชาติประเทศไทย การทำประมงผิดกฎหมาย รวมถึงปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้ติดตามแรงงาน ทำให้บางหน่วยงานที่เป็นองค์กรภาคเอกชนซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับสินค้าภาคประมงส่งออกไปยังต่างประเทศ อาจถูกโจมตีหรือปฏิเสธสินค้าจากประเทศไทยได้ หากไม่มีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างจริงจัง จึงอาศัยความร่วมมือในการทำงานขององค์กรหลายฝ่ายในการดำเนินงานร่วมกัน เข้าสู่กระบวนการความร่วมมือและจัดตั้งศูนย์สวัสดิภาพและชरणมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา เพื่อให้ได้ข้อสรุปในการกำหนดสิ่งต่างๆ ในแผนงานเพื่อให้สามารถนำแผนงานไปดำเนินการต่อไปในขั้นปฏิบัติเป็นไปตามที่เป้าหมายที่วางวางไว้

2.2 การวางแผนด้านโครงสร้างขององค์กร ผลการศึกษาพบว่าการกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงาน แบ่งตามความชำนาญการและความสามารถขององค์กร โดยองค์กรที่มีเป็นฝ่ายดำเนินงานจะเป็นองค์กรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับแรงงานแรงงานข้ามชาติ บุตรแรงงานข้ามชาติ และการทำประมง

1.3 การบริหารจัดการความร่วมมือและการประสานงานภายในของศูนย์สวัสดิภาพและชरणมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา พบว่าทุกหน่วยงานที่มาจากองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ให้ข้อมูลที่สอดคล้องกันว่า ขั้นตอนการบริหารความร่วมมือได้ให้ศูนย์ความร่วมมือดังกล่าว ไม่มีกรอบหรือระเบียบที่ชัดเจนในการดำเนินการ แต่ให้อิสระในการทำงานตามแบบที่หน่วยงานนั้นๆ ชำนาญการ เพียงแต่ต้องมีการรายงานผลการดำเนินงานเมื่อถึงคราวประชุม

ประจำปี

1.4 การจัดระบบกลไกการใช้งบประมาณและทรัพยากร ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลทุกหน่วยงานให้ข้อมูลสอดคล้องกันว่า ในการแบ่งสัดส่วนของงบประมาณและทรัพยากร ที่จะเอาไปใช้ในภารกิจต่างๆ ซึ่งเป็นกิจกรรมของศูนย์สวัสดิภาพและชरणมาภิบาลแรงงานประมง สงขลานั้น พบว่า หน่วยงานที่เป็นฝ่ายปฏิบัติการ เมื่อต้องการใช้งบประมาณหรือทรัพยากรใดต้อง ทำเป็นโครงการเพื่อเสนอผู้ให้หน่วยงานผู้ให้งบประมาณพิจารณา ก่อน ส่วนองค์กรผู้ให้ งบประมาณก็จะพิจารณาตามความเหมาะสมว่าโครงการที่ถูกเสนอมามีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

1.5 การวางแผนด้านตัวชี้วัดขององค์กรความร่วมมือ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลที่ สอดคล้องและมีความเชื่อมโยงกัน ซึ่งประเด็นสำคัญคือการแก้ไขปัญหาเรื่องแรงงานถูกละเมิด สิทธิ ปัญหาการค้ามนุษย์ ปัญหาการใช้แรงงานเด็ก และผลักดันให้บุตรแรงงานข้ามชาติมี โอกาส ทางการศึกษาให้เท่าเทียมกับเด็กไทย ส่งเสริมให้ความรู้ด้านกฎหมายแรงงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้ แรงงาน และเป็นศูนย์ประสานงานรับเรื่องร้องทุกข์เมื่อแรงงานถูกละเมิดสิทธิ เป็นต้น ซึ่งตัวชี้วัด ความร่วมมือขององค์กรดังที่กล่าวมา จะเป็นแรงผลักดันให้ผู้ปฏิบัติงานนำแผนงาน ไปปฏิบัติให้ สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และกลยุทธ์ตามแผนที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (Strategic Implementation)

โดยขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการศึกษาตามกรอบแนววิจัยที่ผู้วิจัยได้ศึกษา เฉพาะ ในประเด็นการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ โดยมีหัวข้อ สัมภาษณ์ ได้แก่

2.1 รายละเอียดในการดำเนินงาน

การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ปฏิบัติงานจากสองหน่วยงาน ได้แก่ สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย และมีศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเล (บ้านสุขสันต์) ปฏิบัติงานแต่ละเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของศูนย์เด็กข้ามชาติร่วมกัน เพียงแต่มีภารกิจหน้าที่ที่ รับผิดชอบในที่ต้องปฏิบัติแตกต่างกัน

การคัดสรรหลักสูตรและการกำหนดเนื้อหาแก่ผู้เรียน ผลการศึกษาพบว่า ผู้ข้อมูล ให้ข้อมูลไปในทิศทางเดียวกัน โดยครูผู้สอนจะเป็นผู้คัดสรรหลักสูตร โดยแบ่งตามช่วงวัยของเด็ก ซึ่งมีสองช่วงอายุ คือ อายุ 4-6 ปี และ อายุ 7-14 ปี เพื่อให้สอดคล้องกับความสามารถในการเรียนรู้ ของเด็กได้อย่างเหมาะสม ส่วนการกำหนดเนื้อหาเด็ก อายุระหว่าง 4-6 ปี ในเบื้องต้นครูจะสอนให้ เด็กฝึกทักษะการ ฟัง พูด อ่าน เขียน ให้ได้ก่อนเพื่อพัฒนาทักษะในการเรียนในลำดับการเรียนรู้ใน ขั้นถัดไป และการกำหนดเนื้อหาแก่เด็กช่วง อายุ 7-14 ปี ครูจะกำหนดเนื้อหาการสอนเป็นรายวิชา

และใช้หนังสือเป็นสื่อการสอนในการเรียนของเด็ก

การจัดการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ ผลการศึกษาของครูผู้สอนพบว่า แรกเริ่มครูจะสร้างความสัมพันธ์อันดีกับเด็กเพื่อให้เกิดความคุ้นชินก่อน และหลังจากนั้นจะเริ่มสอนเด็กด้วยวิธีการต่างๆ ตามที่ครูผู้สอนได้วางแผนไว้ดังที่กล่าวมาในหัวข้อก่อนหน้าข้างต้น

2.2 การใช้งบประมาณและการจัดสรรทรัพยากร ผลการศึกษาพบว่าผู้ให้ข้อมูลที่เป็นหน่วยงานที่เป็นฝ่ายปฏิบัติการเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาให้แก่เด็กข้ามชาติให้ข้อมูลสอดคล้องกัน เมื่อต้องการใช้งบประมาณหรือทรัพยากรใดต้องทำเป็นโครงการเพื่อเสนอผู้ให้หน่วยงานผู้ให้งบประมาณพิจารณาก่อน ส่วนองค์กรผู้ให้งบประมาณก็จะพิจารณาตามความเหมาะสมว่าโครงการที่ถูกลงเสนอมา

3. การควบคุมกลยุทธ์ (Strategic Control) เป็นขั้นตอนหรือกระบวนการสุดท้ายของการบริหารความร่วมมือ ในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลที่มีหน้าที่ในการติดตามความก้าวหน้าทุกหน่วยงานที่เป็นภาคีความร่วมมือของศูนย์สวัสดิภาพและชरणมาภิบาลแรงงานประมงสงขลาให้ข้อมูลสอดคล้องกัน ช่วยกันสอดส่องดูแลของศูนย์ความร่วมมือด้วยกัน ส่วนการประเมินผลนั้นในแต่ละปีงบประมาณพบว่าทุกหน่วยงานจะต้องการรายงานผลการดำเนินงาน เพื่อส่งให้เจ้าหน้าที่เฉพาะเกี่ยวกับการประเมินผลของบริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหารจำกัด (มหาชน) ร่วมกันประเมินผลกับคณะกรรมการศูนย์จาก 5 หน่วยงาน และเครือข่ายตัวแทนแรงงานข้ามชาติ ตัวแทนผู้ประกอบการประมง ถึงบริษัทพัฒนาของศูนย์แต่ละปีส่งผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ สามารถสร้างประโยชน์ให้กับสังคมได้เพียงใด รวมถึงปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างกาดำเนินงานมีอะไรบ้าง เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาแผนความร่วมมือในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพขึ้นในปีถัดไป

4. ปัญหาและข้อจำกัดในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพและชरणมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา

เมื่อพิจารณาปัญหาและข้อจำกัดในการดำเนินการความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพและชरणมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา จากการศึกษาพบว่า

1. ปัญหาและข้อจำกัดภายในองค์กรของศูนย์สวัสดิภาพและชरणมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา เมื่อนำมาวิเคราะห์ประกอบกับทฤษฎีการบริหารแบบ 4M ผู้วิจัยพบว่า ทั้ง 4 ปัจจัยองค์กรดังกล่าวยังมีปัญหาและข้อจำกัด 2 ด้าน คือ

1) ปัจจัยด้านทรัพยากรมนุษย์ (Man) ที่ไม่เพียงพอทำให้เกิดปัญหาเมื่อผู้ปฏิบัติงานไม่สามารถดำเนินงานได้จะ ไม่มีผู้ปฏิบัติงานแทน

2) ปัจจัยด้านงบประมาณ (Money) ยังมีข้อจำกัดในการบริหารจัดการเนื่องจากการเบิกจ่ายงบประมาณ ซึ่งเมื่อจะเบิกจ่ายงบประมาณในกิจกรรมใดต้องได้รับการอนุมัติจากผู้ให้งบประมาณก่อน

2. ปัญหาและข้อจำกัดภายนอกองค์กรของศูนย์สวัสดิภาพและธรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา พบว่า มี 2 ประเด็นปัญหาต่อไปนี้

1) อุปสรรคต่อการสร้างแรงจูงใจของปัญหาที่เป็นผู้ปกครอง ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ กล่าวถึงอุปสรรคต่อการสร้างแรงจูงใจของผู้ปกครองถึงการส่งบุตรหลานเข้าเรียน ในศูนย์การเรียนรู้เด็กข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพและธรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา นั้น เกิดจากความกังวลของผู้ปกครองต่อการส่งบุตรเข้าเรียนในศูนย์การเรียนรู้การเตรียมความพร้อมก่อนวัยเรียน เป็นเหตุผลที่เชื่อมโยงต่อจำนวนเด็กในปัจจุบัน ที่ยังมีจำนวนน้อยอยู่ในโครงการดังกล่าว ทั้งนี้ในพื้นที่จังหวัดสงขลายังมีบุตรแรงงานข้ามชาติจำนวนมาก ที่อาศัยในบริเวณพื้นที่จังหวัดสงขลาและ แต่ยังไม่เข้าสู่กระบวนการศึกษามากเท่าที่ควร

2) ปัญหาการย้ายถิ่นฐานตามผู้ปกครอง ผลการศึกษาพบว่าผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดได้กล่าวถึง เด็กที่ไม่สามารถเรียนต่อเนื่องได้เนื่องจากเคลื่อนย้ายตามผู้ปกครอง คือ กลุ่มเด็กที่ย้ายกลับภูมิลำเนาพร้อมผู้ปกครอง และกลุ่มเด็กที่มีพ่อแม่เป็นแรงงานประเภทก่อสร้างที่มีการเคลื่อนย้ายไปเรื่อยๆ ในบริเวณที่มีการก่อสร้าง ทำให้เด็กสองกลุ่มนี้ไม่สามารถกลับมาเรียนต่อได้ หรือกลับมาแล้วก็หลงลืมแล้วอาจจะต้องเรียนใหม่ ทำให้เกิดความล่าช้าในการเรียนรู้ และปัญหาที่เกิดความเสี่ยงต่อการใช้แรงงานเด็กต่อกลุ่มเด็กเหล่านี้ก็ยังมีอยู่

สำหรับแนวทางการขับเคลื่อนความร่วมมือ หน่วยงานที่อยู่ในกระบวนการความร่วมมือไม่ว่าจะเป็นผู้ที่ดำเนินงานโดยตรงเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้เด็กข้ามชาติ หรือหน่วยงานที่ดำเนินกิจกรรมด้านอื่นๆ ของศูนย์สวัสดิภาพและธรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา ผลการศึกษาพบว่า มีแนวคิดที่สอดคล้องกัน เช่น การประชาสัมพันธ์ให้องค์กรอื่นๆ ที่ยังไม่ได้มีส่วนหรือเห็นถึงความสำคัญในการดำเนินงานแบบภาคีความร่วมมือ และส่งเสริมให้องค์กรหลายภาคส่วน รวมถึงประชาชนในพื้นที่ ในการดำเนินการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ รวมถึงให้เป็นที่รู้จักในวงกว้างมากขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ด้านแรงงานตามนโยบายของรัฐบาล

ผลการศึกษาจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลรอง ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ไม่ได้เป็นภาคีความร่วมมือของศูนย์สวัสดิภาพและธรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา พบว่าแนวทางของข้อมูลที่ได้มาสอดคล้องกันคือ ต้องการให้โครงการจัดการศึกษาให้กับบุตรแรงงานข้ามชาติดำเนินการและพัฒนาต่อไปเรื่อยๆ ต้องการให้ทางศูนย์สวัสดิภาพและธรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา

ดำเนินการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้เด็กข้ามชาติ ในรูปแบบของการให้ความรู้ความเข้าใจ เหตุผลที่ทำไมเด็กถึงต้องได้รับการศึกษา ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา รวมถึงการคลายความกังวลของผู้ปกครองต่อการส่งบุตรหลานเข้าไปเรียน ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นการกระตุ้นให้เด็กข้ามชาติมีโอกาสทางการศึกษามากขึ้น หากได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง

นอกจากนี้ผลการศึกษาจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลรองอีกกลุ่มหนึ่ง คือ เด็กข้ามชาติถึงความต้องการต่างๆ นอกเหนือจากที่ศูนย์การเรียนรู้เด็กข้ามชาติดำเนินการไปแล้วในปัจจุบัน พบว่าแนวทางการให้ข้อมูลสอดคล้องกัน ในเรื่องของความต้องการให้เพื่อนเด็กข้ามชาติด้วยกัน ชักชวนให้มาเรียนกันเยอะๆ เพราะบรรยากาศในห้องเรียนทำให้เด็กมีความสุข มีความรู้สึกลอยมาเรียนทุกวัน สามารถทำให้เด็กเกิดการพัฒนาทักษะด้านต่างๆ ได้

2. อภิปรายผล

การศึกษาความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ: กรณีศึกษา ศูนย์สวัสดิภาพและชรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผลออกเป็น 4 ส่วนมีสาระสำคัญ ได้แก่ 1.สภาพการณ์ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพและชรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา 2. รูปแบบความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพและชรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา 3. กระบวนการความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพและชรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา 4. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อจำกัดในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพและชรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา ซึ่งแต่ละส่วนมีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายต่อไปนี้

1. สภาพการณ์ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพและชรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา

มีจุดเริ่มต้นที่ก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม มีที่มาจากกรณีที่รัฐบาลมีนโยบายขับเคลื่อนประเทศจากแนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่ (New public service) ซึ่งสอดคล้องกับ Janet Vinzant, and Robert B. Denhardt. (2003) ที่พบว่า การให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนของรัฐ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการของตนในการจัดบริการสาธารณะ โดยใช้กลยุทธ์ในการให้บริการและส่งเสริมให้เกิดความคิดในการรับผิดชอบในฐานะที่เป็นผู้มีส่วนได้เสียจากภาคส่วนต่างๆ เพื่อให้สาธารณะประโยชน์ที่พลเมืองจะได้รับเกิดความเท่าเทียมกัน และจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

(Content analysis) สามารถอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1) การค้นพบปัญหาาร่วมกัน เป็นที่มาของความร่วมมือที่มีองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ผลการศึกษาพบว่า ทั้ง 5 หน่วยงาน จากกรณีประเทศไทยถูกลดระดับความพยายามป้องกันปัญหาค้ามนุษย์ซึ่งอยู่ในระดับต่ำสุด (เทียร์ 3) ถูกแจ้งเตือนใบเหลืองจากสหภาพยุโรป (EU) โดยได้ยื่นคำขาดให้รัฐบาลไทยเร่งแก้ไขและปฏิรูปมาตรการกวดล้างเรือประมงอย่างเคร่งครัดนั้น เป็นปัญหาระดับชาติที่จะต้องแก้ไขอย่างจริงจัง ต้องได้รับความร่วมมือจากองค์กรที่มีความเกี่ยวข้องซึ่งมีความชำนาญด้านต่างๆ ซึ่งจะมาดำเนินงานเพื่อแก้ปัญหาร่วมกันในรูปแบบภาคีความร่วมมือ ซึ่งสอดคล้องกับ ปิยากร หวังมหพร (2556) ที่พบว่า การจัดบริการสาธารณะจะต้องจัดทำเพื่อความมั่นคง ซึ่งภารกิจที่จะต้องส่งผลกระทบต่อประชาชนผู้มีส่วนได้เสียทั่วประเทศ ซึ่งปัจจุบันการจัดบริการสาธารณะของรัฐจะต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับภาคส่วนต่างๆ เป็นสำคัญ ไม่ว่าจะเป็น ภาคเอกชน องค์กร ไม่แสวงกำไร ร่วมกันจัดกิจกรรมหนึ่งกิจกรรมใดด้วยกันเพื่อบริการประชาชน

2) ความเกี่ยวข้องของหน่วยงาน เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่กระตุ้นให้หน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องกับแรงงานทั่วไป แรงงานข้ามชาติ และผู้ประกอบการสินค้าจากภาคประมง ผลการศึกษาพบว่า ภารกิจและบทบาทหน้าที่ของ ทั้ง 5 หน่วยงานที่จะเข้าสู่การเป็นภาคีความร่วมมือ มีความเกี่ยวข้องกับแรงงาน แรงงานข้ามชาติ และการทำประมง ซึ่งจากกรณีประเทศไทยถูกลดระดับความก้าวหน้าและความพยายามตอบสนองที่ชัดเจนในการแก้ไขปัญหาค้ามนุษย์ (เทียร์ 3) และถูกแจ้งเตือนใบเหลืองจากสหภาพยุโรป (EU) ในกรณีการทำประมงผิดกฎหมายนั้น เป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่ออย่างกว้างแก่เศรษฐกิจไทย รัฐบาลหรือองค์กรภาครัฐเพียงองค์กรเดียวไม่สามารถแก้ไขปัญหานี้ได้เพียงลำพัง จึงต้องอาศัยความเชี่ยวชาญจากองค์กรหลายฝ่ายที่มีความเกี่ยวข้องกับแรงงาน แรงงานข้ามชาติ และผู้ประกอบการด้านประมง เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาคาความรุนแรงของแรงงาน และเรียกความน่าเชื่อถือเศรษฐกิจด้านอุตสาหกรรมด้านประมงไทยกลับคืนมา ซึ่งสอดคล้องกับ เฉลิมพงษ์ มีสมนัย (2556) ที่พบว่า การวางแผนงานสู่การปฏิบัติที่บรรลุเป้าหมาย ได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิเคราะห์ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ภัยคุกคามและอุปสรรคต่างๆ ตามสถานการณ์ในเวลานั้นๆ รวมถึงจุดอ่อนจุดแข็งของฐานะขององค์กรที่เข้ามาดำเนินงาน ในกรอบระยะเวลาที่ต้องการดำเนินงานร่วมกัน เพื่อประกอบการวางแผนและนโยบายในการใช้ชีวิต การและบริหารงานเพื่อบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

3) ที่มาของการประสานความร่วมมือ ผลการศึกษาพบว่า การที่บริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหารจำกัด (มหาชน) ในฐานะที่เป็นองค์กรภาคเอกชนผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวกับสินค้าประมงที่มาจากการใช้แรงงานประเภทต่างๆ ต้องการลดล้างชื่อเสียงในด้านลบของประมงไทยซึ่งถูก

ต่างประเทศจับตามอง และมีความเป็นห่วงคนไทยในเรื่องต่อห่วงโซ่อาหาร จึงทำโครงการในรูปแบบภาคีความร่วมมือที่สนองตามนโยบายของรัฐบาล โดยทางภาคเอกชนจะเป็นสนับสนุนหลัก ด้านงบประมาณ และเสนอโครงการให้หน่วยงานอื่น ส่วนภาคประชาสังคมให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาการค้ำมนุษย์ การใช้แรงงานเด็ก และการละเมิดสิทธิมนุษยชนมองแรงงานข้ามชาติ จึงมีการติดต่อประสานงานและพูดคุยกับองค์กรเอกชนถึงการเข้าสู่ความร่วมมือในการดำเนินงาน และองค์กรภาครัฐให้ความสำคัญกับยุทธศาสตร์ด้านแรงงานที่จำเป็นต้องแก้ไขอย่างเร่งรัด ถึงการคุ้มครองสิทธิของแรงงาน รวมถึงการแก้ไขการทำประมงให้ถูกต้องกฎหมาย และพัฒนาต่อไปอย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับ นันทวัฒน์ บรมานันท์ (2547) ที่พบว่า การดำเนินกิจกรรมสาธารณะบางประเภทที่ต้องใช้เงินงบประมาณในลงทุนสูง อาจต้องใช้บุคลากรที่มีความชำนาญพิเศษ ซึ่งรัฐไม่อาจดำเนินการจัดทำได้ และเพื่อให้ทันกับความต้องการของประชาชนในฐานะที่เป็นผู้ใช้บริการสาธารณะ จึงต้องให้เอกชนซึ่งมีความพร้อมในการดำเนินกิจกรรมเป็นผู้จัดทำบริการสาธารณะ ร่วมกับรัฐ เช่น การจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา เป็นกิจกรรมที่เป็นความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

4) จุดประสงค์ร่วมกันที่ก่อให้เกิดความร่วมมือ เป็นปัจจัยความต้องการอันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของ 5 หน่วยงาน จากองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ผลการศึกษาพบว่า จุดประสงค์ร่วมกันที่ก่อให้เกิดความร่วมมือ เพื่อจัดตั้งองค์กรในรูปแบบภาคีความร่วมมือนั้น 5 หน่วยงานให้ข้อมูลที่สอดคล้องกันว่า เกิดจากทุกความต้องการที่เป็นเป้าหมายเดียวกัน คือ การป้องกันความเสี่ยงการเกิดปัญหาการค้ำมนุษย์และการใช้แรงงานเด็ก การพัฒนาคุณภาพชีวิตของแรงงานข้ามชาติให้ดีขึ้น สนับสนุนและให้ความช่วยเหลือแรงงานข้ามชาติ ให้เกิดความเหมาะสมตามหลักสิทธิมนุษยชน รวมการเปิดโอกาสทางการศึกษาให้กับบุตรของแรงงานข้ามชาติ ให้มีความเท่าเทียมกับเด็กไทย ซึ่งจุดประสงค์ร่วมกันดังกล่าว นำไปสู่การเกิดความร่วมมือในการบันทึกข้อตกลงร่วมกัน (MOU) จัดตั้งโครงการในรูปแบบองค์กรภาคีความร่วมมือชื่อว่า “ศูนย์สวัสดิภาพและธรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา” ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ(2560) ที่พบว่า แนวทางที่เหมาะสมในการสร้างระบบบริหารงานภาครัฐให้มีความทันสมัย และมีประสิทธิภาพ เพื่อจัดบริการสาธารณะสนองความพึงพอใจให้แก่ประชาชน ได้อย่างแท้จริง หน่วยงานภาครัฐจึงต้องให้ความสำคัญกับสร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในสังคม ให้เข้ามามีส่วนร่วม ที่มีความจำเป็นหรือปัจจัยความต้องการร่วมมือกันทำงานบางอย่างให้สำเร็จ และบรรลุเป้าหมายเดียวกันอย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

2. รูปแบบความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตร แรงงานข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพและชरणามากิบาลแรงงานประมงสงขลา

เมื่อพิจารณารูปแบบความร่วมมือของ Agranoff & McGuire ที่มี 6 รูปแบบ รูปแบบกับการดำเนินความร่วมมือจากองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ประกอบด้วย 5 หน่วยงานนั้น ในการดำเนินกิจกรรมบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพและชरणามากิบาลแรงงานประมงสงขลาผลศึกษาพบว่า เป็นความร่วมมือแบบเปิดโอกาสให้แต่ละองค์กรที่เป็นภาคีความร่วมมือ มีอำนาจในการตัดสินใจอย่างเท่าเทียมกัน มีบทบาทการขององค์กรที่เป็นผู้รับคือ การรับเงินสนับสนุนเพื่อปฏิบัติตามภารกิจของผู้ให้ และในขณะที่เดียวกันองค์กรที่เป็นผู้ให้ก็ต้องพึ่งพาผลสำเร็จจากการปฏิบัติงานขององค์กรผู้รับเช่นกัน ซึ่งองค์กรทั้งสองประเภทจะดำเนินงานแบบพึ่งพาอาศัยกัน สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ร่วมกันวางไว้ การดำเนินงานร่วมกันเป็นแบบไม่มีการบังคับบัญชา ส่วนระยะเวลาในการดำเนินโครงการมีผลตอบรับไปในเชิงที่จะเป็นถาวร และทุกหน่วยงานให้ความสำคัญแก่ประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง มากกว่าผลประโยชน์ขององค์กรตนเอง จึงทำให้ลักษณะการดำเนินความร่วมมือ 5 หน่วยงานของศูนย์สวัสดิภาพและชरणามากิบาลแรงงานประมงสงขลา ซึ่งรูปแบบความร่วมมือที่มีความใกล้เคียงที่สุด คือ แบบองค์กรที่บทบาทเป็นผู้ให้และผู้รับ (Donor-Recipient) ซึ่งสอดคล้องกับ Michael McGuire (2006) ที่พบว่า ความร่วมมือถือเป็นการเข้ามามีบทบาทของผู้เล่นที่หลากหลาย ภายใต้บริบทความร่วมมือต้องมีการสร้างการเรียนรู้ร่วมกัน ตลอดจนร่วมกันหาข้อตกลง (reacting agreement) มากกว่าเป็นแค่การดำเนินการตัดสินใจเพียงอย่างเดียว ซึ่งการพยายามหาข้อตกลงร่วมกันนั้น ควรวางอยู่บนฐานของการพยายามที่จะสร้างความสมานฉันท์ให้เกิดขึ้น และที่สำคัญที่สุดบทบาทของผู้เล่นแต่ละคนหรือองค์กร แต่ละองค์กรล้วนเป็นไปในลักษณะของการพันธมิตร ไม่ผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา

3. กระบวนการความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตร แรงงานข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพและชरणามากิบาลแรงงานประมงสงขลา

กระบวนการความร่วมมือในการวางแผนการดำเนินงานและการบริหารความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพและชरणามากิบาลแรงงานประมงสงขลา ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนที่สำคัญมีรายละเอียดผลการศึกษาดังนี้

1. การวางแผนเชิงกลยุทธ์ (Strategic Planning) เป็นขั้นตอนหรือกระบวนการระดมความร่วมมือในการตัดสินใจ เพื่อกำหนดทิศทางงานดำเนินงานของศูนย์สวัสดิภาพและชरणามากิบาลแรงงานประมงสงขลา ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ในประเด็นการบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนย่อยต่อไปนี้

1.1 การศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสถานภาพขององค์กร ผลการศึกษาพบว่า ภาควิชาความร่วมมือ 3 ฝ่าย ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อการวิเคราะห์ถึงผู้ให้ข้อมูลให้ข้อมูลสอดคล้องกัน ถึงสภาพการณ์ขององค์กร พบว่า การทำดำเนินโครงการศูนย์สวัสดิภาพและชरणมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา เกิดขึ้นจากปัญหาการถูกขนานาชาติจับตามองเรื่องความรุนแรงในละเมิดสิทธิมนุษยชนของแรงงานข้ามชาติประเทศไทย การทำประมงผิดกฎหมาย รวมถึงปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้ติดตามแรงงาน ทำให้บางหน่วยงานที่เป็นองค์กรภาคเอกชนซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับสินค้าภาคประมงส่งออกไปยังต่างประเทศ อาจถูกโจมตีหรือปฏิเสธสินค้าจากประเทศไทยได้ หากไม่มีการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างจริงจัง จึงอาศัยความร่วมมือในการทำงานขององค์กรหลายฝ่ายในการดำเนินงานร่วมกัน เข้าสู่กระบวนการความร่วมมือและจัดตั้งศูนย์สวัสดิภาพและชरणมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา เพื่อให้ได้ข้อสรุปในการกำหนดสิ่งต่างๆ ในแผนงานเพื่อให้สามารถนำแผนงานไปดำเนินการต่อไปในขั้นปฏิบัติเป็นไปตามที่เป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ Agranoff Robert and Michael McGuire (2003) ที่พบว่า ความร่วมมือเป็นกระบวนการกระตุ้นให้องค์กรต่างๆ หันมาปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อแก้ไขปัญหาที่ไม่สามารถทำให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยศักยภาพขององค์กรเพียงองค์กรเดียว หรือถ้าสามารถทำได้ก็อาจประสบความสำเร็จได้ยาก

1.2 การวางแผนด้านโครงสร้างขององค์กร ผลการศึกษาพบว่า การกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานไม่มีการบังคับบัญชา แบ่งตามความชำนาญการและความสามารถขององค์กร โดยองค์กรที่มีเป็นฝ่ายดำเนินงานจะเป็นองค์กรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับแรงงาน แรงงานข้ามชาติ บุตรแรงงานข้ามชาติ และการทำประมง ส่วนองค์กรอีกกลุ่มหนึ่งที่ไม่ได้ดำเนินงานก็จะทำหน้าที่สนับสนุนงบประมาณ และสถานที่ ซึ่งสอดคล้องกับ Michael McGuire (2006) ที่พบว่า ความร่วมมือถือเป็นการเข้ามามีบทบาทของผู้เล่นที่หลากหลายภายใต้บริบทความร่วมมือต้องมีการสร้างการเรียนรู้ร่วมกัน ตลอดจนร่วมกันหาข้อตกลง และที่สำคัญที่สุดบทบาทของผู้เล่นแต่ละคนหรือองค์กร แต่ละองค์กรล้วนเป็นไปในลักษณะของการเป็นพันธมิตร ไม่ผู้บังคับบัญชา และผู้ใต้บังคับบัญชา

1.3 การบริหารจัดการความร่วมมือและการประสานงานภายในของศูนย์สวัสดิภาพและชरणมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา พบว่าทุกหน่วยงานที่มาจากองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ให้ข้อมูลที่สอดคล้องกันว่า ขั้นตอนการบริหารความร่วมมือได้ให้ศูนย์ความร่วมมือดังกล่าว ไม่มีกรอบหรือระเบียบที่ชัดเจนในการดำเนินการ แต่ให้อิสระในการทำงานตามแบบที่หน่วยงานนั้นๆ ชำนาญการ เพียงแต่ต้องมีการรายงานผลการดำเนินงานเมื่อถึงคราวประชุมประจำปี ซึ่งสอดคล้องกับ Elizabeth Lank (2006) กล่าวว่าความร่วมมือ คือ การดำเนินงานร่วมกัน

อย่างแท้จริงขององค์กรมากกว่าหนึ่งองค์กร เพื่อบรรลุเป้าหมายเดียวกันในหนึ่งอย่างหรือหลายอย่าง อาศัยความเป็นผู้นำร่วมกันในการสร้างความเป็นฉันทามติให้เกิดขึ้น

1.4 การจัดระบบกลไกการใช้งบประมาณและทรัพยากร ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลทุกหน่วยงานให้ข้อมูลสอดคล้องกันว่า ในการแบ่งสัดส่วนของงบประมาณและทรัพยากร ที่จะเอาไปใช้ในการกิจต่างๆ ซึ่งเป็นกิจกรรมของศูนย์สวัสดิภาพและชरणมาภิบาลแรงงานประมงสงขลานั้น พบว่า หน่วยงานที่เป็นฝ่ายปฏิบัติการ เมื่อต้องการใช้งบประมาณหรือทรัพยากรใดต้องทำเป็นโครงการเพื่อเสนอผู้ให้หน่วยงานผู้ให้งบประมาณพิจารณาพิจารณาก่อน ส่วนองค์กรผู้ให้งบประมาณก็จะพิจารณาตามความเหมาะสมว่าโครงการที่ถูกเสนอมามีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร ซึ่งสอดคล้องกับ ธีระพงศ์ แก้วหาวงส์ (2542) ที่พบว่า ความร่วมมือเป็นการปฏิบัติงานร่วมกันของบุคคล กลุ่ม หน่วยงานหรือองค์กร เพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้ให้ประสบผลสำเร็จ โดยอาศัยการตัดสินใจ วิธีการและสิ่งอำนวยความสะดวกในทรัพยากรที่ใช้ร่วมกัน

1.5 การวางแผนด้านตัวชี้วัดขององค์กรความร่วมมือ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลที่สอดคล้องและมีความเชื่อมโยงกัน ซึ่งประเด็นสำคัญคือการแก้ไขปัญหาเรื่องแรงงานถูกละเมิดสิทธิ ปัญหาการค้ามนุษย์ ปัญหาการใช้แรงงานเด็ก และผลักดันให้บุตรแรงงานข้ามชาติมีโอกาสทางการศึกษาให้เท่าเทียมกับเด็กไทย ส่งเสริมให้ความรู้ด้านกฎหมายแรงงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้แรงงาน และเป็นศูนย์ประสานงานรับเรื่องร้องทุกข์เมื่อแรงงานถูกละเมิดสิทธิ เป็นต้น ซึ่งตัวชี้วัดความร่วมมือขององค์กรดังที่กล่าวมา จะเป็นแรงผลักดันให้ผู้ปฏิบัติงานนำแผนงานไปปฏิบัติให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และกลยุทธ์ตามแผนที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (Strategic Implementation) โดยขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการศึกษาตามกรอบแนวคิดที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเฉพาะ ในประเด็นการจัดบริการสาธารณะ ด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ โดยมีหัวข้อสัมภาษณ์ ได้แก่

2.1 รายละเอียดในการดำเนินงานของศูนย์สวัสดิภาพและชरणมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา

การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ปฏิบัติงานจากสองหน่วยงาน ได้แก่ สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย และมีศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเล (บ้านสุขสันต์) ปฏิบัติงานร่วมกันตามความเชี่ยวชาญของหน่วยงาน ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาของศูนย์เด็กข้ามเพียงแต่มีภารกิจหน้าที่ที่รับผิดชอบในที่ต้องปฏิบัติแตกต่างกัน สอดคล้องกับ โสภณ สุขขุนทด (2557) ที่พบว่า องค์กรเป็นที่รวมของคนและเป็นที่รวมของงานต่างๆ เพื่อให้พนักงานขององค์กรปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่และเต็มสามารถจึงจำเป็นต้องจัดแบ่งหน้าที่การงานกันทำ และมอบอำนาจให้รับผิดชอบตามความสามารถและความถนัด

การคัดสรรหลักสูตรและการกำหนดเนื้อหาแก่ผู้เรียน ผลการศึกษาพบว่า ผู้ข้อมูลให้ข้อมูลไปในทิศทางเดียวกัน โดยครูผู้สอนจะเป็นผู้คัดสรรหลักสูตรโดยแบ่งตามช่วงวัยของเด็ก ซึ่งมีสองช่วงอายุ คือ อายุ 4-6 ปี และ อายุ 7-14 ปี เพื่อให้สอดคล้องกับความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กได้อย่างเหมาะสม ส่วนการกำหนดเนื้อหาเด็ก อายุระหว่าง 4-6 ปี ในเบื้องต้นครูจะสอนให้เด็กฝึกทักษะการ ฟัง พูด อ่าน เขียน ให้ได้ก่อนเพื่อพัฒนาทักษะในการเรียนในลำดับการเรียนรู้ในขั้นถัดไป และการกำหนดเนื้อหาแก่เด็กช่วง อายุ 7-14 ปี ครูจะกำหนดเนื้อหาการสอนเป็นรายวิชา และใช้หนังสือเป็นสื่อการสอนในการเรียนของเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับ พิภูลทิพย์ ยุระพันธ์ และ วิมลรัตน์ ธีรมิสโร (2560) ที่พบว่า การจัดการเรียนการสอนแก่เด็กข้ามชาติหลักสูตรการเรียนการสอนจะต้องสามารถให้เด็กอ่านออกเขียนได้เป็นอย่างดี เพื่อให้สามารถสื่อสารกันเข้าใจได้ง่ายขึ้น มีเรียนวิชาพื้นฐานที่ทำให้ให้นักเรียนสามารถอ่าน ออก เขียนภาษาไทยได้ และการเพิ่มเติมกิจกรรมระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนชั้นเรียน ให้เด็กมีเวลาทำงานอดิเรกที่ตนเองชอบ อาทิ เป็นช่วงเวลาการเล่น เกมเสริมทักษะ เล่นกีฬา วาดรูประบายสี เป็นต้น เพื่อแก้ปัญหาอุปสรรคทางภาษา และช่วยให้บุตรแรงงานข้ามชาติมีความสามารถเรียนในโรงเรียนไทยได้

การจัดการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ ผลการศึกษาของครูผู้สอนพบว่า แรกเริ่มครูจะสร้างความสัมพันธ์อันดีกับเด็กเพื่อให้เกิดความคุ้นชินก่อน และหลังจากนั้นจะเริ่มสอนเด็กด้วยวิธีการต่างๆ ตามที่ครูผู้สอนได้วางแผนไว้ดังที่กล่าวมาในหัวข้อก่อนหน้า ซึ่งสอดคล้องกับ กษมาพร ทองเอื้อ (2555) ที่พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมาตรฐานสากล พบว่า ประกอบด้วย 1) ปัจจัยลักษณะองค์การ ได้แก่ โครงสร้างของโรงเรียน ทรัพยากรและเทคโนโลยี 2) ปัจจัยด้านลักษณะสภาพแวดล้อม ได้แก่ บรรยากาศของโรงเรียน วัฒนธรรมของโรงเรียน 3) ปัจจัยด้านลักษณะบุคคล ได้แก่ ความผูกพันต่อองค์การ แรงจูงใจในการทำงาน 4) ปัจจัยด้านลักษณะนโยบายและการปฏิบัติ ได้แก่ ภาวะผู้นำ ทางวิชาการหลักสูตรสถานศึกษา นโยบายและการปฏิบัติ

2.2 การใช้งบประมาณและการจัดสรรทรัพยากร ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นหน่วยงานที่เป็นฝ่ายปฏิบัติการเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาให้แก่เด็กข้ามชาติให้ข้อมูลสอดคล้องกัน เมื่อต้องการใช้งบประมาณหรือทรัพยากรใดต้องทำเป็น โครงการเพื่อเสนอผู้ให้หน่วยงานผู้ให้งบประมาณพิจารณาก่อน ส่วนองค์กรผู้ให้งบประมาณก็จะพิจารณาตามความเหมาะสมว่าโครงการที่ถูกเสนอมา ซึ่งสอดคล้องกับ Agranoff & McGuire (อ้างถึงใน กนกพร ศรีวิทยา 2554) ที่พบว่า เป็นการสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรที่มีบทบาทเป็นผู้ให้กับองค์กรที่มีบทบาทเป็นผู้รับ โดยทั้งสององค์กรจะดำเนินงานแบบพึ่งพาอาศัยซึ่งกัน และมีการควบคุมกันเอง (two-party control) โดยองค์กรที่รับเงินสนับสนุนหรือทรัพยากรจะต้องปฏิบัติตามภารกิจและ

เป้าหมายขององค์กรที่ให้เงินสนับสนุน ในขณะที่เดียวกันองค์กรที่ให้เงินสนับสนุนก็ต้องพึ่งพาองค์กรที่รับเงินสนับสนุนเพื่อนำจุดประสงค์ของตนเองไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จ

3. การควบคุมกลยุทธ์ (Strategic Control) เป็นขั้นตอนหรือกระบวนการสุดท้ายของการบริหารความร่วมมือ ในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลที่มีหน้าที่ในการติดตามความก้าวหน้าทุกหน่วยงานที่เป็นภาคีความร่วมมือของศูนย์สวัสดิภาพและชरणมาภิบาลแรงงานประมงสงขลาให้ข้อมูลสอดคล้องกัน ช่วยกันสอดคล้องดูแลของศูนย์ความร่วมมือด้วยกัน ส่วนการประเมินผลนั้นในแต่ละปีงบประมาณ พบว่าทุกหน่วยงานจะต้องการรายงานผลการดำเนินงาน เพื่อส่งให้เจ้าหน้าที่เฉพาะเกี่ยวกับการประเมินผลของบริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหารจำกัด (มหาชน) ร่วมกันประเมินผลกับคณะกรรมการศูนย์จาก 5 หน่วยงาน และเครือข่ายตัวแทนแรงงานข้ามชาติ ตัวแทนผู้ประกอบการประมง ถึงบริษัทพัฒนาของศูนย์แต่ละปีส่งผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ สามารถสร้างประโยชน์ให้กับสังคมได้เพียงใด รวมถึงปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างกาดำเนินงานมีอะไรบ้าง เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาแผนความร่วมมือในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพขึ้นในปีถัดไป ซึ่งสอดคล้องกับศิริลักษณ์ ทิพน้อม (2559) ที่พบว่า ความก้าวหน้าของผลการดำเนินงานตามแผน ถ้าพบปัญหาอุปสรรคที่ทำให้แผนงานเบี่ยงเบนไปในทิศทางอื่น ควรดำเนินแก้ไขปรับปรุงก่อนก่อนสิ้นสุดระยะเวลาของแผนที่วางไว้ รวมถึงการทบทวนแผนกลยุทธ์ไปปฏิบัติให้เกิดความสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันและอนาคตได้ และการประเมินผลแผนกลยุทธ์จะทำให้ทราบว่า ผู้นำกลยุทธ์ไปปฏิบัติได้ดำเนินตามแผนที่วางไว้หรือไม่ ผลการปฏิบัติงานบรรลุเป้าประสงค์ที่กำหนดหรือไม่อย่างไร และมีปัจจัยใดที่เป็นอุปสรรคที่เกิดขึ้น ซึ่งจะเป็้องค์กรที่ร่วมกันวางแผนกลยุทธ์มีการปรับปรุงแผนงาน นอกจากนี้ตัวชี้วัดความสำเร็จจากการดำเนินงานยังเป็นแรงจูงใจให้ผู้ดำเนินงานปฏิบัติงานร่วมกันได้ต่อเนื่อง

4. ปัญหาและข้อจำกัดในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพและชरणมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา

1. ปัญหาและข้อจำกัดภายในศูนย์ฯของการบริหารจัดการความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษา เมื่อนำมาวิเคราะห์ประกอบกับทฤษฎีการบริหารแบบ 4M ผู้วิจัยพบว่า ทั้ง 4 ปัจจัย ศูนย์ฯ ดังกล่าวยังมีปัญหาและข้อจำกัด 2 ด้าน ด้านทรัพยากรมนุษย์ (Man) ที่ไม่เพียงพอทำให้เกิดปัญหาเมื่อผู้ปฏิบัติงานไม่สามารถดำเนินงานได้จะไม่มีผู้ปฏิบัติงานแทน และด้านงบประมาณ (Money) ยังมีข้อจำกัดในการบริหารจัดการเนื่องจากการเบิกใช้งบประมาณ ซึ่งเมื่อจะเบิกจ่ายงบประมาณในกิจกรรมใดต้องได้รับการอนุมัติจากผู้ให้งบประมาณก่อน ซึ่งสอดคล้องกับคนูวีส สุวรรณวงศ์ และ นวิทย์ เอ็มเอก (2560) ที่พบว่า สภาพปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการพัฒนา

ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะระหว่างเทศบาลในพื้นที่อำเภอหาดใหญ่ มี 5 ประเด็น ได้แก่ (1) บุคลากร (ผู้ปฏิบัติงานของเทศบาล) (2) โครงสร้างองค์กร (3) วิสัยทัศน์และนโยบายผู้บริหาร (4) กฎหมาย (5) อื่นๆ ได้แก่ งบประมาณ, การตรวจสอบของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน

2. ปัญหาและอุปสรรคภายนอกองค์กรของศูนย์สวัสดิภาพและชरणนารีบาล
แรงงานประมงสงขลา พบว่า มี 2 ประเด็นปัญหาต่อไปนี้

1) อุปสรรคในการสร้างความไว้วางใจของแรงงานข้ามชาติที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียน ผลการศึกษาพบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ กล่าวว่าอุปสรรคต่อการสร้างแรงจูงใจของผู้ปกครองถึงการส่งบุตรหลานเข้าเรียน เกิดจากความกังวลของผู้ปกครองต่อการส่งบุตรเข้าเรียนในศูนย์การเรียนรู้ การเตรียมความพร้อมก่อนวัยเรียน จึงทำให้จำนวนเด็กในปัจจุบันในโครงการดังกล่าวยังมีจำนวนน้อยอยู่ รวมถึงในพื้นที่จังหวัดสงขลายังมีบุตรแรงงานข้ามชาติจำนวนมาก ที่อาศัยในบริเวณพื้นที่จังหวัดสงขลา แต่ยังไม่สามารถเข้าสู่กระบวนการศึกษามากเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับ สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล , สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (AIT) (2557) ที่พบว่า พ่อแม่ ผู้ปกครองไม่เห็นประโยชน์ของการให้บุตรหลานเรียนในประเทศไทยมากนัก เนื่องจากไม่สามารถเชื่อมต่อกับระบบการศึกษาในประเทศต้นทางของแรงงาน เพราะมีความแตกต่างกันในระบบการศึกษาเช่น ระดับการศึกษา หรือระบบการให้คะแนน ในขณะที่แรงงานจำนวนมากมีความหวังว่าในที่สุดก็จะกลับไปอยู่ประเทศต้นทางกันทั้งหมด และแรงงานข้ามชาติกลัวการถูกจับกุม ถ้าส่งลูกที่ยังไม่ได้จดทะเบียนเข้าเรียนในโรงเรียนไทย

2) ปัญหาการเคลื่อนย้ายตามผู้ปกครอง ผลการศึกษา พบว่าผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดได้กล่าวถึง เด็กที่ไม่สามารถเรียนต่อเนื่องได้เนื่องจากเคลื่อนย้ายตามผู้ปกครอง คือ กลุ่มเด็กที่ย้ายกลับภูมิลำเนาพร้อมผู้ปกครอง และกลุ่มเด็กที่มีพ่อแม่เป็นแรงงานประเภทก่อสร้างที่มีการเคลื่อนย้ายไปเรื่อยๆ ในบริเวณที่มีการก่อสร้าง ทำให้เด็กสองกลุ่มนี้ไม่สามารถกลับมาเรียนต่อได้ หรือกลับมาแล้วก็หลงลืมแล้วอาจจะต้องเรียนใหม่ ทำให้เกิดความล่าช้าในการเรียนรู้ และปัญหาที่เกิดความเสี่ยงต่อการใช้แรงงานเด็กแก่กลุ่มเด็กเหล่านี้ก็ยังมีอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับ สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล , สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (AIT) (2557) ที่พบว่า แรงงานข้ามชาติในประเทศไทยจำนวนมากส่งบุตรหลานของตนกลับประเทศ ตั้งแต่อายุเพียง 1-2 ปี แต่ก็มีเด็กบางคนกลับมาประเทศไทยอีกเมื่ออายุ 4-6 ปี

สำหรับแนวทางการขับเคลื่อนความร่วมมือ หน่วยงานที่อยู่ในกระบวนการความร่วมมือไม่ว่าจะเป็นผู้ที่ดำเนินงานโดยตรงเกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้เด็กข้ามชาติ หรือหน่วยงานที่ดำเนินกิจกรรมด้านอื่นๆ ของศูนย์สวัสดิภาพและชरणนารีบาลแรงงานประมงสงขลา ผลการศึกษาพบว่า มีแนวคิดที่สอดคล้องกัน เช่น การประชาสัมพันธ์ให้องค์กรอื่นๆ ที่ยังไม่ได้มีส่วนหรือเห็นถึง

ความสำคัญในการดำเนินงานแบบภาคีความร่วมมือ และส่งเสริมให้องค์กรหลายภาคส่วน รวมถึงประชาชนในพื้นที่ ในการดำเนินการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ รวมถึงให้เป็นที่รู้จักในวงกว้างมากขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ด้านแรงงานตามนโยบายของรัฐบาล ซึ่งสอดคล้องกับ คณูวิศ สุวรรณวงศ์ และ นวิทย์ เอ็มเอก (2560) ที่พบว่าแนวทางการพัฒนาความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะระหว่างเทศบาลในพื้นที่อำเภอหาดใหญ่สรุปได้ 5 แนวทาง ได้แก่ (1) การตั้งเป็นคณะกรรมการร่วมระหว่างเทศบาล และแต่ละเทศบาลมาพูดคุยและวางแผนร่วมกัน (2) การประสานแผนปฏิบัติการภายในระหว่างเทศบาลในพื้นที่ (3) หน่วยงานกำกับดูแลมาเป็นพี่เลี้ยงหรือมาเป็นหน่วยงานกลางเชื่อมประสาน (4) การทำข้อตกลงความร่วมมือระหว่างเทศบาล (5) จัดทำวาระแห่งชาติของนครหาดใหญ่

ผลการศึกษาจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลรอง ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ไม่ได้เป็นภาคีความร่วมมือของศูนย์สวัสดิภาพและชरणมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา พบว่าแนวทางของข้อมูลที่ได้มาสอดคล้องกันคือ ต้องการให้โครงการการจัดการศึกษาให้กับบุตรแรงงานข้ามชาติดำเนินการและพัฒนาต่อไปเรื่อยๆ ต้องการให้ทางศูนย์สวัสดิภาพและชरणมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา ดำเนินการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับศูนย์การเรียนรู้เด็กข้ามชาติ ในรูปแบบของการให้ความรู้ความเข้าใจ เหตุผลที่ทำไมเด็กถึงต้องได้รับการศึกษา ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา รวมถึงการจัดความกังวลของผู้ปกครองต่อการส่งบุตรหลานเข้าไปเรียน ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นการกระตุ้นให้เด็กข้ามชาติมีโอกาสทางการศึกษามากขึ้น หากได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง ซึ่งงานวิจัยที่ผ่านมา ยังไม่ได้ค้นพบ

นอกจากนี้ผลการศึกษาจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลรองอีกกลุ่มหนึ่ง คือ เด็กข้ามชาติ ถึงความต้องการต่างๆ นอกเหนือจากที่ศูนย์การเรียนรู้เด็กข้ามชาติดำเนินการไปแล้วในปัจจุบัน พบว่าแนวทางการให้ข้อมูลสอดคล้องกัน ในเรื่องของความต้องการให้เพื่อนเด็กข้ามชาติด้วยกัน ชักชวนให้มาเรียนกันเยอะๆ เพราะบรรยากาศในห้องเรียนทำให้เด็กมีความสุข มีความรู้สึกรักอยากมาเรียนทุกวัน สามารถทำให้เด็กเกิดการพัฒนากิจกรรมด้านต่างๆ ได้ ซึ่งงานวิจัยที่ผ่านมา ยังไม่ได้ค้นพบ

3. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยสำหรับความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ ของศูนย์สวัสดิภาพและชरणมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา

1. จุดเริ่มต้นของการทำความเข้าใจของสภาพการณ์ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาตินั้น จะต้องผลักดันความร่วมมือด้านการศึกษาเชิงกลไกสถาบันอย่างต่อเนื่องและมีความยั่งยืนเชิงนโยบาย ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจถึง

ความสำคัญของการจัดการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติในระดับนโยบาย เพื่อขับเคลื่อนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ และองค์กรอื่นๆ เข้าสู่ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ

2. ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ ของศูนย์สวัสดิภาพและชरणมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา พบว่า บทบาทของรัฐในการดำเนินการจัดการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ อีกทั้งผู้สนับสนุนงบประมาณหลักเป็นภาคเอกชน ซึ่งหากพิจารณายุทธศาสตร์พัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ.2556-2561) ในยุทธศาสตร์ที่ 5 ซึ่งรัฐจะต้องเป็นผู้บทบาทหลักในการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมสาธารณะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ในฐานะที่เป็นผู้แทนองค์กรรัฐ ควรมีปรับแนวทางการดำเนินงานเพิ่มบทบาทมีส่วนเป็นผู้สนับสนุนงบประมาณในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์พัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ.2556-2561) เพื่อพัฒนาบริการสาธารณะด้านการศึกษาและด้านอื่นๆ ที่มีความจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ

3. การประเมินผลการปฏิบัติงานรวมถึงแผนกลยุทธ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานของศูนย์สวัสดิภาพและชरणมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา ควรมีบุคคลหรือองค์กรภายนอกเข้ามาร่วมเป็นผู้ประเมินผลด้วย เพื่อให้เห็นมิติและมุมมองที่แตกต่างจากบุคคลภายในศูนย์ฯ เพื่อสามารถนำมาพัฒนาแผนกลยุทธ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมถึงการพัฒนาศักยภาพของศูนย์ฯด้วย

4. ควรมีการนำผลการศึกษาจากงานวิจัยนี้ไปเป็นแนวทางการขยายผลวิจัยการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติในการขยายพื้นที่วิจัย เพื่อศึกษารูปแบบและถอดบทเรียนแบบผสมผสาน (Mixed methods) แนวทางในการพัฒนาความร่วมมือขององค์กรหลายภาคส่วนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษากระบวนการความร่วมมือไตรภาคีในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติจากงานวิจัยนี้ ควรมีการศึกษาอย่างต่อเนื่องภายหลังการติดตามความก้าวหน้าและการประเมินผลการดำเนินของศูนย์ฯ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนในการดำเนินความร่วมมือ

2. ควรมีการนำผลการศึกษารูปแบบความร่วมมือจากงานวิจัยนี้ เป็นแนวทางการขยายผลการศึกษาวิจัยเชิงเปรียบเทียบกับความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติในพื้นที่อื่น เช่น จังหวัดสมุทรสาคร, จังหวัดระนอง

บรรณานุกรม

เอกสารอ้างอิงภาษาไทย

การประชุมวิชาการ

คุณวิศ สุวรรณวงศ์ และ นวิทย์ เอ็มเอก. (มิถุนายน 2560). สภาพปัญหาอุปสรรคและแนวทางการพัฒนาความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณสุขระหว่างเทศบาลในพื้นที่อำเภอหาดใหญ่. ใน *การประชุมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8*. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

พรนค์พิเชฐ แห่งหน และ อิศริณัฐ์ รินไธสง. (พฤษภาคม 2557). สภาพและรูปแบบความร่วมมือในการจัดการศึกษานอกระบบระดับอุดมศึกษาระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับศูนย์การเรียนรู้ของชุมชนเครือข่ายมหาวิทยาลัยชีวิตพะโต๊ะ จังหวัดชุมพร. ใน *การประชุมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 5*. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

หนังสือและบทความในหนังสือ

กรมการศึกษานอกโรงเรียน. (2538). *การศึกษาตลอดชีวิต*. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ กองวิจัยทางการศึกษา.

กฤตยา อาชวนิจกุล. (2557). *คนต่างด้าวในประเทศไทยคือใครบ้าง? มีจำนวนเท่าไร? ระบบฐานข้อมูลแบบไหนคือคำตอบ*. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.

กิริยา กุลกลการ. (2557). *การบริหารจัดการแรงงานต่างชาติในประเทศไทยและต่างประเทศ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

เฉลิมพงศ์ มีสมนัย. (2554). *การบริหารทรัพยากรมนุษย์. ในประมวลสาระชุดวิชาการบริหาร*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ชนิตา รัชภัพลเมือง และ คณะ. (2558). *รูปแบบความร่วมมือในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: สถาบันยุทธศาสตร์ทางปัญญาและวิจัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ณัฐวุฒิ พงศ์ศิริ. (2545). *การร่วมงานระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการจัดหาและให้บริการสาธารณสุข*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.

ทวีสิทธิ์ ใจห้าว. (2554). *การจัดการศึกษาแก่ลูกแรงงานต่างชาติ: ภารกิจที่ท้าทาย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

- ทองอยู่ แก้วไทรสะ และคณะ. (2551). *เอกสารสาระหลักการและแนวคิดประกอบการดำเนินงาน กศน. : คัมภีร์ กศน.* กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็น.เอ.รัตนะเทรตดิ้ง.
- ธีระพงษ์ แก้วหาวยษ์. (2543). *กระบวนการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งประชาคม.* ขอนแก่น: คลัง นานาวิทยา .
- นราธิป ศิริราม. (2557). *แนวคิดเกี่ยวกับการจัดบริการสาธารณะของท้องถิ่น .* นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช.
- นราธิป ศิริราม และคณะ. (2556). *การสังเคราะห์แนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่ .* สถาบันวิจัยและพัฒนา: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช.
- นันทวัฒน์ บรมานันท์. (2547). *หลักกฎหมายปกครองเกี่ยวกับบริการสาธารณะ.* กรุงเทพฯ : วิญญูชน.
- นิตยา เงินประเสริฐศรี (2540). *ทฤษฎีองค์กร : แนวทางการศึกษาเชิงบูรณาการ.* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ .
- บุญคง หันจางสิทธิ์. (2540). *เศรษฐศาสตร์ทรัพยากรมนุษย์ : ประชากร แรงงานการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม จริยธรรม สุขภาพอนามัย สิ่งแวดล้อม .* กรุงเทพฯ : โอ.เอส. พรินต์ติ้งเฮาส์.
- ประภาพรรณ วงศาโรจน์ และคณะ. (2556). *หลักพัฒนาหลักสูตรการศึกษาของไทย.* กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ .
- ปิยากร หวังมหาพร. (2554). *ผู้สูงอายุไทย:พัฒนาการเงินนโยบายภาครัฐจากอดีตสู่ปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ปิยากร หวังมหาพร. (2560). *รัฐประศาสนศาสตร์ไทย การจัดการภาครัฐแบบประชารัฐ .* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พยุงค์ศักดิ์ ทราบรัมย์. (2557). *การนำแนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่ไปใช้ในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษาเทศบาลในจังหวัดบุรีรัมย์.* กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พันธ์รับ ราชพงศา. (2557). *แรงงานไร้ฝีมือคือผู้สร้างชาติ สร้างอาเซียน.* กรุงเทพฯ:สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา.
- พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2554). *รายงานการวิจัยประเมินผลการจัดการการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล.* กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- มานิต บุญประเสริฐ และคณะ. (2549). *การพัฒนาภาวะผู้นำในระดับอุดมศึกษา.* กรุงเทพฯ: สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา.

- รศคนธ์ รัตยเสริมพงษ์. (2557). *ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการจัดบริการสาธารณะของท้องถิ่น*. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- รุ่งภพ คงฤทธิ์ระจัน. (2554). *การศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขเด็กไร้สถานะในจังหวัดสมุทรสาคร*. สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- เรืองวิทย์ เกษสุวรรณ. (2553). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับรัฐประศาสนศาสตร์*. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- วิจิตร ศรีสอาน. (2554). *สื่อกับการพัฒนาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ฝ่ายการพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- วิไลลักษณ์ สุไศวรินานนท์. *แนวทางการพัฒนาความร่วมมือการรับใบอนุญาตระหว่าง กสทช. และผังเมืองกรุงเทพมหานคร*.
- วุฒิสภา. (2555). *เอกสารประกอบการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2552). *ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศุภชัย ยาวะประภาส. (2555). *นโยบายสาธารณะไทย: กำเนิด พัฒนาการและสถานภาพของศาสตร์*. กรุงเทพฯ: จุฬาทอง.
- ศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2557). *โครงการเตรียมการรองรับการเคลื่อนย้ายของแรงงานสู่การเป็นประชาคมอาเซียน*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสกสัน ศรีวัฒนานุกุลกิจ และน้ำทิพย์ เสมอเชื้อ. (2553). *โครงการค้ำมนุษย์ในกลุ่มทายาทรุ่นที่ 2 ของผู้ย้ายถิ่นจากประเทศพม่า*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- สถณี อาชวานันทกุล. (2554). *ความเหลื่อมล้ำ ฉบับพกพา*. นนทบุรี: สำนักงานปฏิรูป.
- สุรพร เลี่ยนสลาย. (2554). *การบริหารการดำเนินงานบริการสาธารณะ*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- เสาวณีย์ แก้วจุลกาญจน์. (2557). *การจัดการกับการเข้าประเทศและการจ้างงานที่ผิดกฎหมายในประชาคมอาเซียน:กรณีศึกษาประเทศไทยและประเทศมาเลเซีย*. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- อรทัย ก๊กผล. (2551). *เคล็ดลับการจัดบริการสาธารณะท้องถิ่น: บทเรียนจากรางวัลพระปกเกล้า' 51*. กรุงเทพฯ: บริษัท ส เจริญ การพิมพ์ จำกัด.
- อรวรรณ นุ่มตลุง. (2552). *โอกาสทางการศึกษาของเด็กอพยพต่างด้าวและเด็กชนเผ่าในจังหวัดสมุทรสาคร*. กรุงเทพฯ : บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.

อาชัญญา รัตน์อุบล. (2540). *กระบวนการฝึกอบรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บทความวารสาร

กรรณภัทร ชิตวงศ์. (2559). การบังคับใช้กฎหมายเพื่อการคุ้มครองสิทธิของลูกจ้าง ภาคประมงทะเล ในจังหวัดสงขลา. *วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 9(1), 183.

กัญญาพัชร พงษ์ดี และ คณะ. (2559). กลยุทธ์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของไตรภาคีในการยกระดับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนพื้นที่สูงภาคเหนือตอนบน. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. 10(1), 162-179.

ชมภูษ หุ่นนาค. (2560). การบริการสาธารณะใหม่เพื่อรับใช้พลเมือง. *วารสารมนุษยสังคมปริทัศน์*. 19(1), 125-140.

นพพล อักษาด. (2559). กระบวนการขับเคลื่อนการจัดทำบริการสาธารณะระหว่างหน่วยงานภาครัฐ กับคณะทำงานชุมชนบนพื้นฐานแนวคิดการบริการสาธารณะแนวใหม่: กรณีศึกษา โครงการชุมชนตัวอย่างวัฒนธรรมสันติวิธีตำบลสาละวิน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. *วารสารการบริหารท้องถิ่น*, 9(1), 59-82.

นภคณ อุดมวิศวกุล. (2551). การปฏิรูประบบราชการในฐานะวาระสาธารณะที่ไม่สิ้นสุดในระยะเวลาอันสั้น. *วารสารสหศาสตร์*. 8(1), 22-35.

ปิยพรรณ กลั่นกลิ่น. (2544). คุณภาพการบริการ. *วารสารวิทยาการการจัดการ*, 9(1), 35.

ปิยากร หวังมหาพร. (2556). พัฒนาการการจัดบริการสาธารณะของไทย. *วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*, 4(1), 37-61.

ยศธร ทวีพล และ ณัฐกริช เปาอินทร์. (2557). แรงจูงใจของพนักงานส่วนท้องถิ่นในการจัดบริการสาธารณะร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ. *วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์*. 9(1), 21-41.

เรืองยศ เหมือนทรัพย์ และ ธาณี เกสทอง. (2558). การศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มเครือข่ายที่ 1 อำเภอชุมแสง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1. *วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ*. 5(8), 61-72

วรรณภา ลือกิตินันท์. (2559). การเคลื่อนย้ายแรงงานไปทำงานในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของบัณฑิตจบใหม่. *วารสารบริหารธุรกิจศรีนครินทรวิโรฒ*. 8(1), 27-42

ศิริลักษณ์ ทิพน้อม. (2559). การพัฒนารูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารราชพฤกษ์*, 14(3), 72-79.

เสาวณีย์ แก้วจุลกาญจน์ และ อานนท์ ศรีบุญโรจน์. (2557). มาตรการทางกฎหมายในการจัดปัญหา การค้ำมนุษย์ในอุตสาหกรรมประมง: ศึกษากรณีพื้นที่จังหวัดสงขลา. *วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*, 43(4), 856-868.

อำนาจ บุญรัตน์ไมตรี และ นิพนธ์ ไตรสรณะกุล. (2558). การบริหารงานบริการ สาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีการบริหารเทศบาลตามมาตรฐานการจัดทำบริการ สาธารณะด้าน โครงสร้างพื้นฐาน . *วารสารมนุษยสังคมปริทัศน์* . 17 (2) 93-108

วิทยานิพนธ์

กนกพร ศรีวิทยา. (2556). *ความร่วมมือระหว่างไตรภาคีในการจัดการสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่อุตสาหกรรม*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ

จूरิพร วัฒนอมมาตย์. (2556). *การประเมินความพร้อมในการถ่ายโอนการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุทพรปราการ เขต 1. ปทุมธานี*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยปทุมธานี, ปทุมธานี

ชนินทร์ ตั้งชูทวีทรัพย์. (2545). *การประเมินผลการบริการประชาชนของสำนักงานทะเบียนอำเภอตามมาตรฐานภาครัฐด้านระบบบริการภาคเอกชนและประชาชน (P.S.O. 1107) ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตร์. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขา โยบายสาธารณะ. มหาวิทยาลัยบูรพา, จันทบุรี

ณัฐพงศ์ พันแสน. (2554). *ภาควิชาความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนกับประสิทธิผลของนโยบายส่งเสริมการผลิตไฟฟ้าด้วยพลังงานหมุนเวียน*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ

พัชชยา เนตรธรรานนท์. (2540). *การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและเจ้าอาวาสที่มีต่อความร่วมมือในการจัดการศึกษาระหว่างโรงเรียนกับวัด: กรณีศึกษาโรงเรียนประถมศึกษากรุงเทพมหานครที่ใช้พื้นที่ของวัด*. วิทยานิพนธ์สงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขา นิติศาสตร์, กรุงเทพฯ

- พิสิฐ เทพไกรวัล. (2554). *การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น
- ยุพดี ลิ้มมธุรสกุล. (2541). *ความพึงพอใจของพนักงานบริษัทสายการบินต่อการให้บริการของท่าอากาศยานแห่งประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ
- รัชพร เลียงประเสริฐ. (2557). *สร้างเมืองยุคธรรมผ่านการจัดการศึกษา*. วิทยานิพนธ์วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ
- รัตนา จักกะพาก. (2558). *การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับบุตรแรงงานต่างด้าวในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ
- สายสุดา พาน้อย. (2553). *ผลกระทบจากแรงงานต่างด้าย้ายถิ่น ศึกษากรณีเทศบาลเมืองกระทุ่มล้ม อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม*. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการสาธารณสุข. วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี
- หฤทัย จงวัฒนบัณฑิตย์. (2560). *การปรับเปลี่ยนนโยบายแรงงานข้ามชาติสมัยรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการจัดการปกครอง. คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ

เว็บไซต์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

- กรมการจัดหางาน. (2560). *ข้อมูลสถิติการทำงานของคนต่างด้าว สถิติการทำงานของแรงงานต่างด้าวประจำเดือน กันยายน 2560*. สืบค้นเมื่อ 12 พฤษภาคม 2561 จาก <https://www.doe.go.th/prd/alien/statistic/param/site/152/cat/82/sub/0/.../list-label>
- กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ. (2558). *ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน*. สืบค้นเมื่อ 3 ธันวาคม 2560 จาก <http://www.mfa.go.th/asean/th/customize/30641>
- กระทรวงแรงงาน กรมการจัดหางาน สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว. (2560). *สถิติจำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานคงเหลือทั้งราชอาณาจักร ประจำเดือน กันยายน 2560*. สืบค้นเมื่อ 21 มกราคม 2561 จาก [file:///D:/My 20Documents/Desktop/Thesis2017/statistic%20_%20สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว.html](file:///D:/My%20Documents/Desktop/Thesis2017/statistic%20_%20สำนักบริหารแรงงานต่างด้าว.html)
- บุญวรา สุขมะโน เจนพิงพร. (6 มกราคม 2561). *เชื่อมโยงและคงสิทธิประกันสังคมเพื่อคุ้มครองแรงงานทั้งอาเซียน*. สืบค้นเมื่อ 2 มีนาคม 2561 จาก <https://tdri.or.th/2018>

- มติชนออนไลน์. (2560). *ศูนย์สวัสดิภาพและชราภาพและกรมการโยธาธิการและผังเมือง มุ่งยกระดับคุณภาพชีวิตแรงงานข้ามชาติ*. สืบค้นเมื่อ 21 มกราคม 2561 จาก <https://www.matichon.co.th/news/574412>
- มูลนิธิเพื่อเยาวชนชนบท . (2559). *การดำเนินการนโยบายการศึกษาเพื่อป้องกันในประเทศไทย: กรณีศึกษาเรื่องการศึกษาปฏิบัติที่เหมาะสม*. สืบค้นเมื่อ 11 กุมภาพันธ์ 2561 จาก www.bic.moe.go.th/newth/images/stories/UNESCO/EFA/EFA_-Dr.Preeyanuch.pdf.
- ขงยุทธ แฉล้มวงษ์. (2557). *แรงงานไทยในบริบทใหม่เมื่อเปิดประชาคมอาเซียน*. สืบค้นเมื่อ 30 มีนาคม 2561 จาก <http://tdri.or.th/tdri-insight/thai-labour-in-aec-context/>
- สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (AIT) สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. *การศึกษาของบุตรหลาน แรงงานข้ามชาติในประเทศไทย*. สืบค้นเมื่อ 29 เมษายน 2560 จาก www.ipsr.mahidol.ac.th/ipsrbeta/FileUpload/PDF/Report-File-503.pdf
- สถาบันพระปกเกล้า. (2559). *การบริหารงานภาครัฐแนวใหม่*. สืบค้นเมื่อ 26 มีนาคม 2561 จาก <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title>
- สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา. (2559). *แถลงการณ์เมื่อสิ้นสุดการเยือนประเทศไทย โดยคณะทำงานสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน*. สืบค้นเมื่อ 8 ตุลาคม 2561 จาก https://www.ohchr.org/Documents/Issues/Business/WGBHR_EOM_Statement_ThailandApril2018_TH.docx
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2557). *แรงงานไทยในบริบทใหม่เมื่อเปิดประชาคมอาเซียน*. สืบค้นเมื่อ 14 มกราคม 2561 จาก <https://tdri.or.th/2014/10/thai-labour-in-aec-context/>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2560). *แนวทางที่เหมาะสมในการสร้างระบบบริหารงานภาครัฐ*. สืบค้นเมื่อ 21 มกราคม 2562 จาก <https://www.opdc.go.th/?lang=th>
- สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2561). *ยุทธศาสตร์กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พ.ศ.2560-2564 (ฉบับปรับปรุง เดือนมีนาคม 2561)*. สืบค้นเมื่อ 23 เมษายน 2561 จาก <http://ebooks.m-society.go.th/ebooks/detail/344>
- สำนักงานแรงงานจังหวัดสงขลา. (2561). *รายงานสถานการณ์แรงงานจังหวัด ไตรมาส ปี4 เดือน ตุลาคม-ธันวาคม 2561*. สืบค้นเมื่อ 21 มกราคม 2561 จาก https://www.songkhla.go.th/files/com_news.../2018-03_4101edb72d7b6c3.pdf
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). *นิยามทางการศึกษา*. สืบค้นเมื่อ 23 มกราคม 2561 จาก <http://www.onec.go.th/index.php/page/category/CNT0000145>

- โสภณ สวายนุทต. (2557). การบริหารงานบุคคลด้านการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการกับสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4. สืบค้นเมื่อ 19 กุมภาพันธ์ 2562 จาก <http://www.repository.rmutt.ac.th/xmlui/handle/123456789/2506>
- อรรถณัฐ วันทนระสมบัติ. (2556). โรงเรียนปั้นตัวเลขเด็กต่างค้ำวรับงบอุดหนุนตำรวจท้องที่กวาดจับริคเงินผู้ปกครองซ้ำ. สืบค้นเมื่อ 7 ธันวาคม 2560 จาก <http://www.tcijthai.com/news/2013/11/scoop/3426>

เอกสารอ้างอิงภาษาอังกฤษ

Book

- Brealey, R. A., Cooper, I. A., and Habib, M. A.. (1997). *Investment Appraisal in the Public Sector*. Oxford Review of Economic Policy: Oxford University Press.
- C. I Barnard. (1938). *The functions of the executive*. Cambridge MA: Harvard University.
- Elizabeth Lank. (2013). *Collaborative Advantage*. Palgrave Macmillan UK.
- Janet Vinzant, and Robert B. Denhardt Denhardt. (2013). *The new public service: serving*. Armonk: N.Y.: M.E. Sharpe.
- John D. Miltlet. (1945). *Management in the Public Service*. New york: Mc Graw Hill Book.
- Russ Linden. (2002). *Partnerships : E-commerce for Craft Enterprises in the Developing World?*. " A Thesis of Master of Arts in Communication, Culture, and Technology. Washington: Faculty of the. Graduate School of Arts and Sciences of Georgetown University.
- S. P. Osborne. (2010). *Introduction: The (New) Public Governance: A Suitable Case for Treatment ?*. In *The New Public Governance ? : Emerging Perspectives on the Theory and Practice of Public Governance*. London: Governance.
- Vera, Robert J. Weber, and Michele Minnis John-Steiner. (1988). *The Challenge of Studying Collaboration*. University of New Mexico.
- M., Thorpe, R. and Lowe, A. Easterby-Smith. (1991). *Management Research: An Introduction*. Sage: London.

Electronic Media

Agranoff, Robert. Michael, McGuire. (2003). "*Collaborative Public Management : New Strategies for Local Governments, Washington, D.C.,*" Georgetown University, <http://arp.sagepub.com/content/42/5/507>. (accessed June. 28, 2018).

Barbara Gray. (1989). Collaborating: finding common ground for multiparty problems. <https://remonaerwinyoo.files.wordpress.com/2017/05/collaborating-finding-common-ground-for-multiparty-problems-by-barbara-gray.pdf> (accessed April. 21, 2018)

Chester I. Barnard. (1948). "*Organization and Management: Selected Papers.,*" <https://www.amazon.com>. (accessed January. 30, 2018).

Journal

Michael McGuire. (2006). Collaborative public management: Assessing what we know and how we know it. *Public administration*. 33-43(1).

Brealey, R. A., Cooper, I. A., and Habib, M. A. (1996). Using project Wnance to fund infrastructure investments. *Journal of Applied Corporate Finance*, 9, 25–38.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

**รายนามและตารางแสดงความคิดเห็นค่าดัชนีความสอดคล้อง
ของเครื่องมือวิจัยที่เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง**

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือวิจัย
(IOC : Index of item objective congruence)

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 1

ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย):

ดร.ดนุวัต สุวรรณวงศ์

ชื่อ - นามสกุล (ภาษาอังกฤษ):

Dr. Danuvat Suwanwong

ตำแหน่ง:

อาจารย์

สถานที่ทำงาน:

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

เลขที่ 160 ม.4 ถ.กาญจนวณิช

ต.เขารูปช้าง อ.เมือง จ.สงขลา 90000

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 2

ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย):

รศ.พรชัย ลิขิตธรรมโรจน์

ชื่อ - นามสกุล (ภาษาอังกฤษ):

Assoc. Prof.Pornchai Likhithammarojn

ตำแหน่ง:

อาจารย์

สถานที่ทำงาน:

คณะวิทยาการจัดการ

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ต.คอหงส์ อ.หาดใหญ่ จ. สงขลา 90112

ผู้ทรงคุณวุฒิท่านที่ 3

ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย):

ดร.วิวัฒน์ ฤทธิมา

ชื่อ - นามสกุล (ภาษาอังกฤษ):

Dr. Wiwat Rittima

ตำแหน่ง:

อาจารย์

สถานที่ทำงาน:

วิทยาลัยการจัดการเพื่อการพัฒนา

มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา

เลขที่ 140 ม.4 ถ.กาญจนวณิช

ต.เขารูปช้าง อ.เมือง จ.สงขลา 90000

ตารางสรุปค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ของผู้ทรงคุณวุฒิ
ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ:
กรณีศึกษา ศูนย์สวัสดิภาพและชरणมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา

หัวข้อ/แนวคำถามในแบบสัมภาษณ์ ชุดที่ 1	ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			รวม	ค่า IOC	ข้อเสนอแนะ
	1	2	3			
ส่วนที่ 2 คำถามที่เกี่ยวข้องกับสภาพการณ์และรูปแบบความร่วมมือภายใต้การดำเนินงานของ ศูนย์สวัสดิภาพและชरणมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา						
2.1 อะไรคือจุดเริ่มต้นที่เป็นบ่อเกิด ความร่วมมือ ระหว่างองค์กรของท่าน กับองค์กรอื่นๆ ทั้งที่เป็นภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ใน การวางแผนและตัดสินใจร่วมกัน จัดตั้งศูนย์สวัสดิภาพและชरणมาภิบาล แรงงานประมงสงขลา	+1	+1	+1	3	1.00	ทบทวน คำถามและ ปรับคำให้ เข้าใจง่ายขึ้น
2.2 สภาพการณ์ของความร่วมมือ ระหว่างองค์กรของท่านและองค์กร อื่นๆ ที่เป็นภาครัฐ ภาคเอกชน และ ภาคประชาสังคม เพื่อวางแผนและ ตัดสินใจดำเนินการจัดบริการ สาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตร แรงงานข้ามชาติ เป็นอย่างไร	+1	+1	+1	3	1.00	อาจคำจะ ปรับคำให้ เข้าใจง่ายขึ้น
2.3.1 ศูนย์ฯ เป็นรูปแบบความร่วมมือที่ เปิดโอกาสให้องค์กรทุกภาคส่วน เข้า มามีส่วนร่วมในการวางแผนและ ตัดสินใจร่วมกัน ในการจัดทำ แผนงานเพื่อดำเนินการจัดบริการ สาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตร แรงงานข้ามชาติหรือไม่	+1	+1	+1	3	1.00	”

หัวข้อ/แนวคำถามในแบบสัมภาษณ์ ชุดที่ 1	ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			รวม	ค่า IOC	ข้อเสนอแนะ
	1	2	3			
2.3.2 การให้ความร่วมมือในการ จัดบริการสาธารณะด้านการศึกษา ให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ องค์กร ของท่านยอมรับในข้อกำหนดของ ศูนย์ทุกประการที่พึงต้องปฏิบัติ ร่วมกันกับองค์กรอื่นๆหรือไม่	+1	+1	+1	3	1.00	อาจคำจะ ปรับคำให้ เข้าใจง่ายขึ้น
2.3.3 ในการบริหารงานภายในองค์กร ซึ่งเกี่ยวข้องกับ การจัดบริการ สาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตร แรงงานข้ามชาติ โครงสร้างของศูนย์ฯ ได้มีกำหนดสายบังคับบัญชาจาก องค์กรที่มีศักยภาพสูงควบคุมองค์กร ที่มีศักยภาพต่ำหรือไม่	+1	+1	+1	3	1.00	”
2.3.4 ในการให้ความร่วมมือในการ จัดบริการสาธารณะด้านการศึกษา ให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติผ่านศูนย์ฯ มีรูปแบบความร่วมมือที่มีลักษณะ แบบพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันระหว่าง ทุกภาคส่วนหรือไม่	+1	+1	+1	3	1.00	”
2.3.5 ในการให้ความร่วมมือในการ จัดบริการสาธารณะด้านการศึกษา ให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติผ่านศูนย์ฯ องค์กรของท่านและองค์กรอื่นๆ มีต้องการให้ความร่วมมือแบบ ชั่วคราวหรือถาวร	+1	+1	+1	3	1.00	”

หัวข้อ/แนวคำถามในแบบสัมภาษณ์ ชุดที่ 1	ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			รวม	ค่า IOC	ข้อเสนอแนะ
	1	2	3			
2.3.6 ในการให้ความร่วมมือในการ จัดบริการสาธารณะด้านการศึกษา ให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติผ่านศูนย์ฯ องค์กรท่านและองค์กรอื่นให้ความ ร่วมมือเพราะเล็งเห็นถึงผลลัพธ์ที่ สามารถสร้างประโยชน์ให้แก่องค์กร ของตัวเองเป็นหลักหรือเพื่อส่วนรวม เป็นที่ตั้ง	+1	+1	+1	3	1.00	อาจค่าจะ ปรับค่าให้ เข้าใจง่ายขึ้น
ส่วนที่ 3 คำถามที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการความร่วมมือ ภายใต้เงื่อนไขการวางแผนเชิงกลยุทธ์ และการควบคุมเชิงกลยุทธ์						
3.1 กระบวนการความร่วมมือในการ วางแผนและตัดสินใจร่วมกัน ระหว่าง องค์กรของท่านกับองค์กรอื่นๆ ที่เป็น ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชา สังคม ซึ่งเป็นขั้นตอนการเตรียม ความพร้อม การวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก ขององค์กร เพื่อกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ ค่านิยมร่วมกัน วัตถุประสงค์และทิศทางของศูนย์ฯ ในการจัดบริการสาธารณะด้าน การศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ เป็นอย่างไร	+1	+1	+1	3	1.00	คำถามใช้ ประโยค ซ้ำซ้อนยาว เกินไป ปรับ เขียนให้ กระชับ จะได้ ถามตรง ประเด็นและ ง่ายต่อการ ถาม-ตอบ

หัวข้อ/แนวคำถามในแบบสัมภาษณ์ ชุดที่ 1	ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			รวม	ค่า IOC	ข้อเสนอแนะ
	1	2	3			
3.2 กระบวนการความร่วมมือในการวางแผนและตัดสินใจร่วมกัน ระหว่างองค์กรของท่านกับองค์กรอื่นๆ ที่เป็นภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ซึ่งเป็นขั้นตอนการจัดทำแผนที่เป็นโครงสร้างขององค์กร เพื่อกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละฝ่าย ในการจัดบริการสาธารณะ ด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติเป็นอย่างไร	+1	+1	+1	3	1.00	คำถามใช้ประโยคซ้ำซ้อนยาวเกินไป ปรับเขียนให้กระชับจะได้ถามตรงประเด็นและง่ายต่อการถาม-ตอบ
3.3 กระบวนการความร่วมมือในการวางแผนและตัดสินใจร่วมกัน ระหว่างองค์กรของท่านกับองค์กรอื่นๆ ที่เป็นภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ประเด็นของการบริหารจัดการ และการประสานงานภายในองค์กร ที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดบริการสาธารณะ ด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ เป็นอย่างไร	+1	+1	+1	3	1.00	”
3.4 กระบวนการความร่วมมือในการจัดระบบกลไกการใช้ทรัพยากร และการกำหนดสิทธิประโยชน์ขององค์กร ซึ่งเกี่ยวข้องกับการจัดบริการสาธารณะ ด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ ระหว่างองค์กรท่านกับองค์กรอื่นๆ ที่เป็นภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เป็นอย่างไร	+1	+1	+1	3	1.00	”

หัวข้อ/แนวคำถามในแบบสัมภาษณ์ ชุดที่ 1	ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			รวม	ค่า IOC	ข้อเสนอแนะ
	1	2	3			
3.5 กระบวนการความร่วมมือในการตรวจสอบ กำกับ ติดตามความก้าวหน้า และประเมินผลลัพท์การดำเนินงานของศูนย์ฯ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ ระหว่างองค์กรท่านกับ องค์กร อื่น ๆ ที่เป็น ภาค รัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมเป็นอย่างไร	+1	+1	+1	3	1.00	คำถามใช้ประโยชน์ซ้ำซ้อนยาวเกินไป ปรับเขียนให้กระชับจะได้ถามตรงประเด็นและง่ายต่อการถาม-ตอบ
ส่วนที่ 4 คำถามที่เกี่ยวข้องกับปัญหา ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะของความร่วมมือ มีดังนี้						
4.1 ในขั้นตอนของการเตรียมแผนงานและการประเมินผลภายหลังการดำเนินงานการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ มีปัจจัยใดบ้างที่เป็นปัญหาหรือข้อจำกัดของศูนย์ฯ ที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือระหว่างองค์กรของท่านและองค์กรอื่นๆ	+1	+1	+1	3	1.00	ทบทวนข้อคำถามปรับให้มีความกระชับยิ่งขึ้น
4.2 ท่านมีความเห็น ข้อเสนอแนะ หรือแนวทางเพิ่มเติมอย่างไรบ้าง เพื่อขับเคลื่อนให้องค์กรอื่นๆได้เข้ามาส่วนร่วมในกระบวนการร่วมมือระหว่างองค์กรให้มีกว้างขวางขึ้นในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติต่อไปในอนาคต	+1	+1	+1	3	1.00	”

หัวข้อ/แนวคำถามในแบบสัมภาษณ์ ชุดที่ 2	ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			รวม	ค่า IOC	ข้อเสนอแนะ
	1	2	3			
ส่วนที่ 2 คำถามที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมมือภายใต้เงื่อนไขการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติและการควบคุม กลยุทธ์						
2.1 ปัจจุบันศูนย์ฯ ก่อตั้งมาแล้วกี่ปี มี จำนวนเจ้าหน้าที่กี่คน ใครเป็นผู้บริหาร ดูแลในระดับปฏิบัติการบ้าง และ สำหรับกรณีการจัดการศึกษาให้แก่ บุตรแรงงานข้าม มีการแบ่งหน้าที่ความ รับผิดชอบอย่างไรบ้าง และในแต่ละปี มีการประชุมวางแผนการทำงานมาก น้อยเพียงใด	+1	+1	+1	3	1.00	ทบทวนข้อ คำถามปรับให้ มีความ กระชับยิ่งขึ้น
2.2 ในส่วนของการจัดสรรหลักสูตร และการกำหนดเนื้อหาแก่ผู้เรียน เพื่อ จัดการเรียนการสอนภายในห้องเรียน หรือการจัดกิจกรรมอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับ การศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้าม ใครมี หน้าที่รับผิดชอบบ้าง มีขั้นตอนและ วิธีดำเนินการอย่างไร	+1	+1	+1	3	1.00	
2.3 ในการกำหนดงบประมาณและการ จัดสรรทรัพยากร เพื่อรองรับโครงการ หรือกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการ จัดบริการสาธารณะด้านการศึกษา ให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ มีวิธีการ จัดสรรอย่างไร และใครเป็นผู้มีอำนาจ ในการอนุมัติงบประมาณ หรือ ทรัพยากรในเรื่องใดกล่าว	+1	+1	+1	3	1.00	

หัวข้อ/แนวคำถามในแบบสัมภาษณ์ ชุดที่ 2	ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			รวม	ค่า IOC	ข้อเสนอแนะ
	1	2	3			
2.4 ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เกี่ยวกับการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ ท่านและทีมงานมีการประเมินผลการดำเนินงานอย่างไรบ้าง อะไรเป็นสิ่งที่ขัดขวางความสำเร็จหรือความบกพร่องของศูนย์ฯ และมีวิธีการจัดทำแผนเพื่อพัฒนาหรือปรับปรุงการดำเนินงานในครั้งต่อไปอย่างไรบ้าง	+1	+1	+1	3	1.00	
2.5 ในการจัดการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ ขั้นตอนใดบ้างที่มีปัจจัยซึ่งเป็นปัญหาหรือข้อจำกัดที่ส่งผลกระทบต่อแผนการดำเนินงาน ที่เกิดจากความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม และท่านมีวิธีแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นอย่างไร	+1	+1	+1	3	1.00	
2.6 ท่านมีความเห็น ข้อเสนอแนะ หรือแนวทางเพิ่มเติมอย่างไรบ้าง เพื่อขับเคลื่อนให้องค์กรอื่นๆ ได้เข้ามาส่วนร่วมในกระบวนการร่วมมือระหว่างองค์กรให้มีความกว้างขวางขึ้นในอนาคต เพื่อจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติต่อไป	+1	+1	+1	3	1.00	

หัวข้อ/แนวคำถามในแบบสัมภาษณ์ ชุดที่ 3	ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			รวม	ค่า IOC	ข้อเสนอแนะ
	1	2	3			
ส่วนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์สภาพการณ์ของความร่วมมือ เพื่อเป็นแนวทางการขับเคลื่อนความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ						
2.1 ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อการจัดตั้งศูนย์ฯ ดังกล่าวเพื่อดำเนินการจัดบริการสาธารณะด้านต่างๆ ให้แก่แรงงานข้ามชาติและผู้ติดตาม ซึ่งมีรูปแบบความร่วมมือระหว่างองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม อย่างเป็นทางการซึ่งแห่งแรกในประเทศไทย	+1	+1	+1	3	1.00	ทบทวนข้อคำถามปรับให้มีความกระชับยิ่งขึ้น
2.2 ตอนที่มีการเปิดศูนย์ฯ ดังกล่าวครั้งแรกองค์กรของท่านมีโอกาสเข้าร่วมพิธีเปิดของศูนย์ดังกล่าวหรือไม่ และท่านมีความเห็นอย่างไรต่อการมาจัดตั้งศูนย์ฯ ในพื้นที่ท่าเทียบเรือประมงสงขลาเพื่อให้จัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติและด้านอื่นๆ ให้แก่แรงงานข้ามชาติและผู้ติดตาม	+1	+1	+1	3	1.00	„
2.3 ภายหลังจากที่มีการจัดตั้งศูนย์ฯ ขึ้นมาองค์กรของท่านมีโอกาสได้เข้าไปตรวจสอบดูแลหรือไม่ และประเด็นการจัดบริการสาธารณะด้านศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติท่านเห็นถึงการพัฒนาหรือความเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ดังกล่าวหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	3	1.00	„

หัวข้อ/แนวคำถามในแบบสัมภาษณ์ ชุดที่ 3	ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			รวม	ค่า IOC	ข้อเสนอแนะ
	1	2	3			
ส่วนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์สภาพการณ์ของความร่วมมือ เพื่อเป็นแนวทางการขับเคลื่อนความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ						
2.4 ท่านคิดว่าในปัจจุบันการจัดการบริการสาธารณะด้านศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพและชरणภูมิบาลแรงงานประมงสงขลาสามารถสร้างประโยชน์ มีส่วนช่วยในการป้องกัน หรือแก้ไขปัญหาในเรื่องใดได้บ้าง อย่างไร	+1	+1	+1	3	1.00	ทบทวนข้อ คำถามปรับให้ มีความ กระชับยิ่งขึ้น
2.5 ปัจจุบันองค์กรของท่านมีโครงการหรือกิจกรรมใดบ้าง ที่ส่งเสริมและสนับสนุนด้านศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ และในอนาคตจะมีโอกาสได้เข้าสู่กระบวนการความร่วมมือของศูนย์ฯ ดังกล่าวหรือไม่	+1	+1	+1	3	1.00	„
2.6 ท่านคิดว่าประเด็นการจัดบริการสาธารณะด้านศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ นอกเหนือจากที่ศูนย์ฯ ได้ดำเนินการในปัจจุบันไปแล้ว ในอนาคตท่านอยากให้มีการเพิ่มเติมหรือปรับปรุงในเรื่องใดบ้าง และควรมีแนวทางหรือมีวิธีการอย่างไรบ้าง	+1	+1	+1	3	1.00	„

หัวข้อ/แนวคำถามในแบบสัมภาษณ์ ชุดที่ 4	ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			รวม	ค่า IOC	ข้อเสนอแนะ
	1	2	3			
ส่วนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์สภาพการณ์ของความร่วมมือ เพื่อเป็นแนวทางการขับเคลื่อน ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ						
2.1 หนูคิดว่ามีศูนย์ฯ เพื่อจัดให้ การศึกษาแก่เด็กข้ามชาติดีหรือไม่ อย่างไร	+1	+1	+1	3	1.00	ปรับคำให้ เข้าใจง่ายขึ้น
2.2 ในแต่ละสัปดาห์เรียนวันไหนบ้าง เรียนช่วงเวลาไหน และเรียนกี่ชั่วโมง ต่อวัน	+1	+1	+1	3	1.00	
2.3 บรรยากาศในห้องเรียนเป็นอย่างไร บ้าง มีเพื่อนๆร่วมชั้นเรียนกี่คน มาเรียน ทุกวันหรือไม่ ถ้าขาดเรียนหรือไม่ สามารถมาเรียนได้ เป็นเพราะเหตุใด	+1	+1	+1	3	1.00	
2.4 คุณครูสอนมีกี่คน และคุณครูสอน เป็นอย่างไรบ้าง	+1	+1	+1	3	1.00	
2.5 หนูคิดว่าในอนาคต หนูอยากให้ ปรับปรุงหรือเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเรียน และภายในห้องเรียนในเรื่องใดบ้าง	+1	+1	+1	3	1.00	

ภาคผนวก ข.
แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง

แนวคำถามประกอบการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (ชุดที่ 1)

เรื่อง ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ:

กรณีศึกษา ศูนย์สวัสดิภาพและชरणมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล (กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักฝ่ายนโยบาย)

ชื่อ-สกุล.....อายุ.....ปี ระดับการศึกษา.....
 อาชีพ.....สังกัดองค์กร.....
 ชื่อหน่วยงาน.....ตำแหน่ง.....
 ประสบการณ์ทำงาน.....ปี วันเดือนปีที่สัมภาษณ์.....
 เวลา..... สถานที่สัมภาษณ์.....

ส่วนที่ 2 คำถามที่เกี่ยวข้องกับสภาพการณ์และรูปแบบความร่วมมือภายใต้การดำเนินงานของ
 ศูนย์สวัสดิภาพและชरणมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา

2.1 อะไรคือจุดเริ่มต้นที่ก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างองค์กรของท่านกับองค์กร
 อื่นๆ ทั้งที่เป็นภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการวางแผนและตัดสินใจร่วมกัน จัดตั้ง
 ศูนย์สวัสดิภาพและชरणมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา

.....
 .....

2.2 ลักษณะของความร่วมมือระหว่างองค์กรของท่านและองค์กรอื่นๆ ที่เป็น
 ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อวางแผนและตัดสินใจดำเนินการจัดบริการสาธารณะ
 ด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติในปัจจุบันเป็นอย่างไร

.....
 .....

คำถาม	ใช่	ไม่ใช่
2.3.1. ศูนย์ฯ เป็นรูปแบบความร่วมมือที่เปิดโอกาสให้องค์กรทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจร่วมกัน ในการจัดทำแผนงานเพื่อดำเนินการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติหรือไม่ อย่างไร		
2.3.2 การให้ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาตินั้น องค์กรของท่านยอมรับในข้อกำหนดของศูนย์ฯ ทุกประการ ที่พึงต้องปฏิบัติร่วมกันกับองค์กรอื่นๆหรือไม่		
2.3.3 การบริหารงานภายในองค์กร ซึ่งเกี่ยวข้องกับ การจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ โครงสร้างของศูนย์ฯ ได้มีกำหนดสายบังคับบัญชาจากองค์กรที่มีศักยภาพสูงควบคุมองค์กรที่มีระดับศักยภาพรองลงมาหรือไม่ และอย่างไร		
2.3.4 การให้ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติผ่านศูนย์ฯ นั้น มีรูปแบบความร่วมมือที่มีลักษณะแบบพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันระหว่างทุกภาคส่วนหรือไม่ และอย่างไร		
2.3.5 การให้ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติผ่านศูนย์ฯ องค์กรของท่านและองค์กรอื่นๆ มีความต้องการให้ลักษณะความร่วมมือเป็นแบบชั่วคราวหรือถาวร		
2.3.6 ในการให้ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติผ่านศูนย์ฯ องค์กรท่านและองค์กรอื่นให้ความร่วมมือเพราะเล็งเห็นถึงผลลัพธ์ที่สามารถสร้างประโยชน์ให้แก่องค์กรของตนเองเป็นหลักหรือเพื่อส่วนรวมเป็นที่ตั้ง		

ส่วนที่ 3 คำถามที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการความร่วมมือ ภายใต้เงื่อนไขการวางแผนเชิงกลยุทธ์และการควบคุมเชิงกลยุทธ์ มีดังนี้

3.1 ความร่วมมือในการวางแผนและตัดสินใจร่วมกัน ซึ่งเป็นขั้นตอนการเตรียมความพร้อม การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกขององค์กร เพื่อกำหนดนโยบายวิสัยทัศน์ ค่านิยมร่วมกัน วัตถุประสงค์และทิศทางของศูนย์ฯ ในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

3.2 กระบวนการความร่วมมือในการวางแผนและตัดสินใจร่วมกัน ระหว่างองค์กรของท่านกับองค์กรอื่นๆ ซึ่งเป็นขั้นตอนการจัดทำแผนที่เป็นโครงสร้างขององค์กร เพื่อกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละฝ่าย ในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติเป็นอย่างไร

.....

.....

3.3 ความร่วมมือในการวางแผนและตัดสินใจร่วมกัน ประเด็นของการบริหารจัดการและการประสานงานภายในองค์กร ที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ เป็นอย่างไร

.....

.....

3.4 ความร่วมมือในการจัดระบบกลไกการใช้ทรัพยากร และการกำหนดสิทธิประโยชน์ขององค์กร ซึ่งเกี่ยวข้องกับการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติเป็นอย่างไร

.....

.....

3.5 ความร่วมมือในการตรวจสอบ กำกับ ติดตามความก้าวหน้า และประเมินผลลัพธ์การดำเนินงานของศูนย์สวัสดิภาพและธรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา ที่เกี่ยวข้องกับการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ เป็นอย่างไร

.....

.....

ส่วนที่ 4 คำถามที่เกี่ยวข้องกับปัญหา ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะของความร่วมมือ มีดังนี้

4.1 ในขั้นตอนของการเตรียมแผนงาน และการประเมินผลภายหลังการดำเนินงานการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ มีปัจจัยใดบ้างที่เป็นปัญหาหรือข้อจำกัดของศูนย์ฯ ที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือระหว่างองค์กรของท่านและองค์กรอื่นๆ

.....

.....

4.2 ท่านมีความเห็น ข้อเสนอแนะ หรือแนวทางเพิ่มเติมอย่างไรบ้าง เพื่อขับเคลื่อนให้องค์กรอื่นๆ ได้เข้ามาส่วนร่วมในกระบวนการความร่วมมือระหว่างองค์กรให้มีกว้างขวางขึ้นในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติต่อไปในอนาคต

.....

.....

แนวคำถามประกอบการสัมภาษณ์ถึงโครงสร้าง (ชุดที่ 2)

เรื่อง ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ:

กรณีศึกษา ศูนย์สวัสดิภาพและชरणมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลบุคคล (กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักฝ่ายปฏิบัติการ/เจ้าหน้าที่ศูนย์/ครู)

ชื่อ-สกุล.....อายุ.....ปี ระดับการศึกษา.....

อาชีพ.....สังกัดองค์กร.....

ชื่อหน่วยงาน.....ตำแหน่ง.....

ประสบการณ์ทำงาน.....ปี วันเดือนปีที่สัมภาษณ์.....

เวลา..... สถานที่สัมภาษณ์.....

ส่วนที่ 2 คำถามที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือภายใต้เงื่อนไขการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติและการควบคุมกลยุทธ์ มีดังนี้

2.1 ปัจจุบันศูนย์ฯ ก่อตั้งมาแล้วกี่ปี มีจำนวนเจ้าหน้าที่กี่คน ใครเป็นผู้บริหารดูแลในระดับปฏิบัติการบ้าง และสำหรับกรณีการจัดการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้าม มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างไรบ้าง และในแต่ละปีมีการประชุมวางแผนการทำงานมากน้อยเพียงใด

.....

.....

2.2 ในการจัดสรรหลักสูตรและการกำหนดเนื้อหาแก่ผู้เรียน เพื่อจัดการเรียนการสอนภายในห้องเรียน หรือการจัดกิจกรรมอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้าม ใครมีหน้าที่รับผิดชอบบ้าง มีขั้นตอนและวิธีดำเนินการอย่างไร

.....

.....

2.3 ในการกำหนดงบประมาณและการจัดสรรทรัพยากรเพื่อรองรับโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ มีวิธีการจัดสรรอย่างไร และใครเป็นผู้มีอำนาจในการอนุมัติงบประมาณหรือทรัพยากรในเรื่องดังกล่าว

.....

.....

2.4 ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เกี่ยวกับการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ ท่านและทีมงานมีการประเมินผลการดำเนินงานอย่างไรบ้าง อะไรเป็นสิ่งที่ชี้วัดความสำเร็จหรือความบกพร่องของศูนย์ฯ และมีวิธีการจัดทำแผนเพื่อพัฒนาหรือปรับปรุงการดำเนินงานในครั้งต่อไปอย่างไรบ้าง

.....

.....

2.5 ในการจัดการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ ขั้นตอนใดบ้างที่มีปัจจัยซึ่งเป็นปัญหาหรือข้อจำกัดที่ส่งผลกระทบต่อแผนการดำเนินงาน ที่เกิดจากความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม และท่านมีวิธีแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างไร

.....

.....

2.6 ท่านมีความเห็น ข้อเสนอแนะ หรือแนวทางเพิ่มเติมอย่างไรบ้าง เพื่อขับเคลื่อนให้องค์กรอื่นๆได้เข้ามาส่วนร่วมในกระบวนการความร่วมมือระหว่างองค์กรให้มีความกว้างขวางขึ้นในอนาคต เพื่อจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติต่อไป

.....

.....

แนวคำถามประกอบการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (ชุดที่ 3)

เรื่อง ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ:

กรณีศึกษา ศูนย์สวัสดิภาพและชरणมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูลรอง ได้แก่ เขตพื้นที่การศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัด
เทศบาลนครสงขลา ผู้นำชุมชน

ชื่อ-สกุล.....อายุ.....ปี ระดับการศึกษา.....

อาชีพ.....ตำแหน่ง (ถ้ามี).....

กลุ่ม/องค์กรที่สังกัด (ถ้ามี).....

วันเดือนปีที่สัมภาษณ์.....เวลา.....

สถานที่สัมภาษณ์.....

ส่วนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์สภาพการณ์ของความร่วมมือ เพื่อเป็นแนวทางการขับเคลื่อนความ
ร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ มีประเด็นดังนี้

2.1 ท่านมีความเห็นอย่างไรต่อการจัดตั้งศูนย์ฯ ดังกล่าวเพื่อดำเนินการจัดบริการ
สาธารณะด้านต่างๆ ให้แก่แรงงานข้ามชาติและผู้ติดตาม ซึ่งมีรูปแบบความร่วมมือระหว่างองค์กร
ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม อย่างเป็นรูปธรรมแห่งแรกในประเทศไทย

.....

.....

2.2 ตอนที่มีการเปิดศูนย์ฯ ดังกล่าวครั้งแรกองค์กรของท่านมีโอกาสเข้าร่วมพิธี
เปิดของศูนย์ดังกล่าวหรือไม่ และท่านมีความเห็นอย่างไรต่อการมาจัดตั้งศูนย์ฯ ในพื้นที่ทำเทียบ
เรือประมงสงขลาเพื่อให้จัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ และด้าน
อื่นๆ ให้แก่แรงงานข้ามชาติและผู้ติดตาม

.....

.....

2.3 ภายหลังจากที่มีการจัดตั้งศูนย์ฯ ขึ้นมา องค์กรของท่านมีโอกาสได้เข้าไปตรวจสอบ
ดูแลหรือไม่ และประเด็นการจัดบริการสาธารณะด้านศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติท่านเห็นถึง
การพัฒนาหรือความเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ดังกล่าวหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

2.4 ท่านคิดว่าในปัจจุบันการจัดการบริการสาธารณะด้านศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพและชरणภูมิบาลแรงงานประมงสงขลา สามารถสร้างประโยชน์ มีส่วนช่วยในการป้องกัน หรือแก้ไขปัญหาในเรื่องใดได้บ้าง อย่างไร

.....

.....

2.5 ปัจจุบันองค์กรของท่านมีโครงการหรือกิจกรรมใดบ้าง ที่ส่งเสริมและสนับสนุนด้านศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ และในอนาคตจะมีโอกาสได้เข้าสู่กระบวนการความร่วมมือของศูนย์ฯ ดังกล่าวหรือไม่

.....

.....

2.6 ท่านคิดว่าประเด็นการจัดบริการสาธารณะด้านศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ นอกเหนือจากที่ศูนย์ฯ ได้ดำเนินการในปัจจุบันไปแล้ว ในอนาคตท่านอยากให้มีการเพิ่มเติมหรือปรับปรุงในเรื่องใดบ้าง และควรมีแนวทางหรือมีวิธีการอย่างไรบ้าง

.....

.....

แนวคำถามประกอบการสัมภาษณ์ถึงโครงสร้าง (ชุดที่ 4)

เรื่อง ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ

กรณีศึกษา : ศูนย์สวัสดิภาพและชरणมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูลรอง (บุตรแรงงานข้ามชาติ)

ชื่อ-สกุล.....อายุ.....ปี สัญชาติ.....

อาชีพของบิดาและมารดา.....

วันเดือนปีที่สัมภาษณ์.....เวลา.....

สถานที่สัมภาษณ์.....

ส่วนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้เรียน ในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ สำหรับใช้เป็นแนวทางขับเคลื่อนความร่วมมือในอนาคต มีประเด็นดังนี้

2.1 หนูคิดว่าการมีศูนย์ฯ เพื่อจัดให้การศึกษแก่เด็กข้ามชาติดีหรือไม่ อย่างไร

.....

2.2 ในแต่ละสัปดาห์นั้นมีเรียนวัน ไหนบ้าง เรียนช่วงเวลาไหน และเรียนกี่ชั่วโมงต่อวัน

.....

2.3 บรรยากาศในห้องเรียนเป็นอย่างไรบ้าง มีเพื่อนๆร่วมชั้นเรียนกี่คน มาเรียนทุกวันหรือไม่ ถ้าขาดเรียนหรือไม่สามารถมาเรียนได้ เป็นเพราะเหตุใด

.....

2.4 คุณครูสอนมีกี่คน และคุณครูสอนเป็นอย่างไรบ้าง

.....

2.5 หนูคิดว่าในอนาคต หนูอยากให้ปรับปรุงหรือเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเรียนและภายในห้องเรียนในเรื่องใดบ้าง

.....

ภาคผนวก ค.

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความแม่นยำ
ของแบบสัมภาษณ์ และหนังสือขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษา
เก็บข้อมูลและสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

ที่ ศธ 0521.1.08 / 1920

คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ตู้ ปณ.5 ต.คอหงส์
อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา

19 กันยายน 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
เรียน ดร.ตวันวิศ สุวรรณวงษ์

ด้วย นางสาวพาราเดย์ ปาทาน รหัสนักศึกษา 5910521551 นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ในหัวข้อเรื่อง “ความร่วมมือในการจัดการบริหารสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ : กรณีศึกษา ศูนย์สวัสดิภาพและธรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา” โดยมี ดร.ธัญรดี ทวีภาณุจันทร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ทั้งนี้ นักศึกษาอยู่ระหว่างขั้นตอนของการสร้างเครื่องมือเพื่อเก็บข้อมูล

ในการนี้ หลักสูตรฯ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและมีความเชี่ยวชาญในการวิเคราะห์การวัดและประเมินผลเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์เป็นอย่างดี ซึ่งสามารถตรวจสอบเครื่องมือและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่นักศึกษาได้ จึงขอความอนุเคราะห์มายังท่านเพื่อเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ พร้อมนี้ได้แนบบทตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ และโครงร่างวิทยานิพนธ์มาด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จะขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.นุชธิดา สุวรรณโณ)
รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

บัณฑิตศึกษาวิทยาการจัดการ(โครงการจัดตั้ง)
โทร 0 7428 7858-9

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตศึกษา คณะวิทยาการจัดการ(โครงการจัดตั้ง) โทร.7858
ที่ มอ 459/4956 วันที่ 19 กันยายน 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์พรชัย ลิขิตธรรมโรจน์

ด้วยนางสาวพาราเดีย ปาทาน รหัสนักศึกษา 5910521551 นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ในหัวข้อเรื่อง “ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ : กรณีศึกษา ศูนย์สวัสดิภาพและธรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา” โดยมี ดร.ธัญรดี ทวีภาณุจันทร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ทั้งนี้ นักศึกษาอยู่ระหว่างขั้นตอนของการสร้างเครื่องมือเพื่อเก็บข้อมูล

ในการนี้ หลักสูตรฯ ได้พิจารณาแล้วเห็นท่านเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและมีความเชี่ยวชาญในการวิเคราะห์การวัดและประเมินผลเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์เป็นอย่างดี ซึ่งสามารถตรวจสอบเครื่องมือและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่นักศึกษาได้ จึงขอความอนุเคราะห์มายังท่านเพื่อเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ พร้อมทั้งได้แนบบทตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ และโครงร่างวิทยานิพนธ์มาด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์และขอขอบพระคุณในการให้ความอนุเคราะห์มา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฑามณี ตรีกุลมุดตา)
ผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

ที่ ศธ 0521.1.08 / 1920

คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ตู้ ปณ.5 ต.คอหงส์
อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา

19 กันยายน 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.วิวัฒน์ ฤทธิมา

ด้วย นางสาวพาราเต็ย ปาทาน รหัสนักศึกษา 5910521551 นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ในหัวข้อเรื่อง “ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ : กรณีศึกษา ศูนย์สวัสดิภาพและชरणภูมิบาลแรงงานประมงสงขลา” โดยมี ดร.ธัญรดี ทวีภาณุจันทร์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ทั้งนี้ นักศึกษาอยู่ระหว่างขั้นตอนของการสร้างเครื่องมือเพื่อเก็บข้อมูล

ในการนี้ หลักสูตรฯ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและมีความเชี่ยวชาญในการวิเคราะห์การวัดและประเมินผลเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์เป็นอย่างดี ซึ่งสามารถตรวจสอบเครื่องมือและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่นักศึกษาได้ จึงขอความอนุเคราะห์มายังท่านเพื่อเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ พร้อมนี้ได้แนบบทตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ และโครงร่างวิทยานิพนธ์มาด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จะขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ณัฐธิดา สุวรรณโณ)
รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

บัณฑิตศึกษาวิทยาการจัดการ(โครงการจัดตั้ง)

โทร 0 7428 7858-9

ที่ ศธ 0521.1.08 / 2051

คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ตู้ ปณ.5 ต.คอหงส์
อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา

17 ตุลาคม 2561

เรื่อง ขออนุญาตระงับให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลและสัมภาษณ์เพื่อการศึกษาวิจัย
เรียน ผู้จัดการศูนย์สวัสดิภาพและธรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา

ด้วยนางสาวฟาราเดย์ ปาทาน รหัสนักศึกษา 5910521551 นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ภาคสมทบ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ กำลังดำเนินการศึกษาวิจัยเพื่อทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ : กรณีศึกษา ศูนย์สวัสดิภาพและธรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา” ซึ่งทำการศึกษาถึงสภาพการณ์และรูปแบบความร่วมมือ กระบวนการความร่วมมือระหว่างองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพและธรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา โดยมี ดร.ธัญรติ ทวีกาญจน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้จึงขออนุญาตระงับจากท่านในการให้นักศึกษาดังกล่าวเข้าเก็บข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ ครูผู้สอน และบุคลากรในหน่วยงานของท่าน เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวไปดำเนินการศึกษาวิจัยต่อไป โดยข้อมูลที่รับจากท่านและหน่วยงานของท่านจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ ซึ่งจะมีเพียงผู้วิจัยและผู้ควบคุมการวิจัยเท่านั้นที่จะทราบข้อมูล และในการเผยแพร่ข้อมูลจะนำไปประมวลผลและวิเคราะห์ในภาพรวมเท่านั้น จะไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อองค์กรที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินการวิจัย ทั้งนี้ นักศึกษาจะเป็นผู้ประสานงานในเรื่องวันเวลาที่ทำการสัมภาษณ์ด้วยตัวเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์การเก็บข้อมูลและการสัมภาษณ์ครั้งนี้ด้วย จะขอบพระคุณยิ่ง หากท่านต้องการผลการวิจัยในครั้งนี้ หรือ ข้อมูลเพิ่มเติมประการใด สามารถติดต่อประสานงานโดยตรงกับนางสาวฟาราเดย์ ปาทาน หมายเลขโทรศัพท์ 065-3564719 หรือ อีเมล reendiar@gmail.com

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ธัญรติ สุวรรณโณ)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

บัณฑิตศึกษาวิทยาการจัดการ(โครงการจัดตั้ง)

โทร 0 7428 7858-9

ที่ ศธ 0521.1.08 / 2051

คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ตู้ ปณ.5 ต.คอหงส์
อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา

17 ตุลาคม 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลและสัมภาษณ์เพื่อการศึกษาวิจัย
เรียน ผู้บริหารศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเลสงขลา

ด้วยนางสาวพาราเดีย ปาทาน รหัสนักศึกษา 5910521551 นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ภาคสมทบ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ กำลังดำเนินการศึกษาวิจัยเพื่อทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ : กรณีศึกษา ศูนย์สวัสดิภาพและธรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา” ซึ่งทำการศึกษาดังกล่าวถึงสภาพการณ์และรูปแบบความร่วมมือ กระบวนการความร่วมมือระหว่างองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพและธรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา โดยมี ดร.ธัญรัตน์ ทวีกาญจน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการให้นักศึกษาดังกล่าวเข้าเก็บข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ท่านและบุคลากรในหน่วยงานของท่าน เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวไปดำเนินการศึกษาวิจัยต่อไป โดยข้อมูลที่ได้รับจากท่านและหน่วยงานของท่านจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ ซึ่งจะมีเพียงผู้วิจัยและผู้ควบคุมการวิจัยเท่านั้นที่จะทราบข้อมูล และในการเผยแพร่ข้อมูลจะนำไปประมวลผลและวิเคราะห์ในภาพรวมเท่านั้น จะไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อองค์กรที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินการวิจัย ทั้งนี้ นักศึกษาจะเป็นผู้ประสานงานในเรื่องวันเวลาที่ทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์การเก็บข้อมูลและการสัมภาษณ์ครั้งนี้ด้วย จะขอบพระคุณยิ่ง หากท่านต้องการผลการวิจัยในครั้งนี้ หรือ ข้อมูลเพิ่มเติมประการใด สามารถติดต่อประสานงานโดยตรงกับนางสาวพาราเดีย ปาทาน หมายเลขโทรศัพท์ 065-3564719 หรือ อีเมล reendiar@gmail.com

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ณัฐธิดา สุวรรณโณ)
รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

บัณฑิตศึกษาวิทยาการจัดการ(โครงการจัดตั้ง)
โทร 0 7428 7858-9

ที่ ศธ 0521.1.08 / 2051

คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ตู้ ปณ.5 ต.คอหงส์
อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา

17 ตุลาคม 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลและสัมภาษณ์เพื่อการศึกษาวิจัย
เรียน ผู้บริหารกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

ด้วยนางสาวพาราเดย์ ปาทาน รหัสนักศึกษา 5910521551 นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ภาคสมทบ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ กำลังดำเนินการศึกษาวิจัยเพื่อทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ : กรณีศึกษา ศูนย์สวัสดิภาพและธรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา” ซึ่งทำการศึกษาถึงสภาพการณ์และรูปแบบความร่วมมือ กระบวนการความร่วมมือระหว่างองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพและธรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา โดยมี ดร.ธัญรดี ทวีกาญจน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวินิจฉัย

ในการนี้จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการให้นักศึกษาดังกล่าวเข้าเก็บข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ท่านและบุคลากรในหน่วยงานของท่าน เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวไปดำเนินการศึกษาวิจัยต่อไป โดยข้อมูลที่ได้รับจากท่านและหน่วยงานของท่านจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ ซึ่งจะมีเพียงผู้วิจัยและผู้ควบคุมการวิจัยเท่านั้นที่จะทราบข้อมูล และในการเผยแพร่ข้อมูลจะนำไปประมวลผลและวิเคราะห์ในภาพรวมเท่านั้น จะไม่มีผลกระทบต่อใดๆ ต่อองค์กรที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินการวิจัย ทั้งนี้นักศึกษาจะเป็นผู้ประสานงานในเรื่องวันเวลาที่ทำการสัมภาษณ์ด้วยตัวเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์การเก็บข้อมูลและการสัมภาษณ์ครั้งนี้ด้วยจะขอบพระคุณยิ่ง หากท่านต้องการผลการวิจัยในครั้งนี้ หรือ ข้อมูลเพิ่มเติมประการใด สามารถติดต่อประสานงานโดยตรงกับนางสาวพาราเดย์ ปาทาน หมายเลขโทรศัพท์ 065-3564719 หรือ อีเมล reendiar@gmail.com

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.นุชธิดา สุวรรณโณ)
รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

บัณฑิตศึกษาวิทยาการจัดการ(โครงการจัดตั้ง)
โทร 0 7428 7858-9

ที่ ศธ 0521.1.08 / 2051

คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ตู้ ปณ.5 ต.คอหงส์
อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา

17 ตุลาคม 2561

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลและสัมภาษณ์เพื่อการศึกษาวิจัย
เรียน ผู้บริหารองค์การสะพานปลา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ด้วยนางสาวพาราเดย์ ปาทาน รหัสนักศึกษา 5910521551 นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ภาคสมทบ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ กำลังดำเนินการศึกษาวิจัยเพื่อทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ : กรณีศึกษา ศูนย์สวัสดิภาพและธรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา” ซึ่งทำการศึกษาถึงสภาพการณ์และรูปแบบความร่วมมือ กระบวนการความร่วมมือระหว่างองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพและธรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา โดยมี ดร.ธัญรัตน์ ทวีกาญจน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการให้นักศึกษาดังกล่าวเข้าเก็บข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ท่านและบุคลากรในหน่วยงานของท่าน เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวไปดำเนินการศึกษาวิจัยต่อไป โดยข้อมูลที่ได้รับจากท่านและหน่วยงานของท่านจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ ซึ่งจะมีเพียงผู้วิจัยและผู้ควบคุมการวิจัยเท่านั้นที่จะทราบข้อมูล และในการเผยแพร่ข้อมูลจะนำไปประมวลผลและวิเคราะห์ในภาพรวมเท่านั้น จะไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อองค์กรที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินการวิจัย ทั้งนี้ นักศึกษาจะเป็นผู้ประสานงานในเรื่องวันเวลาที่ทำการสัมภาษณ์ด้วยตัวเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์การเก็บข้อมูลและการสัมภาษณ์ครั้งนี้ด้วยจะขอบพระคุณยิ่ง หากท่านต้องการผลการวิจัยในครั้งนี้ หรือ ข้อมูลเพิ่มเติมประการใด สามารถติดต่อประสานงานโดยตรงกับนางสาวพาราเดย์ ปาทาน หมายเลขโทรศัพท์ 065-3564719 หรือ อีเมล reendiar@gmail.com

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ณัฐธิดา สุวรรณม)
รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

บัณฑิตศึกษาวิทยาการจัดการ(โครงการจัดตั้ง)
โทร 0 7428 7858-9

ที่ ศธ 0521.1.08 / 2051

คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ตู้ ปณ.5 ต.คอหงส์
อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา

17 ตุลาคม 2561

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลและสัมภาษณ์เพื่อการศึกษาวิจัย
เรียน ผู้บริหารบริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน)

ด้วยนางสาวพาราเดย์ ปาทาน รหัสนักศึกษา 5910521551 นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ภาคสมทบ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ กำลังดำเนินการศึกษาวิจัยเพื่อทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ : กรณีศึกษา ศูนย์สวัสดิภาพและธรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา” ซึ่งทำการศึกษาดังกล่าวถึงสภาพการณ์และรูปแบบความร่วมมือ กระบวนการความร่วมมือระหว่างองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพและธรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา โดยมี ดร.ธัญรัตน์ ทวีกาญจน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการให้นักศึกษาดังกล่าวเข้าเก็บข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ท่านและบุคลากรในหน่วยงานของท่าน เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวไปดำเนินการศึกษาวิจัยต่อไป โดยข้อมูลที่ได้รับจากท่านและหน่วยงานของท่านจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ ซึ่งจะมีเพียงผู้วิจัยและผู้ควบคุมการวิจัยเท่านั้นที่จะทราบข้อมูล และในการเผยแพร่ข้อมูลจะนำไปประมวลผลและวิเคราะห์ในภาพรวมเท่านั้น จะไม่มีผลกระทบต่อองค์กรที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินการวิจัย ทั้งนี้นักศึกษาจะเป็นผู้ประสานงานในเรื่องวันเวลาที่ทำการสัมภาษณ์ด้วยตัวเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์การเก็บข้อมูลและการสัมภาษณ์ครั้งนี้ด้วยจะขอบพระคุณยิ่ง หากท่านต้องการผลการวิจัยในครั้งนี้ หรือ ข้อมูลเพิ่มเติมประการใด สามารถติดต่อประสานงานโดยตรงกับนางสาวพาราเดย์ ปาทาน หมายเลขโทรศัพท์ 065-3564719 หรือ อีเมล reendiar@gmail.com

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.นัฐธิดา สุวรรณโณ)
รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

บัณฑิตศึกษาวิทยาการจัดการ(โครงการจัดตั้ง)
โทร 0 7428 7858-9

ที่ ศธ 0521.1.08 /2203

คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ตู้ ปณ.5 ต.คอหงส์
อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา

16 พฤศจิกายน 2561

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลและสัมภาษณ์เพื่อการศึกษาวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาล 1 (ถนนนครนอก)

ด้วยนางสาวพาราเดย์ ปาทาน รหัสนักศึกษา 5910521551 นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ภาคสมทบ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ กำลังดำเนินการศึกษาวิจัยเพื่อทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ : กรณีศึกษา ศูนย์สวัสดิภาพและธรรมาภิบาลแรงงาน ประมงสงขลา" ซึ่งทำการศึกษาดัง สภาพการณ์และรูปแบบความร่วมมือ กระบวนการความร่วมมือระหว่าง องค์การภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม ในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตร แรงงานข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพและธรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา โดยมี ดร.ธัญรัตน์ ทวีกาญจน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูล โดยขอสัมภาษณ์ท่าน และครูผู้สอนในโรงเรียนเพื่อนำข้อมูลดังกล่าวไปดำเนินการศึกษาวิจัยต่อไป โดยข้อมูลที่ได้รับจากท่าน จะถูกเก็บไว้เป็นความลับ ซึ่งจะมีเพียงผู้วิจัยและผู้ควบคุมการวิจัยเท่านั้นที่จะทราบข้อมูล และในการ เผยแพร่ข้อมูลจะนำไปประมวลผลและวิเคราะห์ในภาพรวมเท่านั้น จะไม่มีผลกระทบต่อใด ๆ ต่อองค์การที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินการวิจัย ทั้งนี้นักศึกษาจะเป็นผู้ประสานงานในเรื่องวันเวลาที่ทำการสัมภาษณ์ ด้วยตัวเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์การเก็บข้อมูลและการสัมภาษณ์ครั้งนี้ด้วย หากท่านต้องการผลการวิจัยในครั้งนี้ หรือ ข้อมูลเพิ่มเติมประการใด สามารถติดต่อประสานงานโดยตรง กับนางสาวพาราเดย์ ปาทาน หมายเลขโทรศัพท์ 065-3564719 หรือ อีเมล reendiar@gmail.com

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ณัฐธิดา สุวรรณโน)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

บัณฑิตศึกษาวิทยาการจัดการ(โครงการจัดตั้ง)

โทร 0 7428 7858-9

ที่ ศธ 0521.1.08 / 2051

คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
ตู้ ปณ.5 ต.คอหงส์
อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา

17 ตุลาคม 2561

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลและสัมภาษณ์เพื่อการศึกษาวิจัย
เรียน ผู้บริหารเทศบาลนครสงขลา

ด้วยนางสาวพาราเดีย ปาทาน รหัสนักศึกษา 5910521551 นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการศึกษาด้านบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ กำลังดำเนินการศึกษาวิจัยเพื่อทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ : กรณีศึกษา ศูนย์สวัสดิภาพและธรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา” ซึ่งทำการศึกษาลงสภาพการณ์และรูปแบบความร่วมมือ กระบวนการความร่วมมือระหว่างองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติของศูนย์สวัสดิภาพและธรรมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา โดยมี ดร.ธัญรดี ทวีกาญจน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการให้นักศึกษาดังกล่าวเข้าเก็บข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ท่าน เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวไปดำเนินการศึกษาวิจัยต่อไป โดยข้อมูลที่ได้รับจากท่านและหน่วยงานของท่าน จะถูกเก็บไว้เป็นความลับ ซึ่งจะมีเพียงผู้วิจัยและผู้ควบคุมการวิจัยเท่านั้น ที่จะทราบข้อมูล และในการเผยแพร่ข้อมูลจะนำไปประมวลผลและวิเคราะห์ในภาพรวมเท่านั้น จะไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อองค์กรที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินการวิจัย ทั้งนี้นักศึกษาจะเป็นผู้ประสานงานในเรื่องวันเวลาที่ทำการสัมภาษณ์ด้วยตัวเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์การเก็บข้อมูลและการสัมภาษณ์ครั้งนี้ด้วย จะขอบพระคุณยิ่ง หากท่านต้องการผลการวิจัยในครั้งนี้ หรือ ข้อมูลเพิ่มเติมประการใด สามารถติดต่อประสานงานโดยตรงกับนางสาวพาราเดีย ปาทาน หมายเลขโทรศัพท์ 065-3564719 หรือ อีเมล reendar@gmail.com

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.นัฐธิดา สุวรรณโณ)
รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

บัณฑิตศึกษาวิทยาการจัดการ(โครงการจัดตั้ง)
โทร 0 7428 7858-9

ภาคผนวก ง.

ภาพประกอบการวิจัย

ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ:

กรณีศึกษา ศูนย์สวัสดิภาพและชरणมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา

การศึกษาความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ

การลงนามบันทึกข้อตกลง (MOU) จาก 3 ภาคส่วน 5 หน่วยงาน ได้แก่ องค์การสะพานปลา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน, สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย, ศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเลสงขลา (บ้านสุขสันต์) และบริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหารจำกัด (มหาชน) ณ ท่าเทียบเรือประมงสงขลา ตำบลบ่อยาง อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา
ที่มา: <https://news.gimyong.com/article/1405>

พิธีเปิดศูนย์สวัสดิภาพและรณรงค์กับแรงงานประมงสงขลา

ที่มา: <https://news.gimyong.com/article/1405>

ศูนย์สวัสดิภาพและชროมาภิบาลแรงงานประมงสงขลา ในบริเวณท่าเทียบเรือประมง
สงขลา ตำบลบ่อยาง อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา
ที่มา: <https://news.gimyong.com/article/1405>

ลงพื้นที่ของผู้วิจัยสังเกตการณ์เบื้องต้นในการร่วมประชุม โดยมีผู้แทนจากองค์กรภาครัฐ
ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อหารือแนวทางการกิจกรรมวันแรงงานข้ามชาติสากล

ผู้วิจัยลงพื้นที่เพื่อสังเกตการณ์กิจกรรมในวันแรงงานข้ามชาติสากล

สัมภาษณ์เบื้องต้นผู้แทนฝ่ายปฏิบัติการประจำศูนย์สวัสดิภาพและชरणมารภิบาล
แรงงานประมงสงขลา

สัมภาษณ์เบื้องต้นผู้แทนบริษัทเจริญโภคภัณฑ์อาหารจำกัด (มหาชน)

สัมภาษณ์เบื้องต้นผู้แทนศูนย์อภิบาลผู้เดินทางทะเลสงขลา

สัมภาษณ์เบื้องต้นผู้แทนสมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทย

สัมภาษณ์เบื้องต้นผู้แทนกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดสงขลา

สัมภาษณ์เบื้องต้นผู้แทนสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดสงขลา

สัมภาษณ์เบื้องต้นผู้แทนองค์การสะพานปลา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สัมภาษณ์เบื้องต้นผู้แทนครูระดับชั้นประถมศึกษา โรงเรียนเทศบาล 1 (นครนอก)

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ สกุล	นางสาวฟาราเดีย ปาทาน	
รหัสประจำตัวนักศึกษา	5910521551	
วุฒิการศึกษา		
วุฒิ	ชื่อสถาบัน	ปีที่สำเร็จการศึกษา
นิติศาสตรบัณฑิต	มหาวิทยาลัยทักษิณ	2557

ทุนการศึกษา (ที่ได้รับในระหว่างการศึกษา)

-ทุนอุดหนุนวิจัยเพื่อวิทยานิพนธ์ ปีงบประมาณ 2562 จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

การตีพิมพ์เผยแพร่ผลงาน

ฟาราเดีย ปาทาน, ธัญรดี ทวีกาญจน์. (มิถุนายน 2562). ความร่วมมือในการจัดบริการสาธารณะ ด้านการศึกษาให้แก่บุตรแรงงานข้ามชาติ: กรณีศึกษา ศูนย์สวัสดิภาพและชरणมาภิบาล แรงงานประมงสงขลา,” ใน การประชุมวิชาการระดับชาติด้านการบริหารจัดการครั้งที่ 11. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์